

รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21
ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี

ศุภรัตน์ วรณิชา

วิทยานิพนธ์เสนอมหาวิทยาลัยพะเยา เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาการศึกษาคุณวุฒิบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ตุลาคม 2567

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21
ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี

ศุภรัตน์ วรวิเศษ

วิทยานิพนธ์เสนอมหาวิทยาลัยพะเยา เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาการศึกษาคุณวุฒิบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ตุลาคม 2567

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

A MODEL OF EDUCATIONAL MANAGEMENT TO DEVELOPMENT STUDENT
COMPETENCIES IN THE 21ST CENTURY OF SCHOOLS UNDER THE OFFICE
OF PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA, PATHUM THANI PROVINCE

A Dissertation Submitted to University of Phayao
in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Doctor of Philosophy Degree in Educational Administration
October 2024
Copyright 2024 by University of Phayao

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21
ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี

ของ ศุภรัตน์ วรวนิชชา

ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาการศึกษาดุขบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
ของมหาวิทยาลัยพะเยา

..... ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์
(ศาสตราจารย์ ดร. สุมาลี สังข์ศรี)

..... ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
(รองศาสตราจารย์ ดร. ศักดิ์ชัย นิรัฐทวี)

..... กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
(รองศาสตราจารย์ ดร. อัจฉรา วัฒนารงค์)

..... กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
(ดร. ชารินทร์ รสานนท์)

..... อาจารย์บัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา
(รองศาสตราจารย์ ดร. โกศล มีคุณ)

..... คณบดีวิทยาลัยการจัดการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. รักษิต สุทธิพงษ์)

เรื่อง:	รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี
ผู้วิจัย:	ศุภรัตน์ วรณิษฐา, วิทยานิพนธ์: กศ.ด. (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยพะเยา, 2567
อาจารย์ที่ปรึกษา:	รองศาสตราจารย์ ดร. ศักดิ์ชัย นิรัฐทวี อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม รองศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา วัฒนา ณรงค์ ดร.ธารินทร์ รสานนท์
คำสำคัญ:	รูปแบบการจัดการศึกษา, การพัฒนาสมรรถนะนักเรียนในศตวรรษที่ 21, โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุของการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี 2) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องกันของสมการโครงสร้างของปัจจัยเชิงสาเหตุกับข้อมูลเชิงประจักษ์ของรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี 3) เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี การวิจัยนี้แบ่งออกเป็น 2 ระยะ ระยะที่ 1 วิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุของการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี โดยใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) ตามมาตราวัดของลิเคิร์ต (Likert Scale) 5 ระดับ กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ครู จำนวน 300 คน และตรวจสอบความสอดคล้องกันของสมการโครงสร้างของปัจจัยเชิงสาเหตุกับข้อมูลเชิงประจักษ์ของรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ วิเคราะห์โมเดลสมการเชิงโครงสร้าง (SEM) ระยะที่ 2 สร้างและประเมินรูปแบบของการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี มาสร้างรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะนักเรียน โดยใช้วิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group) โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 7 คน จากนั้นนำรูปแบบ ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบไปปฏิบัติ จากความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องจำนวน 30 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยเชิงสาเหตุของการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี มี 4 ตัวแปร ได้แก่ ปัจจัยด้านบุคลากร คือ ด้านความรู้ความสามารถ ปัจจัยด้านสถานศึกษาคือด้านการเงินและงบประมาณ และด้านนโยบายสถานศึกษา ปัจจัยภายนอกสถานศึกษา คือ ด้านสภาพชุมชนและเศรษฐกิจ 2) โมเดลสมการโครงสร้างปัจจัยเชิงสาเหตุของการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ 3) ผลการประเมินรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานีในประเด็นความถูกต้องเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.61$, $SD = .56$) และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.58$, $SD = .55$) เช่นเดียวกัน

Title: A MODEL OF EDUCATIONAL MANAGEMENT TO DEVELOPMENT STUDENT COMPETENCIES IN THE 21ST CENTURY OF SCHOOLS UNDER THE OFFICE OF PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA, PATHUM THANI PROVINCE

Author: Kururat Worawanitcha, Dissertation: Ph.D (Educational Administration), University of Phayao, 2024

Advisor: Associate Professor Dr. Sakchai Nirunthawee Co-advisor Associate Professor Dr.Achara Whattananarong Dr.Tharin Rasanond

Keywords: Educational Management Model, Student Competencies in the in the 21st century, Schools Under the Primary Educational Service Area Office of Pathum Thani Province

ABSTRACT

The purposes of this study were: 1) to investigate the causal factors of the management of education for the development student competencies in the 21st century; 2) to examine the consistency of the structural equation model of these causal factors with empirical data; and 3) to evaluate the educational management models designed for this purpose. The research was conducted in two phases. In the first phase, a causal factor analysis was performed using questionnaires distributed to 300 teachers. The consistency of the structural equation model was then tested against empirical data. The data were analyzed using statistical methods, including Structural Equation Modeling (SEM). In the second phase, a model for managing education to enhance student competencies was developed through a Focus Group discussion with seven experts. The draft model was then evaluated for its suitability and feasibility by 30 stakeholders. The data from this phase were analyzed using frequency, percentage, mean, and standard deviation.

The findings of this study were as follows. 1) The causal factors of the educational management for developing 21st century student competencies in schools under the Primary Educational Service Area Office of Pathum Thani Province comprise four key variables: personnel factors, focusing on knowledge and skills; school factors, including financial management and budgeting, and school policy; and external factors, such as community conditions and economic status. 2) The structural equation model of the causal factors influencing educational management for developing 21st century student competencies aligns well with the empirical data. 3) The evaluation of the educational management model for developing 21st century student competencies in schools under the Primary Educational Service Area Office of Pathum Thani Province indicates that the model is highly accurate and appropriate ($M = 4.61$, $SD = 0.56$) and also highly feasible ($M = 4.58$, $SD = 0.55$).

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ สำเร็จลุล่วงด้วยดีด้วยความเมตตาและความกรุณาอย่างดียิ่งของท่านรองศาสตราจารย์ ดร.ศักดิ์ชัย นิรัญทวี อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา วัฒนารงค์ และอาจารย์ ดร.ธารินทร์ รसानนท์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ที่เอาใจใส่ให้คำปรึกษาแนะนำและสนับสนุนในการทำวิทยานิพนธ์ ตลอดจน ถ่ายทอดวิชาความรู้ของการศึกษาระดับดุขฎีบัณฑิต ทั้งความรู้ในตำราและความรู้ ที่ได้จากประสบการณ์ของท่าน ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์ด้วยความเคารพเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร. สุมาลี สังข์ศรี ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการปรับปรุงให้งานวิจัยเรื่องนี้ได้มีความสมบูรณ์มากขึ้น

ขอขอบพระคุณ ดร.ชนาธิป พุ้ยแป ดร.กัมพล เจริญรักษ์ ผศ.ดร.ธนู ทดแทนคุณ ดร.อภิเชษฐ์ ฉิมพลีสวรรค์ และ ว่าที่ ร.ต.พินิจ สังสัพพันธ์ ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัยตลอดจนขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมสนทนากลุ่ม(Focus Group) และผู้เกี่ยวข้องที่ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี

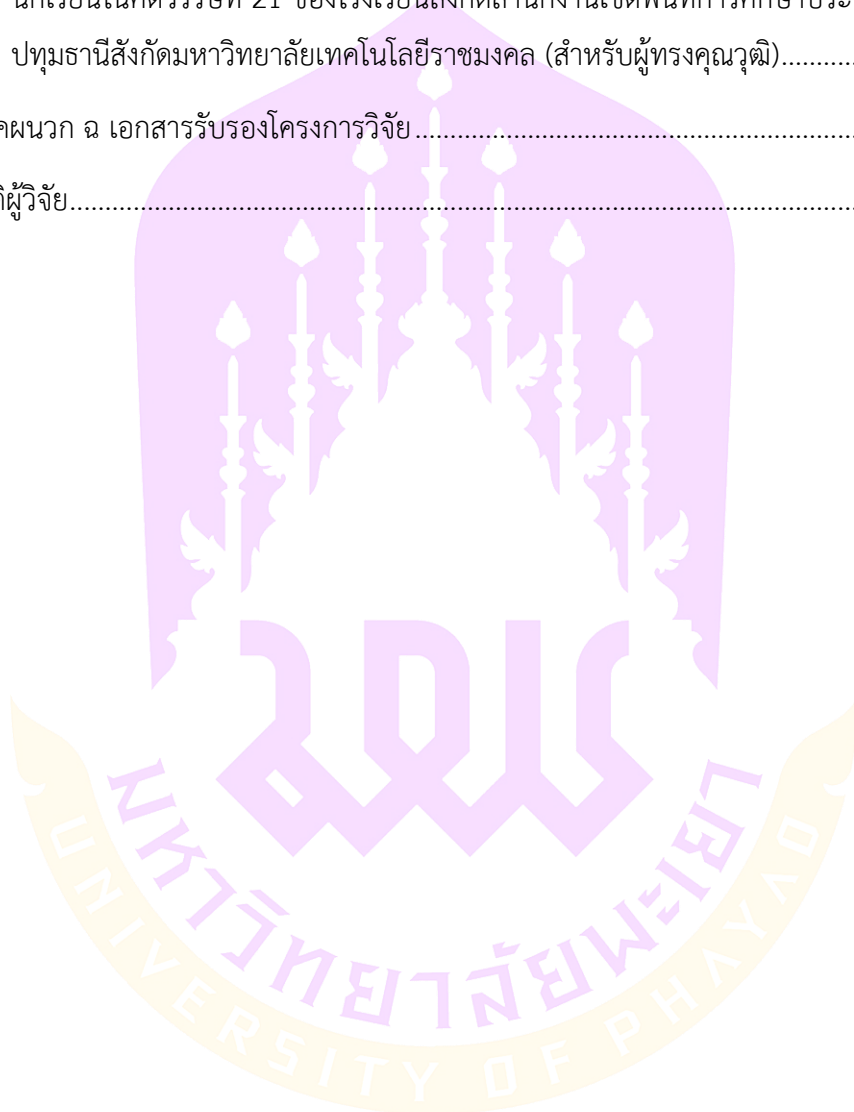
ศุรุรัตน์ วรวนิชชา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ	ฎ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
คำถามการวิจัย	7
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	7
ขอบเขตของการวิจัย.....	8
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	11
ประโยชน์ที่จะได้รับการวิจัย.....	14
กรอบแนวคิดการวิจัย	15
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	17
แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21.....	18
แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน.....	30
ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21	43
แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับรูปแบบและการพัฒนารูปแบบ	62
บริบทการจัดการศึกษาในจังหวัดปทุมธานี.....	69
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	74

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	84
ขั้นตอนการวิจัย	84
ระยะที่ 1 ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุของการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียน ใน ศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี	86
ระยะที่ 2 สร้างและประเมินรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียน ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัด ปทุมธานี.....	91
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	96
สัญลักษณ์และอักษรย่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	96
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระยะที่ 1.....	98
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระยะที่ 2.....	109
บทที่ 5 บทสรุป.....	123
วิธีดำเนินการวิจัย	123
สรุปผลการวิจัย.....	124
อภิปรายผลการวิจัย.....	125
ข้อเสนอแนะ.....	129
บรรณานุกรม.....	131
ภาคผนวก.....	141
ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัยรูปแบบการบริหารจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี	142
ภาคผนวก ข แบบวัดปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนใน ศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี	143
ภาคผนวก ค รายนามผู้ทรงคุณวุฒิในการสนทนากลุ่ม	155

ภาคผนวก ง ประเด็นการสนทนากลุ่มรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของ นักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี.....	156
ภาคผนวก จ แบบประเมินการตรวจสอบรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของ นักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัด ปทุมธานีสังกัดมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล (สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ).....	175
ภาคผนวก ฉ เอกสารรับรองโครงการวิจัย.....	188
ประวัติผู้วิจัย.....	189

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1 แสดงจำนวนนักเรียน นักศึกษา จำแนกตามระดับการศึกษา สังกัด ปีการศึกษา 2566	72
ตาราง 2 แสดงจำนวนนักเรียน นักศึกษา ครู ผู้สอน คณาจารย์ บุคลากร จำแนกตามสังกัด ปีการศึกษา 2566	73
ตาราง 3 แสดงระยะการดำเนินการวิจัย	85
ตาราง 4 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างต่อโรงเรียนแบ่งตามขนาดโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี	88
ตาราง 5 แสดงคำร้อยละข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างครูที่ตอบแบบสอบถาม	98
ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ตามความคิดเห็นของครูต่อปัจจัยของการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี กลุ่มปัจจัยภายนอกสถานศึกษา	99
ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ตามความเห็นของครูต่อปัจจัยของการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียน ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี กลุ่มปัจจัยด้านสถานศึกษา.....	100
ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ตามความเห็นของครูต่อปัจจัยของการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี กลุ่มปัจจัยด้านบุคลากร	100
ตาราง 9 แสดงค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี ตามความเห็นของครู.....	101
ตาราง 10 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร.....	101
ตาราง 11 แสดงสัมประสิทธิ์การถดถอยของการอธิบายปัจจัยเชิงสาเหตุของการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี ปัจจัยด้านบุคลากร ปัจจัยด้านสถานศึกษา และปัจจัยภายนอกสถานศึกษา	102

ตาราง 12 แสดงสรุปผลวิเคราะห์รูปแบบสมการเชิงโครงสร้างของปัจจัยเชิงสาเหตุเทียบกับเกณฑ์ พิจารณาค่าสถิติ/ดัชนี	105
ตาราง 13 แสดงค่าอิทธิพลทางตรง (DE) และอิทธิพลทางอ้อม (IE) อิทธิพลรวม (TE) ของตัวแปร ปัจจัย เชิงสาเหตุ.....	108
ตาราง 14 แสดงรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี	111
ตาราง 15 แสดงข้อมูลทั่วไปของผู้ประเมินรูปแบบ	118
ตาราง 16 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าระดับความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของ รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี	120

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพ 1 แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย ระยะที่ 1	16
ภาพ 2 แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย ระยะที่ 2	16
ภาพ 3 แสดงแนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน	34
ภาพ 4 แสดงรูปแบบสมการเชิงโครงสร้างของปัจจัยเชิงสาเหตุการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของ นักเรียนในศตวรรษที่ 21 (โมเดลตั้งต้น).....	107
ภาพ 5 แสดงรูปแบบสมการเชิงโครงสร้างของปัจจัยเชิงสาเหตุการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของ นักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี	109
ภาพ 6 แสดงรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี	122
ภาพ 7 แสดงเอกสารรับรองโครงการวิจัย.....	188

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ความท้าทายที่เป็นพลวัตของโลกศตวรรษที่ 21 ทั้งในส่วนที่เป็นแรงกดดันภายนอกด้านการเปลี่ยนแปลงของบริบทเศรษฐกิจและสังคมโลก อันเนื่องจากการปฏิวัติดิจิทัล (Digital Revolution) การเปลี่ยนแปลงสู่อุตสาหกรรม 4.0 (The Fourth Industrial Revolution) เป็นการดำเนินงานเพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ 2573 (Sustainable Development Goals: SDGs 2030) ที่ประเทศไทยได้ให้สัตยาบัน รวมทั้งผลกระทบของการเป็นประชาคมอาเซียนและความต้องการกำลังคนที่มีทักษะในศตวรรษที่ 21 ประกอบกับแรงกดดันจากภายในประเทศจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร ส่งผลให้สภาพทางสังคมในศตวรรษที่ 21 ของประเทศไทยมีการปรับเปลี่ยนเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ซึ่งส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การเมืองการปกครอง การศึกษา วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศ สร้างความตื่นตัวในการพัฒนาศักยภาพของแต่ละประเทศ โดยมุ่งเน้นในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ซึ่งเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่า และเป็นศูนย์กลางการพัฒนายอย่างแท้จริง (สุทธิวรรณ ตันติรจนาวงศ์, 2560) ดังจะเห็นได้จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) ได้ปรับแนวคิดการพัฒนาประเทศใหม่จากเดิมที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาเศรษฐกิจเป็นประเด็นหลักมาเป็นการให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนและสังคมไปพร้อมกัน จวบจนการพัฒนาในระยะแผนพัฒนาฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ประเทศไทยต้องเผชิญกับกระแสการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญทั้งภายนอกและภายในประเทศที่มีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเตรียมความพร้อมให้แก่คน สังคม และเศรษฐกิจเพื่อรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม โดยในแผนพัฒนาฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ได้กำหนดหลักการพัฒนาประเทศโดยยึดคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา มุ่งเน้นการพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นทุนมนุษย์ที่มีศักยภาพสูงภายใต้เงื่อนไขการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ เพื่อวางรากฐานให้คนไทยเป็นคนที่สมบูรณ์ มีคุณธรรมจริยธรรม มีระเบียบ วินัย ใฝ่รู้ มีความคิดสร้างสรรค์ มีค่านิยมที่ดีมีจิตสาธารณะ และมีความสุข โดยมีสุขภาวะและสุขภาพที่ดี ตลอดจนเป็นคนเก่งที่มีทักษะความรู้ความสามารถและพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่องและเหมาะสมกับช่วงวัย และแผนพัฒนาฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570) ได้กล่าวถึงทรัพยากรมนุษย์เชิงคุณภาพถือเป็นความท้าทายที่สำคัญของการพัฒนาประเทศไทยจากระบบและคุณภาพการศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาอยู่ในเกณฑ์ต่ำซึ่งมีข้อมูลจากรายงานขององค์กรเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนาได้ทำการทดสอบ

ความรู้ความเข้าใจของนักเรียนอายุ 15 ปีทั่วโลก ในด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และการอ่านพบว่า มีนักเรียนไทยเพียงร้อยละ 0.18 ที่ทำคะแนนได้ในระดับสูงกว่าค่ามาตรฐาน ทั้งยังขาดความเชื่อมโยงระหว่างระบบการศึกษาและตลาดแรงงาน เพื่อประกอบการวางแผนพัฒนาคน ซึ่งระบุถึงสมรรถนะและทักษะที่จำเป็นของงานแต่ละอาชีพซึ่งเป็นสิ่งที่ภาคธุรกิจให้ความสำคัญ จึงเป็นข้อจำกัดในการผลิตและยกระดับทักษะแรงงานให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดและทิศทางการปรับเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศสู่ฐานนวัตกรรม ที่มีแนวโน้มความต้องการทักษะที่เกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมากขึ้น ทั้งความรู้ด้านดิจิทัล การจัดการข้อมูล ปัญญาประดิษฐ์ โค้ดดิ้ง รวมไปถึงทักษะที่เทคโนโลยีไม่สามารถทดแทนได้ โดยเฉพาะทักษะทางพฤติกรรม อาทิ ทักษะมนุษย์ การคิดเชิงวิพากษ์ การทำงานเป็นทีม หรือความคิดสร้างสรรค์ เป็นโอกาสในการยกระดับคุณภาพ ความเสมอภาค และประสิทธิภาพทางการศึกษา หากสามารถใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีในการบริหารจัดการทรัพยากรการศึกษาและส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยขยายโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้ที่ไม่จำกัด การเรียนรู้ที่สนับสนุนศักยภาพรายบุคคลที่จะมีบทบาทสำคัญในการตอบสนองต่อความต้องการของตลาดแรงงานที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ซึ่งสอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ได้มีการกำหนดวิสัยทัศน์ไว้ คือ คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข โดยมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นพลเมืองดี มีคุณลักษณะทักษะและสมรรถนะที่สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติและยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อให้เด็กเรียนมีสมรรถนะด้านการสื่อสารได้ในระดับสากลเท่าทันยุคเทคโนโลยีดิจิทัล รู้วิธีการคิด และพัฒนาคุณลักษณะความเป็นคนดีมีคุณธรรม มีค่านิยมที่เหมาะสมต่อสังคมปัจจุบัน (ประยูร บุญใช้ และภูมิพงศ์ จอมหงษ์พิพัฒน์, 2558)

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดให้มีการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561) เพื่อให้สอดคล้องกับแนวคิดที่ว่า การศึกษาทำให้เกิดการพัฒนาประเทศที่ยั่งยืน โดยกำหนดไว้เป็นเป้าหมายสำหรับคนไทยและการศึกษาที่มีคุณภาพและได้มาตรฐานระดับสากล (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2558) จากแผนการปฏิรูปดังกล่าวสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ผลักดันให้มีการปรับเปลี่ยนหลักสูตรและกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อเพิ่มศักยภาพการจัดการศึกษาไทยให้พร้อมสำหรับการแข่งขันในเวทีโลกในยุคศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งส่งเสริมผู้เรียนให้มีคุณธรรมบนพื้นฐานของความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากลรักความเป็นไทยมีทักษะในการคิด มีทักษะในการแก้ปัญหา มีทักษะด้านเทคโนโลยี มีความคิดสร้างสรรค์มีความสามารถในการสื่อสาร และมีทักษะชีวิตสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น อยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมโลกได้อย่างสันติ ซึ่งการพัฒนาสมรรถนะของคน เป็นสิ่งที่ไม่น้อยกว่าปัจจัยโครงสร้างด้านอื่น ๆ

การพัฒนาคนในปัจจุบันมุ่งเน้นการพัฒนาทักษะที่เหมาะสมแต่ละช่วงวัย เพื่อวางรากฐานให้เป็นผู้ที่มีคุณภาพในอนาคต และมีการพัฒนาทักษะให้สอดคล้องกับความต้องการในตลาดแรงงาน และทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 พัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษา (Office of the Education Council, 2007) เพื่อให้เด็กไทยในโลกศตวรรษที่ 21 มีคุณลักษณะ 3Rs x 8Cs ได้แก่ การอ่านออก การเขียนได้ การคิดเลขเป็น การคิดอย่างมีวิจารณญาณและมีทักษะในการแก้ปัญหา ทักษะการสร้างสรรค์และนวัตกรรม ทักษะการร่วมมือและทำงานเป็นทีม ภาวะผู้นำ ทักษะความเข้าใจความต่างของวัฒนธรรมต่างกระบวนทัศน์ นอกจากนี้การเปลี่ยนแปลงของสังคมยุคที่มีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา ทำให้สามารถเข้าถึงเนื้อหาและข้อมูลได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว ผ่านการเชื่อมโยงในระบบออนไลน์ได้หลากหลายรูปแบบ ซึ่งคุณลักษณะใหม่ที่ต้องพัฒนาผู้เรียน คือ ความเป็นพลเมืองโลก ทักษะข้ามวัฒนธรรม (Cross Cultural Understanding) และการเป็นพลเมืองดิจิทัล (Digital Citizen) เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะด้านการสื่อสารสารสนเทศ รู้เท่าทันสื่อ ทักษะด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร นอกจากนี้ ทวีกา ตั้งประภา (2556) ได้กล่าวว่า สมรรถนะที่สำคัญในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนประกอบไปด้วย ความรับผิดชอบ (Responsibility) ความซื่อสัตย์ (Integrity) การดูแลเอาใจใส่ (Care) ความยืดหยุ่น (Resilience) ความสามัคคี (Harmony) การตระหนักรู้เกี่ยวกับตนเอง (Self-Awareness) การจัดการตนเอง (Self-Management) การตระหนักรู้เกี่ยวกับสังคม (Social Awareness) การจัดการความสัมพันธ์ (Relationship Management) การตัดสินใจอย่างมีความรับผิดชอบ (Responsible Decision-Making) ซึ่งสมรรถนะเหล่านี้จะส่งผลให้นักเรียนเป็นผู้มีความมั่นใจในตนเอง (A Confident Person) การเป็นผู้ที่เรียนรู้ได้ด้วยตนเอง (A Self-Directed Learner) การเป็นผู้สนับสนุนสังคมอย่างแข็งขัน (An Active Contributor) การเป็นพลเมืองที่มีจิตสำนึก (A Concerned Citizen)

การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียน ซึ่งดำเนินงานผ่านระบบบริหารการศึกษา เพื่อให้สามารถนำไปสู่เป้าหมายของการจัดการศึกษาทั้งการบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ความก้าวหน้าทางวิชาการ การจัดสภาพแวดล้อม การจัดบรรยากาศ ให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ และสนับสนุนให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ พัฒนาทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ในการเรียนและการทำงาน และเกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข

การบริหารหลักสูตร เป็นการจัดการประสบการณ์ทั้งหมดที่จัดให้นักเรียนโดยการดำเนินการของสถานศึกษา เป็นสิ่งที่โรงเรียนเปิดโอกาสให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ ในการเรียนรู้ ถือเป็นเครื่องมือที่ช่วยบรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 มีการจัดการเรียนการสอน เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มุ่งปลูกฝังและสร้างลักษณะที่พึงประสงค์ให้กับผู้เรียน โดยเน้นความรู้ คุณธรรม ค่านิยมที่พึง

และบูรณาการความรู้ในเรื่องต่าง ๆ อย่างสมดุล รวมทั้งการฝึกทักษะและกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ใช้ความรู้ โดยให้ผู้เรียนมีสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 และการวัดและประเมินผล เป็นแนวทางในการตัดสินคุณค่าตัวเลขหรือสัญลักษณ์ให้กับสิ่งที่ถูกวัด ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ หรือเปรียบเทียบกับข้อมูลอื่น ๆ หรือเกณฑ์ที่ตั้งไว้ โดยส่งเสริมให้ผู้เรียน มีสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ที่ เป็นความสามารถของนักเรียนในการแสวงหาความรู้ พัฒนาทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ในการเรียนและการทำงาน of นักเรียน เป็นพฤติกรรมกาปฏิบัติที่สามารถวัดและประเมินผลได้ ซึ่งสมรรถนะผู้เรียนมี 5 ด้าน ได้แก่ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (2555) ระบุ ในรายงานประจำปีเกี่ยวกับการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ในมาตรา 24 ว่าการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ รวมถึงการเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา การจัด กิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติจริง จะช่วยให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น ซึ่งจะส่งเสริมความสามารถในการเรียนรู้ตลอดชีวิตของบุคคล แต่ยังพบว่า นักเรียน มีผลลัพธ์การเรียนรู้ในระดับต่ำ ดังเห็นได้จากผลการทดสอบระดับชาติ (O-NET) และระดับนานาชาติ (PISA) รวมทั้งยังขาดคุณลักษณะอันพึงประสงค์หลายประการ หรือมีความรู้แต่ไม่สามารถประยุกต์ ใช้ความรู้ในการทำงานหรือการดำเนินชีวิต (คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา, 2562) สอดคล้องกับสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (2554) ที่พบว่า เด็กไทยทำข้อสอบ ที่เป็นการอธิบายความไม่ค่อยได้ สะท้อนให้เห็นปัญหาการเรียนการสอนที่ยังเน้นเนื้อหาวิชาและ การท่องจำมากกว่าการพัฒนาความสามารถในการคิดเชิงวิเคราะห์เรียบเรียงและสื่อสารความคิด ดังนั้น การปรับหลักสูตรให้เป็นหลักสูตรฐานสมรรถนะเป็นหนึ่งทางเลือกที่มีศักยภาพที่ตอบโจทย์ ปัญหาของครูและนักเรียนที่เกิดขึ้น เนื่องจากเป็นหลักสูตรที่มีความยืดหยุ่นและการจัดการเรียนรู้ ฐานสมรรถนะเชิงรุก จะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาสมรรถนะที่จำเป็นต่อการใช้ชีวิต การทำงาน การเรียนรู้และการแก้ปัญหา ช่วยให้ครูสามารถพัฒนาเด็กที่มีความพร้อมแตกต่างกันได้รับการพัฒนา เป็นลำดับขั้น รวมทั้งช่วยพัฒนาผู้เรียนให้เกิดสมรรถนะ สามารถปรับตัวได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง และความต้องการใหม่ ๆ ของสังคมและโลกในศตวรรษที่ 21 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2563)

แนวทางการพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนที่มุ่งสร้างความสมดุลทั้งความรู้และศักยภาพ ที่สะท้อนคุณลักษณะที่สำคัญที่พร้อมรับกับอนาคต ต้องมีการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ มีการประกาศนโยบาย กรอบแนวคิด การปรับปรุงหลักสูตร พัฒนาครู พัฒนาเครื่องมือ สำหรับการให้ข้อมูลย้อนกลับและการประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับ คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา (2562) ได้เสนอว่า “การประเมินความรู้และทักษะของผู้เรียนพบว่าความสำเร็จในชีวิตของผู้เรียนขึ้นอยู่กับระดับสมรรถนะของผู้เรียนในโลกยุคใหม่สมรรถนะของบุคคลจะมีความซับซ้อนขึ้น มิใช่เป็นเพียงทักษะที่กำหนดไว้แต่เดิม”

โรงเรียนเป็นองค์กรทางสังคม มีภารกิจถ่ายทอดความรู้ไปยังผู้เรียน (ชินภัทร ภูมิรัตน, 2552) มีบทบาทและหน้าที่ส่งเสริมและพัฒนาเด็กหรือเยาวชนให้เป็นผู้ใหญ่ที่ดี การพัฒนาการศึกษา จึงใช้โรงเรียนเป็นหน่วยปฏิบัติการทางการศึกษาที่ใกล้ชิดกับนักเรียนมากที่สุด ไม่เพียงแต่การจัดการเรียนการสอนเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการสร้างทักษะ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ การพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียน พัฒนาความสามารถของครูเพื่อส่งมอบสมรรถนะไปยังนักเรียน ผ่านการจัดเตรียมต้นแบบ การสอน การจัดฝึกอบรม รวมทั้งการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และให้คำปรึกษาจากผู้ทรงคุณวุฒิ ปัจจัยที่สำคัญของระบบการจัดการศึกษา คือ ครู ซึ่งครูถือเป็นนักจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการเรียนรู้ของตนเองให้สูงขึ้น ครูจึงเป็นส่วนสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ดังนั้นหน้าที่ของครูปัจจุบันมิใช่เพียงการสอนเนื้อหาแต่ต้องจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างลักษณะนิสัยรักการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียนด้วย (วิจารณ์ พานิช, 2558; วิเชียร ไชยบัง, 2556)

การจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษาของจังหวัดปทุมธานี มีลักษณะโดยรวมคล้ายกับ โรงเรียนประถมศึกษาอื่น ๆ ของประเทศไทย คืออยู่ภายใต้การบริหารดูแลของสังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) กระทรวงศึกษาธิการ มีความโดดเด่นในความหลากหลายทางวัฒนธรรม ทั้งชาวไทยพื้นถิ่น ชาวจีน ชาวมอญ ชาวลาว ชาวญวน และชาวแขก ทำให้ประชากร จังหวัดปทุมธานี มีการผสมผสานระหว่างชาติพันธุ์ ผสมผสานวัฒนธรรม (สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด ปทุมธานี, 2566) มีการขยายตัวของชุมชนที่ได้รับอิทธิพลจากการพัฒนาเมือง เนื่องจากเป็นจังหวัด ปริมาณพลที่เป็นรอยต่อความเจริญต่อเนื่องมาจากศูนย์กลางกรุงเทพมหานคร และมีบทบาทสำคัญ ให้เป็นที่พักอาศัยเพื่อรองรับการกระจายตัวจากกรุงเทพฯ (สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัด ปทุมธานี, ม.ป.ป.) ส่งผลให้จังหวัดปทุมธานีมีลักษณะของความเป็นเมืองใหม่ผสมกับความเป็นชนบท ที่รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมใหม่ ซึ่งทำให้นักเรียนจำเป็นต้องมีสมรรถนะในด้านต่าง ๆ ให้พร้อมสำหรับการรองรับการพัฒนาประเทศ โดยมีความสอดคล้องกับรองรับกับมาตรฐาน การศึกษา สอดคล้องต่อแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ และตอบสนองยุทธศาสตร์ของกระทรวงศึกษาธิการ

การจัดการศึกษาของจังหวัดปทุมธานี พบว่า การบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนในปัจจุบันยังพบปัญหาเรื่องการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา คุณภาพของผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษา และจากรายงานการสรุปผลของคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และนิเทศการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี (ก.ต.ป.น.) (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปทุมธานี เขต 1, 2566) พบว่า ปัญหาในการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาในจังหวัดปทุมธานี นอกจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาหลักที่ต่ำกว่าร้อยละ 50 แล้ว ปัญหาที่พบมากคือปัญหาด้านสมรรถนะของนักเรียนที่เกิดจากปัจจัยทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน โดยสมรรถนะที่มักมีปัญหาและทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ได้แก่ สมรรถนะด้านการอ่านและการเขียน ซึ่งมีผลต่อการเรียนรู้ในวิชาอื่น ๆ สมรรถนะด้านการคิดวิเคราะห์ การขาดทักษะในการคิดวิเคราะห์ การเชื่อมโยงข้อมูลหรือการแก้ปัญหา ซึ่งเป็นทักษะสำคัญในการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ สมรรถนะด้านเทคโนโลยีและการใช้สื่อดิจิทัล การใช้งานอินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษาทำให้การเข้าถึงแหล่งข้อมูลและการจัดการเรียนการสอนค่อนข้างมีอุปสรรคไม่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคปัจจุบัน สมรรถนะด้านความคิดสร้างสรรค์และการแก้ปัญหา สาเหตุมาจากหลักสูตรและการเรียนการสอนที่เน้นการให้คำตอบแบบตายตัวมากกว่าการเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น หรือทดลองสิ่งใหม่ ๆ ขาดกิจกรรมที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งปัญหาด้านสมรรถนะเหล่านี้ มาจากสภาพแวดล้อมครอบครัว เช่น การที่พ่อแม่ขาดเวลาในการดูแลหรือสนับสนุนการเรียนรู้ของลูก โรงเรียนขาดแคลนทรัพยากรทางการศึกษา ครูผู้สอนที่มีทักษะไม่เพียงพอ ขาดอุปกรณ์การเรียนรู้ที่ทันสมัย หรือสภาพแวดล้อมการเรียนที่ไม่เอื้อต่อการพัฒนาสมรรถนะของนักเรียน นโยบายการศึกษา การปรับเปลี่ยนหลักสูตรหรือระบบการประเมินผลอาจไม่สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนหรือครู ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคมทำให้นักเรียนบางกลุ่มขาดโอกาสในการเข้าถึงแหล่งความรู้ที่หลากหลาย การส่งเสริมและพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนจึงเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาการพัฒนาคุณภาพนักเรียนที่มีความพร้อมแตกต่างกัน ได้รับการพัฒนาเป็นลำดับขั้นและส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาสมรรถนะที่จำเป็นต่อการทำงาน การเรียนรู้ การแก้ปัญหา ความสามารถในการปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง และความต้องการใหม่ ๆ ของสังคมและโลกในศตวรรษที่ 21 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2563) การบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะ จึงมีความจำเป็นต่อการพัฒนานักเรียนซึ่งเป็นเยาวชนของจังหวัดปทุมธานี มุ่งเน้นให้นักเรียนมีความรู้ในเนื้อหาและความเชี่ยวชาญ การพัฒนาผู้เรียนให้เกิดสมรรถนะที่จำเป็นต้องใช้ในการดำรงชีวิต มีความเชื่อมโยงกับบริบทและชีวิตจริงของผู้เรียน โดยนักเรียนสามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ปัจจุบัน ดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข เพื่อให้การศึกษามีคุณภาพมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เป็นฐานรากของการพัฒนาประเทศ มีความสามารถในการเชิงวิชาชีพ

ดังนั้น ในการสร้างรูปแบบการบริหารการศึกษาเพื่อสร้างสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 นอกจากเป้าหมายการพัฒนาให้เป็นไปตามหลักสูตร และองค์ประกอบทั้งในด้านสาระกิจกรรม คุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา การจัดสภาพแวดล้อม ความปลอดภัยของสถานศึกษา ควรมี ลักษณะของรูปแบบที่สามารถผ่านกระบวนการพัฒนาด้วยการตรวจสอบ ประเมินผล นำมาใช้ ดำเนินการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพมาตรฐาน ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงทำการศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี เพื่อเป็น เครื่องมือสำคัญในการพัฒนานักเรียน ขับเคลื่อนการจัดการศึกษา ให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา และสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลวางแผนและกำหนดแนวทางการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสิทธิภาพ ต่อไป

คำถามการวิจัย

1. ปัจจัยเชิงสาเหตุของการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 คือปัจจัยใด
2. รูปแบบเชิงโครงสร้างของการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 เป็นอย่างไร
3. รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ระดับใด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุของการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี
2. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องกันของสมการโครงสร้างของปัจจัยเชิงสาเหตุกับข้อมูลเชิงประจักษ์ของรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี
3. เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี

สมมติฐานการวิจัย

1. ปัจจัยภายนอกสถานศึกษา ปัจจัยด้านสถานศึกษา ปัจจัยด้านบุคคล เป็นปัจจัยเชิงสาเหตุของการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี
2. สมการโครงสร้างของปัจจัยเชิงสาเหตุของการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์
3. รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ในระดับมากขึ้นไป

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเพื่อสร้างรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี มีขั้นตอนวิจัยตามแนวทางการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยใช้วิธีการวิจัยแบบวิธีผสม (Mixed Methods Research) ดังนี้

การวิจัยระยะที่ 1 ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุของการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี

ตอนที่ 1 ศึกษา ข้อมูล วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องและตำราต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ เอกสารประชุมทางวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ตอนที่ 2 วิเคราะห์/สังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี คู่มือและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและตำราต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศเกี่ยวกับการศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุของการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี

ตอนที่ 3 ศึกษาความสอดคล้องกันของสมการโครงสร้างของปัจจัยเชิงสาเหตุของการจัดการศึกษากับข้อมูลเชิงประจักษ์ด้วยแบบสอบถาม

ขอบเขตเนื้อหา

งานวิจัยนี้มุ่งศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุของการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี จากการรับรู้ของครู ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง

ขอบเขตประชากร

ข้อตกลง การวิจัยครั้งนี้ ใช้ ครู เป็นผู้ให้ความคิดเห็นและการรับรู้ ในการตอบแบบสอบถาม และให้ข้อมูล

ประชากรในการวิจัย ได้แก่ ครู (ความเห็นและการรับรู้ของครู) สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต จำนวน 169 โรงเรียน โดยมีครูจำนวนทั้งสิ้น 4,315 คน การกำหนด ขนาดกลุ่มตัวอย่างหรือจำนวนตัวอย่างใช้โปรแกรม G* Power $\alpha = 0.05$, $\beta = 0.95$, Effect Size = Medium ตัวแปรสังเกตได้จำนวน 15 ตัวแปร ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 276 คน เพื่อความน่าเชื่อถือ และคุณภาพงานวิจัย จึงกำหนดกลุ่มตัวอย่างเป็นจำนวน 20 เท่าของตัวแปร ได้กลุ่มตัวอย่าง 300 คน

ขอบเขตตัวแปร

ตัวแปรต้น คือ ปัจจัยเชิงสาเหตุของการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียน ในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 1) ปัจจัยภายนอกสถานศึกษา ได้แก่ 1.1) การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี 1.2) สังคมและวัฒนธรรม 1.3) สภาพชุมชนและเศรษฐกิจ 2) ปัจจัยด้านสถานศึกษา ได้แก่ 2.1) นโยบาย สถานศึกษา 2.2) การบริหารจัดการ 2.3) ความพร้อมด้านวัสดุอุปกรณ์ 2.4) การเงินและงบประมาณ 3) ปัจจัยด้านบุคลากร ได้แก่ 3.1) ความรู้ความสามารถ 3.2) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน 3.3) การพัฒนาตนเอง

ตัวแปรตาม คือ การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 1) การบริหารหลักสูตร 2) การจัดการเรียนการสอน 3) การวัดและประเมินผล

ขอบเขตระยะเวลา

เดือนมิถุนายน 2566-เดือน มีนาคม 2567

การวิจัยระยะที่ 2

ตอนที่ 1 การสร้างรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียน ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี ด้วยหลักการบริหารเต็มมิ่ง PDCA โดยนำผลจากการวิจัยใน ระยะที่ 1 ไปดำเนินการร่างรูปแบบ ด้วยหลักการวงจรเต็มมิ่ง (Deming Cycle) แล้วสนทนากลุ่ม (Focus Group) เกี่ยวกับรูปแบบ การบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 คน

ขอบเขตเนื้อหา

ผลการศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุของการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียน ในศตวรรษที่ 21

ขอบเขตประชากร

ผู้ประเมิน

คือ ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้และความเชี่ยวชาญด้านทฤษฎีหรือการปฏิบัติ ที่เกี่ยวข้องกับ การบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี จำนวน 7 คน

ขอบเขตตัวแปร

ตัวแปรที่ศึกษาในขั้นนี้ คือ รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะ ของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัด ปทุมธานี

ขอบเขตระยะเวลา

เดือนเมษายน 2567-เดือนพฤษภาคม 2567

ตอนที่ 2 การประเมินรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของ นักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัด ปทุมธานี

ขอบเขตตัวแปร

ตัวแปรต้น คือ รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียน ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี

ตัวแปรตาม คือ คุณภาพของรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของ นักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัด ปทุมธานี ที่มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ในการนำไปปฏิบัติ

ผู้ประเมิน

คือ ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้และความเชี่ยวชาญด้านรูปแบบการบริหารจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี จำนวน 30 คน

ขอบเขตระยะเวลา

เดือนมิถุนายน 2567-เดือนกรกฎาคม 2567

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 หมายถึง ลักษณะของแนวทางและวิธีการปฏิบัติอย่างมีขั้นตอนและเป็นระบบ เพื่อให้สถานศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์ในการพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 โดยใช้หลักการการบริหารแบบเต็มมิ่ง PDCA

2. ปัจจัยเชิงสาเหตุของการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 หมายถึง ปัจจัยที่คาดว่าจะสามารถพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนได้ตามเป้าหมายของหลักสูตร ได้แก่ 1) ปัจจัยภายนอกสถานศึกษา 2) ปัจจัยด้านสถานศึกษา 3) ปัจจัยด้านบุคลากรที่สัมพันธ์กับการจัดการศึกษา การเรียนการสอน เพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนให้เหมาะสมกับศตวรรษที่ 21

3. ปัจจัยภายนอกสถานศึกษา หมายถึง ปัจจัยที่โรงเรียนไม่สามารถกำหนดหรือควบคุมได้ แต่ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการภายในโรงเรียนซึ่งประกอบไปด้วย

3.1 การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี หมายถึง การมีบทบาทของเทคโนโลยีในกิจกรรมต่าง ๆ โดยเฉพาะด้านการสื่อสารและข้อมูลสารสนเทศ มีความรวดเร็ว ทันสมัย และมีประสิทธิภาพ

3.2 สังคมและวัฒนธรรม หมายถึง กลุ่มคนที่อยู่ร่วมกัน มีจิตสำนึก วิถีคิด ค่านิยม หลักปฏิบัติและความเชื่อร่วมกัน มีวิถีการดำเนินชีวิตเปลี่ยนแปลงไปตามบริบท เวลา และสถานที่

3.3 สภาพชุมชนและเศรษฐกิจ หมายถึง สภาพแวดล้อมทางสังคม และเศรษฐกิจของพื้นที่หนึ่ง ซึ่งรวมถึงการวิเคราะห์ลักษณะของชุมชน เช่น โครงสร้างประชากร ความต้องการพื้นฐาน ความเชื่อมโยงกันในชุมชน และเศรษฐกิจ เช่น รายได้เฉลี่ย การจ้างงาน โอกาสในการทำธุรกิจ และทรัพยากรที่มีอยู่ การจัดการศึกษา ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีผลการพัฒนาสมรรถนะของนักเรียน

4. ปัจจัยด้านสถานศึกษา หมายถึง การศึกษาปัจจัยที่โรงเรียนสามารถกำหนดหรือควบคุมได้ ซึ่งมีผลต่อการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา ซึ่งประกอบไปด้วย

4.1 นโยบายสถานศึกษา หมายถึง แนวทางหรือหลักการที่กำหนดโดยหน่วยงานการศึกษา เพื่อเป็นกรอบในการจัดการศึกษาและบริหารจัดการสถานศึกษา เช่น นโยบายด้านการเรียนการสอน การพัฒนาครู การประเมินผล การส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม นโยบายด้านการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน การพัฒนาทักษะการเรียนรู้ ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง หรือการใช้เทคโนโลยี สามารถช่วยพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ การสื่อสาร และการทำงานร่วมกันของนักเรียนได้ นโยบายที่ส่งเสริมการพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยี และความรู้ที่เกี่ยวข้องกับดิจิทัล ช่วยให้นักเรียนสามารถปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต และส่งผลต่อการบริหารจัดการศึกษาที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

4.2 การบริหารจัดการ หมายถึง กระบวนการในการทำงานโดยมีผู้บริหารสถานศึกษา ปฏิบัติภารกิจอย่างเป็นระบบในสถานศึกษา เพื่อต้องการพัฒนาหรือให้บริการทางการศึกษาแก่

สมาชิกในสังคม ให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลสำคัญที่มีบทบาทและมีอำนาจหน้าที่ในการบริหารจัดการสถานศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้และสามารถบริการทางการศึกษาแก่สังคมได้เป็นอย่างดี

4.3 ความพร้อมด้านวัสดุอุปกรณ์ หมายถึง การที่โรงเรียนสามารถจัดหาวัสดุอุปกรณ์ตามที่ต้องใช้ในการทำงานได้เพียงพอและสอดคล้องกับภารกิจในแต่ละช่วงปีงบประมาณ รวมถึงมีการจัดสรรงบประมาณเพื่อการบำรุงรักษาให้วัสดุอุปกรณ์อยู่ในสภาพที่พร้อมใช้งาน เพื่อช่วยในการทำงานบรรลุผลสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4.4 การเงินและงบประมาณ หมายถึง การวางแผนล่วงหน้าของโรงเรียนหรือหน่วยงานสำหรับการใช้จ่ายเงิน โดยกำหนดให้ทราบล่วงหน้าและมีระยะเวลาการใช้จ่ายเงินที่แน่นอนได้อย่างเพียงพอกับลักษณะของภารกิจที่กำหนดขึ้น รวมถึงความสามารถในการเบิกจ่ายได้อย่างรวดเร็วทันตามกำหนดเวลา เพื่อช่วยให้งานบรรลุผลสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5. ปัจจัยด้านบุคลากร หมายถึง บุคลากรในโรงเรียน ซึ่งมีผลต่อผู้เรียนและการบริหารจัดการภายในโรงเรียน ซึ่งประกอบไปด้วย

5.1 ความรู้ความสามารถ หมายถึง ประสบการณ์รวมทั้งความสามารถเชิงปฏิบัติและทักษะ ความเข้าใจหรือสารสนเทศ ที่ได้รับมาจากประสบการณ์สิ่งที่ได้รับมาจากการได้ยิน ได้ฟัง การคิดหรือการปฏิบัติองค์ความรู้วิชาในแต่ละสาขารวมทั้งสารสนเทศ ที่ผ่านกระบวนการคิดเปรียบเทียบ เชื่อมโยงกับความรู้ อื่นจนเกิดเป็นความเข้าใจและนำไปใช้ประโยชน์ในการสรุปและตัดสินใจในสถานการณ์ต่าง ๆ โดยไม่จำกัดช่วงเวลาของบุคลากรในการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีการพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21

5.2 การมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน หมายถึง ความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานในหน้าที่ให้มีคุณภาพ ถูกต้อง ครบถ้วนสมบูรณ์ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ โดยมีการวางแผน กำหนดเป้าหมาย ติดตามประเมินผลการปฏิบัติงาน และปรับปรุงพัฒนาประสิทธิภาพและผลงานอย่างต่อเนื่องของบุคลากรในการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีการพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21

5.3 การพัฒนาตนเอง หมายถึง การศึกษาค้นคว้า หาความรู้ติดตามและแลกเปลี่ยนเรียนรู้องค์ความรู้ใหม่ ๆ ทางวิชาการและวิชาชีพ มีการสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรม เพื่อพัฒนาตนเอง และพัฒนางานของบุคลากรในการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีการพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21

6. การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียน หมายถึง การจัดการศึกษา เพื่อให้สามารถนำไปสู่เป้าหมายของการจัดการศึกษาได้ตามวัตถุประสงค์ โดยผ่านการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ความก้าวหน้าทางวิชาการ

การจัดสภาพแวดล้อม การจัดบรรยากาศให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ และสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้มีความสุข ซึ่งประกอบไปด้วย

6.1 การบริหารหลักสูตร หมายถึง การจัดการประสบการณ์ทั้งหมดที่จัดให้นักเรียน โดยดำเนินการของ สถานศึกษา เป็นสิ่งที่โรงเรียนเปิดโอกาสให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ ในการเรียนรู้ ถือเป็นเครื่องมือที่ช่วยบรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีสมรรถนะในศตวรรษที่ 21

6.2 การจัดการเรียนการสอน หมายถึง แนวทางในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นศูนย์กลาง มุ่งปลูกฝังและสร้างลักษณะที่พึงประสงค์ให้กับผู้เรียน โดยเน้นความรู้ คุณธรรม ค่านิยม ที่ดีงาม และบูรณาการความรู้ในเรื่องต่าง ๆ อย่างสมดุล รวมทั้งการฝึกทักษะและกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ใช้ความรู้ โดยให้ผู้เรียนมีสมรรถนะของนักเรียน ในศตวรรษที่ 21

6.3 การวัดและประเมินผล หมายถึง แนวทางในการตัดสินคุณค่าตัวเลขหรือสัญลักษณ์ ให้กับสิ่งที่ถูกวัดตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ หรือเปรียบเทียบกับข้อมูลอื่น ๆ หรือเกณฑ์ที่ตั้งไว้ โดยส่งเสริม ให้ผู้เรียนมีสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21

7. สมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 หมายถึง ความสามารถของนักเรียนในการ แสวงหาความรู้ พัฒนาทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ในการเรียนและ การทำงานของนักเรียน เป็นพฤติกรรมการปฏิบัติที่สามารถวัดและประเมินผลได้ สมรรถนะทั้ง 5 ด้าน ของนักเรียน มีดังนี้

ด้านที่ 1 ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความรู้สึกละทักษะของตนเองเพื่อแลกเปลี่ยน ข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมถึงการเจรจา ต่อรอง เพื่อลดปัญหาความขัดแย้ง การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสาร ด้วยเหตุผลและความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคมซึ่ง สอดคล้องกับ ICT Literacy

ด้านที่ 2 ความสามารถในการคิด คือ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีวิจารณญาณและการคิดอย่างเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้ หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับ Learning Thinking Skills

ด้านที่ 3 ความสามารถในการแก้ปัญหา คือ ความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรค ต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสม บนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรมและข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจ ความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้ มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา และมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงผลกระทบ ที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับ Life Skill

ด้านที่ 4 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต คือ ความสามารถในการนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันการเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่นซึ่งสอดคล้องกับ Life Skill

ด้านที่ 5 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี คือ ความสามารถในการเลือกและใช้เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ มีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาตนเองและสังคม ในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้อง เหมาะสม และมีคุณธรรม ซึ่งสอดคล้องกับ ICT Literacy

8. โรงเรียนประถมศึกษา ในจังหวัดปทุมธานี หมายถึง โรงเรียนที่มีการจัดการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษาของจังหวัดปทุมธานี โดยสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ซึ่งมีสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดปทุมธานี (กศจ. ปทุมธานี) รับผิดชอบภายใต้การบริหารจัดการของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) กระทรวงศึกษาธิการ โดยมีการแบ่งขนาดของโรงเรียนออกเป็น 4 ขนาดดังนี้

โรงเรียนขนาดเล็ก มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 119 คน ลงมา

โรงเรียนขนาดกลาง มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 120-719 คน

โรงเรียนขนาดใหญ่ มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 720-1,679 คน

โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 1,680 คน ขึ้นไป

9. การประเมินรูปแบบ หมายถึง ระดับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิต่อรูปแบบการบริหารจัดการการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยครอบคลุมด้านความเหมาะสมและด้านความเป็นไปได้ในการนำไปใช้

ประโยชน์ที่จะได้รับการวิจัย

ผลจากการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อสถานศึกษาที่จะนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลต่อไป ดังนี้

1. ผู้บริหารได้แนวทางในการบริหารจัดการศึกษาที่สามารถพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21

2. ครูได้รูปแบบการจัดการศึกษาที่สามารถพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ทำให้การจัดการศึกษาเกิดประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลยิ่งขึ้น

3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 และ เขต 2 ได้ข้อมูลพื้นฐานสำหรับผู้บริหาร เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาที่สามารถพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

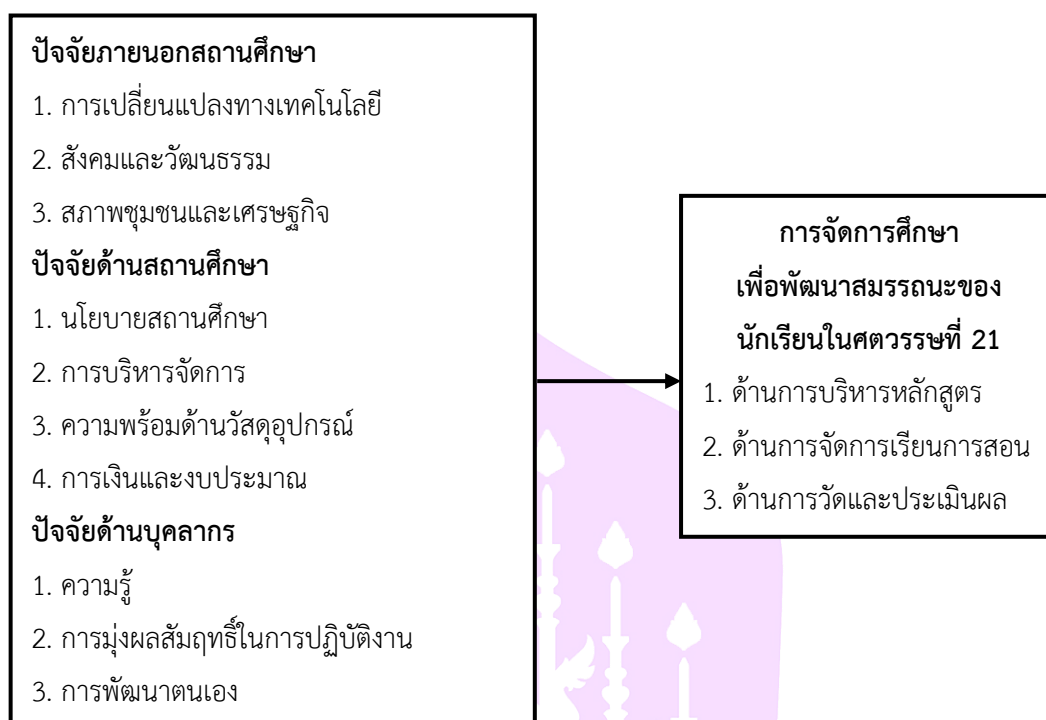
4. สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดปทุมธานี (กศจ.ปทุมธานี) สามารถนำผลการวิจัยใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนเพื่อพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาที่สามารถพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียน ให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดการวิจัยที่ได้จากการประมวลเอกสาร

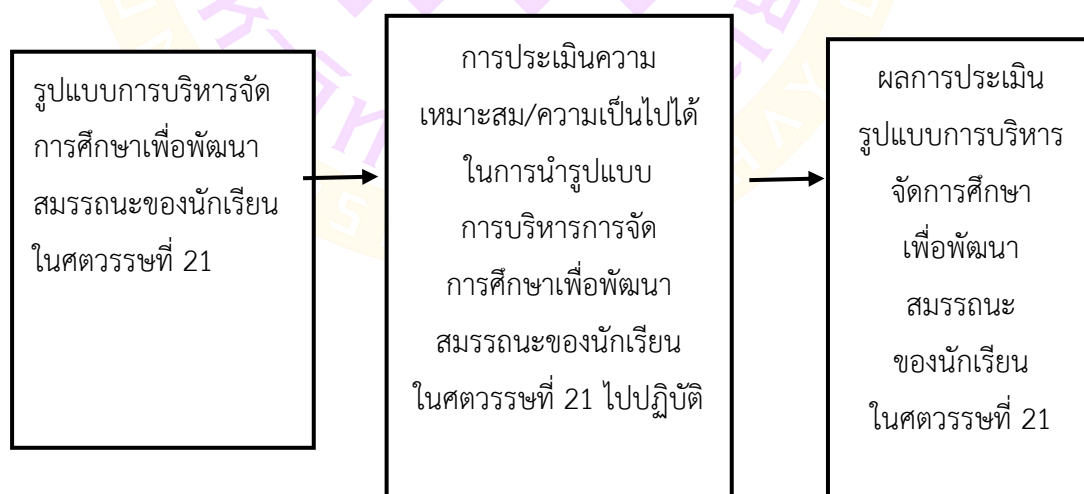
การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี เป็นการวิจัยและพัฒนา (R & D) ผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งในการสร้างรูปแบบดังกล่าวเป็นความร่วมมือของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ประกอบด้วย ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ศึกษานิเทศก์ โดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษา และสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 มาเป็นกรอบในการศึกษาวิเคราะห์ และมาจากการทบทวนวรรณกรรมและสังเคราะห์วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

กรอบแนวคิดการวิจัย ระยะที่ 1 ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุของการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี โดยสรุปได้ดังแผนภาพ ต่อไปนี้

ภาพ 1 แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย ระยะที่ 1

กรอบแนวคิดการวิจัย ระยะที่ 2 สร้างและประเมินรูปแบบการบริหารจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี โดยสรุปได้ดังแผนภาพ ต่อไปนี้

ภาพ 2 แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย ระยะที่ 2

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักการ แนวคิดทฤษฎีจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นพื้นฐานในการดำเนินการวิจัยตามลำดับ และนำไปสู่การกำหนดกรอบแนวคิดทฤษฎี ซึ่งผู้วิจัยได้สรุปสาระสำคัญโดยเรียงเรียงในประเด็น การศึกษาดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21
 - 1.1 การบริหารจัดการศึกษา
 - 1.1.1 ความหมายของการบริหารจัดการศึกษา
 - 1.1.2 ความสำคัญของการบริหารจัดการศึกษา
 - 1.1.3 แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษา
 - 1.2 แนวทางการบริหารจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21
 - 1.2.1 ปัจจัยสนับสนุนการเรียนรู้เพื่อเสริมพัฒนาสมรรถนะในศตวรรษที่ 21
 - 1.2.2 การเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21
 - 1.2.3 การพัฒนาครูมืออาชีพในศตวรรษที่ 21
 - 1.2.4 สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21
 - 1.2.5 องค์ประกอบของการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21
 - 1.3 สมรรถนะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21
ความหมายของสมรรถนะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21
2. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน
 - 2.1 การบริหารหลักสูตร
 - 2.2 การจัดการเรียนการสอน
 - 2.3 การวัดและประเมินผล
3. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21
 - 3.1 ปัจจัยภายนอกสถานศึกษา
 - 3.1.1 การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี
 - 3.1.2 สังคมและวัฒนธรรม

- 3.1.3 สภาพชุมชนและเศรษฐกิจ
- 3.2 ปัจจัยด้านสถานศึกษา
 - 3.2.1 นโยบายสถานศึกษา
 - 3.2.2 การบริหารจัดการ
 - 3.2.3 ความพร้อมด้านวัสดุอุปกรณ์
 - 3.2.4 การเงินและงบประมาณ
- 3.3 ปัจจัยด้านบุคลากร
 - 3.3.1 ความรู้ความสามารถ
 - 3.3.2 การมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน
 - 3.3.3 การพัฒนาตนเอง
- 4. แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับรูปแบบและการพัฒนารูปแบบ
 - 4.1 ความหมายของรูปแบบ
 - 4.2 ประเภทของรูปแบบ
 - 4.3 องค์ประกอบของรูปแบบ
 - 4.4 คุณลักษณะของรูปแบบที่ดี
 - 4.5 การประเมินรูปแบบ
- 5. บริบทการจัดการศึกษาในจังหวัดปทุมธานี
- 6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21

การบริหารจัดการศึกษา

การบริหารจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ได้รับการพัฒนาภายใต้แนวคิดและทฤษฎีจากผู้เชี่ยวชาญหลากหลายด้านที่เน้นการสร้างโครงสร้างที่ชัดเจนและกระบวนการที่เป็นระบบ (Fayol, 2016) เน้นถึงสำคัญของการจัดการที่มีโครงสร้างชัดเจน ซึ่งประกอบด้วยการวางแผน การจัดองค์การ การสั่งการ การควบคุม และการประสานงาน แนวคิดนี้สามารถปรับใช้ได้โดยตรงกับการบริหารจัดการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นระเบียบและประสิทธิภาพในโรงเรียน

Mintzberg (2017) ชี้ให้เห็นว่า ผู้บริหารต้องมีบทบาทหลากหลาย ทั้งในการบริหารบุคลากร การเป็นผู้นำ และการกำกับดูแล ซึ่งในบริบทของการศึกษา ผู้บริหารจำเป็นต้องมีทักษะในการบริหารเชิงบูรณาการ เพื่อให้สามารถจัดการการเรียนการสอนและพัฒนาบุคลากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ขณะที่ Taylor (2018) มุ่งเน้นการบริหารจัดการเชิงวิทยาศาสตร์ที่ให้ความสำคัญกับการทำงานที่เป็นระบบและมีประสิทธิภาพ แนวคิดนี้เหมาะสมกับการนำมาใช้ในการศึกษาเพื่อปรับปรุงกระบวนการ

การเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น Drucker (2019) ได้เน้นถึงการบริหารเชิงนวัตกรรม โดยผู้นำที่ดีควรเป็นผู้นำที่มีความคิดสร้างสรรค์และสามารถจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทางการศึกษา Leithwood (2019) มุ่งเน้นบทบาทของผู้นำการเปลี่ยนแปลง ซึ่งจะสร้างสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการพัฒนาและนวัตกรรม ในองค์กรการศึกษา ผู้นำดังกล่าวจะต้องมีความสามารถในการปรับเปลี่ยนวิธีการบริหารตามความต้องการของครูและนักเรียน ในทำนองเดียวกัน Sergiovanni (2020) ได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางการศึกษา โดยระบุว่า ผู้บริหารโรงเรียนไม่เพียงต้องมีทักษะการจัดการเท่านั้น แต่ยังต้องเป็นผู้นำที่สร้างแรงบันดาลใจและส่งเสริมให้ครูและนักเรียนมีแรงจูงใจในการเรียนรู้ นอกจากนี้ (Bush, 2020) ยังเน้นถึงการวิเคราะห์ปัญหาและการวางแผนยุทธศาสตร์ในการจัดการศึกษาผ่านการประเมินปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในโรงเรียน เพื่อเตรียมรับมือกับความท้าทายที่อาจเกิดขึ้น Glickman and Burns (2021) ได้เสนอแนวทางในการปรับปรุงคุณภาพการศึกษาโดยการพัฒนาครู และเน้นการเรียนการสอนที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ขณะที่ Hoy and Miskel (2021) ให้ความสำคัญกับการบริหารการเปลี่ยนแปลง โดยชี้ว่าการศึกษาในปัจจุบันต้องเปิดรับการเปลี่ยนแปลงและมีความยืดหยุ่นในกระบวนการบริหาร เพื่อให้สามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมและเทคโนโลยีได้อย่างทันทั่วทั้งที่ Fullan (2022) กล่าวถึง การเปลี่ยนแปลงเชิงระบบ ซึ่งเน้นการพัฒนาทั้งครู นักเรียน และชุมชน โดยให้ความสำคัญกับการสร้างความร่วมมือเพื่อให้การศึกษามีประสิทธิภาพสูงสุด

จากการศึกษาแนวคิดของนักวิชาการข้างต้น สรุปได้ว่าการบริหารจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ไม่เพียงแต่ต้องมีโครงสร้างและการจัดการที่มีประสิทธิภาพ แต่ยังต้องมีความยืดหยุ่น เปิดกว้างต่อการเปลี่ยนแปลง พัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง และสร้างสรรค์นวัตกรรมเพื่อให้การศึกษาเกิดประสิทธิผลสูงสุดในโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

ความหมายของการบริหารจัดการศึกษา

การบริหารการศึกษา เป็นกระบวนการที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการศึกษา โดยการบริหารการศึกษาในมุมมองของผู้เชี่ยวชาญหลายท่านได้สะท้อนถึงความหมายและวิธีการที่หลากหลาย แต่ต่างมุ่งเน้นไปยังจุดประสงค์เดียวกัน นั่นคือ การสร้างประสิทธิภาพสูงสุดในระบบการศึกษา นักวิชาการทั้งไทยและต่างประเทศได้ให้ความหมายของการบริหารการศึกษาไว้ ดังนี้

ธีระ รุญเจริญ (2559) ได้กล่าวว่า การบริหารการศึกษาเป็นการนำหลักการจัดการสมัยใหม่มาประยุกต์ใช้ในการบริหารโรงเรียนและสถานศึกษา เพื่อให้เกิดผลลัพธ์สูงสุดในการพัฒนาผู้เรียน แนวคิดนี้เน้นไปที่การนำเทคนิคและวิธีการจัดการที่ทันสมัยมาช่วยปรับปรุงกระบวนการในโรงเรียน เช่นเดียวกับ สมพงษ์ จิตระดับ (2561) ได้ให้คำนิยามว่าการบริหารการศึกษาเป็นการจัดการทรัพยากร

ทางการศึกษา เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพของนักเรียน โดยเน้นไปที่การปรับปรุงคุณภาพ การสอน ซึ่งสะท้อนถึงการบริหารที่คำนึงถึงการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด เช่นเดียวกับ ประสิทธิ์ ศรีประเสริฐ (2562) ได้อธิบายว่า การบริหารการศึกษามีความเชื่อมโยงกับการวางแผน การจัดการ และการตรวจสอบ เพื่อให้กระบวนการจัดการศึกษาเป็นไปอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน สิ่งนี้ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการควบคุมและการประเมินผล เพื่อให้แน่ใจว่าทุกขั้นตอนในกระบวนการ บริหารการศึกษานั้น มีความสมบูรณ์และเป็นไปในทิศทางที่ถูกต้อง ในมุมมองของ ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2563) การบริหารการศึกษเป็นกระบวนการจัดการองค์ประกอบต่าง ๆ ของโรงเรียน ทั้งครู นักเรียน และทรัพยากร เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอน แนวคิดนี้เน้นไปที่การผสมผสาน ส่วนประกอบต่าง ๆ ของโรงเรียนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ นอกจากนี้ กมล รอดคล้าย (2564) ได้อธิบายว่า การบริหารการศึกษานั้นเน้นที่การจัดการทรัพยากรในโรงเรียน รวมถึงการสร้าง ภาวะผู้นำเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาการศึกษาที่มีคุณภาพ คำอธิบายนี้ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของผู้นำ ในระบบการศึกษาในการบริหารทรัพยากรและสร้างสรรค์บรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้

จากการสังเคราะห์ข้อมูลข้างต้น จะเห็นได้ว่าการบริหารการศึกษา ไม่ได้เป็นเพียงแค่ การจัดการทรัพยากรและบุคลากรในโรงเรียนเท่านั้น แต่ยังเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับ การวางแผน การจัดการ และการพัฒนาองค์ประกอบต่าง ๆ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการพัฒนา นักเรียนและคุณภาพการศึกษาอย่างยั่งยืน

ความสำคัญของการบริหารจัดการศึกษา

ความสำคัญของการบริหารการศึกษา เป็นหัวใจหลักในการพัฒนาและปรับปรุงระบบ การศึกษาให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการของสังคมและพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ โดยนักวิชาการ หลายท่านได้แสดงความเห็นในด้านความสำคัญของการบริหารการศึกษา ดังนี้

Drucker (2019) กล่าวถึง ความสำคัญของการบริหารเชิงนวัตกรรมในระบบการศึกษา ซึ่งผู้นำต้องมีทักษะในการบริหารจัดการทรัพยากรและวางแผนการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง ของสังคม

Leithwood (2019) ชี้ให้เห็นว่า การบริหารการศึกษามีความสำคัญต่อการสร้างระบบ ที่เน้นการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนและสนับสนุนการพัฒนานวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้

Bush (2020) กล่าวว่า การบริหารการศึกษามีความสำคัญในด้านการพัฒนาภาวะผู้นำ ซึ่งเป็นปัจจัยหลักที่ส่งผลต่อความสำเร็จของโรงเรียน การมีผู้นำที่ดีสามารถช่วยสร้างบรรยากาศ การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและสนับสนุนการพัฒนาครูและนักเรียน

Sergiovanni (2020) กล่าวว่า การบริหารการศึกษาที่ดีจะช่วยสร้างชุมชนการเรียนรู้ ที่มีการทำงานร่วมกันระหว่างครู นักเรียน และผู้ปกครอง โดยเน้นที่การสร้างความสัมพันธ์และ ความเชื่อมั่นในระบบการศึกษา

Fullan (2022) ระบุว่า การบริหารการศึกษามีบทบาทสำคัญในการเปลี่ยนแปลงระบบการศึกษา โดยผู้นำการศึกษาจะต้องสามารถนำพาองค์กรผ่านการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ เพื่อพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการเรียนรู้

ธีระ รุญเจริญ (2559) กล่าวว่า การบริหารการศึกษาที่ดีจะช่วยให้โรงเรียนสามารถพัฒนาทั้งระบบการเรียนการสอนและการบริหารภายในโรงเรียน ให้มีการทำงานอย่างเป็นระบบและมีการตรวจสอบประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง

สมพงษ์ จิตระดับ (2561) กล่าวถึง การบริหารการศึกษาที่มีคุณภาพว่าเป็นการสร้างระบบการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะในการคิดและการพัฒนาตนเอง

ประสิทธิ์ ศรีประเสริฐ (2562) มองว่า การบริหารการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญในการกำหนดทิศทางและนโยบายของโรงเรียน ซึ่งสามารถสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ปกครองและชุมชนในการสนับสนุนการศึกษา

ไพฑูรย์ สีนลรัตน์ (2563) ระบุว่า การบริหารการศึกษามีความสำคัญในด้านการจัดการทรัพยากรบุคคล การพัฒนาครูและบุคลากรในระบบการศึกษาให้สามารถทำงานอย่างมีประสิทธิภาพและส่งผลกระทบต่อคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียน

กมล รอดคล้าย (2564) ระบุว่า การบริหารการศึกษามีบทบาทสำคัญในการปฏิรูปการศึกษา โดยต้องมีการนำการบริหารสมัยใหม่มาใช้เพื่อสร้างความเปลี่ยนแปลงและพัฒนากระบวนการศึกษาให้ทันสมัยและมีประสิทธิภาพ

จากความเห็นของนักวิชาการทั้งไทยและต่างประเทศ จะเห็นได้ว่า การบริหารการศึกษามีความสำคัญในหลายด้าน ทั้งการพัฒนาภาวะผู้นำ การจัดการทรัพยากร การส่งเสริมการเปลี่ยนแปลง และการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาทั้งตัวผู้เรียน ครู และชุมชนโดยรวม

แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับการบริหารการจัดการศึกษา

วงจรคุณภาพเดมมิง (PDCA)

ความสำคัญของวงจรคุณภาพเดมมิง (PDCA)

แนวคิดวงจรคุณภาพเดมมิง (PDCA) Walter Shewhart เป็นผู้พัฒนาขึ้นเป็นคนแรกในปี ค.ศ. 1939 และ William Edward Deming เป็นผู้นำมาเผยแพร่ในญี่ปุ่นในปี ค.ศ. 1950 เป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย ทำให้นิยมเรียกวงจรนี้ในอีกชื่อหนึ่งว่า “วงจรเดมมิง” (Deming Cycle) เป็นวงจรแห่งการบริหาร โดยจุดมุ่งหมายที่แท้จริงของวงจรคุณภาพของเดมมิง ซึ่งเป็นกิจกรรมพื้นฐานในการบริหารคุณภาพนั้น มิใช่เพียงแค่ปรับแก้ผลลัพธ์ที่เบี่ยงเบนออกจากเกณฑ์มาตรฐานให้กลับมาอยู่ในเกณฑ์ที่ต้องการเท่านั้นแต่เพื่อก่อให้เกิดการปรับปรุงด้วยการป้องกันมิให้เกิดผลเสียซ้ำซ้อน เรื้อรัง

พร้อมกับยกระดับมาตรฐานให้สูงขึ้นในแต่ละรอบของ P D C A อย่างต่อเนื่องเป็นระบบและมีการวางแผน P D C A มิใช่เป็นแห่งแหว่งที่เบนราบบากแต่เป็นขดลวดที่ม้วนได้สูงขึ้นเรื่อย ๆ

การบริหารงานด้วยวงจรควบคุมคุณภาพ

ปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันทั่วโลกว่า กลยุทธ์ในการบริหารที่ดีที่สุด คือ การมุ่งเน้นคุณภาพ และในปัจจุบันคุณภาพเป็นเรื่องของความพึงพอใจของลูกค้าหรือผู้รับบริการ ความหมายของคุณภาพ จึงมุ่งให้ลูกค้าพึงพอใจหรือตรงตามความต้องการของลูกค้า ทางการศึกษา ลูกค้า หมายถึง ผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (กรมวิชาการ, 2544) การปรับปรุงคุณภาพ (Quality Improvement) หมายถึง การยกระดับคุณภาพในมุมมองของให้สูงขึ้น มีคุณค่า (Value) ต่อลูกค้า มากขึ้น เช่น ราคาสินค้าลดลง ขณะที่คุณภาพยังเดิม ราคาสินค้าเท่าเดิม ขณะที่สินค้ามีสมรรถนะ ในการใช้งานมากขึ้น ราคาสินค้าสูงขึ้นเล็กน้อยแต่สมรรถนะหรือหน้าที่การใช้งานสร้างความพึงพอใจ หรือเกิดคุณค่าต่อลูกค้ามากกว่าเงินที่จ่ายไปนั่นเอง

P D C A หรือ วงจรเดมมิง คือ ขั้นตอนการพัฒนางาน พัฒนาหน่วยงาน พัฒนาองค์กร โดยมีการพัฒนาของบุคลากรควบคู่กันไป เริ่มจากการวางแผนกำหนดเป้าหมาย (P: Plan) แล้วนำ แผนงานไปปฏิบัติ (D: Do) ทำการตรวจสอบผลการปฏิบัติว่าบรรลุเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่ (C: Check) ถ้ายังไม่บรรลุเป้าหมายก็ทำการแก้ไขปรับปรุงวิธีการปฏิบัติ หรือทบทวนเป้าหมายแต่ถ้า บรรลุเป้าหมายแล้ว ก็สามารถปรับปรุงค่าเป้าหมายที่ท้าทายมากยิ่งขึ้นต่อไป (A: Act)

ความหมายของวงจรควบคุมคุณภาพ

นรินทร์ เนาวประทีป (2540) กล่าวถึง การควบคุมคุณภาพ หมายถึง กระบวนการที่จัดทำขึ้น เพื่อให้ได้คุณภาพของผลิตภัณฑ์ตามที่กำหนดมาตรฐานไว้รวมทั้งคอยติดตามแก้ไขไม่ให้เกิดผลิตภัณฑ์ ที่ผลิตออกมามีข้อบกพร่องและเสียหาย

วรภัทร ภูเจริญ (2541) กล่าวว่า วงจรควบคุมคุณภาพ หมายถึง ระบบการบริหารงาน ที่มีคุณภาพเป็นที่รู้จักแพร่หลายระบบหนึ่ง ประกอบด้วยขั้นตอนการวางแผน (Plan) การปฏิบัติตามแผน (Do) การตรวจสอบหรือการประเมิน (Check) การนำผลการประเมินย้อนกลับไปปรับปรุงแก้ไข การทำงาน (Action) การใช้วงจรคุณภาพ ต้องดำเนินการอย่างมีวินัยให้ครบวงจรหมุนเวียนไป ไม่มีหยุดหย่อน

จากความหมายดังกล่าว สรุปได้ว่า ความหมายของวงจรควบคุมคุณภาพ หมายถึงกระบวนการ บริหารงานหรือการจัดระบบการทำงานให้มีประสิทธิภาพเพื่อให้ผลผลิตที่ออกมามีคุณภาพได้มาตรฐาน ตรงตามเป้าหมายกำหนด

ขั้นตอนการบริหารงานตามวงจรควบคุมคุณภาพ

เอ็ดวาร์ด เดมมิง (Edward, 1950 อ้างถึงใน ชนินทร์ แสงแก้ว, 2546) ได้เสนอขั้นตอน การบริหารงานคุณภาพ “วงจรเดมมิง” (Deming Cycle) ไว้ 4 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 การวางแผน (Plan) ประกอบด้วย การทำความเข้าใจวัตถุประสงค์ให้ชัดเจน แล้วกำหนดหัวข้อควบคุม (Control Item) ซึ่งตามปกติได้แก่ Q-C-D-S-M-E (Quality Cost Delivery Safety Morale Environment) การกำหนดค่าเป้าหมายที่ต้องการเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย และการกำหนดวิธีดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย

ขั้นตอนที่ 2 การปฏิบัติตามแผน (Do) ประกอบด้วย การหาความรู้เกี่ยวกับวิธีดำเนินการนั้น ด้วยวิธีการฝึกอบรมหรือศึกษาด้วยตนเอง การดำเนินการตามวิธีการที่กำหนด การเก็บรวบรวมบันทึก ข้อมูลที่เกี่ยวข้องและผลลัพธ์ของหัวข้อควบคุม

ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบ ติดตามและประเมินผล (Check) ประกอบด้วย การตรวจสอบว่าการปฏิบัติงานเป็นไปตามวิธีการทำงานมาตรฐานหรือไม่ การตรวจสอบว่าค่าที่วัดได้ (ของตัวแปรที่เกี่ยวข้อง) อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานหรือไม่ และการตรวจสอบว่า (ของหัวข้อควบคุม) ได้ตามเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่

ขั้นตอนที่ 4 กำหนดมาตรฐานแก้ไขปัญหาและข้อเสนอแนะที่ทำให้ไม่เป็นไปตามแผน (Act) นอกจากนี้ สมศักดิ์ สิ้นธุระเวช (2542) ได้อธิบายถึงขั้นตอนของวงจรควบคุมคุณภาพ PDCA ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวางแผน (Plan) จะช่วยพัฒนาความคิดต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่รูปแบบที่เป็นจริงขึ้นมาในรายละเอียดให้พร้อมในการเริ่มต้นลงมือปฏิบัติ (Do)

ขั้นตอนที่ 2 ปฏิบัติ (Do) ประกอบด้วยการทำงาน 3 ระยะ คือ 1) การวางแผนกำหนดการ โดยแยกกิจกรรมต่าง ๆ กำหนดเวลาที่คาดว่าจะต้องใช้ในกิจกรรมแต่ละอย่าง การจัดสรรทรัพยากรต่าง ๆ 2) การจัดทำแบบเมทริกซ์ (Matrix Management) ซึ่งสามารถดึงเอาผู้เชี่ยวชาญหลายแขนงจากแหล่งต่าง ๆ มาได้ 3) การพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานของผู้ร่วมงาน

ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบ (Check) ทำให้รับรู้สภาพการณ์ของงานที่เป็นอยู่เปรียบเทียบกับสิ่งที่วางไว้

ขั้นตอนที่ 4 การแก้ไขปัญหา (Act) ผลการตรวจสอบหากพบว่าเกิดข้อบกพร่องขึ้น ทำให้งานที่ไม่ตรงตามเป้าหมายหรือผลงานไม่ได้มาตรฐานให้ปฏิบัติการแก้ไขปัญหาลักษณะปัญหาที่ค้นพบ

การนำวงจรควบคุมคุณภาพมาใช้ในการบริหารการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541) ได้อธิบายไว้ว่า คุณภาพเป็นสิ่งที่ไม่หยุดนิ่ง มีการเคลื่อนไหวตัวเองให้สูงขึ้นเสมอ การปรับปรุงหรือพัฒนาโรงเรียนมีกระบวนการที่เป็นวงจรเหมือนเกลียวสว่าน แต่ละวงจรประกอบด้วยวิเคราะห้จุดที่ต้องการปรับปรุง หรือพัฒนา การจัดทำแผน การนำแผนสู่การปฏิบัติและการประเมินผลการดำเนินงานของโรงเรียน และผลจาก

การประเมินจะทำให้ได้ข้อมูลพื้นฐานที่เป็นแนวทางสำหรับจุดที่ควรปรับปรุงพัฒนาโรงเรียนต่อไป ซึ่งเป็นการเริ่มต้นวงจรใหญ่ที่สูงกว่าเดิม

สมศักดิ์ สินธุระเวช (2542) ได้อธิบายเพิ่มเติมว่า การบริหารจัดการคุณภาพในโรงเรียนนั้น ควรใช้วงจรควบคุมคุณภาพในทุกกิจกรรม ไม่ว่าจะเป็นการเรียนการสอน ฝ่ายบริหาร หรือบริการต่าง ๆ โดยใช้วัฏจักรควบคุมคุณภาพ PDCA (Plan, Do, Check, Act) ซึ่งหมายถึง การวางแผน ปฏิบัติ ตรวจสอบ และปรับปรุง วงจรนี้ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องและมีวินัยเพื่อให้หมุนเวียนไปไม่มีที่สิ้นสุด เป้าหมายที่แท้จริงของวงจร PDCA ไม่ใช่เพียงการปรับแก้ผลลัพธ์ที่เบี่ยงเบนจากเกณฑ์มาตรฐาน ให้กลับมาอยู่ในเกณฑ์ที่ต้องการเท่านั้น แต่ยังมุ่งหวังให้เกิดการป้องกันไม่ให้เกิดความผิดพลาดซ้ำซ้อน รวมถึงยกระดับมาตรฐานให้สูงขึ้นในแต่ละรอบของการดำเนินงาน

ประโยชน์ของวงจรคุณภาพเต็มมิ่ง

กรมวิชาการ (2544) กล่าวว่า วงจรเต็มมิ่งมีประโยชน์ต่อนักเรียน โรงเรียน ประชาชน หน่วยงานและสังคม ดังนี้

1. นักเรียนมีความรู้ความสามารถ มีคุณลักษณะต่าง ๆ ครบถ้วนตามหลักสูตรมาตรฐาน การศึกษาและสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน
2. โรงเรียนมีทิศทางการจัดการศึกษาที่ชัดเจนตามมาตรฐานกลางที่กำหนดโดยมีระบบ บริหารคุณภาพ มีการทำงานที่เป็นมาตรฐานจากความร่วมมือของบุคลากรทุกฝ่าย มีการแสดงความรับผิดชอบต่อในการจัดการศึกษาที่สามารถตรวจสอบได้อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง
3. ชุมชนมีความมั่นใจในการจัดการศึกษาของโรงเรียน เข้าร่วมจัดการศึกษา และส่งบุตรหลาน เข้าเรียนในโรงเรียน
4. สถานศึกษาและหน่วยงานที่รับผู้จบการศึกษามีความมั่นใจและพึงพอใจในคุณภาพ ของผู้จบการศึกษา รับนักศึกษาเข้าศึกษาต่อหรือทำงาน
5. สังคมมั่นใจในการจัดการศึกษาและมีหลักประกันคุณภาพของการจัดการศึกษาและ การรายงานผลกับสาธารณชน

กล่าวโดยสรุป คือ วงจร PDCA เป็นกระบวนการที่เน้นการวางแผน ปฏิบัติ ตรวจสอบ และ ปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพอย่างยั่งยืน วงจรนี้ถูกนำไปใช้ ในหลายสาขา โดยเฉพาะในกระบวนการบริหารและการพัฒนาองค์กร

แนวทางการบริหารจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

การบริหารจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ต้องตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงของโลกยุค ดิจิทัลและเศรษฐกิจสังคม ซึ่งต้องการทักษะและสมรรถนะใหม่ๆ ที่แตกต่างจากอดีต ผู้เรียน จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาทั้งด้านความรู้ ทักษะสังคม การแก้ปัญหา และความสามารถในการทำงาน

ร่วมกับผู้อื่น เพื่อเตรียมพร้อมสำหรับโลกอนาคต แนวทางการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วยดังนี้

1. การออกแบบหลักสูตรที่บูรณาการสมรรถนะ หลักสูตรในศตวรรษที่ 21 ควรเน้นการพัฒนาทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และความคิดสร้างสรรค์ นอกจากนี้ ยังควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะทางสังคมและการสื่อสาร โดยเฉพาะทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น (Collaborative Skills) การเรียนรู้แบบบูรณาการเป็นแนวทางหนึ่งที่สำคัญเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้ทางวิชาการเข้ากับสถานการณ์ในชีวิตจริงได้ เช่น การเรียนรู้ผ่านโครงการ (Project-Based Learning) ซึ่งช่วยส่งเสริมการลงมือปฏิบัติและการแก้ปัญหา (Trilling & Fadel, 2009)

2. การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการกระบวนการเรียนรู้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนควรนำเทคโนโลยีดิจิทัล เช่น การเรียนรู้ออนไลน์ (E-Learning) และการเรียนรู้แบบผสมผสาน (Blended Learning) มาใช้เพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะด้านดิจิทัล นอกจากนี้ การใช้เทคโนโลยียังช่วยให้การประเมินผลการเรียนรู้เป็นไปอย่างต่อเนื่องและแม่นยำมากขึ้น ด้วยการนำ AI และ Big Data มาใช้ในการวิเคราะห์และประเมินผลผู้เรียน (Redecker & Punie, 2017)

3. การสร้างพื้นที่การเรียนรู้ที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ พื้นที่การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ควรมีความยืดหยุ่น เพื่อส่งเสริมการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและการทำงานร่วมกัน โรงเรียนควรสร้างพื้นที่ที่ผู้เรียนสามารถร่วมมือกันในการแก้ปัญหาและสร้างนวัตกรรม การเปลี่ยนแปลงห้องเรียนจากการสอนแบบบรรยายเป็นการเรียนรู้ที่มีผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Student-Centered Learning) จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ได้มากขึ้น (Sawyer, 2006)

4. การพัฒนาครูและผู้นำการศึกษา ครูและผู้นำสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ดังนั้น การพัฒนาครูให้มีทักษะที่ทันสมัย เช่น การใช้เทคโนโลยีในห้องเรียน การออกแบบการเรียนการสอนที่เน้นการสร้างการเรียนรู้ร่วมกัน และการสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง (Fullan & Langworthy, 2014)

5. การประเมินผลการเรียนรู้ที่เน้นสมรรถนะในศตวรรษที่ 21 การประเมินผลควรมุ่งเน้นที่สมรรถนะของผู้เรียนมากกว่าการวัดผลจากการทดสอบเพียงอย่างเดียว การประเมินผ่านโครงการ การจำลองสถานการณ์ และการใช้วิธีการวัดผลแบบรูบริก (rubrics) จะช่วยให้การประเมินผลมีความหลากหลายและครอบคลุมทักษะที่จำเป็นมากยิ่งขึ้น เช่น ทักษะการคิดเชิงวิพากษ์และการแก้ปัญหา (Darling-Hammond et al., 2014)

การบริหารจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ต้องเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะที่หลากหลาย เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับอนาคต ทั้งในด้านความรู้ ทักษะ และความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับ

สถานการณ์ต่าง ๆ การปรับเปลี่ยนหลักสูตร การใช้เทคโนโลยี การพัฒนาครู และการประเมินที่เน้นสมรรถนะเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้การศึกษาในศตวรรษที่ 21 สามารถตอบสนองต่อความต้องการของสังคมและเศรษฐกิจโลกได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ปัจจัยสนับสนุนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21

การพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ต้องอาศัยการจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบ และมีปัจจัยสนับสนุนที่สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนในยุคดิจิทัล การเรียนรู้ไม่ใช่แค่การสะสมความรู้ทางวิชาการ แต่ยังครอบคลุมถึงทักษะทางสังคม อารมณ์ และการแก้ปัญหาที่จำเป็นสำหรับการดำเนินชีวิตและทำงานในอนาคต ปัจจัยสำคัญที่สนับสนุนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 มีดังนี้

1. เทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัล เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) มีบทบาทสำคัญในการสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เปิดกว้างและยืดหยุ่นมากขึ้น เทคโนโลยีช่วยให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา รวมถึงการเข้าถึงแหล่งข้อมูลจากทั่วโลกผ่านอินเทอร์เน็ต นอกจากนี้ แพลตฟอร์มการเรียนรู้แบบดิจิทัล เช่น E-Learning, Blended Learning หรือ MOOCs (Massive Open Online Courses) ยังช่วยเสริมสร้างทักษะทางดิจิทัลและเพิ่มโอกาสในการเรียนรู้ตามความสนใจและความเร็วของแต่ละบุคคล (Redecker & Punie, 2017)

2. การสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่มีความยืดหยุ่นและสร้างสรรค์ การสร้างพื้นที่และบรรยากาศการเรียนรู้ที่สนับสนุนการมีปฏิสัมพันธ์และการเรียนรู้ร่วมกันเป็นปัจจัยที่สำคัญ การจัดห้องเรียนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ทดลอง แก้ปัญหา และคิดเชิงสร้างสรรค์ ช่วยพัฒนาทักษะในการทำงานร่วมกันและการแก้ปัญหา นอกจากนี้ การจัดห้องเรียนแบบที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Student-Centered Learning) ยังช่วยให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างสนุกสนานและน่าสนใจยิ่งขึ้น (Sawyer, 2006)

3. การมีครูที่มีความสามารถและการพัฒนาทักษะครู ครูเป็นบุคคลสำคัญในการสร้างแรงบันดาลใจและสนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียน ครูที่มีทักษะในการออกแบบการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและสามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ จะช่วยให้นักเรียนได้รับการพัฒนาทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 การพัฒนาวิชาชีพครูอย่างต่อเนื่อง เช่น การฝึกอบรมในการใช้เทคโนโลยี การวางแผนการสอนที่เน้นการเรียนรู้แบบบูรณาการ และการสร้างสรรค์กิจกรรมที่เน้นทักษะสำคัญ จะช่วยเสริมสร้างความสามารถของนักเรียนในการพัฒนาสมรรถนะที่จำเป็น (Fullan & Langworthy, 2014)

4. การสนับสนุนจากครอบครัวและชุมชน ครอบครัวและชุมชนเป็นปัจจัยสำคัญในการสนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียน การมีส่วนร่วมของครอบครัวในการศึกษาช่วยส่งเสริมการพัฒนาทั้งด้านวิชาการ และทักษะชีวิตของนักเรียน ชุมชนยังเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญที่ช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง

และสามารถเชื่อมโยงความรู้กับชีวิตประจำวัน นอกจากนี้ การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ระหว่างโรงเรียน และชุมชนยังช่วยสร้างการมีส่วนร่วมที่สำคัญในการส่งเสริมสมรรถนะของนักเรียน (Epstein, 2018)

ปัจจัยสนับสนุนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ครอบคลุม ทั้งเทคโนโลยีดิจิทัล การสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่สร้างสรรค์ ครูที่มีความสามารถ การประเมินผล ที่ยึดตามสมรรถนะ รวมถึงการสนับสนุนจากครอบครัวและชุมชน ปัจจัยเหล่านี้ร่วมกันสร้างสภาพแวดล้อม ที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนาสมรรถนะที่จำเป็นในยุคดิจิทัล และช่วยเตรียมความพร้อมให้ผู้เรียน สามารถเผชิญกับความท้าทายของอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

องค์ประกอบของการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21

องค์ประกอบของการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ผู้สอนจะต้อง พิจารณาเตรียมการ การที่ครูผู้สอนจะออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนให้สอดคล้องกับ แนวการปฏิรูปการเรียนรู้นั้น ควรคำนึงถึงองค์ประกอบต่อไปนี้ (สุคนธ์ สินธพานนท์, 2554)

1. ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน
2. มุ่งประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน
3. ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มศักยภาพ
4. ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย
5. ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ได้ในชีวิตจริง

เมื่อพิจารณาองค์ประกอบของการจัดการศึกษาข้างต้น สามารถกล่าวได้ว่า การจัดการเรียนรู้ เป็นระบบอย่างหนึ่ง (Instructional System) หรือการจัดการเรียนรู้เชิงระบบ (Systematic Instruction) เป็นการจัดการเรียนรู้ที่นำเอาแนวคิดการจัดการเชิงระบบของการทำงานเข้ามาใช้ปรับปรุงคุณภาพ ทางการศึกษาและการจัดการเรียนรู้ระบบการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การจัดการองค์ประกอบของ การจัดการเรียนรู้ไว้อย่างมีลำดับ มีขั้นตอนและมีความสัมพันธ์กันเพื่อสะดวกต่อการนำไปสู่จุดหมาย ปลายทางของการจัดการเรียนรู้ที่ได้กำหนดไว้ ระบบการจัดการเรียนรู้ช่วยให้การจัดการเรียนรู้บรรลุ สู่เป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถสรุปความสำคัญขององค์ประกอบหรือระบบการจัดการ เรียนรู้ได้ ดังนี้ (มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, 2553)

1. ระบบการจัดการเรียนรู้ช่วยให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ดำเนินไปอย่างเป็นระบบ มีระเบียบ กระบวนการต่าง ๆ ดำเนินไปตามลำดับขั้น สามารถตรวจสอบได้ว่ามีจุดบกพร่องที่ใดบ้าง เมื่อเกิด ปัญหา ก็สามารถแก้ปัญหาได้ตรงจุด และสามารถตรวจสอบได้ว่าการจัดการเรียนรู้ได้ผลเพียงใด

2. การจัดระบบการจัดการเรียนรู้เป็นวิธีหนึ่งในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับคุณภาพของ การจัดการเรียนรู้ของผู้สอน ทำให้ผู้สอนต้องวางแผนการจัดการเรียนรู้ ต้องดำเนินการจัดการเรียนรู้ ตามแผนที่วางไว้และต้องวัดผลประเมินผลให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ที่กำหนดเป็นการพัฒนา การจัดการเรียนรู้ของผู้สอนไปในตัวเอง

3. การจัดระบบการจัดการเรียนรู้ทำให้องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ที่กำหนดไว้มีความสอดคล้องสัมพันธ์กันและมีความสำคัญต่อกันและกันอย่างใกล้ชิดและชัดเจน ซึ่งจะช่วยให้การจัดการเรียนรู้ประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์

และเมื่อพิจารณาองค์ประกอบของระบบโดยทั่วไปแล้ว สามารถนำมาเป็นแนวทางในการจัดองค์ประกอบของระบบการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 ส่วน คือ (มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, 2553)

1. ข้อมูลสู่การจัดการเรียนรู้ (Input) เป็นการวางแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งครอบคลุมทั้งด้านจุดประสงค์การเรียนรู้เนื้อหา การจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ การใช้สื่อการจัดการเรียนรู้ และการวัดผลประเมินผล

2. กระบวนการจัดการเรียนรู้ (Process) เป็นขั้นการดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่เขียนไว้ตั้งแต่ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นการจัดการเรียนรู้ขั้นสรุป และขั้นวัดผลประเมินผล ซึ่งขั้นที่ถือว่าสำคัญ คือ ขั้นการจัดการเรียนรู้เป็นขั้นที่จะต้องใช้ทักษะและเทคนิคในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีที่สุด

3. ผลการจัดการเรียนรู้ (Output) เป็นขั้นการประเมินผลพฤติกรรมของผู้เรียนว่าเกิดผลสัมฤทธิ์มากน้อยเพียงใด หลังจากที่ได้ผ่านกระบวนการจัดการเรียนรู้ไปแล้ว

4. ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) เป็นขั้นการวิเคราะห์ผลจากการจัดการเรียนการสอนว่ามีข้อบกพร่องอย่างไร มีปัญหาอย่างไร โดยพิจารณาจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน เพื่อที่จะหาสาเหตุของปัญหาหรือข้อบกพร่องแล้วทำการปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้ได้ระบบการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพในการนำไปใช้ครั้งต่อไป

สรุปได้ว่า องค์ประกอบของการจัดการการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ที่ครูผู้สอนต้องพิจารณาและเตรียมการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างให้เกิดขึ้นได้อย่างเป็นรูปธรรมตั้งแต่การมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในทุกขั้นตอน การมุ่งประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มศักยภาพ ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ได้ในชีวิตจริง องค์ประกอบเหล่านี้ล้วนเป็นองค์ประกอบสำคัญในการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนเพื่อพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียน โดยครูต้องออกแบบการเรียนรู้ให้นักเรียนได้เรียนในสภาพที่ใกล้เคียงชีวิตจริงมากที่สุด นักเรียนจึงจะได้การเรียนรู้ในมิติที่ลึกและกว้างกว่าการเรียนในห้องเรียน การจัดการเรียนรู้ให้เป็นการเรียนรู้ในระดับการสร้างกระบวนการทัศน การอบรมบ่มนิสัย หรือการปลูกฝังความเชื่อหรือค่านิยม เป็นการนำประสบการณ์มาสั่งสมจน เกิดเป็นกระบวนการทัศน ทำให้ละจากความเชื่อเดิมหันมายึดถือความเชื่อหรือกระบวนการทัศนใหม่ การเรียนรู้ที่แท้จริงต้องขับเคลื่อนด้วยฉันทะที่อยู่ภายใน ครูจะอย่างไร จึงจะช่วยให้ นักเรียนเกิดความพอใจจนเกิดแรงขับเคลื่อนจากภายใน

ที่จะเรียนรู้ ครูต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียน ครูควรมีการจัดการเรียนรู้ที่เป็นส่วนหนึ่งเป็นการเรียนรู้เฉพาะตัวและการเรียนรู้เป็นกิจกรรมทางสังคม ครูต้องออกแบบกระบวนการทางสังคมเพื่อให้ศิษย์เรียนสนุก เกิดนิสัยรักการเรียนรู้และสอดคล้องเหมาะสมกับบริบทของสังคมไทย ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ครูต้องยึดความสมดุลจึงจะส่งผลให้การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

สมรรถนะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

McClelland (1970) นักจิตวิทยาแห่งมหาวิทยาลัยฮาวาร์ด ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะ โดยเริ่มจากการนำเสนอบทความทางวิชาการของเมื่อปี ค.ศ. 1960 ซึ่งกล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะที่ดีของบุคคล (Excellent Performer) ในองค์การกับระดับทักษะความรู้ ความสามารถ ด้วยการอธิบายว่า การวัด IQ และการทดสอบบุคลิกภาพยังไม่เหมาะสมในการทำนายความสามารถหรือสมรรถนะของบุคคลได้ เพราะไม่ได้สะท้อนความสามารถที่แท้จริงออกมา พร้อมกับนำเสนอโมเดลภูเขาน้ำแข็ง (Iceberg Model) ในการอธิบายแนวคิดเรื่องสมรรถนะไว้ว่า การที่บุคคลจะมีพฤติกรรมในการทำงานอย่างไรรัน ขึ้นอยู่กับสิ่งที่บุคคลนั้นมีอยู่ อันได้แก่ ความรู้ ทักษะ และความสามารถต่าง ๆ ซึ่งเปรียบเหมือนส่วนหนึ่งของภูเขาน้ำแข็งที่อยู่เหนือน้ำ และสามารถสังเกตเห็นได้ง่าย ส่วนคุณลักษณะอื่น ๆ เช่น แรงจูงใจ ลักษณะนิสัย เจตคติ ซึ่งเปรียบเสมือนส่วนที่อยู่ใต้น้ำ และสังเกตได้ยาก การมีเพียงความรู้และทักษะนั้นยังไม่ถือเป็นสมรรถนะ จนกว่าบุคคลนั้นจะสามารถนำความรู้และทักษะมาประยุกต์ใช้กับงาน จึงจะถือว่าบุคคลนั้นมีสมรรถนะ

ความหมายของสมรรถนะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

สมรรถนะเป็นคุณสมบัติที่ช่วยให้บุคคลประสบความสำเร็จในการทำงาน ระบบการศึกษาในปัจจุบันจึงควรช่วยกันพัฒนาผู้เรียนให้เกิดสมรรถนะสำคัญที่เป็นประโยชน์ต่อ

การดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ มีความรู้ ทักษะ และความสามารถที่พร้อมจะต่อสู้กับการเปลี่ยนแปลง หรือที่เรียกว่า “สมรรถนะ (Competency)” (กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา, 2565) ซึ่งมีนักการศึกษาหรือนักวิจัยและราชบัณฑิตยสถานได้ให้ความหมายและคำจำกัดความของคำว่า สมรรถนะไว้สอดคล้องกันหลายลักษณะ ดังนี้

ราชบัณฑิตยสถาน (2556) ได้อธิบายความหมายของ สมรรถนะ ว่าหมายถึง ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่บุคคลได้เรียนรู้และนำไปประยุกต์ใช้ร่วมกันจนเกิดความสำเร็จตามต้องการ ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2563) กำหนดนิยามของคำว่า สมรรถนะ หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามารถของบุคคลในการประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะต่าง ๆ ที่ตนมีให้เหมาะสมในการทำงานให้ประสบความสำเร็จ การใช้ชีวิต และการแก้ปัญหา สอดคล้องกับบริบทของสังคมและวัฒนธรรมในสถานการณ์

ที่หลากหลาย เช่นเดียวกับ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) ได้ให้ความหมายของสมรรถนะไว้ว่า สมรรถนะ คือ คุณลักษณะเชิงพฤติกรรมที่เป็นผลมาจากความรู้ ทักษะ/ความสามารถ และคุณลักษณะอื่น ๆ ที่ทำให้บุคคลสามารถสร้างผลงานได้โดดเด่นกว่าเพื่อนร่วมงานอื่นๆ ในองค์กร

สุจิตรา ปทุมลังการ (2552) ได้กล่าวว่า สมรรถนะ (Competence) หมายถึง ความสามารถในการปฏิบัติ (Performance) ภายใต้เงื่อนไข (Condition) ใช้เครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ที่ระบุไว้ให้ได้มาตรฐาน (Standard) ตามเกณฑ์การปฏิบัติ (Performance Criteria) และมีหลักฐานการปฏิบัติ (Evidence) ให้ประเมินผลและตรวจสอบได้ นอกจากนี้ยังมี อานนท์ ศักดิ์วรวิชญ์ (2547) ได้นิยามสมรรถนะ ไว้ว่า เป็นคุณลักษณะของบุคคล ได้แก่ ความรู้ ทักษะ ความสามารถและคุณสมบัติต่าง ๆ อันได้แก่ ค่านิยม จริยธรรม บุคลิกภาพ คุณลักษณะทางกายภาพและอื่น ๆ ที่จำเป็นและสอดคล้องกับความเหมาะสมกับองค์กร โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องสามารถจำแนกได้ว่าผู้ที่ประสบความสำเร็จในการทำงานได้ต้องมีคุณลักษณะเด่น ๆ หรือลักษณะสำคัญ ๆ อย่างไรบ้าง หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ สาเหตุที่ทำงานแล้วไม่ประสบความสำเร็จเพราะขาดคุณลักษณะใด เพราะเหตุใด

นพพร ลิขปริชา (2561) กล่าวถึง การพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยเน้นทักษะ การคิดสร้างสรรค์ ความสามารถในการทำงานเป็นทีม และการใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเน้นเรื่องการเรียนรู้แบบองค์รวมและการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และทักษะทางสังคม เพื่อการดำรงชีวิตในยุคดิจิทัล

จากนิยามข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า สมรรถนะเป็นความสามารถของบุคคลในการใช้ความรู้ ทักษะ เจตคติและคุณลักษณะต่าง ๆ ที่ตนมีในการทำงานหรือการแก้ปัญหาจนประสบความสำเร็จ ซึ่งสมรรถนะแสดงออกทางพฤติกรรมการปฏิบัติที่สามารถวัดและประเมินผลได้สมรรถนะจึงเป็นผลรวมของความรู้ ทักษะ เจตคติ คุณลักษณะและความสามารถอื่น ๆ ที่ช่วยให้บุคคล หรือกลุ่มบุคคล ประสบความสำเร็จในการทำงาน นอกจากนี้สมรรถนะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 หมายรวมถึง ความสามารถ ทักษะ และความรู้ที่ผู้เรียนต้องมีเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตและประสบความสำเร็จในโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและซับซ้อนในศตวรรษที่ 21 ทั้งนี้ สมรรถนะเหล่านี้ครอบคลุมทั้งด้านการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา การทำงานร่วมกับผู้อื่น ความสามารถในการสื่อสาร และการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นในยุคดิจิทัลที่เทคโนโลยีมีบทบาทสำคัญ

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน

ในยุคปัจจุบันที่โลกเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทั้งในด้านเทคโนโลยี เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ส่งผลให้การจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 จำเป็นต้องปรับตัวเพื่อรองรับความท้าทายที่เกิดขึ้น การพัฒนาผู้เรียนในยุคนี้ไม่ใช่เพียงแค่การถ่ายทอดความรู้ แต่จำเป็นต้องมุ่งเน้นการพัฒนาทักษะที่จำเป็นเพื่อการใช้ชีวิตและการทำงานในสถานการณ์ที่ซับซ้อนขึ้น ผู้เรียนต้องมีทั้งความรู้

ความสามารถในการประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง รวมถึงการพัฒนาทักษะใหม่ๆ ที่ตอบโจทย์สังคม และเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น ความรอบรู้ด้านการเงิน การเป็นผู้ประกอบการ การคิดเชิงวิพากษ์ การสร้างสรรค์ และการเป็นผู้นำ (คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา, 2562) หนึ่งในแนวทางการจัดการศึกษาที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนคือ การจัดการศึกษาฐานสมรรถนะ หรือ Competency-Based Education (CBE) ซึ่งมุ่งเน้นการพัฒนาความสามารถที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง มีเป้าหมายหลักคือทำให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะในการแก้ปัญหาและการดำรงชีวิต โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความถนัดและความสนใจของตนเอง นอกจากนี้ คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา (2562) ยังกล่าวถึงแนวคิดการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนไว้ว่า การจัดการศึกษาฐานสมรรถนะ (Competency-Based Education: CBE) ซึ่งเป็นการศึกษาที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Learner Centered) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความสนใจ ความถนัด และความสามารถของตนโดยมีเป้าหมายให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะหลักที่จำเป็นสำหรับการทำงาน การแก้ปัญหาและการดำรงชีวิต โดยมีลักษณะสำคัญ ดังนี้

1. มุ่งให้ผู้เรียนแสดงความสามารถที่เชี่ยวชาญ เน้นการนำความรู้ไปใช้จริง
2. กำหนดความคาดหวังไว้สูง และคาดหวังกับผู้เรียนทุกคน
3. ผู้เรียนรับผิดชอบต่อตัวเองให้ถึงเป้าหมาย สามารถออกแบบการเรียนรู้ของตนเองได้ เรียนได้ในสถานที่และเวลาที่แตกต่างกัน โดยการช่วยเหลือ สนับสนุนอย่างยืดหยุ่น ตามลักษณะเฉพาะของผู้เรียน
4. ผู้เรียนได้รับการประเมินเมื่อพร้อม และเป็นการประเมินความก้าวหน้าตามอัตราของตนเอง เน้นการปฏิบัติด้วยเครื่องมือวัดที่เข้าถึงความเชี่ยวชาญของผู้เรียน

การเรียนการสอนฐานสมรรถนะ (Competency-Based Instruction: CBI) มีลักษณะสำคัญ ดังนี้

1. เป็นการเรียนการสอนที่มีสมรรถนะเป็นเป้าหมาย คือ มุ่งเน้นการพัฒนาความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะต่าง ๆ อย่างเป็นองค์รวมในการปฏิบัติงาน การแก้ปัญหา และการใช้ชีวิต
2. เป็นการเรียนการสอนที่เชื่อมโยงกับชีวิตจริง เรียนรู้เพื่อให้สามารถใช้งานได้จริง ในสถานการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตจริง เป็นการเรียนเพื่อใช้ประโยชน์ไม่ใช่การเรียนเพื่อรู้เท่านั้น
3. เป็นการเรียนการสอนเน้นการปฏิบัติ โดยมีชุดของเนื้อหาความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะที่จำเป็นต่อการนำไปสู่สมรรถนะที่ต้องการ จึงทำให้สามารถลดเวลาเรียนเนื้อหา จำนวนมากที่ไม่จำเป็นเพื่อให้ผู้เรียนมีเวลาในการเรียนรู้เนื้อหาที่จำเป็นในระดับที่ลึกซึ้งขึ้น และมีโอกาสได้ฝึกฝนการใช้ความรู้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะในระดับชำนาญหรือเชี่ยวชาญ

4. เป็นการเรียนการสอนที่มีการบูรณาการความรู้ข้ามศาสตร์ ความรู้ในศาสตร์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานใดงานหนึ่ง จะได้รับการนำไปใช้เพื่อความสำเร็จของการปฏิบัติงาน

5. เป็นการเรียนการสอนที่ผู้เรียนสามารถใช้เวลาในการเรียนรู้ และมีความก้าวหน้าในการเรียนรู้ไปตามความถนัดและความสามารถของตน สามารถไปได้เร็ว-ช้าแตกต่างกันได้

6. เป็นการเรียนการสอนที่ให้ความสำคัญกับการให้ข้อมูลป้อนกลับแก่ผู้เรียนเพื่อการปรับปรุงพัฒนาการเรียนรู้ให้ก้าวหน้า

การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะจึงเป็นการจัดการศึกษาที่เน้นให้ผู้เรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตได้จริง เน้นการปฏิบัติ ส่งเสริมบูรณาการความรู้เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จ เป็นการเรียนรู้ตามศักยภาพ และมีการให้ข้อมูลป้อนกลับเพื่อให้สามารถพัฒนาตนเองได้

คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา (2562) กล่าวถึง ลักษณะสำคัญของการวัดและประเมินผลฐานสมรรถนะไว้ว่าการวัดและประเมินผลฐานสมรรถนะ (Competency-Based Assessment: CBA) มีลักษณะสำคัญ ดังนี้

1. มุ่งวัดสมรรถนะอันเป็นองค์รวมของความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะต่าง ๆ ไม่ใช่เวลามากกับการสอบวัดตามตัวชี้วัดจำนวนมาก

2. วัดจากพฤติกรรม/การกระทำ/การปฏิบัติ ที่แสดงออกถึงความสามารถในการใช้ความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะต่าง ๆ ตามเกณฑ์การปฏิบัติ (Performance Criteria) ที่กำหนด เป็นการวัดอิงเกณฑ์ มีใช้องค์กลุ่มและมีหลักฐานการปฏิบัติ (Evidence) ที่ใช้ตรวจสอบได้

3. ใช้การประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) จากสิ่งที่คุณเรียนได้ปฏิบัติจริง และความก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน เช่น การประเมินการปฏิบัติ (Performance Assessment) การประเมินชิ้นงานการประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมผลงาน (Portfolio Assessment) รวมถึงการประเมินตนเอง (Student Self-Assessment) และการประเมินโดยเพื่อน (Peer Assessment)

4. ใช้สถานการณ์เป็นฐาน เพื่อให้บริบทการวัดและประเมินเป็นสภาพจริงมากขึ้น เช่น อาจเตรียมบริบทเป็นข้อความ รูปภาพ ภาพเคลื่อนไหว สถานการณ์จำลอง หรือสถานการณ์เสมือนจริง ในคอมพิวเตอร์ ซึ่งสามารถประเมินได้หลายประเด็นในสถานการณ์เดียวกัน

5. ผู้เรียนได้รับการประเมินไปตามลำดับขั้นของสมรรถนะที่กำหนด หากไม่ผ่านจะต้องได้รับการซ่อมเสริมช่วยเหลือ จนกระทั่งสามารถผ่านจึงจะก้าวไปสู่ลำดับขั้นต่อไป

6. การรายงานผล เป็นการให้ข้อมูลพัฒนาการและความสามารถของผู้เรียนตามลำดับขั้น ที่ผู้เรียนทำได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด

กรอบมาตรฐานสมรรถนะ

กรอบสมรรถนะหลักของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และกรอบสมรรถนะหลักของผู้เรียนระดับประถมศึกษาตอนต้น (ป.1-3) ที่พัฒนาขึ้นนี้ ประกอบด้วยสมรรถนะสำคัญ 10 สมรรถนะ เป็นสมรรถนะที่สามารถตอบสนองและมีความสอดคล้องกับหลักการสำคัญ 6 ประการ ดังนี้ 1) ความต้องการของประเทศตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช พ.ศ. 2561-2580 แผนปฏิรูปประเทศด้านต่าง ๆ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 และมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561 2) สอดคล้องกับทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในโลกปัจจุบันและอนาคต 3) ส่งเสริมการใช้ศาสตร์พระราชา พระราโชบายของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 10 และพระราชดำรัสของสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้ากรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี 4) ให้ความสำคัญกับความเป็นไทย ความเป็นชาติไทย เพื่อดำรงรักษา เอกลักษณ์ความเป็นไทยให้ดำรงสืบไป 5) สอดคล้องกับหลักพัฒนาการตามวัยของมนุษย์และตอบสนองต่อ ความแตกต่างที่หลากหลายทั้งของผู้เรียน บริบท และภูมิสังคม 6) สามารถเทียบเคียงกับมาตรฐานสากลได้ สมรรถนะทั้ง 10 ประการ เป็นสมรรถนะหลักที่เด็กและเยาวชนไทยจะต้องได้รับการพัฒนาในช่วงเวลา 12 ปีของการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงและดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพในโลกแห่งศตวรรษที่ 21 ได้

สมรรถนะทั้ง 10 ประการ ได้แก่

1. ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร
2. คณิตศาสตร์ในชีวิตประจำวัน
3. กระบวนการสืบสอบทางวิทยาศาสตร์และจิตวิทยาศาสตร์
4. ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร
5. ทักษะชีวิตและความเจริญแห่งตน
6. อาชีพและการเป็นผู้ประกอบการ
7. ทักษะการคิดขั้นสูงและนวัตกรรม
8. การรู้เท่าทันสื่อสารสนเทศและดิจิทัล
9. การทำงานแบบรวมพลังเป็นทีมและมีภาวะผู้นำ
10. การเป็นพลเมืองตื่นรู้และมีจิตสำนึกสากล

สมรรถนะทั้ง 10 ประการ นี้ ถือเป็นสมรรถนะหลักที่เด็กและเยาวชนไทยจะต้องได้รับการพัฒนาในช่วงเวลา 12 ปี ของการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงและดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพในโลกแห่งศตวรรษที่ 21 โดยมีการพัฒนาแนวทางสมรรถนะไปใช้พัฒนาผู้เรียน ใช้ในการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน การวัดผลและการประเมินผล

รวมทั้งพัฒนาครูให้สามารถเพิ่มคุณภาพการจัดการเรียนการสอน และพัฒนาผู้เรียนให้เกิดสมรรถนะที่ต้องการในชีวิตประจำวัน

สมรรถนะหลัก 10 ประการ แบ่งออกได้เป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 คนไทยฉลาดรู้ (Literate Thais) คือ มีความรู้และเครื่องมือพื้นฐานที่จะใช้ในการแสวงหาความรู้และเรียนรู้ตลอดชีวิต ประกอบด้วย 4 สมรรถนะ ได้แก่ สมรรถนะภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร คณิตศาสตร์ในชีวิตประจำวัน ทักษะกระบวนการสืบสอบทางวิทยาศาสตร์และจิตวิทยาศาสตร์ รวมทั้งสมรรถนะการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

กลุ่มที่ 2 คนไทยอยู่ดีมีสุข (Happy Thais) ประกอบด้วย 2 สมรรถนะ ได้แก่ สมรรถนะทักษะชีวิตและความเจริญแห่งตน และทักษะอาชีพและการเป็นผู้ประกอบการ

กลุ่มที่ 3 คนไทยสามารถสูง (Smart Thais) ช่วยเพิ่มพูนความสามารถ ความเก่ง ให้เด็กและเยาวชนไทยคิดเก่ง และรู้ทันโลก ทำให้เด็กและเยาวชนไทยเก่งขึ้น ประกอบด้วย 2 สมรรถนะ ได้แก่ ทักษะการคิดขั้นสูงและนวัตกรรม รวมทั้งการรู้เท่าทันสื่อสารสนเทศและดิจิทัล

กลุ่มที่ 4 พลเมืองไทยใส่ใจสังคมและมีสำนึกสากล (Active Thai Citizen with Global Mindedness) จะช่วยให้เด็กและเยาวชนไทยเป็นผู้ที่สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น เป็นผู้นำที่ดีและเป็นพลเมืองที่ดี มีความรับผิดชอบต่อสังคม ประกอบด้วย 2 สมรรถนะ ได้แก่ สมรรถนะการทำงานแบบรวมพลังเป็นทีมและมีภาวะผู้นำ และสมรรถนะการเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง/ตื่นรู้ที่มีสำนึกสังคม

ภาพ 3 แสดงแนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กล่าวโดยสรุป การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน คือการออกแบบและดำเนินการศึกษาที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะ ความสามารถ และคุณลักษณะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตและประสบความสำเร็จในศตวรรษที่ 21 การจัดการศึกษาในลักษณะนี้ ไม่เน้นเพียงการถ่ายทอดความรู้เชิงทฤษฎี แต่ยังเน้นการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในสถานการณ์จริง และสามารถพัฒนาทักษะที่สอดคล้องกับความต้องการของสังคมและโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

การบริหารหลักสูตร

1. การสร้างและพัฒนาหลักสูตร
 - 1.1 สร้าง/พัฒนาหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง และท้องถิ่น
 - 1.2 ประเมินการใช้หลักสูตรและนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตร
2. ความรู้ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้
 - 2.1 กำหนดผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เน้นการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประยุกต์ ริเริ่ม เหมาะสมกับสาระการเรียนรู้ ความแตกต่างและธรรมชาติของผู้เรียนเป็นรายบุคคล
 - 2.2 ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลายเหมาะสมสอดคล้องกับวัย และความต้องการของผู้เรียน และชุมชน
 - 2.3 เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการออกแบบการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมและการประเมินผลการเรียนรู้
 - 2.4 จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบโดยบูรณาการอย่างสอดคล้องเชื่อมโยงกัน
 - 2.5 มีการนำผลการออกแบบการเรียนรู้ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ และปรับใช้ตามสถานการณ์อย่างเหมาะสมและเกิดผลกับผู้เรียนตามที่คาดหวัง
 - 2.6 ประเมินผลการออกแบบการเรียนรู้เพื่อนำไปใช้ปรับปรุง/พัฒนา
3. การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
 - 3.1 จัดทำฐานข้อมูลเพื่อออกแบบการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
 - 3.2 ใช้รูปแบบ/เทคนิควิธีการสอนอย่างหลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาเต็มตามศักยภาพ
 - 3.3 จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ปลูกฝัง/ส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์และสมรรถนะของผู้เรียน
 - 3.4 ใช้หลักจิตวิทยาในการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขและพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ
 - 3.5 ใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนในการจัดการเรียนรู้

- 3.6 พัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง และชุมชน
4. การใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้
 - 4.1 ใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้อย่างหลากหลายเหมาะสมกับเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้
 - 4.2 สืบค้นข้อมูลผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้
 - 4.3 ใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ในการผลิตสื่อ/นวัตกรรมที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้
5. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้
 - 5.1 ออกแบบวิธีการวัดและประเมินผลอย่างหลากหลาย เหมาะสมกับเนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ และผู้เรียน
 - 5.2 สร้างและนำเครื่องมือวัดและประเมินผลไปใช้อย่างถูกต้องเหมาะสม
 - 5.3 วัดและประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริง
 - 5.4 นำผลการประเมินการเรียนรู้มาใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้

สรุปได้ว่า สมรรถนะการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ หมายถึง ความสามารถในการสร้างและพัฒนาหลักสูตร ออกแบบการเรียนรู้อย่างสอดคล้องเหมาะสมกับเนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ และผู้เรียนอย่างเป็นระบบ จัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลายเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม จัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ใช้หลักจิตวิทยาในการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข ใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้อย่างหลากหลาย สืบค้นข้อมูลผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ออกแบบวิธีการวัดและประเมินผล สร้างและนำเครื่องมือวัดและประเมินผลไปใช้อย่างถูกต้องเหมาะสม นำผลการประเมินการเรียนรู้มาใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนการสอน

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน

การสอนมีความหมายหลายอย่างเช่น หมายถึง การถ่ายทอดความรู้ การฝึกให้ผู้เรียนคิดแก้ปัญหาต่าง ๆ การจัดสิ่งแวดล้อมและกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ การจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ การสร้างหรือจัดสถานการณ์เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ การแนะแนวทางแก่ผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

สรุปแล้ว การสอนจะมีลักษณะ ดังนี้ คือ มีการจัดดำเนินการของผู้สอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยผู้เรียนทำกิจกรรมที่อาศัยกระบวนการ (process) ของสมอง เช่น ฟัง อ่าน พูด เขียนโยงความสัมพันธ์ เปรียบเทียบ เพื่อให้เกิดความรู้ดังกล่าว ผลการเรียนรู้อาจอยู่ในรูปของความเข้าใจการคิดวิเคราะห์ การประเมินผล ฯลฯ การจัดดำเนินการของผู้สอนอาจอยู่ในรูปบรรยาย

อธิบายสาธิต หรือปฏิบัติให้ดูให้อ่านเนื้อหาสาระ ให้อภิปราย ให้ทำแบบฝึกหัด ให้ศึกษาจากสื่อต่าง ๆ (บุญชม ศรีสะอาด, 2541)

แนวคิดพื้นฐานในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนมีสมรรถนะ ได้แก่

1. บรรยากาศ สิ่งแวดล้อม เป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่งที่ครูควรพัฒนาและจัดอย่างเหมาะสม เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความศรัทธา ซึ่งถือว่าเป็นจุดเริ่มต้นที่ดีอย่างหนึ่งของการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ

2. การเรียนรู้ของผู้เรียนเกิดขึ้นได้ทุกแห่ง ทุกเวลา ต่อเนื่องยาวนานตลอดชีวิต การสอนในยุคปัจจุบันจะต้องเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนรักที่จะเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต เป็นการเรียนรู้ด้วยตนเอง ไม่ใช้การเรียนแบบมีครูสอน ครูจะช่วยให้เพียงช่วงหนึ่งในชีวิต จะต้องเรียนด้วยตนเอง

3. ผลของการเรียนรู้นั้นผู้เรียนสามารถนำไปสู่กระบวนการปฏิบัติจริงในชีวิตได้ ดังนั้นสิ่งที่จัดให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ควรเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียน ให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง สร้างความรู้เอง และค้นพบความรู้ได้ด้วยตนเอง เพื่อเป็นการเน้นว่าสามารถนำไปใช้ในชีวิตได้อย่างแท้จริง

4. การเรียนรู้ที่ดีจะเกิดการปฏิบัติจริง ด้วยการสัมผัสและสัมพันธ์โดยผู้เรียนเอง คือ ผู้เรียนควรจะได้มีโอกาสสัมผัสของจริง สถานการณ์จำลอง การได้ทดลองทำ การได้ร่วมในกระบวนการกลุ่ม จะทำให้ผู้เรียนรู้วิธีการอยู่ร่วมกันในสังคม และการแก้ปัญหาของชีวิตได้อย่างมีสติและใช้ปัญญา กล่าวคือ การจัดการเรียนการสอนควรเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Learner Centered) ของการพัฒนาให้ผู้เรียนได้เรียนตามความต้องการและให้โอกาสผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนและดำเนินกิจกรรม การพัฒนาตนเองให้ เต็มศักยภาพโดยครูเป็นผู้จัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมให้

5. ภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือภูมิปัญญาชาวบ้านในชนบทที่มีอยู่อย่างมากมายหลายสาขามีค่าบ่งบอกถึงความเจริญมาเป็นเวลานาน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรท้องถิ่น จะนำเอาทรัพยากรอันมีค่าของท้องถิ่นและภูมิปัญญาของท้องถิ่นชาวบ้านมาใช้ในการเรียนการสอน เช่น ด้านอาชีพเกษตรกรรม ดนตรี วรรณกรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี อันจะส่งผลให้ผู้เรียนรู้จักท้องถิ่นของตน เกิดความรักผูกพันกับท้องถิ่น รวมทั้งใช้ทรัพยากรท้องถิ่นในการประกอบอาชีพด้วย

6. การเรียนรู้ของผู้เรียนไม่ใช่อยู่ที่การสอนและระยะเวลาที่ยาวนาน แต่แก่นแท้ของการเรียนอยู่ที่การเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ

การจัดการเรียนการสอน ควรเป็นการบวนการที่จัดให้ผู้เรียนได้รู้จักการเรียนรู้ วิธีแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง โดยใช้รูปแบบและเทคนิควิธีที่หลากหลายหลักการเรียนรู้ที่สำคัญการจัดการเรียนการสอนตามกระบวนการหลักสูตรท้องถิ่นมีหลักการเรียนรู้ที่สำคัญ ดังนี้

1. การพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนตามทฤษฎีเชิงระบบ (System approach) วิธีการเชิงระบบ คือ การนำเอาองค์ประกอบหลาย ๆ ส่วนมารวมกันอย่างมีความสอดคล้องสัมพันธ์และ

ส่งเสริมซึ่งกันและกัน จนเกิดสัมฤทธิ์ผลตามวัตถุประสงค์ที่ได้วางไว้โดยทั่วไปองค์ประกอบที่สำคัญของวิธีการเชิงระบบจะมีอยู่ 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 Input: ปัจจัยหรือสิ่งนำเข้า (ได้แก่ ความรู้และกระบวนการเรียนการสอนที่ครูจัดให้แก่ผู้เรียน)

ส่วนที่ 2 Process: กระบวนการ (ได้แก่ กระบวนการที่ผู้เรียนนำความรู้จาก Input ไปขยายผลหรือทดลองใช้กับชีวิตจริง)

ส่วนที่ 3 Output: ผลผลิตหรือผลสำเร็จขั้นสุดท้ายตามที่คาดหวัง คือ ผลการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้รับจากการนำความรู้ที่ไปขยายผลหรือทดลองกับชีวิตจริงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ การพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนตามวิธีของทฤษฎีเชิงระบบ (System Approach) คือ การจัดองค์ประกอบที่เป็นกิจกรรมสำคัญของการเรียนการสอนไว้ให้มีความสอดคล้องสัมพันธ์และส่งเสริมซึ่งกันและกัน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้ รูปแบบของการพัฒนาการเรียนรู้อตามทฤษฎีเชิงระบบ ได้กำหนดองค์ประกอบที่เป็นกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องสัมพันธ์กันไว้ 8 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1 ค้นหาปัญหา (แท้) คือปัญหาที่มาจากเหตุ

ขั้นที่ 2 กำหนดความต้องการ (ที่เป็นรูปธรรม)

ขั้นที่ 3 กำหนดจุดประสงค์ (ที่ปฏิบัติได้)

ขั้นที่ 4 กำหนดหัวข้อเนื้อหา (ที่เป็นรูปธรรม)

ขั้นที่ 5 กำหนดกระบวนการเรียนการสอน เทคนิค สื่อ และเวลาที่ครอบคลุม I-P-O

ขั้นที่ 6 การตรวจสอบประสิทธิภาพเบื้องต้น

ขั้นที่ 7 การสอน

ขั้นที่ 8 การประเมินประสิทธิภาพการเรียนการสอน

2. การเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุด (Learner Centered) การเรียนรู้ที่เรียนสำคัญที่สุดเป็นกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ที่ตรงกับความรู้และตามระดับความสามารถ (Self-Paced Learning) หรือเป็นกระบวนการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนและทำกิจกรรมในสิ่งที่ตรงกับสภาพปัญหาของตนเองเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยเน้นกิจกรรมที่ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้กับชีวิตของตนเอง โดยเน้นกระบวนการและกิจกรรมที่หลากหลายทั้งกระบวนการกลุ่ม และศึกษาด้วยตัวเองการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุดจึงเป็นการเรียนการสอนที่ยอมรับความรู้ ความสามารถความสนใจ และความต้องการของผู้เรียนเป็นหลัก โดยครูเป็นผู้ร่วมวางแผน เป็นผู้ให้คำแนะนำในฐานะผู้มีความรู้และประสบการณ์มากกว่า แต่การวางแผนการเรียนจริง ๆ นั้น ต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมอย่างสูงสุดโดยมีขั้นตอน ดังนี้

- 2.1 ครูศึกษาปัญหาและความต้องการของผู้เรียน
- 2.2 ผู้เรียนและครูร่วมกันวางแผนในเรื่องที่จะเรียน
- 2.3 ผู้เรียนทำความเข้าใจจุดประสงค์ของการเรียนรู้ก่อนเริ่มกิจกรรมการสอนเสมอ
- 2.4 ผู้เรียนและครูร่วมกันกำหนดเนื้อหา กิจกรรมและสื่อการเรียนการสอน รวมทั้งประเมินผลการเรียนรู้

2.5 ผู้เรียนทำกิจกรรมร่วมกันและเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองที่สามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ โดยกิจกรรมที่จัดควรมีความหลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

2.6 ผู้เรียนประเมินผลการเรียนรู้ของตนเอง จากจุดประสงค์ที่กำหนดไว้

3. การเรียนรู้ตามสภาพจริง (Authentic Learning) การจัดการเรียนการสอนในศตวรรษใหม่ได้ปรับเปลี่ยนเป็นการเสริมสร้างให้มนุษย์สามารถสร้างความรู้ความสามารถและปัญญาด้วยตนเอง โดยครูและผู้เรียนเป็นผู้ร่วมกันวางแผนการเรียนรู้สิ่งที่เรียนมาจากความต้องการของผู้เรียนเอง การจัดการเรียนการสอนในลักษณะดังกล่าว จะทำให้การเรียนรู้เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและตอบสนองชีวิตจริงได้ เป็นลักษณะของการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง โดยคำนึงชีวิตและองค์ความรู้ของผู้เรียนที่มีหลากหลายรอบ ๆ ตัว ซึ่งสามารถกระทำได้นี้

3.1 การเรียนโดยการปฏิบัติในชีวิตจริง สามารถถ่ายโยงไปสู่สถานการณ์ใหม่ได้ดีกว่าการนำความรู้จากที่เรียนทั่ว ๆ ไปที่ไม่ใช่สภาพชีวิตจริง

3.2 ผู้เรียนได้ใช้ความคิดและปฏิบัติอย่างมีความหมายต่อผู้เรียน เนื่องจากผู้เรียนได้คิดงานเองและปฏิบัติตามความคิดของเขา ย่อมทำให้เกิดความมุ่งมั่นและทำให้เสร็จเพื่อที่จะได้เห็นผลแห่งการคิดนั้น

3.3 เน้นให้ผู้เรียนอยากคิด อยากทดลองปฏิบัติกำหนดยุทธศาสตร์ที่ท้าทายและเป็นไปได้ ในชีวิตจริงนอกจากมีความหมายต่อผู้เรียนแล้ว ยังทำให้ผู้เรียนไม่เบื่อหน่ายอยากคิดอยากทำให้สำเร็จ

3.4 เน้นให้ผู้เรียนอยากคิดและปฏิบัติด้วยแนวทางของตนเอง แนวคิดที่เน้นชีวิตจริงมุ่งเน้นให้ผู้เรียนแก้ปัญหาด้วยวิธีของตนเองปฏิบัติในสิ่งที่ตนชอบ ดังนั้นการกำหนดงานควรเปิดกว้างให้ผู้เรียน ได้มีอิสระในการคิด ไม่ควรเป็นงานที่ทำตามคำสั่งเฉพาะ จะไม่ก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์

3.5 ส่งเสริมให้นำความรู้จากหลายเนื้อหาวิชาประยุกต์ใช้ให้เป็นธรรมชาติของชีวิตจริง

3.6 การเรียนการสอนและการประเมินผลเกิดขึ้นพร้อมกัน

4. การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Participatory Learning) หลักการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมมาจากความเชื่อที่ว่า การเรียนของคนเราเป็นกระบวนการสร้าง ความรู้ด้วยตัวของผู้เรียนเอง โดยมีครูช่วยจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เอื้ออำนวยให้เกิดการสร้าง ความรู้มากกว่าถ่ายทอดจากครู

สู่ผู้เรียน ดังนั้นกระบวนการสร้างความรู้จึงต้องอ้างอิงประสบการณ์ ผู้เรียนเป็นการเรียนที่ผู้เรียนเป็นฝ่ายกระทำ (Learning is doing) อันจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ไปสู่การกระทำใหม่ ๆ อย่างต่อเนื่อง การเรียนรู้ในลักษณะนี้ จึงย่ำถึงลักษณะทางสังคมของการเรียน ที่เกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนด้วยตนเอง และระหว่างผู้เรียนกับครูทำให้เกิดการขยายผลของ เครือข่ายความรู้ที่ทุกคนมีอยู่มากไปอย่างกว้างขวาง โดยอาศัยการแสดงออกในลักษณะต่าง ๆ เป็น เครื่องมือในการแลกเปลี่ยน การวิเคราะห์ และการสังเคราะห์ความรู้การจัดการเรียนการสอนแบบมี ส่วนร่วม เป็นการเสริมสร้างบรรยากาศที่เป็นประชาธิปไตยเคารพศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ให้ ความรักความอบอุ่น ไว้วางใจ ซึ่งกันและกันระหว่างครูกับผู้เรียน เป็นบรรยากาศที่เสริมสร้างความพึง พอใจให้แก่ทุกคน บรรยากาศในการเรียนการสอนเป็นการกระตุ้นให้ทุกคนอยากรู้อยากเห็น เปิด โอกาสให้ผู้เรียนได้ประเมิน การเรียนรู้ด้วยตนเองตามสภาพจริง อันมีผลการพัฒนาตนเองตาม ศักยภาพ ซึ่งสรุปเป็นหลักการ เรียนรู้แบบมีส่วนร่วมได้ดังนี้

- 4.1 กิจกรรมการเรียนรู้เป็นการเรียนรู้ที่อาศัยประสบการณ์เดิมของผู้เรียน
- 4.2 การเรียน คือ กิจกรรมที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ใหม่ ๆ ที่ท้าทายอย่างต่อเนื่อง เป็นการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงของผู้เรียน (Active Learning)
- 4.3 มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนด้วยกันเอง และระหว่างครูกับผู้เรียน
- 4.4 ปฏิสัมพันธ์ที่ทำให้เกิดการขยายผลของเครือข่ายความรู้ที่ทุกคนมีอยู่ออกไปอย่างกว้างขวาง
- 4.5 มีการสื่อสารหลายทาง เช่น การพูดหรือการเขียน เป็นเครื่องมือในการแลกเปลี่ยน การวิเคราะห์และการสังเคราะห์ความรู้

การวัดและประเมินผล

แนวคิดเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ เป็นกระบวนการสำคัญในการ ตรวจสอบและประเมินคุณภาพของการเรียนการสอน เพื่อให้ทราบถึงความก้าวหน้าและประสิทธิภาพของผู้เรียน รวมถึงปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้ดียิ่งขึ้น แนวคิดนี้ได้ถูกพัฒนาและนำเสนอ โดยนักวิชาการหลากหลาย โดยสามารถแบ่งออกเป็นแนวคิดหลัก ๆ ดังนี้

1. การวัดและประเมินผลตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ (Objective-Based Evaluation)

Tyler (1949) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่เน้นการประเมินผลตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยต้องประเมินว่าผู้เรียนสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้หรือไม่ การประเมินผลควรสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดในแผนการเรียนการสอน ซึ่งจะทำให้เห็นถึงความสำเร็จของการจัดการเรียนรู้ได้ชัดเจน

2. การประเมินผลเชิงบูรณาการ (Formative and Summative Evaluation)

Scriven (1967) แบ่งการประเมินผลออกเป็น 2 ประเภท คือ การประเมินผลระหว่างกระบวนการเรียนรู้ (Formative Evaluation) และการประเมินผลเมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอน (Summative Evaluation) การประเมินผลระหว่างกระบวนการเรียนรู้ช่วยให้ครูสามารถปรับปรุงการสอนได้อย่างต่อเนื่อง ในขณะที่การประเมินผลหลังจากจบการสอนจะช่วยให้เห็นภาพรวมของผลสำเร็จของการเรียนรู้

3. การประเมินผลที่เน้นการประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment)

Wiggins (1993) เสนอแนวคิดการประเมินผลที่เน้นการวัดผลจากสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตจริง หรือ Authentic Assessment ซึ่งต้องการให้ผู้เรียนได้ใช้ความรู้และทักษะที่เรียนมาในสถานการณ์ที่ซับซ้อนและหลากหลายมากขึ้น วิธีนี้ช่วยให้เห็นความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้ที่แท้จริงของผู้เรียน ไม่ใช่แค่การวัดความจำหรือการทำข้อสอบ

4. การวัดและประเมินผลแบบองค์รวม (Holistic Assessment)

Wolf (1997) แนะนำว่าการประเมินผลแบบองค์รวมเป็นการพิจารณาภาพรวมของการเรียนรู้ โดยไม่แยกองค์ประกอบออกเป็นชิ้นเล็ก ๆ แต่พิจารณาทักษะและความสามารถของผู้เรียนในภาพรวมอย่างเป็นระบบ วิธีนี้มุ่งเน้นที่ความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้ ทักษะ และความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งแตกต่างจากการประเมินที่เน้นแต่การวัดทักษะเพียงบางด้าน

5. การประเมินผลเพื่อการเรียนรู้ (Assessment for Learning)

Black and Wiliam (1998) ได้นำเสนอแนวคิดที่ว่า การประเมินผลไม่ได้เป็นแค่กระบวนการตรวจสอบผลลัพธ์ของผู้เรียน แต่ควรใช้เพื่อช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาตนเอง โดยการให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) ที่ช่วยให้ผู้เรียนทราบถึงจุดอ่อนและวิธีการพัฒนาตนเอง แนวคิดนี้เป็นการนำการประเมินผลมาใช้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

แนวคิดเหล่านี้ เป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ โดยมีเป้าหมายในการทำให้การประเมินผลไม่เพียงแค่วัดผลลัพธ์ แต่ยังช่วยในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้และส่งเสริมการพัฒนาผู้เรียนในทุกด้าน

หลักการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ เป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อปรับปรุงและพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนและกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น การวัดและประเมินผลนี้มุ่งเน้นการให้ข้อมูลย้อนกลับ การปรับปรุงการสอน และการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับระดับความสามารถของผู้เรียน โดยมีหลักการสำคัญ ดังนี้

1. หลักความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ (Alignment with Learning Objectives)

การวัดและประเมินผลจะต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ Tyler (1949) กล่าวว่า การประเมินผลจะต้องเน้นที่การตรวจสอบว่าผู้เรียนสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ที่กำหนดไว้หรือไม่ ดังนั้น เครื่องมือวัดผลและวิธีการประเมินจึงต้องถูกออกแบบให้ตรงกับสิ่งที่ครูต้องการวัดจากผู้เรียน

2. หลักความถูกต้องและเชื่อถือได้ (Validity and Reliability)

Messick (1989) กล่าวว่า การวัดผลจะต้องมีความถูกต้อง (Validity) หมายถึง การวัดที่สามารถวัดสิ่งที่ตั้งใจจะวัดได้อย่างถูกต้อง และความเชื่อถือได้ (Reliability) หมายถึง การวัดที่ได้ผลลัพธ์ที่สม่ำเสมอไม่ว่าผู้สอบจะสอบกี่ครั้งก็ตาม Messick (1989) ระบุว่า การประเมินที่มีคุณภาพจะต้องมีทั้งความถูกต้องและความเชื่อถือได้ เพื่อให้การประเมินผลสามารถสะท้อนถึงความสามารถของผู้เรียนได้อย่างแม่นยำ

3. หลักความเป็นธรรมและไม่มีอคติ (Fairness and Objectivity)

การวัดและประเมินผลต้องปราศจากอคติ และให้เป็นธรรมกับผู้เรียนทุกคน Gipps (1994) ชี้ให้เห็นว่า การประเมินผลจะต้องไม่เลือกปฏิบัติต่อผู้เรียน และต้องมีความเท่าเทียมในทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นความแตกต่างทางด้านภูมิหลัง สังคม หรือเศรษฐกิจ การประเมินที่เป็นธรรมจะช่วยให้ผลลัพธ์ที่ได้สะท้อนความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน

4. หลักการวัดผลที่หลากหลาย (Multiple Methods of Assessment)

การวัดและประเมินผลควรใช้วิธีการที่หลากหลาย ไม่ควรพึ่งพาการสอบเพียงอย่างเดียว Wiggins (1993) เสนอว่า การประเมินที่ดีต้องครอบคลุมทุกมิติของการเรียนรู้ โดยสามารถใช้วิธีการต่าง ๆ เช่น การทำรายงาน การประเมินผลงาน (Portfolio Assessment) และการสอบในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้สามารถวัดความสามารถได้ในหลากหลายด้าน

5. หลักการประเมินอย่างต่อเนื่อง (Continuous Assessment)

การประเมินควรเป็นกระบวนการที่ดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง Black and Wiliam (1998) กล่าวว่า การวัดผลควรทำในช่วงเวลาที่เหมาะสมและสม่ำเสมอ เพื่อให้ผู้สอนสามารถปรับเปลี่ยนวิธีการสอนได้ตามความก้าวหน้าของผู้เรียน การประเมินระหว่างกระบวนการเรียนรู้ (Formative Assessment) จะช่วยให้ครูได้รับข้อมูลย้อนกลับเพื่อปรับปรุงการสอน

6. หลักการให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback for Improvement)

ข้อมูลย้อนกลับที่ได้จากการวัดและประเมินผลจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้ Sadler (1989) กล่าวว่า ข้อมูลย้อนกลับที่มีประสิทธิภาพจะต้องชัดเจนและมีความเกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจจุดที่ต้องปรับปรุง และสามารถนำไปพัฒนาได้อย่างเป็นรูปธรรม

7. หลักการมีส่วนร่วมของผู้เรียน (Student Involvement in Assessment)

การให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินตนเองเป็นสิ่งที่สำคัญ Stiggins (2002) แนะนำว่าการที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินจะช่วยเสริมสร้างทักษะการคิดวิเคราะห์และการรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง ซึ่งเป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนรู้ให้เป็นแบบองค์รวม

กล่าวโดยสรุป คือ หลักการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ต้องเน้นความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ความถูกต้องและความเชื่อถือได้ การใช้วิธีการที่หลากหลาย และความต่อเนื่องของการประเมิน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองและเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้ได้อย่างสูงสุด การวัดและประเมินผลที่มีคุณภาพจึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการสนับสนุนกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21

การจัดการเรียนรู้มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วด้วยปัจจัยหลายด้านทั้งเทคโนโลยี รูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนและความก้าวหน้าในทุกด้าน ซึ่งครูผู้สอนต้องปรับตัวให้ทันต่อยุคสมัย โดยความเป็นจริงแล้วมนุษย์ทุกคนมีความปรารถนาจะก้าวไปสู่ความสำเร็จและต้องการที่จะปรับปรุงตนเองให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ การพัฒนาตนเองจึงเป็นพื้นฐานของการพัฒนาทั้งมวลและถือเป็นกระบวนการต่อเนื่องที่ต้องดำเนินการต่อไปตราบใดที่ยังไม่หยุดทำงาน เพราะเป้าหมายหลักคือ สุขภาพ การกินดีอยู่ดี ความสำเร็จในหน้าที่การงานและการได้รับการยกย่องจากสังคม การพัฒนาตนเองเป็นสิ่งที่ทุกคนรวมทั้งครูและบุคลากรทางการศึกษาต้องการ ดังนั้น การที่บุคคลเรียนรู้และปรับปรุงตนเองให้มีความเจริญงอกงามมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานและพยายามปรับปรุง เปลี่ยนแปลงตนเองอยู่เสมอ นั่น ก็เพื่อความสำเร็จและความก้าวหน้าในหน้าที่การงานของตนเอง และเพื่อให้บรรลุจุดหมายในสิ่งที่ต้องการนั่นเอง (นิตยา กัณณิกภรณ์, 2553)

ปัจจัยภายนอกสถานศึกษา

การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี

ความหมายของเทคโนโลยีและเทคโนโลยีสารสนเทศ

ความหมายของเทคโนโลยี

ราชบัณฑิตยสถาน (2556) ให้ความหมายไว้ว่า หมายถึง วิทยาการที่เกี่ยวกับศิลปะในการนำเอาวิทยาศาสตร์มาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในทางปฏิบัติและ อุตสาหกรรม

Good (1995) ให้ความหมายไว้ว่า เทคโนโลยี หมายถึง การนำเอาวิทยาศาสตร์ ประยุกต์มาใช้ในวงการศึกษาต่าง ๆ หรืองานสาขาต่าง ๆ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น เทคโนโลยีจึงเป็นการใช้อย่างเป็นระบบของวิธีการทางวิทยาศาสตร์ หรือความรู้ต่าง ๆ ที่รวบรวมไว้มาใช้อย่างเป็นระบบเพื่อนำไปสู่ผลในทางปฏิบัติ

Keenan (1996) กล่าวว่า เทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง กระบวนการจัดหา การประมวลผล การจัดเก็บและการเผยแพร่ของเสียง รูปภาพ ตัวอักษร โดยผ่านคอมพิวเตอร์และโทรคมนาคม การสื่อสาร

พิชิต โคตรมา (2551) ได้ให้ความหมายของเทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง การประยุกต์ใช้ เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีการสื่อสารโทรคมนาคม ร่วมกับกระบวนการดำเนินสารสนเทศ ตั้งแต่การแสวงหา การประมวลผล การจัดเก็บ การเรียนใช้การแลกเปลี่ยนและเผยแพร่สารสนเทศ ด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งอาจอยู่ในรูปของภาพ เสียง ตัวอักษร หรือภาพเคลื่อนไหว เพื่อเพิ่ม ประสิทธิภาพในด้านความถูกต้อง ความแม่นยำ และความสะดวกรวดเร็ว ท้นต่อการนำมาใช้ประโยชน์ รวมทั้งสร้างเครือข่ายที่มีการเชื่อมต่อสารสนเทศถึงกันได้

มนต์ชัย เทียนทอง (2556) ได้ให้ความหมายของเทคโนโลยีว่า “การประยุกต์ความรู้ ทางด้านวิทยาศาสตร์มาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการทำงานและการดำรงชีวิต โดยการศึกษาพัฒนา องค์ความรู้ต่าง ๆ ให้เข้าใจถึงลักษณะธรรมชาติกฎเกณฑ์ต่าง ๆ และหาทางนำมาประยุกต์ให้เกิด ประโยชน์” ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของการใช้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ในการพัฒนา ชีวิตประจำวันและการทำงานในหลากหลายด้าน

สรุปความหมายของเทคโนโลยีได้ว่า เทคโนโลยี หมายถึง กระบวนการ วิธีการ หรือ เครื่องมือที่ถูกพัฒนาขึ้นจากความรู้ทางวิทยาศาสตร์และนวัตกรรม เพื่อช่วยเพิ่มประสิทธิภาพ ในการทำงานหรือแก้ปัญหาต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน เทคโนโลยีมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ และการศึกษา โดยช่วยให้เกิดความสะดวกรวดเร็ว เพิ่มประสิทธิภาพ และส่งเสริมการเปลี่ยนแปลง ในระดับต่าง ๆ ทั้งในระดับบุคคลและองค์กร

ความหมายของเทคโนโลยีสารสนเทศ

Lucas (1997) กล่าวว่า เทคโนโลยีสารสนเทศจะอ้างถึงเทคโนโลยีทุกชนิดที่ประยุกต์เพื่อใช้ ในการประมวลผลจัดเก็บ และส่งผ่านสารสนเทศต่าง ๆ ให้อยู่ในรูปของสื่อ อิเล็กทรอนิกส์ เทคโนโลยี สารสนเทศเป็นเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีหลักสองสาขา คือ เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และ เทคโนโลยีสื่อสารโทรคมนาคม โดยทั่วไปหมายถึง เทคโนโลยีที่ใช้สำหรับการสร้าง การจัดการ การประมวลผลข้อมูลให้เป็นสารสนเทศ การเก็บบันทึกข้อมูลเป็น ฐานข้อมูล และส่งผ่านสารสนเทศ จากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง ตลอดจนเทคโนโลยีทั้งหลายที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการแสดงสารสนเทศโดยใช้ ระบบดิจิทัล

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต (2550) ให้ความหมายว่า เทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology-IT) หรือ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication Technologies-ICT) คือ เทคโนโลยีที่ประกอบด้วยระบบคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีการสื่อสาร โทรคมนาคม ซึ่งถูกนำมาใช้ในการจัดเก็บ สร้าง และเผยแพร่สารสนเทศในรูปแบบต่าง ๆ เช่น เสียง,

ภาพ, และข้อความ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ความถูกต้อง ความแม่นยำ และความรวดเร็วในการนำไปใช้ประโยชน์

พันธุ์ญา รักษาผล (2554) ให้ความหมายของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ไว้ว่า หมายถึง เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสื่อสารคมนาคม ที่เกี่ยวข้องกับการการจัดทำสารสนเทศไว้ใช้งานตั้งแต่ การแสวงหา การวิเคราะห์ การประมวลผล การจัดเก็บข้อมูล การเรียกใช้ การแลกเปลี่ยนและการเผยแพร่สารสนเทศด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์รวมถึงเครือข่ายสื่อสารข้อมูล อุปกรณ์สื่อสารโทรคมนาคม ซึ่งสามารถเชื่อมต่อสารสนเทศถึงกันได้อย่างรวดเร็วในรูปแบบ ของภาพ เสียง ตัวอักษร หรือ ภาพเคลื่อนไหว มีความถูกต้อง ความแม่นยำ และรวดเร็วทันต่อการนำมาใช้ประโยชน์

กล่าวโดยสรุป คือ เทคโนโลยีสารสนเทศ คือ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีประเภท คอมพิวเตอร์ และอุปกรณ์โทรคมนาคมในการจัดเก็บ ค้นหา ส่งผ่าน และจัดดำเนินการข้อมูลและ สารสนเทศ เช่น การพิมพ์การสร้างรายงาน การสื่อสารข้อมูล ฯลฯ จึงจัดเป็นเทคโนโลยีในลักษณะผสมของกระบวนการ และผลผลิตที่รวมเครื่องมือในการสื่อสาร คอมพิวเตอร์ เครือข่ายคอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีดิจิทัล และ เทคโนโลยีโทรคมนาคมที่กระจายสารสนเทศอย่างอื่นด้วย เช่น โทรศัพท์และโทรศัพท์อุปกรณ์ อิเล็กทรอนิกส์ ประเภทฮาร์ดแวร์ซอฟต์แวร์อินเทอร์เน็ต และบริการระบบคอมพิวเตอร์

ความสำคัญของการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยี

Kirk (2021) กล่าวว่า เทคโนโลยีช่วยปรับปรุงกระบวนการทำงานในองค์กรให้มีความรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพมากขึ้น ตัวอย่างเช่น ซอฟต์แวร์การจัดการโครงการ เช่น Trello หรือ Asana ช่วยให้ทีมสามารถติดตามความก้าวหน้าของงานและแบ่งปันข้อมูลได้อย่างมีระเบียบ นอกจากนี้ เทคโนโลยีอัตโนมัติ (Automation) ยังสามารถลดภาระงานที่ซ้ำซากและเพิ่มความแม่นยำในการทำงาน เช่น การใช้ RPA (Robotic Process Automation) ในการดำเนินการงานที่ต้องทำซ้ำ ซึ่งช่วยให้พนักงานมีเวลามากขึ้นในการมุ่งเน้นไปที่งานที่มีคุณค่า สอดคล้องกับ Smith and Johnson (2020) ที่กล่าวว่า เทคโนโลยีช่วยให้เข้าถึงข้อมูลได้ง่ายและรวดเร็วเทคโนโลยี ช่วยให้ผู้คนสามารถเข้าถึงข้อมูล และแหล่งเรียนรู้จากทั่วโลกได้ในเวลาอันสั้น การค้นหาข้อมูลที่ต้องการสามารถทำได้เพียงไม่กี่คลิก ผ่านการใช้เครื่องมือค้นหาเช่น Google หรือฐานข้อมูลออนไลน์ต่าง ๆ เทคโนโลยียังเปิดโอกาสให้ผู้คนสามารถศึกษาและเรียนรู้ได้ตลอด 24 ชั่วโมง ไม่ว่าจะอยู่ที่ใด เช่น การเข้าถึงคอร์สออนไลน์ (MOOCs) ที่มีเนื้อหาหลากหลายและสามารถเข้าถึงได้ฟรี ส่วน Anderson (2022) กล่าวว่า เทคโนโลยีช่วยให้การเรียนรู้สามารถปรับให้เข้ากับความต้องการและรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ การใช้แพลตฟอร์มการเรียนออนไลน์ เช่น Khan Academy หรือ Coursera ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเลือกบทเรียนที่ตรงกับความสนใจและความต้องการของตนเองได้ นอกจากนี้ เทคโนโลยียังสามารถให้ข้อเสนอแนะแบบเรียลไทม์และวิเคราะห์พฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน ทำให้ครูสามารถปรับ

การสอนให้เหมาะสมกับความต้องการเฉพาะของนักเรียน นอกจากนี้ Jones (2023) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของเทคโนโลยีช่วยให้ผู้คนสามารถสื่อสารและเชื่อมต่อกันได้ง่ายขึ้น ผ่านแพลตฟอร์มโซเชียลมีเดีย เช่น Facebook, Twitter, และ LinkedIn ซึ่งเป็นช่องทางที่เปิดโอกาสให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและความรู้ในวงกว้าง นอกจากนี้ แอปพลิเคชันการสื่อสาร เช่น Zoom หรือ Microsoft Teams ยังช่วยให้การประชุมและการทำงานร่วมกันสามารถเกิดขึ้นได้แม้จะอยู่ห่างไกล ทำให้เกิดความสะดวกและประหยัดเวลาในการทำงาน ทำให้เกิดการสร้างนวัตกรรมและการพัฒนาเทคโนโลยีเป็นแรงผลักดันสำคัญในการสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่สามารถนำไปสู่การพัฒนาในหลากหลายสาขา เช่น สาธารณสุข การศึกษา และธุรกิจ ตัวอย่างเช่น การพัฒนาเทคโนโลยีทางการแพทย์ เช่น Telemedicine ทำให้ผู้ป่วยสามารถเข้าถึงบริการสุขภาพได้อย่างรวดเร็วและสะดวกสบาย นอกจากนี้ เทคโนโลยียังช่วยให้ธุรกิจสามารถพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ ที่ตอบสนองต่อความต้องการของตลาดได้ดีขึ้น ทำให้เกิดการแข่งขันและการพัฒนาอย่างต่อเนื่องในเศรษฐกิจ (Taylor, 2021)

กล่าวโดยสรุป คือ การใช้เทคโนโลยีในชีวิตประจำวันและการทำงานไม่เพียงแต่ช่วยให้เพิ่มประสิทธิภาพและประหยัดเวลา แต่ยังเปิดโอกาสใหม่ ๆ ในการเรียนรู้และการพัฒนาเทคโนโลยียังมีบทบาทสำคัญในการสร้างความเชื่อมโยงระหว่างผู้คนและการสร้างนวัตกรรมที่สามารถเปลี่ยนแปลงโลกได้อย่างมีนัยสำคัญ

ปัจจัยด้านเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้

เนื่องจากปัจจุบันโลกเราได้กล่าวสู่ยุคแห่งสารสนเทศ เทคโนโลยีได้มีผลกระทบต่อองค์การทั้งในด้านกระบวนการทำงาน รูปแบบการติดต่อสื่อสาร การตัดสินใจ และวัฒนธรรม ผู้บริหารองค์การจึงควรตระหนัก และให้ความสำคัญกับการนำเทคโนโลยี สารสนเทศมาปรับใช้ในองค์การมากขึ้น และเทคโนโลยี (Technology) ยังเป็นองค์ประกอบหลัก ที่สำคัญประการหนึ่งที่จะทำให้การจัดการความรู้ขององค์การดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งเป็นเครื่องมือหลักสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้เกิดกระบวนการเรียนรู้และการจัดการความรู้ (พรธิดา วิเชียรปัญญา, 2547, น. 131) เครื่องมือที่ถูกนำมาใช้อย่างแพร่หลายเพื่อช่วยให้องค์การ สามารถถ่ายทอดข้อมูลระหว่างกลุ่มงานและบุคลากรมีอยู่หลากหลาย สามารถนำมาสรุปเป็น ขั้นตอน ตามลักษณะการใช้งาน รวมถึงประเภทของเครื่องมือ นวัตกรรม และเทคโนโลยี สารสนเทศ ได้ดังนี้ (สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา, 2548)

1. การค้นหาความรู้ เป็นการสร้างความคิดใหม่ โดยเครื่องมือที่ใช้จะจัดอยู่ในประเภทของเทคโนโลยี Idea Generating Tools
2. การสร้างและแสวงหาความรู้ เป็นการช่วยสกัดเอาความคิดใหม่ ๆ แนวโน้ม ต่าง ๆ รวมถึงพฤติกรรมของผู้ใช้บริการ เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต

3. การจัดการความรู้ให้เป็นระบบ เป็นเรื่องที่สำคัญมาก เพราะเป็นการช่วยกลั่นกรอง และจัดลำดับของข้อมูล เครื่องมือและเทคโนโลยีที่ใช้จะเป็นเรื่องของ Document Management System ซึ่งโปรแกรมต่าง ๆ ของคอมพิวเตอร์จะเข้ามามีบทบาทสำคัญในการจัดการ

4. การประมวลและการกลั่นกรองความรู้ เป็นการจัดข้อมูลให้เป็นระบบและช่วยแปล ความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ เพื่อนำไปจัดเก็บไว้ในฐานความรู้เครื่องมือที่ใช้เช่น Knowledge Based

5. การเข้าถึงความรู้ (Knowledge Access) ในสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ (Knowledge Based Society) เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร (Information Communication and Technology: ICT) ได้มาเกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิต และกิจกรรมต่าง ๆ

6. การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ (Knowledge Sharing) เป็นการช่วยเชื่อมโยง บุคลากร ภายในองค์กรที่อยู่ต่างสถานที่เข้าไว้ด้วยเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้โดยการจัดทำเอกสาร ฐานความรู้ รวมทั้งการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ซึ่งจะช่วยให้เข้าถึงความรู้ได้ง่ายและรวดเร็วขึ้น

7. การเรียนรู้ (Learning) การเรียนรู้ของบุคลากรจะทำให้เกิดความรู้ใหม่ ๆ ขึ้นมากมาย ซึ่งมีผลต่อการเพิ่มพูนความรู้ขององค์กรที่มีอยู่ให้เพิ่มมากขึ้นอีก ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้อง แผนการฝึกอบรม และการบันทึกการอบรม รวมทั้งหน่วยงานต้องสนับสนุนให้ บุคลากรทุกคนเรียนรู้ ด้วยตนเอง โดยมีห้องปฏิบัติการฝึกภาษา ห้องคอมพิวเตอร์ เป็นต้น โดยมี การบริหารจัดการที่ดี

การจัดปัจจัยสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีช่วยการเรียนรู้

ปัจจัยเบื้องต้นของการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ เป็นปัจจัยที่เตรียมความพร้อม ในการใช้เทคโนโลยีให้เป็นไปอย่างคุ้มค่า และสามารถอำนวยความสะดวกแก่ ผู้สอนและผู้เรียนในการจัด การเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ คือ

1. ครูสร้างโอกาสในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ ปัจจัยที่จะผลักดันให้มีการใช้เทคโนโลยี อย่างคุ้มค่า คือ การ ที่ครูออกแบบ กระบวนการเรียนรู้ให้เอื้อต่อการทำกิจกรรมประกอบการเรียนรู้ เป็นกิจกรรมที่ต้องใช้กระบวนการ แสวงหาความรู้จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ และแหล่งอ้างอิงที่ถูกต้อง ไม่ว่าจะเป็นการค้นคว้าจากสื่อ สิ่งพิมพ์และจากสื่อต่าง ๆ

2. ครู และผู้เรียนจัดทำระบบแหล่งข้อมูลสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ ปัจจัยด้านแหล่งข้อมูล สารสนเทศ (Information Sources) เป็นตัวเสริมที่สำคัญที่ช่วยเพิ่มคุณค่าของระบบเทคโนโลยี เพื่อการเรียนรู้การสอน ครูและผู้เรียนควรช่วยกันแสวงหาแหล่งข้อมูลสารสนเทศที่มีเนื้อหาสาระ ตรงกับหลักสูตร หรือสนองความสนใจของผู้เรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการรวบรวมแหล่งข้อมูลสารสนเทศ ที่เป็น Software ชื่อของ Web Sites รวมถึงการลงทุนจัดซื้อ Software จากแหล่งจำหน่ายการจ้าง ให้ผู้เชี่ยวชาญจัดทำ หรือจัดทำพัฒนาขึ้นมาเองโดยครูและนักเรียน

3. สถานศึกษาจัดศูนย์ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ ศูนย์ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ (Learning Resources Center) เป็นตัวชี้วัดสำคัญประการหนึ่งของศักยภาพของสถานศึกษาที่จะ

ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ของครูและนักเรียน ปกติมักนิยมจัดไว้เป็นส่วนหนึ่งของห้องสมุด จนเกิดคำศัพท์ว่าห้องสมุดเสมือน (Virtual Library) หรือ E-Library จะมีคุณประโยชน์ในการมีแหล่งข้อมูลสารสนเทศเพื่อการศึกษาค้นคว้าในวิทยาการต่าง ๆ ทั้งในลักษณะสำเร็จ เช่น Software แอปบันทึกวีดิทัศน์ รวมถึง CD-Rom และ CAI หรือ ชื่อ Web Sites ต่าง ๆ ซึ่งควรจัดทำระบบ Catalog และดัชนีให้ สะดวกต่อการสืบค้น

4. การบริการของกรมหรือหน่วยงานกลางทางเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ กรมต้นสังกัดหรือหน่วยงานกลางด้านเทคโนโลยีควรส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีของสถานศึกษาด้วยการบริการด้านข้อมูลสารสนเทศ เช่น จัดทำเอกสารรายเดือน รายงาน Software ในท้องตลาด แจกชื่อ Web Sites ใหม่ ๆ พร้อมสาระเนื้อหาโดยย่อจัดทำคลังข้อมูลความรู้ Knowledge Bank เพื่อการเรียนรู้ในด้านต่าง ๆ ผ่านสื่อ Electronic หรือสื่อ ทางไกลผ่านดาวเทียมเผยแพร่สนองความต้องการและความสนใจของผู้เรียนเป็นประจำ การรวบรวมผลงานของครูและนักเรียนในการจัดกระบวนการเรียนการสอนด้วยเทคโนโลยี นอกจากนี้ที่เรียกว่า Best Practices จะเป็นตัวอย่างที่ดีสำหรับครูและนักเรียนทั่วไปที่จะใช้เทคโนโลยีเพื่อช่วยการเรียนการสอน

จากที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนรู้ ภายในองค์กร และเป็นช่องทางหนึ่งที่ทำให้คนเข้าถึงความรู้ ทั้งการค้นหาคำความรู้ มีการใช้ใน การปฏิบัติงาน และการจัดการเรียนรู้ มีการสร้างเครือข่ายและสร้างฐานข้อมูลด้วยเทคโนโลยี เพื่ออำนวยความสะดวกแก่บุคลากรในการเรียนรู้และทำให้เกิดความรู้ใหม่ ๆ

สังคมและวัฒนธรรม

สังคมและวัฒนธรรมมีอิทธิพลอย่างมากต่อการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียน เนื่องจากสังคมเป็นบริบทที่ผู้เรียนดำรงอยู่และมีการเรียนรู้จากการใช้ชีวิตประจำวัน ขณะที่วัฒนธรรมเป็นการสะสมความเชื่อ ค่านิยม และวิธีการปฏิบัติที่ส่งต่อมาจากรุ่นสู่รุ่น การพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 จำเป็นต้องคำนึงถึงทั้งสังคมและวัฒนธรรม เพื่อให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวและประยุกต์ใช้ทักษะและความรู้ในการดำรงชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ สมชาย รัตนทองคำ (2550) ได้กล่าวถึง ข้อมูลด้านสังคมและวัฒนธรรมเพื่อการศึกษาที่มีความสำคัญสำหรับการจัดการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน 2 ประการ คือ ประการแรกการศึกษาทำหน้าที่อนุรักษ์และถ่ายทอดวัฒนธรรมของสังคมให้ไปสู่อนุชนรุ่นหลัง และประการที่สองการศึกษาจะทำหน้าที่ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมของสังคมให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่มีการปรับเปลี่ยนตลอดเวลา โดยดังกล่าวนี้นการศึกษาจะช่วยควบคุมการเปลี่ยนแปลงสังคมให้เป็นไปในทิศทางที่พึงปรารถนา โดยเหตุนี้หลักสูตรซึ่งจะนำไปสู่การสอนเหล่านั้น จึงมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับค่านิยมและสังคมอย่างแยกไม่ออก และโดยธรรมชาติของสังคมและวัฒนธรรมนั้น มักจะมีการเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา ดังนั้นการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนจึงมีความจำเป็น

จะต้องคำนึงถึงข้อมูลทางด้านสังคม และวัฒนธรรมที่เป็นอยู่ในปัจจุบันอยู่เสมอ ซึ่งจะทำให้หลักสูตร และการสอนนั้นมีความสอดคล้องกับสภาพปัจจุบันของสังคมสามารถแก้ปัญหาและสนองความต้องการของสังคมได้อย่างเหมาะสม ข้อมูลทางสังคมและวัฒนธรรมที่จำเป็นจะต้องนำมาเป็นพื้นฐาน ในการพัฒนาหลักสูตร ซึ่ง สมชาย รัตนทองคำ (2550) ได้แบ่งออกได้เป็น 4 กลุ่ม คือ

1. ระบบสังคม วัฒนธรรม และค่านิยม หมายถึง สังคมแต่ละแห่งจะมีความแตกต่างกันไป ทั้งนี้เนื่องจากเด็กแต่ละคนสังคมมีวัฒนธรรมและค่านิยมเป็นของตนเองหรือจะกล่าวได้อีกอย่างหนึ่ง ว่าวัฒนธรรมและค่านิยมในสังคมเป็นเอกลักษณ์ประจำชาติซึ่งจะให้เกิดความรู้สึกนึกคิดและความผูกพันว่าเป็นกลุ่มเดียวกัน และมีความแตกต่างจากคนในสังคมอื่น ในสังคมหนึ่ง ๆ มักจัดตั้งโรงเรียนขึ้นมาเพื่อถ่ายทอดวัฒนธรรมให้กับเยาวชนได้เรียนรู้และอยู่ร่วมกัน ช่วยในการอนุรักษ์ สังคม ทำหน้าที่เตรียมเยาวชนสำหรับจะได้เป็นผู้ใหญ่ที่ดีและช่วยพัฒนาเยาวชนแต่ละคน ซึ่งเป็นสมาชิกของสังคม โดยเหตุนี้การจัดการศึกษาในแต่ละสังคมจะมีจุดเน้นที่แตกต่างกันออกไปโดยขึ้นกับ สังคม วัฒนธรรม และค่านิยมของสังคมนั้น ๆ ข้อมูลทางวัฒนธรรมและค่านิยมในสังคมที่น่าจะได้นำมาเป็นพื้นฐานของการพัฒนาหลักสูตร ได้แก่ระบบของสังคม ธรรมชาติของคนในสังคม วัฒนธรรม ศาสนาในสังคม และความเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม เป็นต้น

2. ระบบการเมืองการปกครอง และเศรษฐกิจ ปัจจุบันสังคมโลกกำลังอยู่ในยุคที่เรียกกันว่า “โลกาภิวัตน์” (Globalization) ความเจริญก้าวหน้าของการสื่อสารโทรคมนาคมและเทคโนโลยีสารสนเทศสมัยปัจจุบันทำให้โลกแคบลงสามารถติดต่อสื่อสารข้อความถึงกันและกันได้อย่างรวดเร็ว ทำให้วัฒนธรรม วิถีชีวิต ความเชื่อความคิดของสังคม สามารถเผยแพร่กระจายและถ่ายโอนกันได้ง่าย และรวดเร็ว เกิดลัทธิเอาอย่างตามกระแสชาวลโลก และเป็นไปอย่างรวดเร็ว จึงเป็นการยากที่จะควบคุมการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดต่อสังคมได้การเปลี่ยนแปลงดังกล่าว หากเป็นไปรวดเร็วในอัตราที่เกินจะรับได้สังคมก็จะมีปัญหาขาดความสมดุลทางสังคม แต่หากการเปลี่ยนแปลงเป็นไปในอัตราที่พอรับได้ประชาชนในสังคมนั้น ก็จะสามารถดำรงชีวิอยู่ได้อย่างพอสุข การศึกษาจะเป็นสิ่งที่สามารถนำสังคมไปในทิศทางที่ปรารถนา และนำไปสู่เป้าหมายที่ต้องการการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสังคมในยุคปัจจุบันและในอนาคตจึงเป็นสิ่งที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง

3. การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและครอบครัว โลกาภิวัตน์ทำให้มนุษย์ในอนาคตมีโอกาส เสพติดอยู่กับภาพลวงตาและความจริงเทียมเน้นการเสพสุขทางร่างกาย มากกว่าที่จะเน้นด้านสติปัญญา และความสงบทางจิตวิญญาณ สถาบันครอบครัวจะถูกกัดกร่อนทำลาย ความผูกพันในอารมณ์ร่วม ความผูกพันร่วมในสัญลักษณ์พิธีกรรมและศิลปะหายไป ความเชื่อในปรัชญาชีวิตที่ดีประวัติศาสตร์ที่ดี มนุษย์ชาติที่ดีจะถูกมองว่าเป็นเรื่องไร้สาระวรรณกรรมดี ๆ ถูกทำลาย และเมื่อศึกษาดูในอดีตอารยธรรมใหญ่ ๆ ที่ล่มสลายจะมีสภาพเช่นนี้ และในอีกความคิดหนึ่งโลกาภิวัตน์เป็นจุดสุดยอดของ สัญชาตญาณความรักและความฝันของมนุษย์ที่จะรวมทุกเผ่าพันธุ์เชื้อชาติภาษา และวัฒนธรรม

เข้าด้วยกัน ซึ่งจะช่วยสร้างสรรค์ อุดมการระดับโลก เช่น อุดมการณ์ประชาธิปไตยสิทธิมนุษยชน การอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งอื่นที่จะช่วยให้มนุษย์ยึดเหนี่ยวร่วมกันมากขึ้น และจะทำให้เกิดอารยธรรมใหญ่ ๆ อันเนื่องจากการปะทะสังสรรค์ทางวัฒนธรรมครั้งใหญ่ในยุคโลกาภิวัตน์ เช่น การเกิดขึ้นของภาษาร่วมของมนุษยชาติคือภาษาอังกฤษ เป็นต้น

4. สภาพปัญหาของสังคมและแนวทางการแก้ปัญหา กระแสความเปลี่ยนแปลงของโลก ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา ได้ส่งผลกระทบต่อความเปลี่ยนแปลงของประเทศไทยทั้งทางด้านการเมือง สังคม เศรษฐกิจ และเทคโนโลยีซึ่งการเปลี่ยนแปลงแต่ละด้านต่างก็มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน ทั้งหมด ส่งอิทธิพลเป็นพลังผลักดันซึ่งกันและกัน เช่น 1) ด้านการเมืองมีแนวโน้มเป็นประชาธิปไตยมากขึ้น กลุ่มคนที่มีการศึกษาสูง ๆ มีบทบาททางการเมืองมากขึ้น สามารถค้านอำนาจกับกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ ได้มากขึ้น อำนาจการบริหารและปกครองมีแนวโน้มกระจายจากส่วนกลางสู่ท้องถิ่นมากขึ้น 2) ด้านสังคม แนวโน้มสัดส่วนของเด็กในประชากรทั้งหมดจะลดลงสัดส่วนของคนชราจะสูงขึ้น มีการขยายตัวของชุมชนเมืองมากขึ้นอย่างทั่วถึง เด็กทุกคนจะมีโอกาสเรียนหนังสือมากขึ้น ครอบครัวมีแนวโน้มจะลดขนาดจากครอบครัวใหญ่เป็นครอบครัวเดี่ยว ส่วนความต้องการแรงงานทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยียังสูงและมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น เพื่อการแข่งขันกับนานาประเทศในภูมิภาคเดียวกัน 3) ด้านเศรษฐกิจ การพัฒนาเศรษฐกิจโดยภาพรวมยังกระจุกตัวอยู่เฉพาะในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลแนวโน้มเศรษฐกิจจะปรับตัวเข้าสู่เศรษฐกิจแบบ Digital Economy ในด้านการค้าระหว่างประเทศนั้น ปัจจัยด้านความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และเครือข่าย ประกอบกับสภาวะการค้าการลงทุนที่มีการเชื่อมโยงกันอย่างทั่วถึง มีการแข่งขันและกดดันทางการค้า ดังนั้นจึงมีแนวโน้มเป็นลักษณะการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจในภูมิภาคต่าง ๆ มากขึ้น 4) ทางด้านเทคโนโลยีซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาอย่างต่อเนื่องจะส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและก่อมลภาวะต่างๆ ซึ่งจะมีปริมาณมากขึ้นเรื่อย ๆ

สภาพชุมชนและเศรษฐกิจ

สังคมและวัฒนธรรมมีอิทธิพลอย่างมากต่อการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียน เนื่องจากสังคมเป็นบริบทที่ผู้เรียนดำรงอยู่และมีการเรียนรู้จากการใช้ชีวิตประจำวัน ขณะที่วัฒนธรรมเป็นการสะสมความเชื่อ ค่านิยม และวิถีการปฏิบัติที่ส่งต่อมาจากรุ่นสู่รุ่น การพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 จำเป็นต้องคำนึงถึงทั้งสังคมและวัฒนธรรม เพื่อให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวและประยุกต์ใช้ทักษะและความรู้ในการดำรงชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ นาวันน แกละสมุท (2562) ได้กล่าวไว้ว่า โรงเรียนมีความจำเป็นในการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ของการศึกษา หนึ่งในหน่วยงานสำคัญ คือ ชุมชนที่มีบทบาทและความสำคัญในการดูแล ส่งเสริมโรงเรียน เพื่อให้สมาชิกในชุมชนได้เข้ารับการศึกษและเป็นสมาชิกที่ดีมีคุณภาพของชุมชน โรงเรียนอาศัยความร่วมมือสนับสนุนจากชุมชนทั้งในเรื่องเงิน วัสดุอุปกรณ์และสิ่งต่าง ๆ ตลอดจนแรงงานและ

การสนับสนุนทางด้านกำลังใจ จากชุมชนซึ่งจะแสดงให้เห็นว่าโรงเรียนเป็นสมบัติส่วนรวมของชุมชนที่มีคุณค่า การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 มีปัจจัยสำคัญในการพิจารณาอยู่หลายประการ หนึ่งในปัจจัยดังกล่าวคือคือชุมชนและสภาพเศรษฐกิจที่ส่งผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อการจัดการศึกษา ทั้งในด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาการศึกษา การสนับสนุนทางเศรษฐกิจ และการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้

1. ผลกระทบของชุมชนต่อการจัดการศึกษา

ชุมชนมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนและเสริมสร้างการจัดการศึกษา อันได้แก่ การสนับสนุนทรัพยากร หรือการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและกิจกรรมของสถานศึกษา จะช่วยให้การจัดการศึกษา มีความสอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่นและความต้องการของผู้เรียนในพื้นที่ได้มากขึ้น

2. ผลกระทบของสภาพเศรษฐกิจต่อการจัดการศึกษา

สภาพเศรษฐกิจของพื้นที่เป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลกระทบต่อการจัดการศึกษาโดยตรง สถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ที่มีเศรษฐกิจเจริญก้าวหน้าจะได้รับการสนับสนุนทางทรัพยากรที่เพียงพอในการสนับสนุนการเรียนการสอน เช่น การเข้าถึงเทคโนโลยี การจัดหาสื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ และการพัฒนาสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ ในทางกลับกัน สถานศึกษาในพื้นที่เผชิญกับปัญหาทางเศรษฐกิจจะส่งผลต่อการสนับสนุนทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียน ที่ไม่สามารถผลักดันให้เกิดการจัดการศึกษาให้ประสบผลสำเร็จได้ ซึ่งส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษาและโอกาสในการพัฒนาสมรรถนะของนักเรียน อย่างไรก็ตามสถานศึกษาสามารถมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือให้ชุมชนเหล่านั้นสามารถแก้ปัญหาได้

3. การปรับตัวของสถานศึกษาในชุมชนที่มีเศรษฐกิจแตกต่างกัน

สถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในชุมชนที่มีเศรษฐกิจต่างกันล้วนเป็นบริบทสำคัญที่สถานศึกษาจะต้องปรับตัวเพื่อให้สามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับสถานศึกษาในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน นอกจากนี้ การสร้างความร่วมมือกับภาคส่วนอื่น ๆ เช่น องค์กรพัฒนาเอกชน หน่วยงานท้องถิ่น และผู้ปกครอง เพื่อเสริมสร้างทรัพยากรและสนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียน เป็นแนวทางที่ช่วยให้สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. สมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 และบทบาทของชุมชนและเศรษฐกิจ

สมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 รวมถึงทักษะการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา ความสามารถในการทำงานร่วมกัน และการใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งการพัฒนาสมรรถนะเหล่านี้ต้องอาศัยการสนับสนุนจากทั้งชุมชนและสภาพเศรษฐกิจ ชุมชนที่มีความเข้มแข็งและเศรษฐกิจที่มั่นคงจะสามารถสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาสมรรถนะเหล่านี้ได้อย่างเต็มที่ ในขณะที่

ชุมชนและพื้นที่ที่ขาดความพร้อมในด้านเศรษฐกิจอาจต้องเผชิญกับความท้าทายในการพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในยุคใหม่

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า สภาพชุมชนและเศรษฐกิจเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลกระทบต่อการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 การมีชุมชนที่เข้มแข็งและเศรษฐกิจที่ดีจะช่วยสนับสนุนการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและส่งเสริมการพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนได้อย่างเต็มที่ ในทางตรงกันข้าม การขาดแคลนทรัพยากรและการไม่มีกำลังสนับสนุนจากชุมชนและเศรษฐกิจเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในยุคใหม่

ปัจจัยด้านสถานศึกษา

สถานศึกษาเป็นสถาบันสำคัญที่มีบทบาทในการพัฒนาผู้เรียนให้พร้อมเผชิญกับความท้าทายและความเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 การพัฒนาทักษะสำคัญ เช่น การคิดเชิงวิพากษ์ การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และการทำงานร่วมกัน จำเป็นต้องอาศัยการจัดการศึกษาและการสนับสนุนจากสถานศึกษาในหลายมิติ ปัจจัยต่าง ๆ ของสถานศึกษาจึงมีผลกระทบโดยตรงต่อการจัดการศึกษาและการพัฒนาผู้เรียนเพื่อให้มีสมรรถนะที่เหมาะสมในการใช้ชีวิตและการทำงานในยุคปัจจุบัน

หน่วยงานต่าง ๆ ได้กล่าวถึง ปัจจัยด้านสถานศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการจัดการศึกษาให้นักเรียนได้บรรลุเป้าหมายตามที่ได้กำหนดไว้ รวมถึงเอื้ออำนวยให้บุคลากรสามารถดำเนินงานในแต่ละส่วนได้ไม่ขัดข้อง ซึ่งประกอบไปด้วย

1. นโยบายสถานศึกษา

นโยบายและการบริหารจัดการของสถานศึกษามีผลโดยตรงต่อการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 นโยบายที่เน้นการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) และการพัฒนาสมรรถนะที่เหมาะสมกับสังคมปัจจุบัน จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง การบริหารจัดการที่มีความยืดหยุ่น เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถออกแบบเส้นทางการเรียนรู้ตามความถนัดและความสนใจของตนเอง ถือเป็นปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมการพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 นอกจากนี้ การสร้างเครือข่ายระหว่างสถานศึกษาและภาคธุรกิจหรือภาคอุตสาหกรรมยังช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับการทำงานจริง ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะที่ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงานได้ดียิ่งขึ้น (UNESCO, 2017)

นโยบายสถานศึกษา คือ หลักการหรือแนวทางในการจัดการศึกษาที่สถานศึกษากำหนดขึ้นเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ทางการศึกษาที่ได้กำหนดไว้ โดยเน้นความสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมความต้องการของสังคม และความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ นโยบายสถานศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญที่กำหนดทิศทางและรูปแบบการจัดการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยนโยบายเหล่านี้ครอบคลุมด้านต่าง ๆ เช่น การบริหารจัดการ การพัฒนาบุคลากร การจัดการเรียนการสอน และการพัฒนาผู้เรียน นโยบายที่ดีและเหมาะสมจะช่วยส่งเสริมการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและสามารถตอบสนองต่อ

ความต้องการของสังคมได้อย่างแท้จริง อย่างไรก็ตาม นโยบายที่ขาดความชัดเจนหรือไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์อาจก่อให้เกิดปัญหาหรืออุปสรรคในการจัดการศึกษาได้

1.1 นโยบายด้านการบริหารจัดการ

นโยบายด้านการบริหารจัดการในสถานศึกษามีผลโดยตรงต่อการทำงานของครู บุคลากร และการดำเนินการต่าง ๆ ภายในโรงเรียน นโยบายที่เน้นการกระจายอำนาจและเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจจะส่งผลให้การบริหารงานมีความยืดหยุ่นและตอบสนองต่อความต้องการของสถานศึกษาได้ดียิ่งขึ้น เช่น การบริหารงบประมาณ การจัดการเวลา และการบริหารทรัพยากรมนุษย์

1.2 นโยบายด้านการพัฒนาบุคลากร

นโยบายที่ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษามีความรู้ ความสามารถ และทักษะที่เหมาะสมกับการจัดการศึกษาในยุคปัจจุบัน นโยบายเหล่านี้ อาจครอบคลุมการฝึกอบรม การพัฒนาวิชาชีพ และการสร้างโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับบุคลากร การพัฒนาที่ต่อเนื่องจะช่วยเสริมสร้างความมั่นใจและประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของครูและบุคลากร ครูและบุคลากรทางการศึกษามีบทบาทสำคัญในการพัฒนาผู้เรียน สถานศึกษาที่มีครูที่มีคุณภาพและมีทักษะในการใช้เทคนิคการสอนสมัยใหม่ จะสามารถส่งเสริมการพัฒนาศรรณะของผู้เรียนได้อย่างดี ครูในศตวรรษที่ 21 ไม่ได้เป็นเพียงผู้ถ่ายทอดความรู้ แต่ยังเป็นผู้กระตุ้นให้ผู้เรียน คิด วิเคราะห์ และแก้ปัญหา นอกจากนี้ ครูต้องมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน และสามารถสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เหมาะสม การพัฒนาความรู้และทักษะของครูอย่างต่อเนื่องจึงเป็นสิ่งสำคัญในการปรับปรุงคุณภาพการศึกษา (OECD, 2018)

1.3 นโยบายด้านการจัดการเรียนการสอน

นโยบายการจัดการเรียนการสอนมีผลโดยตรงต่อกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียน นโยบายที่เน้นการเรียนรู้แบบองค์รวม (holistic learning) การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Learner-Centered) และการใช้เทคโนโลยีในการสอน จะช่วยสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีความหลากหลายและสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป การจัดการเรียนการสอนที่ยืดหยุ่นและมีการประเมินผลที่หลากหลายจะช่วยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้มากขึ้น หลักสูตรในศตวรรษที่ 21 ต้องมุ่งเน้นการพัฒนาศรรณะที่สำคัญ เช่น การคิดเชิงวิพากษ์ ความสามารถในการแก้ปัญหา ความคิดสร้างสรรค์ การสื่อสาร และความร่วมมือ การออกแบบหลักสูตรที่ยืดหยุ่นและทันสมัย ต้องคำนึงถึงความสนใจและความสามารถของผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง การเรียนการสอนที่ส่งเสริมการปฏิบัติจริงหรือ Project-Based Learning จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้การใช้เทคโนโลยีเข้ามาเป็น

ส่วนหนึ่งของการเรียนการสอนยังช่วยส่งเสริมการเข้าถึงแหล่งข้อมูลและการเรียนรู้ที่หลากหลาย (Fullan & Langworthy, 2014)

1.4 นโยบายด้านการพัฒนาผู้เรียน

นโยบายที่เน้นการพัฒนาผู้เรียนอย่างครบถ้วน ทั้งด้านความรู้ ความสามารถ ทักษะชีวิต และจริยธรรม เป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างผู้เรียนที่มีคุณภาพ นโยบายที่สนับสนุนกิจกรรมเสริมหลักสูตร การพัฒนาทักษะด้านอารมณ์และสังคม รวมถึงการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม จะช่วยเสริมสร้างผู้เรียนให้มีความพร้อมทั้งด้านการศึกษาและการใช้ชีวิตในสังคม

ดังนั้น จึงสามารถสรุปได้ว่า นโยบายสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการกำหนดทิศทาง และรูปแบบการจัดการศึกษาภายในโรงเรียน นโยบายที่ชัดเจนและสอดคล้องกับบริบทของสังคมและสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน จะช่วยส่งเสริมการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและสร้างผลลัพธ์ที่ดีต่อนักเรียน ครู และสังคมโดยรวม อย่างไรก็ตามนโยบายที่ไม่เหมาะสมอาจสร้างอุปสรรคในการจัดการศึกษาและส่งผลกระทบต่อคุณภาพของการเรียนการสอนได้เช่นกัน

2. การบริหารจัดการ

การบริหารจัดการเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับคนและงาน เป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการบริหารงาน ดังนั้นจึงต้องใช้องค์ประกอบอย่างมีศิลปะ เพื่อให้สามารถครองใจคนและได้ผลงาน ที่มีประสิทธิภาพ เกิดคุณภาพ มีผู้ให้ความหมายเกี่ยวกับการบริหารไว้ดังนี้

วิโรจน์ สารรัตนะ (2542) ได้ให้ความหมายของการบริหารไว้ว่า เป็น กระบวนการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุจุดหมายขององค์การ โดยอาศัยหน้าที่ทางการบริหารที่สำคัญ คือ การวางแผน (Planning) การจัดการ (Organizing) การนำ (Leading) และการควบคุม (Controlling)

สุนทร โคตรบรรเทา (2551) ได้ให้ความหมายของการบริหารไว้ว่า กระบวนการทำงานกับคนโดยคน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายสูงสุดขององค์การ

ภารดี อนันต์นาวิ (2551) ได้ให้ความหมายของการบริหาร ไว้ว่า เป็นกิจกรรมของคนตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป มีการร่วมมือกันทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยใช้เทคนิคและวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน

จากความหมายของการบริหารดังกล่าวข้างต้น พอสรุปความหมายได้ว่า กิจกรรม หรือ กระบวนการทำงานของคนในองค์การที่ร่วมกันทำ เพื่อบรรลุเป้าหมายเดียวกัน

วิโรจน์ สารรัตนะ (2542) ได้กล่าวว่า หน้าที่ทางการบริหารที่สำคัญ ประกอบด้วย 1) การวางแผน (Planning) องค์ประกอบของกระบวนการวางแผนขององค์การหนึ่ง ๆ ประกอบด้วยภารกิจ จุดมุ่งหมาย และแผน โดยภารกิจเป็นข้อประกาศอย่างกว้าง ๆ เกี่ยวกับจุดมุ่งหมายหรือเหตุผลพื้นฐานในการดำรงอยู่ขององค์การ และขอบข่ายงานเฉพาะขององค์การที่ทำให้องค์การแตกต่างจากองค์การอื่น สำหรับจุดมุ่งหมายเป็นเป้าหมายแห่งอนาคต ที่องค์การต้องการให้บรรลุ

และแผน หมายถึงวิธีทางที่จะก่อให้เกิดการกระทำ เพื่อบรรลุผลลัพธ์สุดท้ายที่ต้องการให้เกิดขึ้น กับองค์การการกำหนดแผน จะต้องมีความเป็นไปได้เป็นการกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ ที่มีระยะเวลา โดยจัดได้ 3 รูปแบบ คือ 1.1) เป้าหมายทางยุทธศาสตร์ (Strategic Goals) เป็นการวางแผน ระยะยาว ถ้าเป็นองค์กรขนาดใหญ่ ประมาณ 5-10 ปี ถ้าเป็นองค์กรขนาดกลาง ประมาณ 3-5 ปี 1.2) เป้าหมายทางยุทธวิธี (Tactical Goals) เป็นการวางแผนในระยะ 1-3 ปี 1.3) เป้าหมาย ยุทธการ (Operational Goals) เป็นการวางแผนภายใน 1 ปี (วิชญ์ศุทธิ์ เมาระพงษ์, 2555) 2) การจัดการ (Organizing) การจัดการองค์การเป็นหน้าที่ทางการบริหารที่สืบเนื่องจากการวางแผน คือ เมื่อองค์การจัดทำจุดหมายและแผนยุทธศาสตร์ แล้วผู้บริหารควรต้องออกแบบโครงสร้าง องค์การ เพื่อให้การบริหารงานบรรลุจุดมุ่งหมายขององค์การนั้น การออกแบบโครงสร้างองค์การ เป็นกิจกรรม ที่ควรได้รับการตรวจสอบอยู่เสมอ เนื่องจากเป็นปัจจัยที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง รูปแบบ โครงสร้างองค์การเกิดขึ้นมากมาย 3) การนำ (Leading) การนำเป็นสภาวะที่ผู้นำใช้ความพยายาม ที่จะให้มีอิทธิพลต่อผู้อื่น เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุจุดมุ่งหมายขององค์การได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล การที่จะเป็นผู้นำที่มีศักยภาพได้นั้นต้องมีความเข้าใจทฤษฎีการจูงใจ (Motivation) ภาวะผู้นำ (Leadership) การ ติดต่อสื่อสาร (Communication) และการบริหารกลุ่ม (Group) เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสม 4) การควบคุม (Controlling) การควบคุมองค์การเป็นกระบวนการ วางกฎระเบียบเพื่อให้การปฏิบัติงาน ขององค์การบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ มุ่งให้เกิด ความมั่นใจว่า สมาชิกในองค์การได้ ประพฤติปฏิบัติไปในทิศทางที่จะทำให้บรรลุตามมาตรฐาน การทำงานที่กำหนดไว้ เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์จุดอ่อนและจุดแข็งขององค์การ การเสริมสร้าง พฤติกรรมที่พึงประสงค์ลด พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของสมาชิกในองค์การ

จากการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบันทั้งทางด้าน เศรษฐกิจ การเมือง และสังคม การ บริหารงาน ขององค์การที่จะนำพาองค์การให้สามารถดำรงอยู่รอดและมีความเป็นเลิศได้ในปัจจุบันนั้น จำเป็นต้อง บริหารองค์การให้มีการปรับตัวและก้าวทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นและทันต่อเหตุการณ์ใหม่ ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การบริหารแบบนี้เรียกว่าการบริหารการเปลี่ยนแปลง

การบริหารการเปลี่ยนแปลงที่มีการวางแผนที่ดี จะทำให้โอกาสผิดพลาดมีได้น้อย และสามารถดำเนินงานได้อย่างมีแบบแผน และได้ผลตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ดังนั้น การวางแผนกลยุทธ์ เพื่อการเปลี่ยนแปลง ซึ่ง Kotter (1996 อ้างถึงใน สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา, 2548) ได้นำเสนอ ขั้นตอน 8 ขั้น ดังนี้ 1) ผู้นำสร้างความรู้สึกเร่งด่วนให้เกิดขึ้นกับผู้ร่วมงาน ว่าการเปลี่ยนแปลง เป็นความจำเป็น ผู้นำต้องนำเสนอสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกองค์การ ทั้งการแข่งขัน ปัญหา และสถานภาพองค์การ ประชาสัมพันธ์ให้ทุกคนเข้าใจเหตุผลความจำเป็นที่จะต้องเปลี่ยนแปลง 2) สร้างพลังร่วมมือที่เข้มแข็ง โดยใช้อำนาจให้เพียงพอที่จะชี้แนะกระบวนการเปลี่ยนแปลงและ สร้างความเป็นทีมงานให้เกิดขึ้นกับสมาชิกทุกคน แปลงความจำเป็นและความเป็นไปได้สู่การเปลี่ยนแปลง

องค์การให้เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ การสร้างองค์การแห่งการเรียนรู้จำเป็นที่จะต้องอาศัย
 คณะทำงานเป็นฐาน 3) พัฒนาสร้างวิสัยทัศน์และกลยุทธ์ ผู้นำเป็นผู้รับผิดชอบในการกำหนด
 วิสัยทัศน์ ที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงไปสู่องค์การแห่งการเรียนรู้ รวมทั้งพยายามหากลยุทธ์ที่จะทำให้
 ให้ วิสัยทัศน์เป็นผลสำเร็จ ซึ่งเป็นแรงบันดาลใจให้คนเกิดความต้องการที่จะเปลี่ยนแปลง 4) สื่อสาร
 วิสัยทัศน์และกลยุทธ์อย่างกว้างขวาง ผู้นำใช้แนวทางต่าง ๆ เพื่อสื่อสาร วิสัยทัศน์และกลยุทธ์ ผู้นำ
 จะต้องสื่อสารซ้ำ ๆ กันหลายครั้งเพื่อสร้างความเข้าใจและเกิดความร่วมมือและช่วยเหลือซึ่งกัน
 5) มอบหมายอำนาจให้ผู้ร่วมงานทำกิจกรรมตามวิสัยทัศน์ หมายถึง การสละ ปัญหาในการ
 เปลี่ยนแปลงทั่วไป เช่น การปรับปรุงแก้ไขกระบวนการทำงาน โครงสร้างที่เป็นอุปสรรคที่ขัดขวางงาน
 ที่จะเปลี่ยนแปลง และให้บุคลากรมีอำนาจในการจัดการทรัพยากรและ กำหนดทิศทางการทำงาน
 6) สร้างชัยชนะในระยะสั้น ผู้นำวางแผนพัฒนาความสามารถในการทำงานที่ เป็นไปได้แล้วพยายาม
 ทำให้สำเร็จ ยกย่อง และชมเชยแก่บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนานั้น ซึ่งจะเป็นการเสริมพลัง
 และกำลังใจให้ใช้ความพยายามพัฒนาในสิ่งที่ยิ่งใหญ่หรือสำคัญกว่า 7) สร้างความเปลี่ยนแปลง
 ครั้งใหญ่หลังจากประสบความสำเร็จในการเปลี่ยนแปลงระยะสั้น ผู้นำเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาระบบ
 โครงสร้าง และนโยบายที่ไม่เหมาะสม ผู้นำสร้างและกระตุ้นกระบวนการทำงานด้วยแผนงาน หรืองาน
 รุนใหม่เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง 8) นำวิธีการใหม่ที่พัฒนาแล้วมาใช้ให้เกิดวัฒนธรรมใหม่
 ในองค์การ วิธีนี้เป็นการทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและอยู่ในองค์การอย่างมั่นคง เป็นการสร้าง
 ความเชื่อแบบใหม่มา แทนที่ความคิดเดิม ๆ เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงจนกลายเป็นเรื่องปกติและ
 เป็นสิ่งที่ปฏิบัติจนกลายเป็นวัฒนธรรมองค์การ

สำหรับแนวทางการพัฒนาระบบบริหารและจัดการทางการศึกษา มีการกล่าวไว้ว่า
 การที่จะให้การศึกษาเป็นกระบวนการให้คนได้พัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ ทั้งให้เป็นคนดีและคนเก่ง
 ในโลกแห่งการเปลี่ยนแปลงนั้นได้ ทำได้โดยการปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารและการจัดการที่ดีพอ
 จำเป็นต้องเปลี่ยนแนวคิดและวิธีการจัดการศึกษาใหม่ คือ ต้องมุ่งให้สังคมทุกส่วนมีส่วน ร่วมรับผิดชอบ
 การจัดการศึกษาตลอดชีวิต และผู้บริหารยังจะต้องเข้าใจสภาพแวดล้อมขององค์การ สองลักษณะ คือ
 สภาพแวดล้อมภายนอกและสภาพและสภาพแวดล้อมภายใน และมีจริยธรรม ทางการบริหาร (วิโรจน์
 สารัตนะ, 2542)

Smith (1980) ได้จำแนกงานการบริหารสถานศึกษาว่า ประกอบด้วย 1) งานวิชาการ
 งานบริหารงานบุคคล 2) งานกิจการนักเรียน 3) งานสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน 4) งานการเงิน และ
 5) งานธุรการทั่วไป

Sergiovanni (1992) ได้อ้างอิงถึงโครงการความร่วมมือทางการบริหารการศึกษาของ
 กลุ่มรัฐตอนใต้ของสหรัฐอเมริกาว่า ได้กล่าวถึง การกิจทางการบริหารการศึกษาไว้ว่า ประกอบด้วย
 1) งานด้านการสอนและปรับปรุงหลักสูตร 2) งานด้านกิจการนักเรียน 3) งานด้านการเป็นผู้นำของ

ชุมชน 4) การบริหารงานบุคคล 5) งานบริหารอาคารสถานที่ 6) งานด้านการคมนาคมและขนส่งนักเรียน 7) งานด้านโครงสร้างและองค์การ และ 8) งานด้านธุรการและการเงิน

ขณะที่ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 ได้บัญญัติถึงงานการบริหารจัดการศึกษา ประกอบด้วย งานวิชาการ งานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป อาจกล่าวได้ว่า งานบริหารจัดการสถานศึกษา ประกอบไปด้วย 1) งาน วิชาการ ได้แก่ งานด้านหลักสูตร การเรียนการสอน การประเมินผลและมาตรฐาน การศึกษา 2) งานด้านบุคคล 3) งานด้านการเงินและงบประมาณ และ 4) งานด้านบริหารงานทั่วไป ได้แก่ งานอาคารสถานที่ งานความสัมพันธ์กับชุมชน งานจัด โครงสร้างองค์การ งานการคมนาคมและขนส่งนักเรียน งานด้านกิจการนักเรียน

Campbell et al. (1983) ได้นำเสนองานบริหารจัดการสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนไว้ว่า ประกอบด้วย 1) กำหนดนโยบาย เป้าหมาย และกฎของ โรงเรียน เพื่อเป็นกรอบแนวทางการดำเนินงาน 2) กำหนดกลยุทธ์และมาตรการที่นำไปสู่การปฏิบัติให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโรงเรียน 3) จัดตั้งและประสานงานในองค์กรเพื่อการนํานโยบาย แผนงาน โครงการไปสู่การปฏิบัติ ทั้งนี้ผู้บริหารจะต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีที่ทำให้บุคลากรเข้าใจระบบงาน 4) จัดหาแหล่งสนับสนุนทรัพยากร รวมถึงการบริหารทรัพยากรและงบประมาณให้เพียงพอ และประสบผลสำเร็จ 5) สร้างความสัมพันธ์อันดีกับชุมชน และสร้างการยอมรับใน การบริหารจัดการ 6) บริหารจัดการให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของสถานศึกษาอย่างประหยัดและคุ้มค่า

Kimbrough and Michael (1988) ได้กล่าวถึง งานการบริหารการศึกษา ว่า ประกอบด้วย 1) การจัดโครงสร้างและองค์การ 2) การพัฒนาหลักสูตร 3) การบริหารกิจการนักเรียน 4) การเป็นผู้นำในชุมชนของโรงเรียน 5) การบริหารงานบุคคล 6) การบริหารอาคารสถานที่และสิ่งปลูกสร้าง 7) การบริหารจัดการให้เป็นไปตามมาตรฐานของโรงเรียน และ 8) การจัดหาธุรการและการเงิน

จากที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การบริหารการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ผู้บริหารจะต้องเข้าใจขอบเขตหน้าที่ความรับผิดชอบ มีการกระจายอำนาจ มีการแบ่งความรับผิดชอบหน้าที่อย่างเหมาะสม และมีการจัดสรรงบประมาณและวัสดุในการปฏิบัติงาน เพื่อให้องค์กรสามารถก้าวทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ความพร้อมด้านวัสดุอุปกรณ์

ปัจจัยความพร้อมด้านวัสดุอุปกรณ์เป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลกระทบอย่างมากต่อการจัดการศึกษาในทุกๆระดับ วัสดุอุปกรณ์ที่มีความพร้อมและเหมาะสมไม่เพียงแต่สนับสนุนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ แต่ยังช่วยเสริมสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เอื้ออำนวยต่อนักเรียนและ

ครู องค์กรประกอบนี้ สามารถแบ่งออกได้เป็นหลายด้าน เช่น ความพร้อมของอุปกรณ์การเรียนการสอน เทคโนโลยีที่ใช้ในการสื่อสารและจัดการเรียนรู้ รวมถึงสภาพแวดล้อมทางกายภาพของห้องเรียน

3.1 อุปกรณ์การเรียนการสอน

อุปกรณ์การเรียนการสอนที่มีคุณภาพและครบครันเป็นปัจจัยสำคัญในการเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ อุปกรณ์เหล่านี้รวมถึงหนังสือเรียน ซีดีเรียน แบบฝึกหัด และสื่อการสอนต่าง ๆ ที่มีความสำคัญในการสร้างความเข้าใจและประสบการณ์การเรียนรู้ที่ลึกซึ้งให้แก่ นักเรียน การที่สถานศึกษามีความพร้อมในด้านอุปกรณ์เหล่านี้จะช่วยลดความยากลำบากในการถ่ายทอดเนื้อหา และทำให้ครูสามารถดำเนินการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.2 เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้

เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาการศึกษา โดยเฉพาะในยุคดิจิทัล การที่สถานศึกษามีความพร้อมในการใช้เทคโนโลยี เช่น คอมพิวเตอร์ แท็บเล็ต อินเทอร์เน็ต และซอฟต์แวร์การเรียนรู้ ช่วยเสริมสร้างการเรียนการสอนในรูปแบบใหม่ที่สามารถเชื่อมโยงผู้เรียนกับแหล่งข้อมูลหลากหลายและเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้ การขาดเทคโนโลยีหรือการมีเทคโนโลยีที่ไม่เพียงพออาจส่งผลให้การเรียนรู้ล่าช้าและไม่ตอบสนองต่อความต้องการของนักเรียนในปัจจุบัน

3.3 สภาพแวดล้อมทางกายภาพของห้องเรียน

สภาพแวดล้อมทางกายภาพ เช่น ห้องเรียนที่มีแสงสว่างเพียงพอ มีอากาศในห้องที่ถ่ายเทได้ดี และมีพื้นที่ที่เอื้ออำนวยต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นอีกหนึ่งปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการจัดการศึกษา ความพร้อมของวัสดุอุปกรณ์ด้านนี้มีผลโดยตรงต่อความสะดวกสบายและสมาธิในการเรียนรู้ของนักเรียน นอกจากนี้ยังส่งผลต่อสุขภาพกายและจิตใจของทั้งนักเรียนและครู

ดังนั้น จึงสามารถสรุปได้ว่า ปัจจัยความพร้อมด้านวัสดุอุปกรณ์เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการศึกษาในหลายมิติ การมีวัสดุอุปกรณ์ที่ครบถ้วนและเหมาะสมจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของการเรียนการสอน ลดความเหลื่อมล้ำในโอกาสการเรียนรู้ และสนับสนุนการพัฒนาทั้งในระดับผู้เรียนและครู การขาดความพร้อมในด้านนี้จะเป็นอุปสรรคสำคัญที่ทำให้การจัดการศึกษาไม่สามารถดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

4. การเงินและงบประมาณ

การเงินและงบประมาณเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งของหน่วยงาน ผู้บริหารต้องมีแผนการใช้เงินที่สะท้อนความต้องการใช้เงินเพื่อการดำเนินงานตามแผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติงานประจำปีของหน่วยงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำความเข้าใจกับการวิเคราะห์ทางการเงิน ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเป็นการแสดงศักยภาพเชิงการบริหารจัดการด้านการเงินของ หน่วยงานที่เน้นถึงความโปร่งใส

ความถูกต้อง ใช้เงินอย่างคุ้มค่า มีประสิทธิภาพ และเกิด ประโยชน์สูงสุด โดยมีนักวิชาการให้นิยามดังต่อไปนี้

ราชบัณฑิตยสถาน (2556) ให้ความหมายไว้ว่า งบประมาณ หมายถึง บัญชีหรือจำนวนเงินที่กำหนดไว้เป็นรายรับและรายจ่าย

Sherwood (1964) กล่าวว่า งบประมาณ คือ แผนเบ็ดเสร็จ ซึ่งแสดงออกในรูปของตัวเงิน แสดงโครงการ การดำเนินงานทั้งหมด ในระยะเวลาหนึ่ง แผนนี้จะรวมถึงการกะประมาณ บริการ กิจกรรม โครงการ และการใช้จ่าย ตลอดจนทรัพยากรที่จำเป็นในการสนับสนุนการดำเนินงาน ให้บรรลุเป้าหมายตามแผนนี้ ซึ่งประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ การจัดเตรียม การอนุมัติ และการบริหาร งบประมาณ

สรุปได้ว่า งบประมาณ หมายถึง การกำหนดแผนการใช้จ่ายเงินหรือประมาณการ รายรับ-รายจ่าย ในอนาคตอย่างมีขอบเขต การจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งแสดงในรูปตัวเงินจึงมีความสำคัญต่อการบริหารจัดการศึกษาและการพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนดังนี้

ความสำคัญของงบประมาณ จากความหมายของงบประมาณ จะเห็นได้ว่างานงบประมาณ เป็นเรื่องที่สำคัญที่ผู้บริหารต้อง เอาใจใส่และดูแลเป็นพิเศษ เนื่องจากงบประมาณเป็นเครื่องมือสำคัญ ในการสนับสนุนให้การดำเนินงานหรือภารกิจอื่น ๆ ในองค์กรให้สามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์ ได้ด้วยดี ได้มีผู้กล่าวถึงความสำคัญและประโยชน์ของงบประมาณ ไว้ดังนี้ เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ และจรินทร์ เทศวานิช (ม.ป.ป. อ้างถึงใน เดช ดอนจันทร์โคตร, 2550) กล่าวถึงความสำคัญของ งบประมาณ ไว้ว่า เป็นเครื่องมือในการบริหารงาน เพราะเป็นแผนงานการเงินที่มีการกำหนดรายรับ และรายจ่ายของงาน/โครงการต่าง ๆ ไว้ล่วงหน้า จึงทำให้ผู้บริหารใช้งบประมาณเป็นเครื่องมือ ในการควบคุมนโยบายของหน่วยงานในการดำเนินงานตามแผนงานและ โครงการต่าง ๆ ของหน่วย เป็นเครื่องในการตรวจสอบการปฏิบัติงาน ว่าได้ดำเนินการตามแผนที่ตั้งไว้หรือไม่ ซึ่งเป็นการวัด ความสามารถของผู้บริหารไปพร้อมกันด้วย

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า งบประมาณมีความสำคัญต่อการพัฒนาสมรรถนะของนักเรียน เนื่องจากงบประมาณเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพในการวางแผน การควบคุม การตัดสินใจ ในการวางแผนนโยบายและจัดสรรงบประมาณของผู้บริหาร ที่จะสอดคล้องกับแนวทางในการบริหาร และการพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนหรือไม่เพียงใด และงบประมาณที่ได้รับเหมาะสมกับการบริหาร สถานศึกษาย่อมจะส่งผลให้การดำเนินงานในด้านต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพ และบรรลุจุดมุ่งหมายของ หลักสูตรอย่างแท้จริง

ปัจจัยด้านบุคลากร

1. ความรู้ความสามารถ

ในภาวะที่อาชีพครูประสบกับวิกฤตที่อยู่ท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงครูจำเป็นต้องเร่งพัฒนาตนเอง มากกว่าการรอรับการพัฒนาจากหน่วยงานต้นสังกัด ครูควรจะได้มีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ให้พร้อมสำหรับวิทยาการที่เปลี่ยนแปลงและภาวะวิกฤต ศรัทธาในวิชาชีพ เพื่อให้ทุกคนมองเห็นว่า อาชีพครูยังเป็นอาชีพที่มีเกียรติ ยังมีความจำเป็นต่อสังคม ในฐานะที่เป็นวิชาชีพที่มีหน้าที่ในการจัดการศึกษาให้กับเยาวชนเพื่อให้เป็นพลเมืองที่ดี มีคุณภาพต่อไปในอนาคต (รุ่ง แก้วแดง, 2542)

สอดคล้องกับที่ อมรา รสสุข (2541) ได้แสดงความเห็นไว้ว่า “คนไทยในอนาคตจำเป็นต้องมีทักษะพื้นฐานในการดำเนินชีวิตต่างจากในปัจจุบัน ผู้ที่มีความสำคัญในการเสริมสร้างทักษะดังกล่าวให้แก่เยาวชน คือ ครู แต่การที่ครูจะปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวให้ประสบความสำเร็จได้นั้น ครูจะต้องพัฒนาตนเองให้มีความรู้และทักษะที่จำเป็นเหล่านั้นเสียก่อน” ซึ่งได้แก่ 1) ทักษะในการใช้คอมพิวเตอร์ เพื่อเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ตามความสนใจสามารถถ่ายทอดทักษะเหล่านั้นให้กับนักเรียนได้ 2) ทักษะความเชี่ยวชาญในการใช้ภาษาอังกฤษ เพราะภาษาอังกฤษเป็นภาษาสากลที่จะใช้สื่อสารกับชาวต่างชาติ 3) มีความสนใจใฝ่รู้ ถึงแหล่งสรรพวิทยาการต่าง ๆ รู้จักขวนขวายหาความรู้ตลอดเวลา เพื่อให้ก้าวทันโลกการพัฒนาตนเองเพื่อให้เกิดทักษะดังกล่าว รวมทั้งการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนมีความพร้อมสำหรับสังคมอนาคต การกิจเหล่านั้นถือเป็นหน้าที่ ซึ่งคนเป็นครูไม่อาจหลีกเลี่ยงได้

จากที่กล่าวมานี้ จึงสรุปได้ว่า ความรู้ความสามารถเป็นสิ่งที่ครูต้องมีเพื่อนำไปสู่การพัฒนาสมรรถนะที่สำคัญของนักเรียนเพื่อให้เกิดการเติบโตและพัฒนาแบบรอบ

2. การมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน

การมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน (Working Achievement Motivation) หมายถึง ความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานในหน้าที่ให้มีคุณภาพ ถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ โดยมีการวางแผน กำหนดเป้าหมาย ติดตามประเมินผลการปฏิบัติงาน และปรับปรุงพัฒนาประสิทธิภาพและผลงานอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553) ดังนั้น การมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานของครูจึงมีผลสำคัญต่อสมรรถนะของผู้เรียนในด้านต่าง ๆ ดังนี้

2.1 การพัฒนาทักษะการเรียนรู้ ครูมีเป้าหมายและมุ่งมั่นในการทำให้อการสอนของตนมีผลสัมฤทธิ์สูงสุด ผู้เรียนจะได้รับการส่งเสริมในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ที่จำเป็น ไม่ว่าจะเป็นทักษะทางวิชาการหรือทักษะชีวิต เช่น การคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และการทำงานร่วมกัน

2.2 การสร้างแรงจูงใจในการเรียน ครูที่มีความมุ่งมั่นในผลสัมฤทธิ์จะสามารถกระตุ้น และสร้างแรงจูงใจให้กับผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนมีความสนใจในการเรียนรู้และมีความกระตือรือร้นในการเรียนมากขึ้น

2.3 การพัฒนาผลการเรียนของผู้เรียน การสอนที่มีคุณภาพและมีเป้าหมาย จะทำให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจเนื้อหาได้ดียิ่งขึ้น และสามารถนำความรู้ไปใช้ในการสอบหรือในชีวิตจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ผลการเรียนของผู้เรียนสูงขึ้น

2.4 การส่งเสริมทัศนคติและคุณธรรม ครูที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ไม่เพียงแต่สอนความรู้ทางวิชาการ แต่ยังสอนคุณธรรมและทัศนคติที่ดีให้กับผู้เรียนด้วย ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนเติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งทางด้านวิชาการและด้านจริยธรรม

2.5 การสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ดี การมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการสอนทำให้ครูพยายามสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เช่น การจัดการชั้นเรียน การใช้สื่อการสอนที่เหมาะสม ซึ่งทำให้ผู้เรียนมีสมาธิและสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ดังนั้น สรุปได้ว่า การมุ่งผลสัมฤทธิ์ของครูในการปฏิบัติงานจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยส่งเสริมสมรรถนะผู้เรียนในหลายด้าน ทั้งในด้านการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ ทัศนคติ และการเติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณภาพ

3. ด้านการพัฒนาตนเอง

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2562) กล่าวว่า ครูควรพัฒนาทักษะทางวิชาชีพผ่านการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยการเข้าร่วมอบรม การเข้าร่วมชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community) และการพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา แนวทางนี้จะช่วยให้ครูสามารถปรับปรุงการสอนและสามารถเข้าใจเทคโนโลยีการศึกษาที่ทันสมัยได้ สอดคล้องกับ วราภรณ์ สุขสุแพทย์ (2563) เน้นว่าครูควรพัฒนาตนเองในด้านการจัดการเรียนการสอนโดยการวิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียน การประเมินและปรับปรุงวิธีการสอนให้มีประสิทธิภาพ และการเรียนรู้เกี่ยวกับวิธีการจัดการชั้นเรียนที่ดี โดยควรใช้การวิจัยในชั้นเรียนเป็นเครื่องมือในการปรับปรุงการสอนอย่างต่อเนื่อง และสอดคล้องกับ สุรีย์ พงศ์ชัยเดชา (2564) ที่เสนอแนวทางการพัฒนาครูโดยการเน้นทักษะด้านจิตวิทยาการเรียนรู้ การเข้าใจผู้เรียนในทุกมิติ รวมถึงการส่งเสริมการพัฒนาทักษะด้านการสื่อสารและการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดี ครูควรมีความเข้าใจในการสร้างแรงจูงใจแก่ผู้เรียน และการประยุกต์ใช้ทฤษฎีทางจิตวิทยาเพื่อการสอนที่มีคุณภาพ

การพัฒนาตนเองเป็นจุดเริ่มต้นของและเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาทั้งปวง โดยเฉพาะในวิชาชีพครูที่มีหน้าที่จะต้องไปพัฒนานคน ครูจะต้องพัฒนาตนเองก่อน ก่อนที่จะไปพัฒนาผู้เรียนได้ ต้องประพฤติดี เป็นแบบอย่างที่ดี สร้างความเชื่อมั่นได้ว่าผู้นั้นจะมีความเจริญก้าวหน้าและประสบความสำเร็จในหน้าที่การงาน และยังช่วยพัฒนาหน่วยงาน พัฒนาสังคมโดยรวม (นิตยา กัณณิกา

ภรณ์, 2553) การพัฒนาตนเองของครูนั่น มีผลกระทบโดยตรงและเป็นบวกต่อสมรรถนะของผู้เรียนในด้านต่าง ๆ ดังนี้

3.1 ความเชี่ยวชาญและคุณภาพการสอน เมื่อครูพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ทั้งในด้านความรู้เนื้อหาวิชาที่สอนและทักษะการสอน ครูจะสามารถนำเสนอเนื้อหาได้อย่างชัดเจนและมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจเนื้อหาได้ดียิ่งขึ้น และสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.2 การปรับปรุงวิธีการสอน การพัฒนาตนเองช่วยให้ครูได้เรียนรู้เทคนิคการสอนใหม่ ๆ หรือแนวทางการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียนที่หลากหลาย ซึ่งสามารถช่วยให้ผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ตามศักยภาพของตนเอง

3.3 การเป็นแบบอย่างที่ดี ครูที่พัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอจะเป็นตัวอย่างที่ดีให้กับผู้เรียนในเรื่องของการเรียนรู้ตลอดชีวิต การเห็นครูที่ตั้งใจเรียนรู้และพัฒนาตนเองอยู่เสมอจะเป็นแรงบันดาลใจให้ผู้เรียนมุ่งมั่นในการเรียนและพัฒนาตนเองเช่นกัน

3.4 การปรับตัวกับเทคโนโลยีและการเปลี่ยนแปลง ครูที่พัฒนาตนเองมีแนวโน้มที่จะเรียนรู้และนำเทคโนโลยีหรือวิธีการใหม่ๆ มาใช้ในการสอน ซึ่งช่วยให้การเรียนการสอนมีความทันสมัยและตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนในยุคดิจิทัล

3.5 การสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ดีขึ้น ครูที่พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง มักจะมีความรู้ความเข้าใจในจิตวิทยาการเรียนรู้และการบริหารจัดการชั้นเรียนที่ดี ซึ่งส่งผลให้ผู้เรียนได้รับการดูแลเอาใจใส่อย่างเหมาะสม และสามารถเรียนรู้ได้ในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้

3.6 การสนับสนุนการเรียนรู้ที่แตกต่างกันของผู้เรียน ครูที่มีการพัฒนาตนเองสามารถรับรู้และเข้าใจความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละคนได้ดีขึ้น ทำให้สามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละกลุ่มหรือแต่ละคนได้ดีขึ้น

สรุปได้ว่า การพัฒนาตนเองของครูช่วยเสริมสร้างทั้งคุณภาพการสอนและสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ดี ส่งผลให้สมรรถนะของผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ ทั้งในด้านการเรียนรู้ การคิดวิเคราะห์ ทักษะคิด และการพัฒนาทักษะที่จำเป็นต่อการใช้ชีวิตในอนาคต

แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับรูปแบบและการพัฒนารูปแบบ

ความหมายของรูปแบบ

รูปแบบ (Model) หมายถึง เครื่องมือหรือแนวคิดที่ใช้ในการอธิบายหรือจำลองปรากฏการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความเข้าใจในเชิงลึกหรือช่วยในการดำเนินงานบางอย่างอย่างเป็นระบบ รูปแบบมีการใช้งานในหลากหลายสาขา ไม่ว่าจะเป็นการศึกษา การวิจัย วิทยาศาสตร์ หรือการจัดการทางธุรกิจ

ความหมายของรูปแบบนั้น ถูกนำเสนอผ่านมุมมองที่หลากหลายจากนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญในหลายสาขา โดยสามารถจำแนกความหมายออกได้เป็นหลายลักษณะ

มาลี สืบกระแส (2552) รูปแบบมีสองลักษณะ คือ รูปแบบจำลองของสิ่งที่เป็นรูปธรรม เช่น ระบบการปฏิบัติงาน และรูปแบบที่เป็นแบบจำลองของสิ่งที่เป็นนามธรรม เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ เป็นต้น รูปแบบอาจแสดงความสัมพันธ์ด้วยเส้นโยงแสดงในรูปแผนภาพหรือ เขียนในรูปสมการ คณิตศาสตร์ หรือสมการพยากรณ์หรือเขียนเป็นข้อความ จำนวน หรือ ภาพ หรือ แผนภูมิหรือรูปสามมิติ

รัตน์ บัณฑิต (2552) ความหมายของรูปแบบ จำแนกออกเป็น 3 ความหมาย ดังนี้
 1) แผนภาพหรือภาพร่างของสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ยังไม่สมบูรณ์เหมือนของจริง รูปแบบในความหมายนี้ มักจะเรียกทับศัพท์ในภาษาไทยว่า “โมเดล” ได้แก่ โมเดลบ้าน โมเดลรถยนต์ โมเดลเสื้อ เป็นต้น
 2) แบบแผนความสัมพันธ์ของตัวแปร หรือสมการทางคณิตศาสตร์ที่รู้จักกันในชื่อที่เรียกว่า “Mathematical Model”
 3) แผนภาพที่แสดงถึงองค์ประกอบการทำงานของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง รูปแบบในความหมายนี้ บางทีเรียกกันว่า ภาพย่อส่วนของทฤษฎีหรือแนวคิดในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เช่น รูปแบบการสอน รูปแบบการบริหาร รูปแบบการประเมิน เป็นต้น

Willer (1967) กล่าวว่า รูปแบบเป็นการสร้างมโนทัศน์ (Conceptualization) เกี่ยวกับชุดของปรากฏการณ์ โดยอาศัยหลักการ (Rationale) ของระบบรูปนัย (Formal System) และมีจุดมุ่งหมายเพื่อการทำให้เกิดความกระจ่างชัดของนิยาม ความสัมพันธ์ และประพจน์ที่เกี่ยวข้อง พลอเตอร์และพอล (Procter & Paul, 1978) ให้ความหมายไว้ใน Longman Dictionary of Contemporary English โดยสรุปแล้วจะมี 3 ลักษณะใหญ่ คือ Model ที่หมายถึงสิ่งซึ่งเป็นแบบย่อ ส่วนของจริง ความหมายนี้ตรงกับ ภาษาไทยว่า แบบจำลอง เช่น แบบจำลองของเรือดำน้ำ เป็นต้น Model ที่หมายถึง สิ่งของหรือคนที่น่าสนใจใช้เป็นแบบอย่างในการดำเนินการบางอย่าง เช่น ครูแบบอย่าง นักเดินแบบ หรือแม่แบบในการวาดภาพศิลป์ เป็นต้น Model ที่หมายถึงแบบ หรือรุ่นของผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์รุ่น 864X เป็นต้น

Good (1995) ในพจนานุกรมการศึกษาได้รวบรวมความหมายของรูปแบบ เอาไว้ 4 ความหมาย คือ 1) เป็นแบบขึ้นของสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างหรือทำซ้ำ 2) เป็นตัวอย่างเพื่อเลียนแบบ เช่น ตัวอย่างในการออกเสียงภาษาต่างประเทศเพื่อให้ผู้เรียนได้เลียนแบบ 3) เป็นแผนภูมิหรือรูปสามมิติ ซึ่งเป็นตัวแทนของสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือหลักการ หรือแนวคิด 4) เป็นชุดของปัจจัย ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ซึ่งรวมตัวกันเป็นตัวย่อยและเป็นสัญลักษณ์ทางระบบสังคม อาจจะเขียนออกมาเป็นสูตรทางคณิตศาสตร์หรือ บรรยายเป็นภาษาก็ได้

สรุปได้ว่า รูปแบบเป็นเครื่องมือที่ช่วยในการวิเคราะห์ อธิบาย และจำลองปรากฏการณ์ให้เข้าใจได้ง่ายขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการลดทอนความซับซ้อนของความสัมพันธ์ของปรากฏการณ์ต่าง ๆ

หรือการใช้เพื่อการคาดการณ์และวางแผนในเชิงวิชาการและการปฏิบัติงาน นอกจากนี้ รูปแบบยังช่วยในการสื่อสารข้อมูลและแนวคิดให้ชัดเจนยิ่งขึ้นในบริบทที่ซับซ้อน

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ รูปแบบ หมายถึง ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ที่ได้จากการสังเคราะห์แนวคิดทฤษฎีงานวิจัยของนักการศึกษาการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วนำมากำหนดกรอบความคิดในการร่างและประเมินความเหมาะสมของรูปแบบที่ได้โดยผู้ทรงคุณวุฒิและนำไปทดลองใช้ เพื่อหาประสิทธิภาพของรูปแบบ

ประเภทของรูปแบบ

รูปแบบมีหลายประเภทด้วยกัน ซึ่งนักวิชาการด้านต่าง ๆ ได้จัดแบ่งประเภทต่างกันอย่างออกไป สำหรับรูปแบบทางการศึกษาและสังคมศาสตร์นั้น Keeves (1988) ได้แบ่ง ออกเป็น 4 ประเภท คือ 1) Analogue Model เป็นรูปแบบที่ใช้การอุปมาอุปไมยเทียบเคียงปรากฏการณ์ซึ่งเป็นรูปธรรมเพื่อสร้างความเข้าใจในปรากฏการณ์ที่เป็นนามธรรม เช่น รูปแบบในการทำนายจำนวน นักเรียนที่จะเข้าสู่ระบบโรงเรียน ซึ่งอนุมานแนวคิดมาจากการเปิดน้ำเข้าและปล่อยน้ำออกจากถัง นักเรียนที่จะเข้าสู่ระบบเปรียบเทียบกับน้ำที่เปิดออกจากถัง ดังนั้น นักเรียนที่คงอยู่ในระบบจึงเท่ากับนักเรียนที่เข้าสู่ระบบลบด้วยนักเรียนที่ออกจากระบบ เป็นต้น 2) Semantic Model เป็นรูปแบบที่ใช้ภาษาเป็นสื่อในการบรรยายหรืออธิบาย ปรากฏการณ์ที่ศึกษาด้วยภาษา แผนภูมิ หรือรูปภาพ เพื่อให้เห็นโครงสร้างทางความคิด องค์ประกอบ และความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของปรากฏการณ์นั้น ๆ เช่น รูปแบบการสอนของ Joyce and Weil (1985) 3) Mathematical Model เป็นรูปแบบที่ใช้สมการทางคณิตศาสตร์เป็นสื่อในการแสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ รูปแบบประเภทนี้นิยมใช้กันทั้งในสาขาจิตวิทยาและศึกษาศาสตร์ รวมทั้งการบริหารการศึกษาด้วย 4) Causal Model เป็นรูปแบบที่พัฒนามาจากเทคนิคที่เรียกว่า Path Analysis และหลักการสร้าง Semantic Model โดยการนำเอาตัวแปรต่าง ๆ มาสัมพันธ์กันเชิงเหตุและผลที่เกิดขึ้น เช่น The Standard Deprivation Model ซึ่งเป็นรูปแบบที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสภาพทางเศรษฐกิจสังคมของบิดา มารดา สภาพแวดล้อมทางการศึกษาที่บ้าน และระดับสติปัญญาของเด็ก เป็นต้น

Schwirian (1982) นักนิเวศวิทยาคนสำคัญ ได้แบ่งประเภทของรูปแบบด้วยการอธิบายลักษณะจากลักษณะของเมืองออกเป็นรูปแบบที่อธิบายโดยพื้นที่นั้นเป็นจุดมุ่งหมายในการบรรยายลักษณะของเมืองว่ามีลักษณะเช่นไร เช่น Concentric Zone Model และ Social Area Analysis Model เป็นต้น สำหรับรูปแบบที่ใช้อธิบายคุณลักษณะของประชากรเมืองนั้น เป็นรูปแบบที่เสนอแนวคิดในการอธิบายเกี่ยวกับลักษณะของประชากรเมือง ต่างๆ เช่น Residential Segregation Model เป็นต้น

Joyce and Weil (1985) ได้ศึกษาและจัดแบ่งประเภทของรูปแบบ ตามแนวคิดหลักการหรือทฤษฎีซึ่งเป็นพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบนั้น ๆ และได้แบ่งกลุ่มรูปแบบการสอนเอาไว้ 4 รูปแบบ คือ 1) Information-Processing Models เป็นรูปแบบการสอนที่ยึดหลักความสามารถในกระบวนการประมวลข้อมูลของผู้เรียนและแนวทางในการปรับปรุงวิธีการจัดการกับข้อมูลให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น 2) Personal Models รูปแบบการสอนที่จัดไว้ในกลุ่มนี้ให้ความสำคัญกับ ปัจเจกบุคคลและการพัฒนาบุคคลเฉพาะราย โดยมุ่งเน้นกระบวนการที่แต่ละบุคคลจัดระบบปฏิบัติต่อสรรพสิ่ง (Reality) ทั้งหมด 3) Social Interaction Models เป็นรูปแบบที่ให้ความสำคัญ กับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและบุคคลต่อสังคม 4) Behavior Models เป็นกลุ่มของรูปแบบการสอนที่ใช้องค์ความรู้ด้านพฤติกรรมศาสตร์เป็นหลักในการพัฒนารูปแบบ จุดเน้นที่สำคัญ คือ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่สังเกตได้ของผู้เรียนมากกว่าการพัฒนาโครงสร้างจิตวิทยาและพฤติกรรมที่ไม่สามารถสังเกตได้

Steiner (1988) อธิบายว่า รูปแบบแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ

1. รูปแบบเชิงปฏิบัติ (Practical Model or Model-of) รูปแบบประเภทนี้เป็นแบบจำลองทางกายภาพ เช่น แบบจำลองรถยนต์เครื่องบิน ภาพจำลอง
2. รูปแบบเชิงทฤษฎี (Theoretical Model or Model-of) เป็นแบบจำลองที่สร้างขึ้นจากกรอบความคิดที่มีทฤษฎีเป็นพื้นฐาน ตัวทฤษฎีเองไม่ใช่รูปแบบหรือแบบจำลองเป็นตัวช่วยให้เกิด 16 รูปแบบที่มีโครงสร้างต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กัน

จากลักษณะการแบ่งประเภทของรูปแบบของนักวิชาการต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้ว จะเห็นได้ว่าการแบ่งประเภทของรูปแบบนั้น บอกให้ทราบถึงลักษณะการเขียนรูปแบบที่มีลักษณะ ส่วนการแบ่งประเภทของรูปแบบในแบบที่สองและสามนั้น เป็นการแบ่งประเภทของรูปแบบตามแนวคิดพื้นฐานในการเสนอรูปแบบในการบรรยาย อธิบายปรากฏการณ์นั้น ๆ เป็นหลักจากที่กล่าวมาแสดงว่ารูปแบบมีหลายประเภทด้วยกัน เป็นสิ่งที่สร้างและพัฒนาขึ้นของแต่ละสาขาก็มีรูปแบบที่แตกต่างกันออกไป เช่น รูปแบบทางการศึกษาและสังคมศาสตร์ ได้แบ่งออกเป็นรูปแบบที่ใช้การอุปมาอุปไมยเทียบเคียงปรากฏการณ์ ซึ่งเป็นรูปธรรมเพื่อสร้างความเข้าใจในปรากฏการณ์ที่เป็นนามธรรม รูปแบบที่ใช้ภาษาสื่อในการขยายหรืออภิปรายปรากฏการณ์ที่ศึกษาด้วยภาษา แผนภูมิ รูปภาพ รูปแบบที่ใช้สมการทางคณิตศาสตร์เป็นสื่อในการแสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ และรูปแบบที่นำเอาตัวแปรต่าง ๆ มาสัมพันธ์กันเชิงเหตุและผลที่เกิดขึ้น เป็นต้น

องค์ประกอบของรูปแบบ

นักการศึกษาได้อธิบายถึงองค์ประกอบของรูปแบบได้ 4 องค์ประกอบดังนี้ ฮัสเซน และ โปสเล็ทเวท (Husen & Postlethwaite, 1994 อ้างถึงใน ทิศนา แคมมณี, 2550) 1) รูปแบบสามารถนำไปสู่การทำนายผลที่ตามมา สามารถทดสอบ/สังเกตได้ 2) มีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุอธิบายปรากฏการณ์เรื่องนั้น/ปรากฏการณ์ใกล้เคียงสาเหตุที่กำลังศึกษาและอธิบายเรื่องที่กำลังศึกษา 3) รูปแบบ

ช่วยจินตนาการสร้างความคิดรวบยอด ความสัมพันธ์ของสิ่งที่กำลังศึกษา/ช่วยสืบเสาะความรู้

4) รูปแบบมีความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างมากกว่า ความสัมพันธ์เชิงเชื่อมโยง จากการศึกษาตัวอย่างของรูปแบบจากเอกสารที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ พบว่า ไม่ปรากฏมีหลักเกณฑ์ที่เป็นเกณฑ์ตายตัวว่ารูปแบบนั้น ต้องมีองค์ประกอบอะไรบางอย่างไว้ ส่วนใหญ่จะขึ้นอยู่กับลักษณะเฉพาะของปรากฏการณ์ที่ผู้สนใจดำเนินการศึกษา ส่วนการกำหนดองค์ประกอบ รูปแบบในการศึกษาและการทำความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดองค์การและการบริหารจัดการ (The Model of Organization and Management) ตามความคิดของ บราวน์และโมเบิร์ก (Brown & Moberg, 1980) นั้น ได้สังเคราะห์รูปแบบขึ้นมาจากแนวคิดเชิงระบบ (Systems Approach) กับหลักการบริหารตามสถานการณ์ (Contingency Approach) และองค์ประกอบตามรูปแบบของ Brown and Moberg (1980) ประกอบด้วยสภาพแวดล้อม (Environment) เทคโนโลยี (Technology) โครงสร้าง (Structure) กระบวนการจัดการ (Management Process) และการตัดสินใจสั่งการ (Decision making) รูปแบบการศึกษาและการทำความเข้าใจ

คุณลักษณะของรูปแบบที่ดี

Keeves (1988) กล่าวว่า รูปแบบที่ใช้ประโยชน์ได้ควรจะมีข้อกำหนด (Requirement) 4 ประการ คือ

1. รูปแบบ ควรประกอบด้วยความสัมพันธ์ขึ้น มีโครงสร้าง (Structural Relationship) มากกว่าความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกันแบบรวม ๆ (Associative Relationship)
2. รูปแบบ ควรใช้เป็นแนวทางในการพยากรณ์ผลที่จะเกิดขึ้น ซึ่งสามารถถูกตรวจสอบได้โดยการสังเกต ซึ่งเป็นไปได้ที่จะทดสอบรูปแบบพื้นฐานของข้อมูลเชิงประจักษ์ได้
3. รูปแบบ ควรจะต้องระบุหรือชี้ให้เห็นถึงกลไกเชิงเหตุผลของเรื่องที่ศึกษา ดังนั้น นอกจากรูปแบบจะเป็นเครื่องมือในการพยากรณ์ได้ ควรใช้อธิบายปรากฏการณ์ได้ด้วย
4. รูปแบบ ควรเป็นเครื่องมือในการสร้างนวัตกรรมใหม่และสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปรในลักษณะใหม่ซึ่งเป็นการขยายในเรื่องที่กำลังศึกษา

วาร์โร เฟ็งสวัสต์ (2553) กล่าวว่า รูปแบบที่ดีควรมีลักษณะ ดังนี้

1. รูปแบบควรประกอบด้วยความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างระหว่างตัวแปรมากกว่าความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงธรรมดา อย่างไรก็ตามความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงก็มีประโยชน์ในช่วงของการพัฒนารูปแบบ
2. รูปแบบควรนำไปสู่การทำนายผลที่ตามมา ซึ่งสามารถตรวจสอบได้ด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยเมื่อทดสอบรูปแบบแล้วถ้าปรากฏว่าไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์รูปแบบนั้นต้องถูกยกเลิก
3. รูปแบบควรอธิบายโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงเหตุผลของเรื่องที่ศึกษาได้อย่างชัดเจน
4. รูปแบบควรเป็นเครื่องมือในการสร้างความคิดรวบยอด (Concept) ใหม่ และการสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปรใหม่ ซึ่งจะเป็นการเพิ่มองค์ความรู้ (Body of Knowledge) ในเรื่องที่กำลังศึกษา

5. รูปแบบในเรื่องใด จะเป็นเช่นไรขึ้นอยู่กับกรอบของทฤษฎีในเรื่องนั้น ๆ
สรุปได้ว่า รูปแบบที่ดีควรมีลักษณะ ดังนี้

1. รูปแบบควรประกอบด้วยความสัมพันธ์อย่างมีโครงสร้างมากกว่าความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกันแบบรวม ๆ
2. รูปแบบควรใช้เป็นแนวทางในการทำนายผลที่จะเกิดขึ้น สามารถตรวจสอบได้ข้อมูลเชิงประจักษ์
3. รูปแบบควรชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์เชิงเหตุผลของเรื่องที่ศึกษาได้อย่างชัดเจน
4. รูปแบบควรเป็นเครื่องมือในการสร้างความคิดรวบยอด หรือโมทัศน์ใหม่เป็นการสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปรในลักษณะใหม่ และเป็นการขยายในเรื่องที่กำลังศึกษา

การประเมินรูปแบบ

การประเมินรูปแบบถือเป็นสิ่งจำเป็นเพราะการพัฒนาแบบนั้นแม้จะพัฒนาโดยมีรากฐานจากทฤษฎี แนวความคิดรูปแบบของบุคคลอื่นและผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง แต่ถือเป็นเพียงรูปแบบตามสมมติฐาน ซึ่งจำเป็นที่จะต้องตรวจสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ เป็นรูปแบบที่มีประสิทธิภาพตามที่มุ่งหวังเพียงใด การเก็บรวบรวมข้อมูลในสถานการณ์จริงหรือทดลองใช้รูปแบบในสถานการณ์จริงจะช่วยให้ทราบอิทธิพลหรือความสำคัญขององค์ประกอบย่อยหรือตัวแปรต่าง ๆ ในรูปแบบ ผู้วิจัยอาจจะปรับปรุงรูปแบบใหม่โดยการตัดองค์ประกอบหรือตัวแปรที่พบว่า ไม่มีอิทธิพลหรือมีความสำคัญน้อยออกจากรูปแบบ ซึ่งจะทำให้ได้รูปแบบที่มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น การทดสอบรูปแบบอาจกระทำได้ใน 4 ลักษณะ ดังนี้

1. การทดสอบรูปแบบด้วยการประเมินตามมาตรฐานที่กำหนด การประเมินที่พัฒนาโดย The Joint Committee on Standards of Educational Evaluation ภายใต้การดำเนินงานของ Stufflebeam และคณะ ได้นำเสนอหลักการประเมินเพื่อเป็นบรรทัดฐานของกิจกรรมการตรวจสอบรูปแบบ ประกอบด้วยมาตรฐาน 4 ด้าน (สุวิมล ว่องวานิช, 2549, น. 54-56) ดังนี้

- 1.1 มาตรฐานความเป็นไปได้ (Feasibility Standards) เป็นการประเมินความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติจริง

- 1.2 มาตรฐานด้านความเป็นประโยชน์ (Utility Standards) เป็นการประเมินการสนองตอบต่อความต้องการของผู้ใช้รูปแบบ

- 1.3 มาตรฐานด้านความเหมาะสม (Propriety Standards) เป็นการประเมินความเหมาะสมทั้งในด้านกฎหมายและศีลธรรมจรรยา

- 1.4 มาตรฐานด้านความถูกต้องครอบคลุม (Accuracy Standards) เป็นการประเมินความน่าเชื่อถือ และได้สาระครอบคลุมครบถ้วนตามความต้องการอย่างแท้จริง

2. การทดสอบรูปแบบด้วยการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ การทดสอบรูปแบบในบางเรื่องไม่สามารถกระทำได้โดยข้อมูลเชิงประจักษ์ ด้วยการประเมินค่าพารามิเตอร์ของรูปแบบ หรือการดำเนินการทดสอบรูปแบบด้วยวิธีการทางสถิติ แต่งานวิจัยบางเรื่องนั้นต้องการความละเอียดอ่อนมากกว่าการได้ตัวเลขแล้วสรุป

ซึ่งไอส์เนอร์ (Eisner, 1976, pp. 192-193) ได้เสนอแนวคิดของการทดสอบหรือประเมินรูปแบบโดยใช้ผู้ทรงคุณวุฒิ โดยมีแนวคิด ดังนี้

1. การทดสอบรูปแบบด้วยการประเมินตามมาตรฐานที่กำหนด การประเมินที่พัฒนาโดย The Joint Committee on Standards of Educational Evaluation ภายใต้การดำเนินงานของ Stufflebeam และคณะ ได้นำเสนอหลักการประเมินเพื่อเป็นบรรทัดฐานของกิจกรรมการตรวจสอบรูปแบบ ประกอบด้วยมาตรฐาน 4 ด้าน (สุมิล ว่องวานิช. 2549: 54 - 56) ดังนี้

1.1 มาตรฐานความเป็นไปได้ (Feasibility Standards) เป็นการประเมินความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติจริง

1.2 มาตรฐานด้านความเป็นประโยชน์ (Utility Standards) เป็นการประเมินการสนองต่อความต้องการของผู้ใช้รูปแบบ

1.3 มาตรฐานด้านความเหมาะสม (Propriety Standards) เป็นการประเมินความเหมาะสมทั้งในด้านกฎหมายและศีลธรรมจรรยา

1.4 มาตรฐานด้านความถูกต้องครอบคลุม (Accuracy Standards) เป็นการประเมินความน่าเชื่อถือ และได้สาระครอบคลุมครบถ้วนตามความต้องการอย่างแท้จริง

2. การทดสอบรูปแบบด้วยการประเมินโดยผู้ที่มีประสบการณ์และเกี่ยวข้องกับการทดสอบรูปแบบในบางเรื่องไม่สามารถกระทำได้โดยข้อมูลเชิงประจักษ์ ด้วยการประเมินค่าพารามิเตอร์ของรูปแบบ หรือการดำเนินการทดสอบรูปแบบด้วยวิธีการทางสถิติ แต่งานวิจัยบางเรื่องนั้น ต้องการความละเอียดอ่อนมากกว่าการได้ตัวเลขแล้วสรุป

ซึ่งไอส์เนอร์ (Eisner, 1976, pp. 192-193) ได้เสนอแนวคิดของการทดสอบหรือประเมินรูปแบบโดยใช้ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จะเน้นการวิเคราะห์และวิจารณ์อย่างลึกซึ้งเฉพาะในประเด็นที่ถูกพิจารณา ซึ่งไม่จำเป็นต้องเกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเสมอไปแต่อาจจะผสมผสานกับปัจจัยต่าง ๆ ในการพิจารณาเข้าด้วยกันตามวิจารณญาณของผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับข้อมูลคุณภาพ ประสิทธิภาพและความเหมาะสมของสิ่งที่ทำการประเมิน

สำหรับงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยมีการประเมินและตรวจสอบรูปแบบโดยใช้ผู้ที่มีประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการใช้รูปแบบโดยประเมิน ใน 2 ด้าน ได้แก่ การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบ ทั้งนี้เนื่องจากการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบ

เป็นกระบวนการสำคัญที่ช่วยให้มั่นใจได้ว่ารูปแบบที่พัฒนาขึ้นนั้นสามารถนำไปใช้งานได้จริง มีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

บริบทการจัดการศึกษาในจังหวัดปทุมธานี

การศึกษาเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาประเทศและการคาดหวังให้ทำหน้าที่ต่าง ๆ ที่เป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เป็นส่วนช่วยในการเพิ่มความเท่าเทียมในสังคม และเป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างอาชีพในอนาคต ยุทธศาสตร์ที่ 1 การจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคง มีการส่งเสริม สนับสนุน การจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติ และความปรองดอง สมานฉันท์ โดยมีการดำเนินโครงการที่สำคัญ เช่น โครงการฝึกอบรมผู้บริหารหลักสูตร “การสร้างความปลอดภัยและสมานฉันท์” โครงการอบรม “ประวัติศาสตร์ชาติไทยและพระมหากษัตริย์คุณของพระมหากษัตริย์ไทย” มีการส่งเสริม สนับสนุนการน้อมนำพระราชปณิธานพระราชกระแสด้านการศึกษาและโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่เกี่ยวกับการศึกษา โดยมีการดำเนินโครงการที่สำคัญ เช่น โครงการทุนการศึกษาฯ ภายใต้ “มูลนิธิการศึกษา พระราชทานสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร (ม.ท.ศ.) ” รุ่นที่ 9 ปีการศึกษา 2560 การขับเคลื่อนศาสตร์พระราชากับการพัฒนาทางการศึกษา โครงการกองทุนการศึกษามีการส่งเสริม สนับสนุน และดำเนินการเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา โดยมีการดำเนินโครงการที่สำคัญ (รายงานผลการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ของกระทรวงศึกษาธิการสู่การปฏิบัติ ตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาศึกษาภาค 1 (พ.ศ. 2560-2564) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 ของสำนักงานศึกษาธิการภาค 1) ยุทธศาสตร์ที่ 6 การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล มีการขับเคลื่อนการปฏิรูปกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค โดยมีการดำเนินโครงการที่สำคัญ เช่น การเกลี่ยอัตรากำลังในการรองรับการจัดตั้งสำนักงานศึกษาธิการภาคและสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด มีการสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ชาตินโยบายและยุทธศาสตร์ของกระทรวงในพื้นที่รับผิดชอบ โดยมีการดำเนินโครงการที่สำคัญ เช่น โครงการประชุมปฏิบัติการขับเคลื่อนนโยบายการปฏิรูปการศึกษาสู่การปฏิบัติของสำนักงานศึกษาธิการภาค 1 การประชุมสัมมนาเพิ่มประสิทธิภาพการขับเคลื่อนตามนโยบายปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ (สพป.ปทุมธานี เขต 2) โครงการการขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติ (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดพระนครศรีอยุธยา) มีการส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาการเสริมสร้างและการปกป้องคุ้มครองระบบคุณธรรมของข้าราชการและบุคลากรทางการศึกษาของข้าราชการและบุคลากรทางการศึกษาในพื้นที่ โดยมีการดำเนินโครงการที่สำคัญ เช่น โครงการอบรมความรู้ การป้องกันและปราบปรามการทุจริตเรื่องผลประโยชน์ทับซ้อนกิจกรรมต่อต้านการทุจริตประพฤติมิชอบและการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม มีการวางแผนและจัดระบบการประสานการตรวจราชการ

ของผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการในพื้นที่ โดยมีการดำเนินโครงการที่สำคัญ เช่น การประชุมประสานแผนการตรวจราชการเขตตรวจราชการที่ 1 การสนับสนุนการตรวจราชการของผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการในพื้นที่ มีการสร้างกลไกในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์เชิงบูรณาการของหน่วยงานทางการศึกษาในพื้นที่ โดยมีการดำเนินโครงการที่สำคัญ เช่น การประชุมผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษาจังหวัดปทุมธานี การประชุมปฏิบัติการจัดทำแผนของสำนักงานศึกษาธิการภาคและจังหวัด การจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาศึกษาระดับภาค การแลกเปลี่ยนแนวทางการขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านการศึกษาสู่การปฏิบัติในพื้นที่ มีการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยมีการดำเนินโครงการที่สำคัญ เช่น โครงการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กตามโครงการโรงเรียนดีใกล้บ้าน (โรงเรียนแม่เหล็ก) การติดตามการดำเนินงานขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ตามแผนพัฒนาศึกษาระดับภาค พบปัญหาอุปสรรค ได้แก่

1. การสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกลไกที่เกี่ยวข้องกับการแปลงนโยบาย ยุทธศาสตร์จากส่วนกลาง สู่ส่วนภูมิภาค และจังหวัดยังไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน
2. การบูรณาการข้อมูลพื้นฐานด้านการศึกษาในพื้นที่ยังไม่มีเชื่อมโยงที่เป็นระบบเดียวกัน ส่งผลการใช้ข้อมูลดังกล่าวเพื่อการวางแผนการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงในพื้นที่
3. ความพร้อมด้านงบประมาณในการดำเนินงาน ด้านบุคลากร ด้านเครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานไม่เพียงพอ
4. การสร้างการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายเพื่อส่งเสริมการจัดการศึกษายังไม่ครอบคลุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

จังหวัดปทุมธานี มีหน่วยงานสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) คือ 1) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 2) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 3) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 (จังหวัดปทุมธานี) และ 4) ศูนย์การศึกษาพิเศษจังหวัดปทุมธานี ซึ่งอยู่ในการดูแลของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดปทุมธานี โดยมีวิสัยทัศน์เพื่อมุ่งผลิตและพัฒนาผู้เรียนทุกระดับให้มีความรู้คู่คุณธรรม มีคุณภาพและมาตรฐานระดับสากล บนพื้นฐานความเป็นไทยตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างเสมอภาค และอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข และยังขับเคลื่อนภายใต้พันธกิจ คือ 1) ยกระดับผู้เรียนทุกระดับให้มีความรู้คู่คุณธรรมตามมาตรฐานสากล 2) เสริมสร้างผู้เรียนให้มีความรู้คู่คุณธรรมและดำรงชีวิตบนพื้นฐานความเป็นไทยตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข 3) เสริมสร้างโอกาสการเข้าถึงบริการทางการศึกษา และ 4) ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนของสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสู่ความเป็นเลิศในการแข่งขันและสร้างสรรค์นวัตกรรม โดยการขับเคลื่อนดังกล่าวเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) คนทุกช่วงวัยมีความรักในสถาบันหลักของชาติ และยึดมั่น

ในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข 2) ผู้เรียนทุกช่วงวัยได้รับการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันและพัฒนาทักษะชีวิต 3) พัฒนาและผลิตกำลังคนให้มีคุณภาพสอดคล้องตามความต้องการของตลาดแรงงานและทิศทางการพัฒนาประเทศเพื่อการแข่งขัน 4) ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา เพื่อสร้างองค์ความรู้และสร้างสรรค์นวัตกรรม สร้างและผลิตกำลังคน 5) ผู้เรียนทุกช่วงวัยมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาสากลและมีทักษะการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 6) ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนาศักยภาพในการจัดการศึกษาโดยใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสารที่หลากหลาย 7) ผู้เรียนทุกช่วงวัยได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างทั่วถึง เท่าเทียมเสมอภาค 8) หน่วยงานทางการศึกษามีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพได้มาตรฐาน 9) ผู้สำเร็จการศึกษาทุกช่วงวัยมีคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และน้อมนำศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนา 10) หน่วยงานทางการศึกษามีระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาล

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดปทุมธานี มีขอบเขตหน้าที่ในด้านนโยบาย (Policy) ด้านกำกับดูแล (Regulator) ด้านส่งเสริมสนับสนุน (Facilitator) และด้านปฏิบัติการ (Operator) การปฏิบัติงานที่ต้องกำกับติดตามประสานและร่วมมือระหว่างหน่วยงานการศึกษาในจังหวัดปทุมธานี และมีอำนาจหน้าที่กำหนดยุทธศาสตร์ที่สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศ นโยบายและยุทธศาสตร์ของกระทรวงศึกษาธิการ จึงมีการกำหนดทิศทางการพัฒนาการศึกษาของหน่วยงานการศึกษาในจังหวัดปทุมธานี ที่สอดคล้องกับแผนการบริหารราชการแผ่นดิน นโยบายของรัฐบาลและยุทธศาสตร์ชาติ (Agenda Based) ยุทธศาสตร์ของกระทรวงศึกษาธิการและองค์กรหลัก (Function Based) ยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัด (Cluster Based) และยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด (Area Based) รวมทั้งสภาพปัญหา ความต้องการและความเร่งด่วนของจังหวัดปทุมธานีซึ่งยุทธศาสตร์การพัฒนาศึกษาจังหวัดปทุมธานีเน้นมิติการพัฒนาทางการศึกษาที่เชื่อมโยงกับการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคม และการพัฒนาด้านอื่น ๆ ของจังหวัดปทุมธานี รวมทั้งการพัฒนาศึกษาเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของจังหวัดปทุมธานีและรองรับการมีงานทำและการประกอบอาชีพ โดยการบูรณาการแผนงาน โครงการ งบประมาณ บุคลากรและทรัพยากรในจังหวัดปทุมธานี

ข้อมูลพื้นฐานด้านการศึกษาของจังหวัดปทุมธานี มีดังนี้ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปทุมธานี เขต 1, 2566)

ตาราง 1 แสดงจำนวนนักเรียน นักศึกษา จำแนกตามระดับการศึกษา สังกัด ปีการศึกษา 2566

	เตรียมอนุบาล	ก่อนประถมศึกษา	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา		ปวส.	ป.ตรี	บัณฑิต	ป.โท	ป.เอก	รวมทั้งสิ้น
				ม.ต้น	ม.ปลาย/ปวช.						
รวมทั้งสิ้น	576	30,969	79,253	42,454	36,054	3,794	146,300	230	6,670	1,819	348,119
1. กระทรวงศึกษาธิการ (ศธ.)	576	24,498	73,110	38,329	33,607	3,794	146,300	230	6,670	1,819	329,196
1.1 สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	108	11,283	46,193	30,589	19,457	-	-	-	-	-	107,630
1.1.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1	-	7,162	26,860	3,713	92	-	-	-	-	-	37,869
1.1.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2	-	4,121	18,835	4,494	419	-	-	-	-	-	27,869
1.1.3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 4 (จังหวัดปทุมธานี)	-	-	498	22,382	18,946	-	-	-	-	-	41,826
1.1.4 ศูนย์ศึกษาพิเศษจังหวัดปทุมธานี	108	-	-	-	-	-	-	-	-	-	108
1.2 สังกัด สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.)	468	13,332	25,411	3,687	1,794	-	-	-	-	-	41,286
1.3 สังกัด สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย	-	-	504	3,142	4,409	-	-	-	-	-	8,055
1.4 สังกัดกระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ และนวัตกรรม	-	183	1,002	911	634	-	146,300	230	6,670	1,819	157,749
1.4.1 โรงเรียนสาธิต	-	183	1,002	911	634	-	-	-	-	-	11,107
1.4.2 มหาวิทยาลัย	-	-	-	-	-	-	146,300	230	6,670	1,819	18,886
1.5 สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา	-	-	-	-	7,313	3,794	-	-	-	-	18,682
2. สังกัดอื่น ๆ	-	6,171	6,143	4,125	2,447	-	-	-	-	-	204
2.1 กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (อปท.)	-	6,171	6,143	3,998	2,370	-	-	-	-	-	-
2.2 สังกัด สำนักพระพุทธศาสนาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญการศึกษา	-	-	-	127	77	-	-	-	-	-	-

จากตาราง 1 แสดงว่า สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดปทุมธานี มีจำนวนโรงเรียนกระทรวงศึกษาธิการ (ศธ.) จำนวนทั้งสิ้น 329,196 คน โดยแบ่งออกเป็นสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) จำนวน 107,630 คน คือ 1) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 จำนวน 37,827 คน 2) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 จำนวน 2,7869 คน 3) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 (จังหวัดปทุมธานี) จำนวน 41,826 คน และ 4) ศูนย์การศึกษาพิเศษจังหวัดปทุมธานี จำนวน 108 คน

ตาราง 2 แสดงจำนวนนักเรียน นักศึกษา ครู ผู้สอน คณาจารย์ บุคลากร จำแนกตามสังกัด ปีการศึกษา 2566

สังกัด	จำนวนสถานศึกษา	นักเรียน/นักศึกษา	ครู/ผู้สอน/คณาจารย์/ บุคลากร
รวมทั้งสิ้น	341	348,119	17,656
1. กระทรวงศึกษาธิการ (ศธ.)	306	329,233	16,755
1.1 สังกัด สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน	192	107,630	6,500
1.1.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1	102	37,827	2,315
1.1.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2	67	27,869	1,718
1.1.3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 4 (จังหวัดปทุมธานี)	22	41,826	2,414
1.1.4 ศูนย์ศึกษาพิเศษจังหวัด ปทุมธานี	1	108	53
1.2 สังกัด สำนักงานคณะกรรมการ ส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.)	87	44,692	2,472
1.3 สังกัด สำนักงานส่งเสริมการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย	7	8,055	93
1.4 สังกัดกระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ และนวัตกรรม	13	157,749	7,401
1.4.1 โรงเรียนสาธิต	3	2,730	215
1.4.2 มหาวิทยาลัย	10	155,019	7,186
1.5 สังกัด สำนักงานคณะกรรมการ อาชีวศึกษา	7	18,886	289
2. สังกัดอื่น ๆ	36	18,682	901
2.1 กรมส่งเสริม การปกครองท้องถิ่น (อปท.)	32	18,682	851
2.2 สังกัด สำนักพระพุทธศาสนาโรงเรียน พระปริยัติธรรมแผนกสามัญการศึกษา	3	204	50

จากตาราง 2 พบว่า สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดปทุมธานีมีจำนวนโรงเรียนกระทรวงศึกษาธิการ (ศร.) จำนวนทั้งสิ้น 329,196 คน โดยแบ่งออกเป็นสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) จำนวน 107,630 คน คือ 1) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 จำนวน 37,827 คน 2) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 จำนวน 2,7869 คน 3) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 (จังหวัดปทุมธานี) จำนวน 41,826 คน และ 4) ศูนย์การศึกษาพิเศษจังหวัดปทุมธานี จำนวน 108 คน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการบริหารจัดการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21

รวิวรรณ สุ่มมาตย์ (2565) ได้ศึกษารูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามหลักอิทธิบาท 4 งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) นำเสนอรูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามหลักอิทธิบาท 4 เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพภาคสนาม แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 เพื่อศึกษาสภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 25 คน เครื่องมือแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง และการวิเคราะห์เนื้อหา ขั้นตอนที่ 2 เพื่อสร้างรูปแบบ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 9 รูป/คน โดยการจัดสนทนากลุ่ม และขั้นตอนที่ 3 เพื่อประเมินรูปแบบ ผู้เชี่ยวชาญประเมินรูปแบบ จำนวน 15 คน เครื่องมือที่ใช้แบบประเมิน สถิติที่ใช้ค่าร้อยละ ผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 จังหวัดนครสวรรค์ตามหลักอิทธิบาท 4 พบว่า 1) ด้านการวางแผนตามหลักฉันทะ มี 1 รูปแบบ ตามหลักวิริยะ มี 1 รูปแบบ ตามหลักวิมังสา มี 4 รูปแบบ 2) ด้านการจัดองค์กร ตามหลักฉันทะ มี 2 รูปแบบ ตามหลักวิริยะ มี 1 รูปแบบ ตามหลักจิตตะ มี 1 รูปแบบ และตามหลักวิมังสา มี 1 รูปแบบ 3) ด้านภาวะการเป็นผู้นำ ตามหลักฉันทะ มี 6 รูปแบบ ตามหลักวิริยะ มี 2 รูปแบบ ตามหลักจิตตะ มี 2 รูปแบบ ตามหลักวิมังสา มี 5 รูปแบบ และ 4) ด้านการควบคุมองค์กร ตามหลักฉันทะ มี 2 รูปแบบ ตามหลักวิริยะ มี 1 รูปแบบ ตามหลักจิตตะ มี 2 รูปแบบ ตามหลักวิมังสา มี 2 รูปแบบ และผลการประเมินรูปแบบ คิดเป็นร้อยละ 100 ทุกด้าน

สฤทธิ ฝิวอ่อน และคณะ (2559) ได้พัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาพบผล การศึกษาที่สำคัญ ดังนี้ 1) การจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา ประกอบด้วยวิธีการและ กระบวนการในการเสริมสร้างทักษะชีวิต 5 ด้าน คือ 1.1) การบริหารจัดการ 1.2) หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน 1.3) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 1.4) ครูและบุคลากรทางการศึกษา และ 5) สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา 2) รูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในศตวรรษที่ 21

ของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาที่พัฒนาขึ้น มี 8 องค์ประกอบ ได้แก่ 2.1) หลักการ 2.2) เป้าหมาย 2.3) จุดมุ่งหมาย 2.4) พฤติกรรมบ่งชี้ทักษะชีวิตในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา 2.5) กลไกการดำเนินการ 2.6) การดำเนินการ 2.7) การประเมินผล และ 2.8) เงื่อนไขความสำเร็จ โดยพบว่า รูปแบบฯ และคู่มือการใช้รูปแบบฯ ที่พัฒนาขึ้นมีความถูกต้อง เหมาะสม เป็นไปได้ และประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด

ขวัญชัย ขวณา (2561) ได้ศึกษาการพัฒนาแบบแผนการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาแบบแผนการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 การพัฒนาแบบแผนการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 การศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และศึกษาข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการพัฒนาแบบแผนการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาแบบแผนการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มีดังต่อไปนี้ 1.1) ผลการศึกษาสภาพปัญหาในการพัฒนาแบบแผนการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 พบว่า โดยรวมสภาพปัญหาอยู่ที่ระดับปานกลาง 1.2) ผลการศึกษาค้นคว้าความต้องการในการพัฒนาแบบแผนการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 พบว่า โดยรวมความต้องการอยู่ที่ระดับมาก 2) รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่มีประสิทธิภาพ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ประกอบด้วย 9 องค์ประกอบ คือ 2.1) ความเป็นมาและความสำคัญของรูปแบบการเรียนการสอน 2.2) แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแบบแผนการเรียนการสอน 2.3) วัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอน 2.4) กระบวนการเรียนรู้ มี 6 ขั้นตอน ดังนี้ 2.4.1) ขั้นการเตรียมความพร้อม 2.4.2) ขั้นการกระตุ้น 2.4.3) ขั้นการปฏิบัติ 2.4.4) ขั้นการสรุป 2.4.5) ขั้นการประยุกต์ใช้ และ 2.4.6) ขั้นการตรวจสอบ 2.5) บทบาทครู 2.6) บทบาทผู้เรียน 2.7) บรรยากาศการเรียนรู้ 2.8) สื่อและแหล่งเรียนรู้ และ 2.9) การประเมินผล 3) ผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 พบว่า รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกัน และผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนตามรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับมาก 4) ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการพัฒนาแบบแผนการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มีผลการศึกษาดังนี้ 4.1) ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาแบบแผนการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 พบว่า ควรนำเสนอรูปแบบการเรียนการสอนในรูปของตารางเชื่อมโยงที่มา นำทฤษฎีมาอ้างอิงในแต่ละขั้นตอนให้ชัดเจน คำนึงถึงผลที่จะเกิดกับผู้เรียนระบุกิจกรรมที่นำไปสู่เป้าหมายที่กำหนด เพิ่มเติมสื่อและแหล่งเรียนรู้

ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 4.2) แนวทางในการนำรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ไปใช้ พบว่า ควรมีการนำรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นไปเผยแพร่หรือขยายผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนโดยการบูรณาการและคำนึงถึงบริบทที่แตกต่างกัน 4.3) แนวทางในการประเมินรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 พบว่า การประเมินผลควรประเมินตามสภาพจริง ตามจุดเน้นที่กำหนดและกำหนดเกณฑ์ในการประเมินชัดเจน

กัญญาพัชญ์ กานต์ภูวนันต์ (2562) ได้ศึกษารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า ระบบสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ในด้านมาตรฐาน การประเมิน และการพัฒนาวิชาชีพครู ส่งผลต่อการพัฒนาสมรรถนะของครู ซึ่งประกอบด้วย 9 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ ภาษาและเทคโนโลยีสำหรับครู การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ จิตวิทยาสำหรับครู การวัดและประเมินผลการศึกษา การบริหารจัดการในห้องเรียน การวิจัยทางการศึกษา นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา และความเป็นครู นอกจากนี้รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะประกอบด้วยเป้าหมาย วัตถุประสงค์ เนื้อหา กระบวนการ และการประเมิน โดยรูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีความถูกต้อง ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ในระดับสูงสุด

วุฒิชัย เนียมเทศ (2564) ได้ศึกษารูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนระดับประถมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบการบริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนระดับประถมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ 2) สร้างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนระดับประถมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และ 3) ประเมินรูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนระดับประถมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ กระบวนการวิจัยเป็นแบบผสมวิธีประเภทหลายขั้นตอน ดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและทำการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) จากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 10 ท่าน ประชุมผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 11 ท่าน ดำเนินการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง 400 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA) ผลการวิจัย พบว่า 1) องค์ประกอบการบริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนระดับประถมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ได้มาจากการสังเคราะห์เอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีจำนวน 7 องค์ประกอบ และจากการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิได้ยืนยันองค์ประกอบทั้ง 7 องค์ประกอบ และเพิ่มเติมอีกหนึ่งองค์ประกอบ คือ ทีมนิเทศจิตอาสา 2) รูปแบบ (ฉบับร่าง) การบริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

ของนักเรียนระดับประถมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่ได้มาจากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) มีจำนวน 8 องค์ประกอบ โดยเรียงลำดับตามน้ำหนักความสำคัญขององค์ประกอบ ดังนี้ การพัฒนาคุณภาพของครู การประเมินผลทางการเรียน การจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ หลักสูตรสถานศึกษา งบประมาณเพื่อการศึกษา ความร่วมมือของชุมชน ทิมนิเทศจิตอาสา 3) รูปแบบการบริหารสถานศึกษา เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนระดับประถมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่ได้มาจากผู้เชี่ยวชาญ ได้ประเมินและพบว่า รูปแบบมีความถูกต้องครอบคลุม มีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ และมีประโยชน์ มีจำนวน 8 องค์ประกอบ และ 38 แนวทาง

มนัสนันท์ เกิดเอี่ยม (2565) ได้ศึกษาการพัฒนา รูปแบบการบริหารคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศของกลุ่มโรงเรียนไทยรัฐวิทยา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการศึกษาวิจัย พบว่า รูปแบบการบริหารคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ประกอบด้วย ปัจจัยนำเข้า ได้แก่ คน เงิน การบริหารจัดการ และวัสดุอุปกรณ์ แบ่งออกเป็น 7 ด้าน ได้แก่ ด้านการนำองค์กร ด้านการวางแผนกลยุทธ์ ด้านการจัดการ ด้านการมุ่งเน้น ทรัพยากรบุคคล ด้านการให้ความสำคัญกับผู้รับบริการ ด้านการวิเคราะห์และการจัดการความรู้ และด้านการมุ่งผลลัพธ์การดำเนินงาน องค์ประกอบทั้ง 7 ด้านเป็นแนวทางของรูปแบบการบริหารคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศของกลุ่มโรงเรียนไทยรัฐวิทยา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2562) ได้จัดทำโครงการวิจัยและพัฒนากรอบสมรรถนะหลักของผู้เรียนระดับประถมศึกษาตอนต้น ดำเนินการโดยคณะทำงานวางแผนจัดทำกรอบสมรรถนะหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดตั้งขึ้นโดย คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา (2562) พบว่า กรอบสมรรถนะหลักที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วยสมรรถนะสำคัญ 10 สมรรถนะ ซึ่งมีความสอดคล้องกับหลักการสำคัญ 6 ประการ คือ เป็นสมรรถนะที่สามารถตอบสนองความต้องการของประเทศตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี แผนปฏิรูปประเทศด้านต่าง ๆ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการศึกษาแห่งชาติและมาตรฐานการศึกษาของชาติ สอดคล้องกับทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในโลกปัจจุบันและอนาคต ส่งเสริมการใช้ศาสตร์พระราชา พระราโชบาย ของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 10 และพระราชดำรัสของสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ให้ความสำคัญกับความเป็นไทยความเป็นชาติไทย เพื่อดำรงรักษาเอกลักษณ์ความเป็นไทยให้ถาวรสืบไป สอดคล้องกับหลักพัฒนาการตามวัยของมนุษย์ และตอบสนองต่อความแตกต่างที่หลากหลายทั้งของผู้เรียน บริบท และภูมิสังคม และสามารถเทียบเคียงกับมาตรฐานสากลได้ เป็นสมรรถนะหลักที่เด็กและเยาวชนไทยจะต้องได้รับการพัฒนาในช่วงเวลา 12 ปีของการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงและดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพในโลกแห่งศตวรรษที่ 21

ได้สมรรถนะ ทั้ง 10 ประการ ได้แก่ 1) ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร 2) คณิตศาสตร์ในชีวิตประจำวัน 3) กระบวนการสืบสอบทางวิทยาศาสตร์ และจิตวิทยาศาสตร์ 4) ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร 5) ทักษะชีวิตและความเจริญแห่งตน 6) ทักษะอาชีพและการเป็นผู้ประกอบการ 7) ทักษะการคิดขั้นสูง และนวัตกรรม 8) การรู้เท่าทันสื่อ สารสนเทศและดิจิทัล 9) การทำงานแบบรวมพลัง เป็นทีม และมีภาวะผู้นำ และ 10) การเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง/ต้นรู้ที่มีสำนึกสากล

ตรีคม พรหมบุญ (2563) ได้ศึกษาการพัฒนากระบวนการทดสอบสมรรถนะหลักของผู้เรียนระดับประถมศึกษาตอนต้น เพื่อส่งเสริมการยกระดับคุณภาพผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 1) ผลการพัฒนากระบวนการทดสอบสมรรถนะหลักของผู้เรียนระดับประถมศึกษาตอนต้น เพื่อส่งเสริมการยกระดับคุณภาพผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 มีจำนวน 2 รูปแบบ คือ ระบบทดสอบแบบออนไลน์และระบบทดสอบแบบออนไลน์ พบว่า ได้ข้อมูลจากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุประสงค์กับผลลัพธ์ ซึ่งจะเป็นข้อมูลย้อนกลับไปสู่การปรับปรุงกระบวนการ ผลลัพธ์ และเป้าหมายผู้เรียนได้จริง 2) ผลการพัฒนาชุดแบบทดสอบสมรรถนะหลักของผู้เรียนระดับประถมศึกษาตอนต้น เพื่อส่งเสริมการยกระดับคุณภาพผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 พบว่า เครื่องมือที่ใช้ในระบบทดสอบสมรรถนะมีคุณภาพตามเกณฑ์ทำให้เกิดความน่าเชื่อถือของผลลัพธ์จากการทดสอบ 3) ผลการตรวจสอบคุณภาพระบบจากผู้เชี่ยวชาญพบว่า มาตรฐานความเป็นไปได้ ด้านความถูกต้องด้านความเหมาะสม และด้านประโยชน์ มีคุณภาพอยู่ในระดับดีถึงดีมาก สอดคล้องกับการทดลองใช้ระบบ พบว่า สามารถนำไปใช้ได้จริง 4) ผลการเปรียบเทียบสมรรถนะหลักของผู้เรียนระดับประถมศึกษาตอนต้นทั้ง 3 ระดับชั้น พบว่า ผู้เรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 3 ทุกสมรรถนะสูงกว่าระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

วนิดา ภูขำนิ (2564) ได้ศึกษาการพัฒนาสมรรถนะของครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 กรณีโรงเรียนบ้านนาตาลคำข้า พบว่า ผลการพัฒนาสมรรถนะของครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 1) การประเมินการพัฒนาสมรรถนะของครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 กรณีโรงเรียนบ้านนาตาลคำข้า ทั้ง 10 องค์ประกอบ 44 ตัวชี้วัด ผลการดำเนินโครงการกิจกรรมในการพัฒนาสมรรถนะของครูในการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบผลการพัฒนาการดำเนินงาน วงรอบ 1 และ วงรอบ 2 พบว่า องค์ประกอบที่ 3 การวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน ผลการพัฒนาในวงรอบที่ 2 อยู่ในระดับดี และองค์ประกอบที่ 4 ภาวะผู้นำครูอยู่ในระดับดีมาก 3) ผลการสะท้อนจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ พบว่า ครูมีการพัฒนาด้านความรู้ความเข้าใจในการทำวิจัยชั้นเรียน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามเป้าหมายเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ครูมีการจัดกิจกรรม PLC ส่งผลให้ครูกล้าแสดงความคิดเห็นได้อย่างสร้างสรรค์และเป็นประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ครูให้ความร่วมมือในการพัฒนาการเรียนการสอน ครูฝึกให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบในตนเองและมีความใฝ่รู้ใฝ่เรียน

สุภาลัย สายคำภา (2564) ได้ศึกษาการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุกที่มีผลต่อสมรรถนะของผู้เรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า 1) การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุกในสถานศึกษา คือ ด้านการกำหนดสมรรถนะที่ต้องการพัฒนาผู้เรียน 2) สมรรถนะของผู้เรียนในสถานศึกษา คือความสามารถในการใช้เทคโนโลยี 3) การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุกมีความสัมพันธ์กับสมรรถนะของผู้เรียนในสถานศึกษาและการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุกโดยรวมส่งผลต่อสมรรถนะของผู้เรียนดีขึ้น

อาทิวราห์ ไตรภูมิ (2564) ได้ศึกษาสมรรถนะสำหรับอนาคตผู้เรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาประจำบุรีรัมย์ พบว่า สมรรถนะสำหรับอนาคตของผู้เรียนขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาประจำบุรีรัมย์ จากการทบทวนวรรณกรรม วิจัยเอกสาร การสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่มเฉพาะ นำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาและกำหนดสมรรถนะสำหรับเป็นแนวทางในการพัฒนานักเรียนให้มีสมรรถนะสำหรับอนาคต โดยแบ่งออกเป็นรายด้าน ดังนี้ 1) สมรรถนะทั่วไป (Competencies of The Future) 2) สมรรถนะทางเศรษฐกิจ (Economic Efficiency) 3) สมรรถนะทางเทคโนโลยี (Technological Capability) 4) สมรรถนะทางสังคม (Social Competencies) 5) สมรรถนะทางการเมือง (Political Competencies) และ 6) สมรรถนะทางสิ่งแวดล้อม (Environmental Performance) ผลวิจัยสมรรถนะสำหรับอนาคตผู้เรียนสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาประจำบุรีรัมย์สามารถนำไปใช้เพื่อการพัฒนาให้เป็นสมรรถนะในการดำรงชีวิตในสังคมปัจจุบันและในอนาคตต่อไป

สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์ (2564) ได้ศึกษาแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนากำลังคนสมรรถนะสูงและสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่อง ในศตวรรษที่ 21 ผลการศึกษา พบว่า การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคอนไทยยุคใหม่ ซึ่งบุคคลเหล่านี้ควรมีคุณสมบัติหลากหลาย เช่น มีนิสัยใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเอง รวมถึงการแสวงหาความรู้ตลอดชีวิต ความสามารถในการสื่อสาร การคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา และคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีจิตสาธารณะ มีระเบียบวินัย และคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม ทำงานเป็นกลุ่มได้ และมีคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม และความภูมิใจในความเป็นไทย ทักษะการใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศ ทักษะทางสังคม ทักษะการอาชีพ ทักษะทางอารมณ์ และการจัดการตนเอง องค์ประกอบสำคัญในการจัดการศึกษานี้ ได้แก่ 1) หลักสูตรและการเรียนรู้ใหม่เป็นการพัฒนาหลักสูตรที่ยึดโครงงานเป็นฐาน (Project-Based Curriculum) ซึ่งจะให้ผู้เรียนศึกษาปัญหาในโลกแห่งความเป็นจริง โดยประเด็นที่ศึกษาอาจเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม สังคม หรือปัญหาระดับสากล ไม่จำกัดเฉพาะการเรียนรู้ภายในห้องเรียน 2) การผลิตและพัฒนาครูใหม่ จำเป็นต้องปรับปรุงหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างเทคนิคการสอนที่ทันสมัยและเพิ่มสมรรถนะด้านภาษาและดิจิทัล รวมถึงการสอนวิทยาการคำนวณ (Coding) ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการผลิตบุคลากรด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และการสื่อสาร โดยครูยุคใหม่ควรมีความรอบรู้ในหลายสาขาวิชา ทักษะการใช้สื่อดิจิทัล

และเทคนิคการสอนออนไลน์ รวมถึงการสอนทักษะอาชีพที่ตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงาน ในอนาคต นอกจากนี้ยังควรสนับสนุนทรัพยากรด้านเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัลแพลตฟอร์มในการ พัฒนารู้อย่างต่อเนื่อง 3) การผลิตสื่อและนวัตกรรมผ่านระบบดิจิทัลมีความสำคัญอย่างยิ่งในการ เข้าถึงแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายทั่วโลก โดยผู้เรียนสามารถศึกษาและรับความรู้จากสื่อที่ทันสมัย ผ่านระบบดิจิทัล ซึ่งไม่เพียงแต่เพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ แต่ยังช่วยนำความรู้เหล่านั้นมาพัฒนา เป็นนวัตกรรมที่สามารถสร้างคุณค่าและมูลค่าเพิ่มให้กับสังคมและเศรษฐกิจ และ 4) การบริหารจัดการ การศึกษารูปแบบใหม่ มุ่งเน้นการยกระดับคุณภาพและประสิทธิภาพของการเรียนการสอน โดยใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นเครื่องมือสำคัญ ทั้งในด้านการจัดการเรียนรู้ผ่านระบบ บริหารจัดการการเรียน (Learning Management System) และการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ยังนำระบบการบริหารที่ทันสมัย (E-Administration) มาประยุกต์ใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิผล และความเหมาะสมในการจัดการศึกษา

งานวิจัยต่างประเทศ

งานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการการศึกษา

Rogers and Smith (2020) ได้ศึกษาการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการบริหารจัดการการศึกษา ในยุคดิจิทัล พบว่า การนำเทคโนโลยีมาใช้มีบทบาทสำคัญในการสร้างรูปแบบการเรียนการสอน ที่ยืดหยุ่น ซึ่งช่วยให้ผู้บริหารสามารถปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนรู้ตามความต้องการของผู้เรียน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการใช้เครื่องมือดิจิทัลในการบริหารจัดการช่วยให้การติดตามและ ประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนมีความสะดวกและรวดเร็วขึ้น

Garcia (2023) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในสถาบัน การศึกษา โดยเน้นการสร้างสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนการพัฒนาตนเองของนักเรียน การวิจัยชี้ให้เห็นว่า ผู้บริหารที่สร้างวัฒนธรรมนี้สามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ และมีความ รับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง ทำให้ผลการเรียนของนักเรียนดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ

Trilling and Fadel (2009) ได้สำรวจทักษะที่จำเป็นสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 โดยเน้นที่การคิดเชิงวิพากษ์ การสื่อสาร และการทำงานร่วมกัน ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ทักษะเหล่านี้เป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในอนาคต นอกจากนี้ยังมีการเสนอแนะ เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาที่เน้นการฝึกทักษะเหล่านี้

Voogt and Roblin (2012) ได้ศึกษาการพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยการศึกษาเปรียบเทียบแนวทางการศึกษาในประเทศต่าง ๆ ผลการวิจัยระบุว่าสมรรถนะที่สำคัญ ได้แก่ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การทำงานร่วมกัน การสื่อสาร และการสร้างสรรค์ ซึ่งมีการเสนอแนะ วิธีการบูรณาการทักษะเหล่านี้เข้ากับหลักสูตรการศึกษา

Johnson and Johnson (2015) ได้ศึกษาการเรียนรู้ร่วมกันในศตวรรษที่ 21 โดยการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเรียนรู้แบบกลุ่มและผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา พบว่าการทำงานร่วมกันช่วยพัฒนาทักษะการสื่อสาร การทำงานเป็นทีม และความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญสำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

Antonenko (2014) ศึกษาวิจัย เรื่อง การส่งเสริมสมรรถนะการแก้ปัญหาแบบร่วมมือและทักษะในศตวรรษที่ 21 โดยใช้กรอบแนวคิดการเสริมต่อการเรียนรู้ด้วยการใช้ปัญหาเป็นฐานตามกรอบ DEEPER งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบผลของการจัดการเรียนรู้ด้วยการเสริมต่อการเรียนรู้ด้วยการใช้ปัญหาเป็นฐานตามกรอบ DEEPER ก่อนเรียน และหลังเรียน และเพื่อเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะการแก้ปัญหาแบบร่วมมือ ความรู้ที่ได้รับ และการถ่ายทอดความรู้ของการจัดการเรียนรู้ ผลการวิจัย พบว่า ในด้านของความรู้ที่ได้รับ และการถ่ายทอดความรู้ของนักเรียนทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกัน ส่วนผลของสมรรถนะนั้นนักเรียนกลุ่มทดลองมีสมรรถนะการแก้ปัญหาแบบร่วมมือที่สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญ และจากการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานคะแนนของนักเรียนทั้งสองกลุ่ม พบว่า ผลการแก้ปัญหาของนักเรียนกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าและมีการกระจายตัวน้อยกว่ากลุ่มควบคุม

Soparat et al. (2015) ได้ศึกษาปัจจัยที่คนไทยรุ่นใหม่ให้มีความสามารถหลักของผู้เรียนที่สอดคล้องกับทักษะในศตวรรษที่ 21 พบว่า จำเป็นต้องมีประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ เพื่อรองรับทั้งผลการเรียนรู้และทักษะ นอกจากนี้ยังจำเป็นต้องมีการประเมินทางเลือกอีกด้วยสำหรับการประเมินทั้งแบบสรุปและแบบประเมิน เพื่อสนับสนุนรูปแบบการเรียนรู้แบบใหม่ผู้เรียนได้พัฒนาสมรรถนะหลัก 5 ประการ ได้แก่ 1) ความสามารถในการสื่อสาร 2) ความสามารถในการคิด 3) ความสามารถในการแก้ปัญหา 4) ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และ 5) ความสามารถในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี

Human Capital Analytics Group (2017) ได้ศึกษาสมรรถนะหลักที่สำคัญสำหรับความสำเร็จที่เกี่ยวข้องกับงานในอนาคต พบว่า วิธีการสอนนักเรียนให้มีความเป็นผู้นำในอนาคต และสมรรถนะอะไรที่จะสามารถนำไปใช้ในอนาคต นักเรียนจะสามารถประเมินสมรรถนะตัวเองได้ ควรมีดังนี้ 1) สมรรถนะสำคัญสำหรับความสำเร็จในการทำงานในอนาคต 2) มีสมรรถนะความพร้อมสำหรับการทำงาน 3) ความเชื่อมั่น การมีส่วนร่วมในการทำงาน นักเรียนควรมีอาชีพในฝัน

Darling-Hammond (2017) ได้ศึกษาความสำคัญของทักษะศตวรรษที่ 21 ในการพัฒนาครูและการเตรียมความพร้อมให้ครูสามารถสอนนักเรียนให้มีสมรรถนะที่จำเป็นได้ โดยงานวิจัยชี้ให้เห็นว่าการพัฒนาทักษะเหล่านี้ในหลักสูตรการศึกษาครูจะช่วยให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สื่อสาร และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดีขึ้น

International Bureau of Education (2018) ได้ศึกษาเปรียบเทียบกรอบหลักสูตรระดับชาติของ 5 ประเทศ ประกอบด้วยประเทศบราซิล กัมพูชา ฟินแลนด์ เคนยา และเปรู มีเป้าหมายเพื่อศึกษาความเข้าใจแนวกว้างและความเข้าใจแนวลึกทั้งในระดับภูมิภาคและระดับโลกเกี่ยวกับกรอบหลักสูตรสมัยใหม่โดยเปรียบเทียบกรอบหลักสูตรของ 5 ประเทศ โดยสรุปแล้วมีหลักฐานที่แต่ละประเทศให้คุณค่าและสะท้อนออกมาเป็นกรอบหลักสูตรเพื่อใช้เป็นกรอบในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน เป็นกรอบที่ช่วยให้มั่นใจว่าผู้เรียนจะได้เรียนรู้ มีความรู้ที่จำเป็น ทักษะการปฏิบัติ เพื่อให้พัฒนาเป็นพลเมืองที่ตื่นรู้ มีสุขภาพชีวิตที่ดี รวมทั้งเตรียมการเป็นพลเมืองที่มีศักยภาพสำหรับชาติและโลก

Ariso et al. (2019) ได้จัดทำการศึกษาเพื่อหาความสามารถทั่วไปที่มีอยู่ในหลักสูตรหลัก ซึ่งเป็นการประเมินสมรรถนะโดยนักเรียน ซึ่งสมรรถนะที่ถูกประเมิน มีดังนี้ 1) ความสามารถในการวิเคราะห์และสังเคราะห์ 2) ประสบความสำเร็จ 3) การแก้ปัญหา 4) ความสามารถในการค้นหาและจัดการข้อมูล (ทักษะการจัดการข้อมูล) 5) ความสามารถในการวางแผน องค์กร และการบริหารเวลา 6) สามารถในการสร้างแนวคิดใหม่ 7) ความคิดสร้างสรรค์ 8) กังวลเรื่องคุณภาพ 9) ความสามารถในการใช้ความรู้เชิงแนวคิดในทำปฏิบัติ 10) ความสามารถในการทำงานด้วยตนเอง 11) ความสามารถในการวิจารณ์และวิจารณ์ตนเอง 12) ทักษะการตัดสินใจ 13) ความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ใหม่ 14) จิตวิญญาณความคิดริเริ่มและผู้ประกอบการ 15) การทำงานเป็นทีมและการจัดการข้อขัดแย้ง ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มความสามารถที่นักเรียนมีการประเมินสูง ได้แก่ การตัดสินใจทักษะความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ใหม่ (มีค่า 2 อย่างขึ้นไป) ตามมาโดยความสามารถของการทำงาน เป็นทีมและการจัดการความขัดแย้ง

Reddy and Anastasiou (2020) ได้ศึกษาวิธีการสอนที่สามารถส่งเสริมทักษะศตวรรษที่ 21 ในห้องเรียน โดยเน้นการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ การสื่อสาร และการทำงานร่วมกัน ผลการวิจัยพบว่า การใช้เทคนิคการสอนแบบโต้ตอบและการทำงานกลุ่มมีผลบวกต่อการพัฒนาทักษะเหล่านี้ในผู้เรียน

Zinchenko and Morgunova (2022) ได้ศึกษารูปแบบสมรรถนะของสถาบันการศึกษา มีอาชีวะในเงื่อนไขของการแปลงเป็นดิจิทัลของชีวิตสาธารณะ โดยวัตถุประสงค์ของบทความนี้ คือการศึกษาสาขาวิชาการพัฒนาวิชาชีพในปัจจุบันของวิชาที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ กระบวนการทางการศึกษาและการบริหารของสถาบันการศึกษาที่เปลี่ยนแปลงในบริบทของความต้องการของสังคมดิจิทัล การศึกษาอาศัยแนวทำของสถาบันที่ถือว่าเป็นสถาบันวิชาชีพ แนวทางการวิจัยทางวิทยาศาสตร์คลาสสิกต่อสังคมวิทยาของอาชีวะ การวิเคราะห์เปรียบเทียบมาตรฐานการศึกษาและวิชาชีพของรัฐ การกำหนดตำแหน่งงานมาตรฐาน รวมถึงหลักสูตรการฝึกอบรมคณะวิชาชีพของสถาบันการศึกษา ทำให้สามารถนำข้อสรุปเกี่ยวกับความไม่สอดคล้องของความสามารถที่กำหนด

ไว้นั้น ตามคำขอของนายจ้าง สังคม รัฐ และ ข้อกำหนดของความเป็นจริงทางสังคมใหม่ ข้อมูล การศึกษาความสามารถและคุณสมบัติของครูในรัสเซียทั้งหมด การแก้ไขกฎหมายการศึกษาที่บูรณาการ วิชาใหม่เข้ากับโครงสร้างทางสังคมในปัจจุบันได้รับการนำเสนอและตีความ ผลงานนี้นำเสนอ แบบจำลองผู้เชี่ยวชาญที่เสริมด้วยความสามารถปัจจุบัน ซึ่งเรียกร่องจากความเป็นจริงสมัยใหม่ พิจารณาทรัพยากรและขอบเขตการประยุกต์ใช้การฝึกอบรมออนไลน์เพื่อการสร้างศักยภาพที่แท้จริง ของผู้เชี่ยวชาญของสถาบันการศึกษาวิชาชีพ นำเสนอโครงการจำลองออนไลน์ “ครูสอนอิเล็กทรอนิกส์”

จากการศึกษางานวิจัยที่ผ่านมา แสดงให้เห็นว่า ยังไม่มีการวิจัยที่มุ่งเน้นในเรื่องการพัฒนา รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาที่เฉพาะเจาะจงต่อการพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นเหตุผลให้เกิดความสนใจในการศึกษารูปแบบการบริหารใหม่ ๆ โดยพิจารณาระบบบริหารและ แนวคิดด้านการจัดการที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นฐานข้อมูลในการพัฒนาระบบบริหารการศึกษาที่ตอบสนองต่อ ความต้องการในยุคปัจจุบัน ซึ่งผู้วิจัยพบว่า ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการพัฒนาสมรรถนะของนักเรียน ได้แก่ ปัจจัยภายนอกสถานศึกษา: ปัจจัยเหล่านี้อาจประกอบด้วยสภาพแวดล้อมทางสังคม เศรษฐกิจ และนโยบายทางการศึกษา ซึ่งส่งผลต่อการจัดการศึกษาและสมรรถนะของนักเรียนโดยตรง ปัจจัย ด้านสถานศึกษา: ปัจจัยเหล่านี้รวมถึงโครงสร้างพื้นฐาน ทรัพยากรการเรียนการสอน และระบบบริหาร ภายในสถานศึกษา ปัจจัยด้านบุคลากร: ครูและบุคลากรทางการศึกษามีบทบาทสำคัญในการพัฒนา สมรรถนะของนักเรียน โดยเฉพาะครูผู้สอนที่ต้องมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องเพื่อให้การเรียน การสอนมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับเป้าหมายของหลักสูตร นอกจากนี้ ผู้บริหารสถานศึกษา เป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในการใช้หลักการบริหารหลายรูปแบบ เช่น การใช้วงจรคุณภาพ Deming PDCA (Plan, Do, Check, Act) ซึ่งเป็นแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในสถานศึกษา การบริหารที่มีประสิทธิภาพควรเน้นไปที่การสร้างระบบที่ช่วยให้ครูสามารถทำงานร่วมกันในการ จัดการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนาสมรรถนะ การใช้หลักการบริหารที่เป็นระบบจะทำให้ผลลัพธ์ ทางการเรียนและสมรรถนะของนักเรียนดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง สรุปได้ว่าการบริหารการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 จำเป็นต้องพิจารณาแนวทางการบริหารที่เป็นระบบ รวมถึงการปรับใช้วงจรคุณภาพ PDCA ในการบริหารจัดการ และการส่งเสริมการทำงานร่วมกัน ระหว่างผู้บริหารและครูผู้สอน การศึกษานี้จะมีส่วนช่วยในการพัฒนาการศึกษาให้ตรงกับ ความต้องการและความท้าทายในยุคปัจจุบัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี มีวัตถุประสงค์ เพื่อ

1. เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุของการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี
2. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องกันของสมการโครงสร้างของปัจจัยเชิงสาเหตุกับข้อมูลเชิงประจักษ์ของรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี
3. เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี

ซึ่งเป็นการวิจัยที่ใช้เทคนิคการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Method) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

โดยแบ่งการวิจัยออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุของการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี

ระยะที่ 2 สร้างและประเมินรูปแบบการบริหารการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี

เพื่อให้การวิจัยเป็นไปอย่างมีระบบและบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ผู้วิจัยได้กำหนดรายละเอียดการดำเนินการ ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนการวิจัย

การวิจัยเรื่องรูปแบบการบริหารการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ซึ่งมีวิธีดำเนินการ 2 ระยะ ดังนี้

ตาราง 3 แสดงระยะการดำเนินการวิจัย

ระยะ	วิธีการดำเนินการวิจัย	ผลลัพธ์
ระยะที่ 1		
1. ศึกษาปัจจัย เชิงสาเหตุของการจัด การศึกษาเพื่อพัฒนา สมรรถนะของนักเรียน ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา ประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี	1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กับการจัดการศึกษาและปัจจัยเชิงสาเหตุ ของการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนา สมรรถนะ ของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 2. วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัด การศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของ นักเรียนในศตวรรษที่ 21 โดยใช้ Path Analysis และ ทาคาสหสัมพันธ์ (Multiple Correlation) 3. ศึกษาความสอดคล้องกันของสมการ โครงสร้างของปัจจัยเชิงสาเหตุกับข้อมูล เชิงประจักษ์ของการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียน ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี	1. ปัจจัยเชิงสาเหตุของการจัด การศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะ ของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี 2. ผลการตรวจสอบ ความสอดคล้องกันของสมการ โครงสร้างของปัจจัยเชิงสาเหตุ กับข้อมูลเชิงประจักษ์ของการจัด การศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะ ของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี
2. ตรวจสอบ ความสอดคล้องกัน ของสมการโครงสร้าง ของปัจจัยเชิงสาเหตุ กับข้อมูลเชิงประจักษ์		
ระยะที่ 2		
1. สร้างและประเมิน รูปแบบการบริหาร การจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาสมรรถนะ ของนักเรียน ในศตวรรษที่ 21 ของสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี	1. นำผลจากการศึกษาในขั้นตอนที่ 1 กำหนดประเด็นในการสร้างรูปแบบ การบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนา สมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี ด้วยหลักการบริหารแบบ เดมมิ่ง PDCA	1. ร่างรูปแบบการบริหารการจัด การศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะ ของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี 2. ความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ ของผู้เชี่ยวชาญต่อรูปแบบ การบริหารจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียน ในศตวรรษที่ 21

ตาราง 3 (ต่อ)

ระยะ	วิธีการดำเนินการวิจัย	ผลลัพธ์
	2. ตรวจสอบรูปแบบการบริหาร การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะ ของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี ที่สร้างขึ้นโดยผู้เชี่ยวชาญด้วยวิธีการ สนทนากลุ่ม (Focus Group)	3 รูปแบบการบริหารการจัด การศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะ ของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี
	3. ประเมินความเหมาะสมและ ความเป็นไปได้ของการนำรูปแบบ การบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนา สมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี ไปใช้ โดยผู้ประเมินคือ ผู้เกี่ยวข้องกับ การบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนา สมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษา ได้แก่ ผู้บริหาร และ ครู	4. ผลการประเมินรูปแบบ การบริหารจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียน ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี ในประเด็น ความเหมาะสม และ ความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติ

จากตาราง 3 แสดงวิธีในการดำเนินการวิจัย 2 ระยะ มีรายละเอียดกิจกรรมในแต่ละระยะ
ดังนี้

**ระยะที่ 1 ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุของการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียน
ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี**

เป็นการดำเนินการเพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุของ
การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี และวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อตรวจสอบความ
สอดคล้องกันของสมการโครงสร้างของปัจจัยเชิงสาเหตุกับข้อมูลเชิงประจักษ์ของรูปแบบการจัด
การศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี ดำเนินการวิจัยในระยะนี้ ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ดังนี้

**ขั้นตอนที่ 1 ศึกษา ข้อมูล วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องและตำราต่าง ๆ ทั้งในประเทศและ
ต่างประเทศ เอกสารประชุมทางวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง**

ขั้นตอนที่ 2 วิเคราะห์/สังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี คู่มือและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและตำราต่าง ๆ ทั้งในและต่างประเทศเกี่ยวกับการศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุของการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี

ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาความสอดคล้องกันของสมการโครงสร้างของปัจจัยเชิงสาเหตุของการจัดการศึกษากับข้อมูลเชิงประจักษ์ด้วยแบบสอบถาม

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชากรที่ใช้ในขั้นตอนการศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุของการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี คือ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 และ เขต 2 จำนวน 169 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยขั้นตอนที่ 1 ใช้กลุ่มตัวอย่าง คือ ครู ในสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 และเขต 2 จำนวน 3,241 คน การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง หรือจำนวนตัวอย่างใช้โปรแกรม G^* Power Effect Size = Medium ตัวแปรจำนวน 15 ตัวแปร ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 276 คน เพื่อความน่าเชื่อถือและคุณภาพงานวิจัยจึงกำหนดกลุ่มตัวอย่าง เป็นจำนวน 20 เท่า ของตัวแปรสังเกตได้ ได้กลุ่มตัวอย่าง 300 คน จาก 60 โรงเรียน โดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิอย่างเป็นสัดส่วน (Stratified Random Sampling) ดังนี้

จำนวนกลุ่มตัวอย่างต่อโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 และเขต 2 ตามขนาดของโรงเรียน โดยกำหนดตามเกณฑ์ของกระทรวงศึกษาธิการ ปี 2566 กำหนดอัตรากำลังข้าราชการครูที่ปฏิบัติการสอนต่อโรงเรียน คือ 4 : 1 ดังนั้น ในแต่ละโรงเรียนจะมีข้าราชการครูอย่างน้อย 4 คน ผู้วิจัยจึงกำหนดจำนวนของกลุ่มตัวอย่างต่อโรงเรียน คือ 4 : 1 (กรณีที่เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก) 8 : 1 (กรณีที่เป็นโรงเรียนขนาดกลาง) 12 : 1 (กรณีที่เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่) และ 16 : 1 (กรณีที่เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ) ดังแสดงจำนวนในตาราง

ตาราง 4 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างต่อโรงเรียนแบ่งตามขนาดโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี

เขตพื้นที่การศึกษา	ขนาดโรงเรียน	จำนวนโรงเรียน	กลุ่มตัวอย่าง
สพป.ปทุมธานี เขต 1	ขนาดเล็ก	10	$8 \times 4 = 32$
	ขนาดกลาง	20	$9 \times 8 = 72$
	ขนาดใหญ่	9	$5 \times 12 = 60$
	ขนาดใหญ่พิเศษ	1	$1 \times 16 = 16$
รวม		40	180
สพป.ปทุมธานี เขต 2	ขนาดเล็ก	6	$5 \times 4 = 20$
	ขนาดกลาง	8	$6 \times 8 = 48$
	ขนาดใหญ่	4	$3 \times 12 = 36$
	ขนาดใหญ่พิเศษ	2	$1 \times 16 = 16$
รวม		20	120
รวม		60	300

สุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิอย่างเป็นสัดส่วน (Stratified Random Sampling) โดยผู้วิจัยได้แบ่งสัดส่วนของประชากรออกเป็นสถานศึกษาตามประกาศของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ปีการศึกษา 2566 จากนั้นสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับฉลากเพื่อเลือกโรงเรียน ในแต่ละกลุ่ม ตามรายชื่อโรงเรียนในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 และ เขต 2 เพื่อให้ทุกโรงเรียนมีโอกาสเป็นกลุ่มตัวอย่างเท่า ๆ กันและกำหนดกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วน เพื่อเป็นตัวแทนที่ดีของประชากรทั้งหมดได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 300 คน

เมื่อได้กลุ่มตัวอย่างแล้ว ผู้วิจัยได้กำหนดระยะเวลาในการเก็บข้อมูล เป็นระยะเวลา 1 เดือน และดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจำนวน 1 ครั้ง พร้อมกันกลุ่มตัวอย่างมีคุณสมบัติดังนี้

ครูผู้สอน เป็นผู้ที่มีความรู้หรือประสบการณ์การสอนในสถานศึกษา ไม่น้อยกว่า 2 ปี

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในขั้นตอนการศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุของการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี ตามการรับรู้ของครู โดยเครื่องมือในการวิจัยมีทั้งที่สร้างขึ้นเอง และปรับจาก ธนภฤต อึ้งน้อย (2563) ดังนี้

1. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในขั้นตอนที่ 1 มาเป็นข้อมูล เพื่อใช้ในการสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยเชิงสาเหตุของการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี

2. สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยเชิงสาเหตุของการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี แบบสอบถามมี 3 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ได้แก่ เพศ อายุ อายุราชการ และวุฒิการศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยเชิงสาเหตุของการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี ตามการรับรู้ของครู ครั้งนี้เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) ตามมาตราวัดของลิเคิร์ต (Likert Scale) 5 ระดับ กำหนดค่าแบบสอบถามดังนี้ (Likert, 1967)

5 หมายถึง จริงมากที่สุด

4 หมายถึง จริงมาก

3 หมายถึง จริงปานกลาง

2 หมายถึง จริงน้อย

1 หมายถึง จริงน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี

3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและความครอบคลุมของเนื้อหา ภาษา รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมและดำเนินการแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

4. ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน พิจารณาความเที่ยงตรงของแบบสอบถามสภาพการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี พิจารณาความสอดคล้องของข้อความที่แสดงถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาสมรรถนะในศตวรรษที่ 21 นิยามที่ต้องการจะวัดและพิจารณาความเหมาะสมของข้อความและภาษาที่ใช้พิจารณาจากการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of item-Objective Congruence) มีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ .05 โดยงานวิจัยนี้ มีผลการวิเคราะห์ค่าความสอดคล้องทั้งฉบับ มีข้อคำถามแต่ละข้อมีค่า IOC 0.80-1.00

กล่าวได้ว่า มีความตรงเชิงเนื้อหา ผู้วิจัยได้นำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ แล้วจึงนำไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

คุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญ

ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน (ดูรายชื่อในภาคผนวก ก) โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ตามเกณฑ์ที่กำหนดโดยมีคุณสมบัติดังนี้

- 4.1 เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษา ไม่น้อยกว่า 5 ปี
- 4.2 เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการบริหารการศึกษา ไม่น้อยกว่า 5 ปี และมีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาเอก
- 4.3 เป็นนักวิชาการ เป็นผู้รู้ ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการบริหารการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา มีประสบการณ์ไม่น้อยกว่า 5 ปี และมีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาเอก

5. หลังจากตรวจสอบความเที่ยงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามแล้ว ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือไปทดลองใช้กับที่ครูไม่ใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือทั้งฉบับ โดยคำนวณค่า Alpha Coefficient ตามวิธีของ Cronbach โดยใช้ค่าตั้งแต่ 0.7 ขึ้นไป เป็นเกณฑ์ตัดสินการยอมรับได้ ซึ่งงานวิจัยนี้ผลการวิเคราะห์เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่นด้านปัจจัยภายนอกสถานศึกษาเท่ากับ 0.94 มีค่าความเชื่อมั่นปัจจัยด้านสถานศึกษาเท่ากับ 0.98 มีค่าความเชื่อมั่นปัจจัยด้านบุคลากรเท่ากับ 0.97 มีค่าความเชื่อมั่นด้านการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนเท่ากับ 0.98 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.91

6. เมื่อตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือแล้ว หากมีข้อที่จะต้องปรับปรุงแก้ไข ผู้วิจัยนำมาปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น แล้วนำเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อนำไปใช้ดำเนินการวิจัยในขั้นตอนต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

1. นำหนังสือจากวิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 1 และผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 2 เพื่อขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยในสถานศึกษา
2. นำหนังสือตอบรับการอนุญาตจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 1 และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 2 ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัดในการเก็บข้อมูล เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลวิจัย
3. เก็บรวบรวมข้อมูลกับครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในแต่ละโรงเรียนโดยใช้ Google Form

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลของการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี ดังนี้

1. สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานสถานภาพของกลุ่มตัวอย่างในข้อมูลตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี ที่ตั้ง และขนาดของสถานศึกษา สถิติที่ใช้คือ สถิติพื้นฐาน ได้แก่ สถิติคำนวณค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
2. การวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุของการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี ข้อมูลตอนที่ 2 และตอนที่ 3 โดยวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลโดย Path Analysis

ระยะที่ 2 สร้างและประเมินรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี

เป็นการดำเนินการเพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 3. เพื่อสร้างและประเมินรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี ดำเนินการวิจัยในระยะนี้ ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ร่างรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี มี ดังนี้

1. ผู้วิจัยนำข้อมูลจากผลการศึกษาในระยะที่ 1 การศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุของการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี มาวิเคราะห์เพื่อกำหนดประเด็นในการร่างรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี โดยใช้หลักการบริหารตามวงจรของเดมมิง PDCA และนำเสนอให้คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณา และผู้วิจัยทำการแก้ไข ปรับปรุงให้มีความสมบูรณ์

2. แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยตามขั้นตอนนี้มาจาก 2 แหล่ง คือ เอกสารที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี จากแบบสอบถามที่ได้จากการวิจัย ระยะที่ 1 โดยเลือกองค์ประกอบที่มีความสำคัญและปัจจัยที่สัมพันธ์กับการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 มาเป็นข้อมูลในการร่างรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนา

สมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี

ขั้นตอนที่ 2 การตรวจสอบรูปแบบด้วยการสนทนากลุ่ม (Focus Group)

ผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบให้ข้อเสนอแนะ และแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานีจำนวน 7 คน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญโดยมีคุณสมบัติ ดังนี้ เป็นนักการศึกษาที่เป็นผู้มีประสบการณ์ในการบริหารจัดการศึกษา ไม่น้อยกว่า 5 ปี และมีคุณวุฒิ ไม่ต่ำกว่าปริญญาเอก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. การกำหนดเครื่องมือ

เครื่องมือสำหรับการรวบรวมข้อมูลในตอนนี้ เป็นประเด็นเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี และแบบบันทึกการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี

2. การสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือ ดังต่อไปนี้

2.1 การสร้างแบบบันทึกสนทนากลุ่มสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิดำเนินการ ดังนี้

2.1.1 ผู้วิจัยนำเสนอประเด็นเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 มาจัดเป็นประเด็นสำคัญ เพื่อบันทึกความคิดเห็นที่ได้ในการสนทนากลุ่มในแบบบันทึก

2.1.2 ผู้วิจัยนำสรุปประเด็นสำหรับสนทนากลุ่ม และแบบจดบันทึกเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาและผู้วิจัยทำการแก้ไขปรับปรุงให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูล ดังนี้

1. ผู้วิจัยขออนุมัติจากวิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา เพื่อออกหนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อดำเนินการจัดการสนทนากลุ่ม (Focus Group)

2. ผู้วิจัยส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ ในการสนทนากลุ่มและให้ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อแสดงความคิดเห็นให้ข้อเสนอแนะในการสนทนากลุ่ม นัดหมายวัน เวลา สถานที่ในสนทนากลุ่ม (Focus Group)

3. ผู้วิจัยดำเนินการสนทนากลุ่มตามหลักและวิธีการในการสนทนากลุ่มด้วยตัวผู้วิจัยเอง

4. ผู้วิจัยวิเคราะห์และสรุปข้อมูลจากการสนทนากลุ่มเพื่อใช้เป็นแนวทางในรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ให้สมบูรณ์ ตามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิในการสนทนากลุ่มมาวิเคราะห์เนื้อหา โดย Focus Group จากแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม เพื่อจัดทำเป็นรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 (ดูประเด็นหลักของการสนทนากลุ่มในภาคผนวก ง)

ขั้นตอนที่ 3 ประเมินรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21

การดำเนินการวิจัยในตอนนี้เป็นการดำเนินการเพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 โดยการนำรูปแบบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มาประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ที่ได้รับจากการนำรูปแบบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปใช้จากการสอบถามความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องด้วยแบบประเมินตามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) มีรายละเอียดดังนี้

คุณลักษณะของผู้ประเมิน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 10 คน รองผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 10 คน คน ครูผู้สอน 10 คน ที่มีวิทยฐานะในระดับชำนาญการขึ้นไป รวม 30 คน ได้มาจากการเลือกแบบเฉพาะเจาะจงตามคุณสมบัติ ดังนี้

1. เป็นผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี มีประสบการณ์ไม่น้อยกว่า 5 ปี
2. เป็นครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี มีประสบการณ์ในการสอนไม่น้อยกว่า 5 ปี

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในขั้นตอนนี้ เป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) และคำถามปลายเปิด โดยผู้วิจัยกำหนดค่าน้ำหนักคะแนน ดังนี้

- 5 หมายถึง มีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติ มากที่สุด
- 4 หมายถึง มีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติ มาก
- 3 หมายถึง มีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติ ปานกลาง
- 2 หมายถึง มีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติ น้อย
- 1 หมายถึง มีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติ น้อยที่สุด

วิธีการสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบประเมิน ดังนี้

นำรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ไปปฏิบัติ

1. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการดำเนินงานรูปแบบการบริหารจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 กำหนดเป็นนิยามของการดำเนินการในแต่ละประเด็น
2. สร้างแบบประเมิน รูปแบบไปปฏิบัติ
3. นำแบบประเมินที่สร้างขึ้น นำเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บข้อมูลจากผู้ประเมิน และนำข้อมูลเกี่ยวกับการนำรูปแบบการบริหารจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ไปปฏิบัติ ดำเนินการดังนี้

1. ผู้วิจัยขออนุมัติจากวิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา ให้ออกหนังสือขอความอนุเคราะห์ให้ผู้วิจัยเก็บข้อมูลความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่อการนำรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21
2. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูล
3. ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินมาวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

ใช้สถิติพื้นฐาน ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยมีรายละเอียดในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินความคิดเห็นต่อรูปแบบการบริหารจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ผู้วิจัยวิเคราะห์ด้วยการหา ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยมีเกณฑ์ในการแปลความหมายดังนี้

เกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย

4.50-5.00 หมายถึง มีความคิดเห็นว่ารูปแบบมีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติ มากที่สุด

3.50-4.49 หมายถึง มีความคิดเห็นว่ารูปแบบมีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติ มาก

2.50-3.49 หมายถึง มีความคิดเห็นว่ารูปแบบมีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติ ปานกลาง

1.50-2.49 หมายถึง มีความคิดเห็นว่ารูปแบบมีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติ น้อย

1.00-1.49 หมายถึง มีความคิดเห็นว่ารูปแบบมีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติ น้อยที่สุด

ผู้วิจัยนำค่าเฉลี่ย (Mean) ที่ได้มาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ที่ 3.50 หากมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้แสดงว่าประเด็นดังกล่าวมีความเหมาะสม และมีความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติ

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล การประเมินรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 มีดังนี้

สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานสถานภาพของกลุ่มตัวอย่างในข้อมูลตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างในสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี สถิติที่ใช้คือ สถิติพื้นฐาน ได้แก่ สถิติคำนวณค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียน ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี โดยคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยพะเยา ให้การรับรองโครงการวิจัย ตามแนวทางหลักจริยธรรมการวิจัยในคนที่เป็นมาตรฐานสากล ตามเลขที่โครงการวิจัยที่ HREC-UP-HSS 2.2/017/67 โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย ได้แก่ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุของการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี 2) เพื่อศึกษาความสอดคล้องกันของสมการโครงสร้างของปัจจัยเชิงสาเหตุกับข้อมูลเชิงประจักษ์ของรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี 3) เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี มีครูจำนวนทั้งสิ้น 4,315 คน และมีกลุ่มตัวอย่าง 300 คน การวิจัยในครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 ระยะ

สัญลักษณ์และอักษรย่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์และอักษรย่อใช้แทนค่าสถิติ

n	แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
M	แทน ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean)
SD	แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
Xi	แทน ปัจจัยเชิงสาเหตุของการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะ
X01	แทน ปัจจัยภายนอกสถานศึกษา ด้านการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี
X02	แทน ปัจจัยภายนอกสถานศึกษา ด้านสังคมและวัฒนธรรม
X03	แทน ปัจจัยภายนอกสถานศึกษา ด้านสภาพชุมชนและเศรษฐกิจ
X04	แทน ปัจจัยด้านสถานศึกษา ด้านนโยบายสถานศึกษา
X05	แทน ปัจจัยด้านสถานศึกษา ด้านการบริหารจัดการ

X06	แทน	ปัจจัยด้านสถานศึกษา ด้านความพร้อมวัสดุ อุปกรณ์
X07	แทน	ปัจจัยด้านสถานศึกษา ด้านการเงินและงบประมาณ
X08	แทน	ปัจจัยด้านบุคลากร ด้านความรู้ความสามารถ
X09	แทน	ปัจจัยด้านบุคลากร ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน
X10	แทน	ปัจจัยด้านบุคลากร ด้านการพัฒนาตนเอง
Y	แทน	การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21
Y01	แทน	การจัดการศึกษา ด้านการบริหารหลักสูตร
Y02	แทน	การจัดการศึกษา ด้านการจัดการเรียนรู้
Y03	แทน	การจัดการศึกษา ด้านการวัดประเมินผล
r	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
R ²	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
Adj. R ²	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ที่เปลี่ยนแปลง
β	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปของคะแนนมาตรฐาน
df	แทน	ชั้นของความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
B	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ของการถดถอยของตัวพยากรณ์ในรูปของคะแนนดิบ

การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ในการศึกษาเรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี ผู้วิจัยแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ระยะ ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

ระยะที่ 1 วิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุของการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี และตรวจสอบความสอดคล้องกันของสมการโครงสร้างของปัจจัยเชิงสาเหตุกับข้อมูลเชิงประจักษ์ของรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี

ระยะที่ 2 สร้างและประเมินรูปแบบของการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระยะที่ 1

ตอนที่ 1 ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
จังหวัดปทุมธานี

ตาราง 5 แสดงค่าร้อยละข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างครูที่ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	71	23.67
หญิง	229	76.33
รวม	300	100.00
2. อายุ		
น้อยกว่า 30 ปี	64	21.33
30-40 ปี	118	39.33
41-50 ปี	89	29.67
51-60 ปี	29	9.67
รวม	300	100.00
3. อายุราชการ		
น้อยกว่า 10 ปี	169	56.33
10-20 ปี	110	36.67
21-30 ปี	8	2.67
มากกว่า 30 ปี	13	4.33
รวม	300	100.00
4. วุฒิการศึกษาสูงสุด		
ปริญญาตรี	187	62.34
ปริญญาโท	103	34.33
ปริญญาเอก	10	3.33
รวม	300	100.00

หมายเหตุ: n=300

จากตาราง 5 แสดงว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นเพศหญิง ร้อยละ 76.33 เพศชาย ร้อยละ 23.67 อายุ 30-40 ปี ร้อยละ 39.33 อายุ 41-50 ปี ร้อยละ 29.67 อายุต่ำกว่า 30 ปี ร้อยละ 21.33 และอายุ 51-60 ปี ร้อยละ 9.67 มีอายุราชการน้อยกว่า 10 ปี ร้อยละ 56.33 อายุราชการ 10-20 ปี

ร้อยละ 36.67 อายุราชการ 21-30 ปี ร้อยละ 2.67 และอายุราชการ มากกว่า 30 ปี ร้อยละ 4.33 และมีวุฒิการศึกษาสูงสุดปริญญาตรี ร้อยละ 62.34 ปริญญาโท ร้อยละ 34.33 และ ริญญาเอก ร้อยละ 3.33

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ปัจจัยของการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียน ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี

โดยใช้ ค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ปัจจัยเชิงสาเหตุของการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี กลุ่มปัจจัยด้านภายนอกสถานศึกษาจำนวน 3 ด้าน กลุ่มปัจจัยด้าน สถานศึกษาจำนวน 4 ด้าน กลุ่มปัจจัยด้านบุคลากรจำนวน 3 ด้าน ตามความคิดเห็นของครูที่เป็น กลุ่มตัวอย่าง ดังแสดงในตาราง 6-9

ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ตามความคิดเห็นของครูต่อปัจจัย ของการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี กลุ่มปัจจัยภายนอก สถานศึกษา

ด้าน	M	SD	ระดับ ค่าเฉลี่ย
1. การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี	4.49	0.46	มาก
2. สังคมและวัฒนธรรม	4.30	0.50	มาก
3. สภาพชุมชนและเศรษฐกิจ	4.25	0.60	มาก

จากตาราง 6 แสดงว่า ระดับความเห็นต่อปัจจัยของการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะ ของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัด ปทุมธานี กลุ่มปัจจัยภายนอกสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน (M = 4.49 SD = 0.46, M= 4.30 SD = 0.50, M = 4.25 SD = 0.60)

ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ตามความเห็นของครูต่อปัจจัยของการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียน ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี กลุ่มปัจจัยด้านสถานศึกษา

ด้านสถานศึกษา	M	SD	ระดับ ค่าเฉลี่ย
1. นโยบายสถานศึกษา	4.50	0.61	มาก
2. การบริหารจัดการ	4.51	0.61	มากที่สุด
3. ความพร้อมด้านวัสดุอุปกรณ์	4.27	0.68	มาก
4. การเงินและงบประมาณ	4.52	0.56	มากที่สุด

จากตาราง 7 พบว่า ปัจจัยของการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี กลุ่มปัจจัยด้านสถานศึกษา คือ ด้านนโยบายสถานศึกษา, ด้านการบริหารจัดการ, ด้านความพร้อมด้านวัสดุอุปกรณ์ และด้านการเงินและงบประมาณ มีค่าเฉลี่ยในระดับมากและมากที่สุด ($M = 4.50$ $SD = 0.61$, $M = 4.51$ $SD = 0.61$, $M = 4.27$ $SD = 0.68$, $M = 4.52$ $SD = 0.56$)

ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ตามความเห็นของครูต่อปัจจัยของการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี กลุ่มปัจจัยด้านบุคลากร

ด้านบุคลากร	M	SD	ระดับ ค่าเฉลี่ย
1. ความรู้และความสามารถ	4.45	0.70	มาก
2. การมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน	4.46	0.71	มาก
3. การพัฒนาตนเอง	4.49	0.71	มาก

จากตาราง 8 พบว่า ปัจจัยของการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี ตามความเห็นของครูด้าน กลุ่มปัจจัยด้านบุคลากร คือด้านความรู้และความสามารถ ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน ด้านการพัฒนาตนเอง มีค่าเฉลี่ยในระดับมากทุกด้าน ($M=4.45$ $SD = 0.70$, $M = 4.46$ $SD = 0.71$, $M = 4.49$ $SD = 0.71$ ตามลำดับ)

ตาราง 9 แสดงค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี ตามความเห็นของครู

การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียน ในศตวรรษที่ 21	M	SD	ระดับ ค่าเฉลี่ย
1. การบริหารหลักสูตร	4.43	0.56	มาก
2. การจัดการเรียนรู้	4.52	0.57	มากที่สุด
3. การวัดและประเมินผล	4.56	0.56	มากที่สุด
รวม	4.46	0.51	มาก

จากตาราง 9 แสดงการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี ตามความเห็นของครู โดยด้านการบริหารหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($M = 4.43$ $SD. = 0.56$) ด้านการจัดการเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผล มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.52$ $SD. = 0.57$, $M = 4.56$ $SD. = 0.56$)

ตาราง 10 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร	การจัดการศึกษา (Y)	ปัจจัยภายนอกสถานศึกษา (X01)	ปัจจัยภายนอกสถานศึกษา (X02)	ปัจจัยภายนอกสถานศึกษา (X03)	ปัจจัยด้านสถานศึกษา (X04)	ปัจจัยด้านสถานศึกษา (X05)	ปัจจัยด้านสถานศึกษา (X06)	ปัจจัยด้านสถานศึกษา (X07)	ปัจจัยด้านบุคลากร (X08)	ปัจจัยด้านบุคลากร (X09)	ปัจจัยด้านบุคลากร (X10)
การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียน (Y)	1.00										
ปัจจัยภายนอกสถานศึกษา (X01)	0.50**	1.00									
ปัจจัยภายนอกสถานศึกษา (X02)	0.56**	0.60**	1.00								
ปัจจัยภายนอกสถานศึกษา (X03)	0.52**	0.53**	0.61**	1.00							
ปัจจัยด้านสถานศึกษา (X04)	0.81**	0.49**	0.53**	0.49**	1.00						
ปัจจัยด้านสถานศึกษา (X05)	0.81**	0.54**	0.56**	0.49**	0.89**	1.00					
ปัจจัยด้านสถานศึกษา (X06)	0.66**	0.46**	0.51**	0.44**	0.69**	0.75**	1.00				
ปัจจัยด้านสถานศึกษา (X07)	0.81**	0.49**	0.51**	0.42**	0.78**	0.83**	0.69**	1.00			
ปัจจัยด้านบุคลากร (X08)	0.83**	0.40**	0.53**	0.47**	0.78**	0.78**	0.56**	0.71**	1.00		
ปัจจัยด้านบุคลากร (X09)	0.80**	0.40**	0.52**	0.46**	0.78**	0.81**	0.56**	0.69**	0.93**	1.00	
ปัจจัยด้านบุคลากร (X10)	0.79**	0.32**	0.50**	0.42**	0.77**	0.79**	0.56**	0.68**	0.93**	0.94**	1.00

หมายเหตุ: ** $P < .01$

จากตาราง 10 แสดงว่า ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มตัวแปร ความสัมพันธ์ทุกค่าเป็นบวกมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามอยู่ในระดับปานกลางถึงมาก ($.50 \leq r \leq .83$, $p < .01$) ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระด้วยกัน อยู่ในระดับปานกลางถึงระดับสูง ($.32 \leq r \leq .94$, $p < .01$) โดยที่ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ขณะที่บางค่าที่อยู่ระดับสูงมาก (คือ ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านบุคลิกภาพ ด้านความรู้ความสามารถ (X8), ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน (X09), และด้านการพัฒนาตนเอง (X10))

ตาราง 11 แสดงสัมประสิทธิ์การถดถอยของการอธิบายปัจจัยเชิงสาเหตุของการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี ปัจจัยด้านบุคลิกภาพ ปัจจัยด้านสถานศึกษา และปัจจัยภายนอกสถานศึกษา

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
	B	Std. Error	β		
4 (Constant)	.519	.125		4.144**	.000
X08	.299	.033	.387	9.188**	.000
X07	.340	.041	.352	8.326**	.000
X04	.165	.043	.187	3.866**	.000
X03	.089	.027	.098	3.333**	.001
R = .900	R ² = .810				

หมายเหตุ: Dependent Variable: การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียน (Y)

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 11 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการอธิบายปัจจัยเชิงสาเหตุของการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี ด้วยกลุ่มตัวแปร ปัจจัยด้านบุคลิกภาพ ปัจจัยด้านสถานศึกษา และปัจจัยภายนอกสถานศึกษา ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้น (Stepwise Multiple Regression) เพื่ออธิบายการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 โดยมีกลุ่มตัวแปร 3 กลุ่ม คือ กลุ่มตัวแปรปัจจัยด้านบุคลิกภาพ 3 ตัวแปร กลุ่มตัวแปรปัจจัยด้านสถานศึกษา 4 ตัวแปร และกลุ่มตัวแปรปัจจัยภายนอกสถานศึกษา 3 ตัวแปร พบว่าตัวแปรปัจจัยด้านบุคลิกภาพ 1 ตัวแปร ปัจจัยด้านสถานศึกษา 2 ตัวแปร และตัวแปรปัจจัยภายนอก

สถานศึกษา 1 ตัวแปร รวม 4 ตัวแปร จาก 10 ตัวแปร ที่ร่วมกันอธิบายปัจจัยเชิงสาเหตุของการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี ได้ประมาณร้อยละ 81 ($R^2 = .810$) ได้แก่ ปัจจัยด้านบุคลากรด้านความรู้ความสามารถ (X08) ($\beta = .387$), ปัจจัยด้านสถานศึกษาด้านการเงินและงบประมาณ (X07) ($\beta = .352$), ปัจจัยด้านสถานศึกษาด้านนโยบายสถานศึกษา (X04) ($\beta = .187$), ปัจจัยภายนอกสถานศึกษาด้านสภาพชุมชนและเศรษฐกิจ (X03) ($\beta = .098$)

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลการอธิบายปัจจัยเชิงสาเหตุของการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี

1. กลุ่มตัวแปรปัจจัยด้านบุคลากร 3 ตัวแปร พบว่า ตัวแปรปัจจัยด้านบุคลากร 1 ตัวแปร จาก 3 ตัวแปร ที่ร่วมกันอธิบายปัจจัยเชิงสาเหตุของการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี ได้ประมาณร้อยละ 68 ($R^2 = .684$)

2. กลุ่มตัวแปรปัจจัยด้านบุคลากร 3 ตัวแปร กลุ่มตัวแปรปัจจัยด้านสถานศึกษา 4 ตัวแปร รวม 7 ตัวแปร พบว่า ตัวแปรปัจจัยด้านบุคลากร 1 ตัวแปร ปัจจัยด้านสถานศึกษา 2 ตัวแปร รวม 3 ตัวแปร จาก 7 ตัวแปรร่วมกันอธิบายปัจจัยเชิงสาเหตุของการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี ได้ประมาณร้อยละ 80 ($R^2 = .80$)

3. กลุ่มตัวแปรปัจจัยด้านบุคลากร 3 ตัวแปร กลุ่มตัวแปรปัจจัยด้านสถานศึกษา 4 ตัวแปร และกลุ่มตัวแปรปัจจัยภายนอกสถานศึกษา 3 ตัวแปร พบว่า ตัวแปรปัจจัยด้านบุคลากร 1 ตัวแปร ปัจจัยด้านสถานศึกษา 2 ตัวแปร และตัวแปรปัจจัยภายนอกสถานศึกษา 1 ตัวแปร รวม 4 ตัวแปร จาก 10 ตัวแปร ที่ร่วมกันอธิบายปัจจัยเชิงสาเหตุของการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี ได้ประมาณร้อยละ 81 ($R^2 = .810$)

ตอนที่ 3 ตรวจสอบรูปแบบสมการเชิงโครงสร้างของปัจจัยเชิงสาเหตุการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี

เกณฑ์การตรวจสอบรูปแบบสมการเชิงโครงสร้างของปัจจัยเชิงสาเหตุ

ค่าสถิติที่ใช้ตรวจสอบความตรงของโมเดลเป็นค่าสถิติที่ใช้วัดระดับความกลมกลืนของโมเดล (Goodness of Measures) เพื่อทดสอบความสอดคล้องของรูปแบบสมการเชิงโครงสร้างของปัจจัยเชิงสาเหตุ กับข้อมูลเชิงประจักษ์ (สุกมาส อังศุโชติ et al., 2557) โดยผู้วิจัยใช้ค่าสถิติ ที่จะตรวจสอบ และใช้เกณฑ์การตรวจสอบรูปแบบสมการเชิงโครงสร้างของปัจจัยเชิงสาเหตุ ดังนี้

1. ค่าสถิติไค-สแควร์ (Chi-square statistics) (χ^2) เป็นค่าสถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐานทางสถิติว่าฟังก์ชันความกลมกลืนมีค่าเป็นศูนย์ ถ้าค่าสถิติไค-สแควร์มีค่าต่ำ หรือเข้าใกล้ศูนย์มากเท่าไรแสดงว่าข้อมูลรูปแบบสมการเชิงโครงสร้างของปัจจัยเชิงสาเหตุ มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (χ^2 ไม่ Sig.)
2. ค่าสัดส่วน (χ^2/df) เนื่องจากเมื่อจำนวนกลุ่มตัวอย่างมากค่าสถิติไค-สแควร์ก็ยิ่งสูงมากจนอาจทำให้สรุปผลได้ไม่ถูกต้อง ดังนั้น จึงแก้ไขโดยพิจารณาค่า (χ^2/df) ควรมีค่าไม่เกิน 2.00
3. ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (Goodness of fit index: GFI) คือ ดัชนีวัดระดับความสอดคล้องกลมกลืน เป็นอัตราส่วนของผลต่างระหว่างฟังก์ชันความสอดคล้องจากตัวแบบก่อนและหลัง ปรับตัวแบบฟังก์ชัน ค่า GFI ควรมีค่ามากกว่า 0.90 แสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูล เชิงประจักษ์
4. ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (Adjusted Goodness of Fit Index: AGFI) คือ ค่าที่ได้จากการปรับแก้ดัชนี GFI เมื่อคำนึงถึงขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวนตัวแปรและองศาอิสระ ค่าดัชนี AGFI ควรมีค่ามากกว่า 0.90 ซึ่งแสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์
5. ค่าดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืนเชิงสัมพัทธ์ (Comparative Fit Index: CFI) คือ ค่าดัชนีที่บ่งบอกว่าโมเดลที่นำมาตรวจสอบดีกว่าโมเดลที่ตัวแปรไม่มีความสัมพันธ์กันเลย หรือรูปแบบอิสระ CFI ควรมีค่าที่ 0.90 ขึ้นไป แสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์
6. ค่าดัชนีรากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนโดยประมาณ (Root Mean Square Error of Approximation: RMSEA) เป็นค่าที่แสดงถึงความไม่สอดคล้องกลมกลืนของโมเดลที่สร้างขึ้นกับแมทริกซ์ ความแปรปรวนร่วมของประชากร ซึ่งค่า RMSEA ควรมีค่าต่ำกว่า 0.08 จึงถือว่าใช้ได้ และโมเดลที่สร้าง ขึ้นมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

7. ค่าดัชนีรากที่สองของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือ (Root Mean Square Residual: RMR) ค่าดัชนีควรมีค่าน้อยกว่า 0.08 ซึ่งแสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ขณะที่การวิเคราะห์ด้วยโปรแกรม LISREL มีค่าที่ชัดเจน 7 ประการ

ผู้วิจัยจึงกำหนดการตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของแบบจำลอง (รูปแบบ) ที่พัฒนาขึ้น จะต้องผ่านเกณฑ์อย่างน้อย 5 ประการใน 7 ประการ โดยในข้อที่ 1 และ 2 ต้องผ่านอย่างน้อย 1 ข้อ ข้อที่ 3-7 ต้องผ่านอย่างน้อย 4 ข้อ (ดังปรากฏในตาราง 12)

ตาราง 12 แสดงสรุปผลวิเคราะห์รูปแบบสมการเชิงโครงสร้างของปัจจัยเชิงสาเหตุเทียบกับเกณฑ์พิจารณาค่าสถิติ/ดัชนี

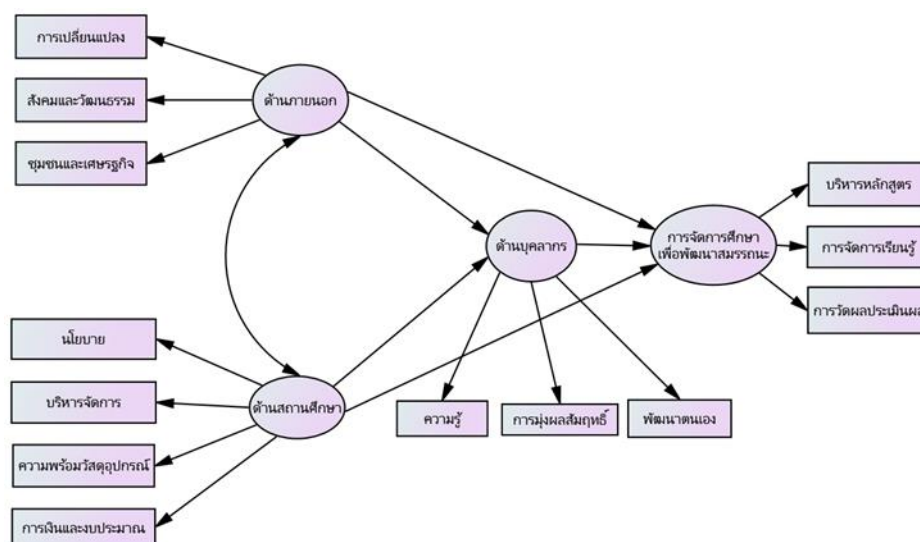
ลำดับ	ค่าสถิติ/ดัชนี	เกณฑ์การพิจารณา	Model	
			ค่าที่ได้	ผล
1.	ค่าสถิติไคสแควร์ (Chi-Square Statistics (CMIN))	ค่า P-value ต้องสูงกว่า 0.05 จะแสดงว่ารูปแบบมีความเหมาะสม (Goodness of Fit Index) และสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์	0.60	✓
2.	ค่าสถิติไคสแควร์ต่อองศาความเป็นอิสระ(CMIN/df)	น้อยกว่า 2 ดีมาก น้อยกว่า 5 ยอมรับได้	2.775	✓
3.	ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (Goodness of Fit Index: GFI)	ควรมีค่ามากกว่า 0.90	.933	✓
4.	ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (Adjusted Goodness Of Fit Index: AGFI)	ควรมีค่ามากกว่า 0.90	.983	✓
5.	ค่าดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืนเชิงสัมพัทธ์ (Comparative Fit Index: CFI)	ควรมีค่าที่ 0.90 ขึ้นไป	.981	✓
6.	ค่าดัชนีรากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนโดยประมาณ (Root Mean Square Error of approximation: RMSEA)	น้อยกว่า 0.05 ดีมาก น้อยกว่า 0.05-0.08 ยอมรับได้	.077	✓
7.	ค่าดัชนีรากที่สองของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือ (Root Mean Square Residual: RMR)	ค่าน้อยกว่า 0.08	.009	✓

จากตาราง 12 ผลการวิเคราะห์หัตถิพลของปัจจัยเชิงสาเหตุการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี

การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้ เป็นการทดสอบสมมติฐานการวิจัยข้อ 1 ที่ว่า กลุ่มปัจจัยภายนอกสถานศึกษา ปัจจัยด้านสถานศึกษา ปัจจัยด้านบุคลากร มีความสัมพันธ์และส่งผลกับการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis) แบบตัวแปรแฝง (Latent Variables) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ IBM SPSS AMOS 21.0.0 (Build 1178) ได้กำหนดตัวแปรในโมเดล ดังนี้

1. ตัวแปรแฝงภายนอก (Exogenous Latent Variables) มีจำนวน 2 ตัวแปร ได้แก่ ตัวแปรปัจจัยภายนอก (Extn) ประกอบด้วย ตัวแปรสังเกตได้ที่ใช้อธิบายคุณลักษณะปัจจัยภายนอกจำนวน 3 ตัวแปร ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี (X01) สังคมและวัฒนธรรม (X02) ชุมชนและเศรษฐกิจ (X03) ตัวแปรปัจจัยด้านสถานศึกษา ประกอบด้วย ตัวแปรสังเกตได้ที่ใช้อธิบายปัจจัยด้านสถานศึกษา จำนวน 4 ตัวแปร ได้แก่ นโยบายสถานศึกษา (X04) การบริหารจัดการ (X05) ความพร้อมด้านวัสดุอุปกรณ์ (X06) และการเงินและงบประมาณ (X07)

2. ตัวแปรแฝงภายใน (Endogenous Latent Variables) มีจำนวน 2 ตัวแปร ได้แก่ การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 (Y) ประกอบด้วย ตัวแปรสังเกตได้ที่ใช้อธิบายสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 จำนวน 3 ตัวแปร ได้แก่ การบริหารหลักสูตร (Y1) ด้านการจัดการเรียนรู้ (Y2) ด้านการวัดประเมินผล (Y3) ปัจจัยด้านบุคลากร จำนวน 3 ตัวแปร ได้แก่ ความรู้ความสามารถ (X08) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน (X09) การพัฒนาตนเอง (X10) โดยมีโมเดลตั้งต้น ดังภาพ 4

ภาพ 4 แสดงรูปแบบสมการเชิงโครงสร้างของปัจจัยเชิงสาเหตุการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 (โมเดลตั้งต้น)

ผลการวิเคราะห์รูปแบบสมการเชิงโครงสร้างของปัจจัยเชิงสาเหตุการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี

ผลการวิเคราะห์และตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบสมการเชิงโครงสร้างของปัจจัยเชิงสาเหตุการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี กับข้อมูลเชิงประจักษ์ปรากฏว่า ค่าความแปรปรวนร่วมระหว่างตัวแปรสังเกตได้ที่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พบว่าโมเดล มีค่าสถิติต่าง ๆ ที่ยอมรับได้ กล่าวคือ มีค่า $\chi^2 = 144.308$, $df = 52$, $p\text{-value} = .060$, $\chi^2/df = 2.775$, $GFI = .933$, $AGFI = .983$, ค่า $CFI = .981$, $RMSEA = .077$, $RMR = .009$ เมื่อพิจารณาถึงอิทธิพลเชิงสาเหตุ พบประเด็นที่สำคัญ (ตาราง 17) ดังนี้

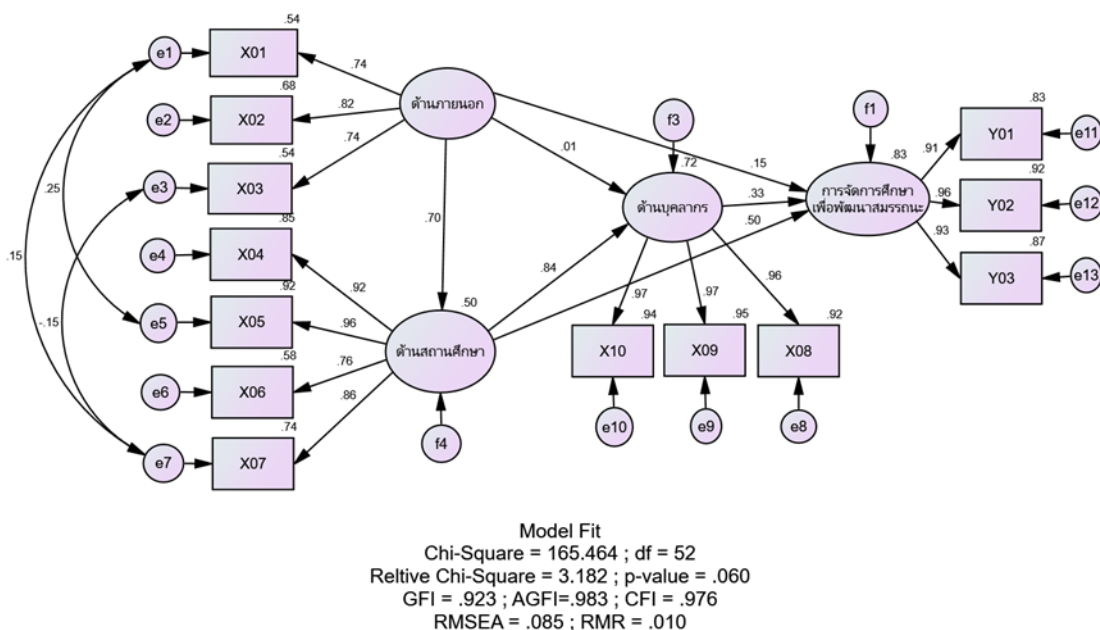
1. ตัวแปรที่มีอิทธิพลเชิงบวกโดยรวมสูงสุดต่อการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 (Y) คือ ปัจจัยด้านสถานศึกษา ($TE=.780$) (ประกอบด้วย นโยบายสถานศึกษา การบริหารจัดการ ความพร้อมด้านวัสดุอุปกรณ์ และการเงินและงบประมาณ) รองลงมา คือ ปัจจัยภายนอกสถานศึกษา ($TE=.712$) (ประกอบด้วย การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี สังคมและวัฒนธรรม และชุมชนและเศรษฐกิจ) และปัจจัยด้านบุคลากร ($TE=.326$) (ประกอบด้วย ความรู้ความสามารถ การมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน และการพัฒนาตนเอง) ตามลำดับ

2. ตัวแปรที่มีอิทธิพลเชิงบวกทางตรงสูงสุดต่อการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 (Y) คือ ปัจจัยด้านสถานศึกษา (DE=.513) (ประกอบด้วย นโยบายสถานศึกษา การบริหารจัดการ ความพร้อมด้านวัสดุอุปกรณ์ และการเงินและงบประมาณ) รองลงมา คือ ปัจจัยด้านบุคลากร (DE=.326) (ประกอบด้วย ความรู้ความสามารถ การมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน และการพัฒนาตนเอง) และด้านปัจจัยภายนอกสถานศึกษา (DE=.140) (ประกอบด้วย การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี สังคมและวัฒนธรรม และชุมชนและเศรษฐกิจ) ตามลำดับ

3. ตัวแปรที่มีอิทธิพลโดยอ้อมต่อการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 (Y) ที่เด่นชัด คือ ปัจจัยภายนอกสถานศึกษา (IE=.572) (ประกอบด้วย การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี สังคมและวัฒนธรรม และชุมชนและเศรษฐกิจ) รองลงมา ได้แก่ ปัจจัยด้านสถานศึกษา (IE=.268) (ประกอบด้วย นโยบายสถานศึกษา การบริหารจัดการ ความพร้อมด้านวัสดุอุปกรณ์ และการเงินและงบประมาณ)

ตาราง 13 แสดงค่าอิทธิพลทางตรง (DE) และอิทธิพลทางอ้อม (IE) อิทธิพลรวม (TE) ของตัวแปรปัจจัยเชิงสาเหตุ

ตัวแปรสาเหตุ	ตัวแปรผล					
	การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 (Y)					
	DE	IE	TE	DE	IE	TE
ปัจจัยภายนอกสถานศึกษา	.040	.587	.627	.140	.572	.712
ปัจจัยด้านสถานศึกษา	.820	-	.820	.513	.268	.780
ปัจจัยด้านบุคลากร	-	-	-	.326	-	.326
R ²		.72			.83	

ภาพ 5 แสดงรูปแบบสมการเชิงโครงสร้างของปัจจัยเชิงสาเหตุการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระยะที่ 2

การสร้างและประเมินรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี

ผู้วิจัยนำผลการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและการตรวจสอบรูปแบบสมการเชิงโครงสร้างของปัจจัยเชิงสาเหตุ ที่ส่งผลต่อการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 จากระยะที่ 1 ไปดำเนินการร่างรูปแบบ ด้วยหลักการวงจรเดมมิง (Deming Cycle) แล้วกำหนดประเด็นในการสนทนากลุ่ม (Focus Group) เกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี ผู้วิจัยดำเนินการจัดสนทนากลุ่มเมื่อวันพฤหัสบดี ที่ 13 สิงหาคม 2567 เวลา 13.00-16.00 น. ในรูปแบบการประชุมแบบออนไลน์ผ่านโปรแกรม Zoom โดยมีผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มในครั้งนี้ จำนวน 7 คน ได้แก่ นักวิชาการ จำนวน 2 คน ผู้บริหารการศึกษา 2 คน ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 2 คน และศึกษานิเทศก์ จำนวน 1 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลครั้งนี้ ได้แก่ ประเด็นการสนทนากลุ่ม แบบจัดบันทึกการสนทนากลุ่ม และเครื่องบันทึกเสียง และผู้วิจัยได้สรุปประเด็นการสนทนากลุ่มโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content

Analysis) ได้รูปแบบการการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี

1. หลักการของรูปแบบ

การบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี มีแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนโดยใช้หลักการบริหารวงจรเดมมิง (Deming Cycle) PDCA ประกอบไปด้วย 3 กลุ่มปัจจัย คือ ปัจจัยภายนอกสถานศึกษา ประกอบด้วย 1) สภาพชุมชนและเศรษฐกิจ 2) การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี ปัจจัยด้านสถานศึกษา ประกอบด้วย ด้าน 1) นโยบายสถานศึกษา 2) การเงินและงบประมาณ 3) การบริหารจัดการ ปัจจัยด้านบุคลากร ประกอบด้วย 1) ความรู้และความสามารถ 2) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน รวม 3 กลุ่มปัจจัย 7 ด้าน

2. วัตถุประสงค์ของรูปแบบ

เพื่อเป็นแนวทางสำหรับ ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องนำรูปแบบที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ ไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนและพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานีให้สอดคล้องกับหลักสูตรและนโยบายด้านการศึกษา

3. กระบวนการบริหารการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี แบบวงจรเดมมิง (Deming Cycle)

สำหรับกระบวนการทำงาน ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างรูปแบบด้วยการนำผลการตรวจสอบรูปแบบสมการเชิงโครงสร้างของปัจจัยเชิงสาเหตุของการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี จากนั้นผู้วิจัยใช้วงจรเดมมิง (Deming Cycle) เป็นหลักสำคัญในการพัฒนามีคุณภาพ โดยประกอบด้วยกระบวนการ PDCA ได้แก่ การวางแผน (Plan) การปฏิบัติ (Do) การตรวจสอบ (Check) และการปรับปรุง (Act) มาสร้างเป็นรูปแบบได้ ดังตาราง 14

ตาราง 14 แสดงรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21
ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี

ปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อการพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ ด้าน 1) ชุมชนและเศรษฐกิจ 2) ด้านการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี			
การวางแผน (Plan)	การลงมือปฏิบัติ (Do)	การติดตาม ประเมินผล (Check)	การปรับปรุง (Action)
1. สภาพชุมชนและเศรษฐกิจ			
1. วางแผนประสานงานกับชุมชน ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียน	1. ผู้บริหารสถานศึกษา และชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการ เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมโครงการที่ส่งผลต่อการพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น การสนับสนุนสถานที่ การท่องเที่ยวท้องถิ่น หรือการผลิตสินค้าท้องถิ่น ที่มีคุณค่าต่อการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน	1. ตรวจสอบและประเมินผล กิจกรรมและนโยบายต่าง ๆ ที่มีผลต่อการพัฒนาชุมชนและเศรษฐกิจในพื้นที่ เพื่อให้สามารถปรับปรุงและปรับเปลี่ยนแผนการดำเนินงานให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพต่อการพัฒนาสมรรถนะของนักเรียน	1.การสร้างและพัฒนาพื้นที่เรียนรู้และเศรษฐกิจท้องถิ่นที่สามารถสนับสนุนการเรียนรู้และพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในบริบทท้องถิ่น
2. วางแผนเพื่อสร้างโอกาสในการส่งเสริมทักษะด้านวิชาการ และทักษะชีวิต โดยการประสานงานกับภาครัฐและเอกชน เพื่อเสริมสร้างทักษะและความพร้อมของนักเรียนเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนที่ตอบโจทย์ต่อความต้องการของชุมชน	2. ผู้บริหารสถานศึกษา และชุมชนสนับสนุนการสร้างพื้นที่การเรียนรู้ที่เหมาะสมและสนับสนุนการพัฒนาทักษะวิชาการ ทักษะชีวิตและความพร้อมของนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงสนับสนุนทรัพยากรต่าง ๆ ในการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียน	2. การพัฒนาทักษะที่ส่งเสริมทางเศรษฐกิจ และการมีงานทำ โดยการเสริมสร้างทักษะวิชาการ ด้านความรู้ความสามารถ ทักษะที่จำเป็นสำหรับอาชีพในอนาคต เพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียน	

ตาราง 14 (ต่อ)

ปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อการพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21			
ได้แก่ด้าน 1) ชุมชนและเศรษฐกิจ 2) ด้านการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี			
การวางแผน (Plan)	การลงมือปฏิบัติ (Do)	การติดตาม ประเมินผล (Check)	การปรับปรุง (Action)
2. การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี			
1. ตั้งคณะทำงาน เพื่อกำหนดแผนงาน เกี่ยวกับการพัฒนา หลักสูตรที่เน้น การพัฒนาสมรรถนะ ทางดิจิทัล ความก้าวหน้า ทางเทคโนโลยี รวมทั้ง Application ใหม่ ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียน การสอน	1. การพัฒนาหลักสูตร ปรับปรุงหลักสูตรการเรียน การสอน เพื่อเน้นการพัฒนา สมรรถนะทางดิจิทัล ให้เหมาะสมกับ การเปลี่ยนแปลง ทางเทคโนโลยี 2. พัฒนาครูให้มีความรู้ ความสามารถในการนำ เทคโนโลยีมาใช้ในการ	1. ติดตามประเมินผล การใช้หลักสูตร เทคโนโลยีดิจิทัล อุปกรณ์/เครื่องมือ ทางเทคโนโลยี ในการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาสมรรถนะ ผู้เรียนมีการวางแผน และใช้อย่างเหมาะสม หรือไม่	1. การปรับหลักสูตร และการเรียนการสอน ที่เน้นความรู้ ทักษะ ทางเทคโนโลยี และเจตคติ ที่ดีต่อการใช้เทคโนโลยี อย่างสร้างสรรค์ 2. เชิญวิทยากรหรือ ผู้รู้เกี่ยวกับการใช้ เทคโนโลยีในการจัด การเรียนรู้ เพื่อพัฒนา สมรรถนะของนักเรียน มาให้ความรู้แก่ครูหรือ ส่งครูเข้าร่วมอบรม ในแหล่งต่าง ๆ
2. มอบคณะทำงาน วางแผนการพัฒนา โปรแกรม ตรวจสอบ สถานภาพความพร้อม ของเครื่องมือ/อุปกรณ์ เทคโนโลยี รวมทั้ง อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ ที่สามารถนำไปใช้งาน ได้อย่างเต็ม ประสิทธิภาพ	3. สนับสนุนการวิจัย และพัฒนาเทคโนโลยี ที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ เพื่อสร้างนวัตกรรม และ ประยุกต์ใช้กับการพัฒนา สมรรถนะของนักเรียน ได้อย่างเหมาะสม 4. ดำเนินการจำหน่าย อุปกรณ์เทคโนโลยีที่ล้าสมัย และไม่สามารถใช้งานได้ 5. อนุมัติงบประมาณ เพื่อจัดซื้อ/จัดจ้าง สรรหา อุปกรณ์เทคโนโลยี เพื่อการเรียนการสอน ที่ทันสมัยเหมาะสมกับ การพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน ตามเป้าหมาย	2. ติดตามตรวจสอบครู ว่าได้รับการพัฒนา ความสามารถทาง เทคโนโลยี การวิจัย และการพัฒนานวัตกรรม อย่างเพียงพอหรือไม่ 3. ติดตามตรวจสอบ ประสิทธิภาพ ของเทคโนโลยี รวมทั้ง Application ใหม่ ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัด การเรียนการสอน	3. การดำเนินการเพิ่ม ประสิทธิภาพการใช้ เทคโนโลยี การปรับปรุง และพัฒนาอุปกรณ์ และโปรแกรมที่เหมาะสม สำหรับใช้งาน ในสถานศึกษา ทำให้ นักเรียนสามารถเรียนรู้ และปฏิบัติตามที่ได้เรียนรู้ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ตาราง 14 (ต่อ)

ปัจจัยด้านสถานศึกษา ที่ส่งต่อการพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21			
ได้แก่ 1) ด้านนโยบายสถานศึกษา 2) ด้านการเงินและงบประมาณ และ 3) ด้านการบริหารจัดการ			
การวางแผน (Plan)	การลงมือปฏิบัติ (Do)	การติดตาม ประเมินผล (Check)	การปรับปรุง (Action)
1. นโยบายสถานศึกษา			
1. กำหนดนโยบายในการส่งเสริมพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนด้านการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาบุคลากร และการใช้เทคโนโลยี ที่ทันสมัย	1. ดำเนินงานส่งเสริมพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนด้านการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาบุคลากร และการใช้เทคโนโลยี ที่ทันสมัย ที่ชัดเจนและเข้าใจง่ายเพื่อให้ทุกคนในสถานศึกษา เข้าใจและปฏิบัติตามนโยบายที่กำหนดไว้	1. ประเมินผล การดำเนินงาน การตรวจสอบผลลัพธ์ที่ได้จากการดำเนินงานตามนโยบาย สถานศึกษา ตรวจสอบว่ามีการปฏิบัติตามแผนการดังกล่าวอย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพหรือไม่	1. ทบทวนนโยบายการจัดการศึกษาให้เหมาะสมกับการพัฒนาสมรรถนะและความต้องการของนักเรียนในยุคปัจจุบัน
2. วางแผนในการพัฒนาหลักสูตร การเรียนรู้ ที่เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตลอดเวลาและความต้องการของตลาดแรงงานในอนาคต เพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21	2. พัฒนาทักษะและความสามารถของบุคลากรในสถานศึกษา เพื่อให้สามารถทำงานตามนโยบายและมาตรฐานการศึกษาชาติได้อย่างเหมาะสม	2. ตรวจสอบและวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของสถานศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นประโยชน์ในการตัดสินใจ	2. พัฒนาและสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการสอน และการเรียนรู้ของนักเรียน
3. กำหนดนโยบายการกระจายอำนาจ บริหารงาน เพื่อส่งเสริมการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อยกระดับคุณภาพการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน	3. พัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการพัฒนาสมรรถนะของนักเรียน รวมถึงการใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้ อย่างเหมาะสม	3. ตรวจสอบว่านโยบายสถานศึกษาสนับสนุนการพัฒนาทักษะทางด้านการเรียนรู้ และสมรรถนะของนักเรียนอย่างไร	3. ปรับปรุงโครงสร้าง และการจัดการสถานศึกษา เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของการเรียนรู้ และการพัฒนาสมรรถนะของนักเรียน
			4. สนับสนุนให้บุคลากรในสถานศึกษาได้รับการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 อย่างเพียงพอสำหรับการปฏิบัติงาน
			5. สนับสนุนการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ ที่กระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ และการแก้ปัญหา เพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21

ตาราง 14 (ต่อ)

ปัจจัยด้านสถานศึกษา ที่ส่งต่อการพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21			
ได้แก่ 1) ด้านนโยบายสถานศึกษา 2) ด้านการเงินและงบประมาณ และ 3) ด้านการบริหารจัดการ			
การวางแผน (Plan)	การลงมือปฏิบัติ (Do)	การติดตาม ประเมินผล (Check)	การปรับปรุง (Action)
2. ด้านการเงินและงบประมาณ			
1. วางแผนเพื่อกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายทางการเงินที่ชัดเจน มีแผนปฏิบัติการโครงการและกิจกรรมที่สนับสนุนการพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนแบบยั่งยืนและถูกต้อง	1. ดำเนินการจัดสรรงบประมาณให้สอดคล้องเหมาะสมกับโครงการและกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน เช่น การสนับสนุนการศึกษาตามหลักสูตรและโครงการทักษะอาชีพ	1. ทบทวนและตรวจสอบข้อมูลงบประมาณเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของระบบบัญชีและการบันทึกข้อมูลทางการเงิน	1. ทำความเข้าใจและปรับปรุงกระบวนการบริหารงานงบประมาณ เช่น การพัฒนานโยบายและกระบวนการทางการเงิน พัสตุ บัญชีให้ทันสมัย
2. บริหารจัดการความเสี่ยงทางการเงิน การวางแผน เพื่อการบริหารจัดการความเสี่ยงทางการเงินที่อาจเกิดขึ้น เช่น การเตรียมพร้อมกับการปรับปรุงรายได้หรือค่าใช้จ่ายที่ไม่คาดคิดที่อาจกระทบต่อแผนการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสมรรถนะของนักเรียน	2. ดำเนินการในการบริหารจัดการงบประมาณ เพื่อให้การใช้จ่ายงบประมาณในโครงการกิจกรรมเกิดประสิทธิภาพ เป็นไปตามแผนงานและงบประมาณ	2. ตรวจสอบการใช้จ่ายว่าถูกต้องตามที่ได้วางแผนไว้หรือไม่	2. ปรับปรุงข้อมูลการบริหารงานงบประมาณและบันทึกข้อมูล เพื่อให้มั่นใจได้ว่ามีความถูกต้องและครบถ้วน
3. กำหนดผู้รับผิดชอบในการช่วยระดมทรัพยากร จากภาคีเครือข่ายเพื่อใช้ในการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนงานโครงการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสมรรถนะของนักเรียน	3. รายงานผลเกี่ยวกับการเงินและการประเมินผล เพื่อให้ผู้บริหารและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถตัดสินใจในการดำเนินการต่อไปได้ด้วยข้อมูลที่ถูกต้อง	3. รายงานผลเกี่ยวกับการเงินและการประเมินผล เพื่อให้ผู้บริหารและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถตัดสินใจในการดำเนินการต่อไปได้ด้วยข้อมูลที่ถูกต้อง	3. พัฒนาทักษะและความรู้ทางการเงิน บัญชี พัสตุให้กับบุคลากร เพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ในการจัดการทรัพยากรการเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ตาราง 14 (ต่อ)

ปัจจัยด้านสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อการพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21			
ได้แก่ 1) ด้านนโยบายสถานศึกษา 2) ด้านการเงินและงบประมาณ และ 3) ด้านการบริหารจัดการ			
การวางแผน (Plan)	การลงมือปฏิบัติ (Do)	การติดตาม ประเมินผล (Check)	การปรับปรุง (Action)
3. ด้านการบริหารจัดการ			
1. วางแผนในการใช้ทรัพยากรที่มีอย่างจำกัด เพื่อให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ	1. ดำเนินการตามแผนการทำงานที่ได้วางไว้ เพื่อให้การบริหารจัดการทำงานได้เป็นระบบและมีประสิทธิภาพ	1. ตรวจสอบผลลัพธ์ของการบริหารจัดการที่ได้ทำไปแล้ว โดยการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตรวจสอบว่าได้ผลลัพธ์ตามที่คาดหวังหรือไม่	1. ทบทวนและปรับปรุงนโยบายและกระบวนการที่มีผลต่อการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ในสถานศึกษา
2. วางแผนในการพัฒนานโยบายและกระบวนการที่สนับสนุนการเรียนรู้และการสอนที่ส่งผลต่อการพัฒนาสมรรถนะของนักเรียน	2. ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดอย่างมีประสิทธิภาพ	2. ตรวจสอบและทบทวนแผนการดำเนินงานที่กำหนดไว้เพื่อดูว่ามีการดำเนินการตามแผนหรือไม่	2. เพิ่มความสามารถของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เช่น การพัฒนาทักษะและความรู้ด้านการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21
3. สนับสนุนให้สถานศึกษาสามารถใช้สื่อและเทคโนโลยีในการสอนและการเรียนรู้ที่เหมาะสม	3. ดำเนินการพัฒนาทักษะและความรู้ในสมรรถนะของผู้เรียนของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง	3. ประเมินผลว่ามีการส่งเสริมการเรียนรู้และการพัฒนาทักษะของบุคลากรที่เกี่ยวข้องหรือไม่	3. ปรับปรุงเพื่อสนับสนุนการใช้สื่อและเทคโนโลยีในการบริหารจัดการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงาน
4. วางแผนในการพัฒนาทักษะและความรู้ของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สามารถพัฒนาสมรรถนะของการเรียนรู้ในยุคปัจจุบัน			

ตาราง 14 (ต่อ)

ปัจจัยด้านการพัฒนาบุคลากร ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาสมรรถนะของนักเรียน ได้แก่ ตัวแปร 1) ด้านความรู้ความสามารถ 2) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน			
การวางแผน (Plan)	การลงมือปฏิบัติ (Do)	การติดตาม ประเมินผล (Check)	การปรับปรุง (Action)
1. ด้านความรู้ความสามารถ			
1. วางแผนเพื่อประเมินความต้องการของบุคลากรในการพัฒนาทักษะและความรู้ของบุคลากรทางด้านการพัฒนาสมรรถนะของนักเรียน เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการและตรงตามวัตถุประสงค์ได้	1. จัดกิจกรรมฝึกอบรมและการพัฒนาทักษะให้กับบุคลากร เช่น การพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาสมรรถนะของนักเรียน การฝึกอบรมในการใช้เทคโนโลยีใหม่หรือการเรียนรู้ทักษะทางด้านการสื่อสารและการจัดการ	1. ใช้เครื่องมือหรือวิธีการตรวจสอบทักษะและความรู้ของบุคลากรว่าตรงกับเกณฑ์หรือมาตรฐานที่กำหนดไว้หรือไม่ เช่น การทดสอบความรู้ทางวิชาการหรือทักษะที่เกี่ยวข้อง	1. ปรับปรุงแผนการพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนให้เกิดความชัดเจนเพื่อเสริมสร้างทักษะและความรู้ของบุคลากรซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายและความต้องการที่มีอยู่
2. วางแผนเพื่อให้มีการพัฒนาและฝึกอบรมที่เหมาะสมสำหรับบุคลากร เพื่อเพิ่มศักยภาพในการทำงานการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การออกแบบการเรียนรู้ที่มุ่งสู่สมรรถนะของนักเรียน	2. พัฒนาระบบงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้มีการจัดการที่มีประสิทธิภาพและทันสมัย	2. มีการนิเทศการจัดการเรียนรู้ของครูและบุคลากร การใช้แบบทดสอบวัดความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียน	2. ปรับปรุงผลจากการจัดกิจกรรมฝึกอบรมและการพัฒนาสมรรถนะที่จำเป็น เช่น การเรียนรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยียุคใหม่การพัฒนาสมรรถนะการสื่อสาร หรือสมรรถนะในการใช้งานเครื่องมือที่สามารถเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของครูและบุคลากร
3. วางแผนเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้กับบุคลากร โดยการใช้เทคโนโลยีและเครื่องมือการเรียนรู้ที่ทันสมัย	3. สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีและเครื่องมือการเรียนรู้ให้กับบุคลากร ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการสอนและการเรียนรู้	3. การตรวจสอบจากการวัดผลสัมฤทธิ์หลังจากการฝึกอบรมหรือกิจกรรมพัฒนาสมรรถนะของนักเรียน	3. นำผลการประเมินจากกิจกรรมการพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนมาปรับปรุง เพื่อวางแผนในการดำเนินงานครั้งต่อไปให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ตาราง 14 (ต่อ)

ปัจจัยด้านการพัฒนาบุคลากร ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาสมรรถนะของนักเรียน ได้แก่ ตัวแปร 1) ด้านความรู้ความสามารถ 2) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน			
การวางแผน (Plan)	การลงมือปฏิบัติ (Do)	การติดตาม ประเมินผล (Check)	การปรับปรุง (Action)
2. การมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน			
1. วางแผนวิเคราะห์ และตระหนักถึง ความต้องการที่สำคัญ ในการปฏิบัติงาน ที่มีผลต่อการพัฒนา สมรรถนะของนักเรียน เช่น การฝึกอบรมทักษะ เพิ่มเติมหรือการพัฒนา ทักษะทางวิชาการ	1. ดำเนินการตาม เป้าหมายการทำงาน และเป็นไปตาม ความต้องการของ การศึกษา เช่น เพิ่มประสิทธิภาพ ในการสอนและการเรียนรู้ 2. บุคลากรได้รับ การพัฒนาทักษะ และความรู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเพิ่มสมรรถนะ ในการจัดการเรียนการสอน ที่มีประสิทธิภาพ	1. ตรวจสอบข้อมูล การปฏิบัติงาน ในระยะเวลาที่กำหนด เพื่อเปรียบเทียบกับ เป้าหมายที่ตั้งไว้ 2. ประเมินผล การปฏิบัติงานของ บุคลากรว่ามีผลต่อ การพัฒนาสมรรถนะ ของนักเรียนอย่างไร	พัฒนากระบวนการ หรือ วิธีการเพื่อปรับปรุง การมุ่งผลสัมฤทธิ์ของ บุคลากรให้เหมาะสม
2. กำหนดเป้าหมาย ที่ชัดเจนและ การวางแผน ระยะยาว เพื่อให้ บุคลากรมีความเข้าใจ และสามารถปฏิบัติ ตามเป้าหมาย ในการพัฒนาสมรรถนะ ของนักเรียนได้ อย่างมีประสิทธิภาพ			
3. สนับสนุนให้บุคลากร มีโอกาสนในการพัฒนา ทักษะและความรู้ ตามเป้าหมายที่กำหนด			

ขั้นตอนที่ 2 การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดปทุมธานี

ผลการประเมิน ระดับความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดปทุมธานีโดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการใช้รูปแบบ

สำหรับการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้วิจัย ได้มีหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการใช้รูปแบบตามที่กำหนดไว้เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดปทุมธานี โดยมีผลการประเมิน ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลทั่วไป ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการใช้รูปแบบจำนวน 30 คน มาจากผู้บริหารสถานศึกษา 10 คน รองผู้บริหารสถานศึกษา 10 คน ครู 10 คน ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา และประเภทบุคลากร โดยใช้สถิติพื้นฐานเพื่อวิเคราะห์ ได้แก่ การหาความถี่ การคำนวณค่าร้อยละ การหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังนี้

ตาราง 15 แสดงข้อมูลทั่วไปของผู้ประเมินรูปแบบ

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	10	33.33
หญิง	20	66.67
รวม	30	100
2. ระดับการศึกษา		
ปริญญาตรี	11	36.67
ปริญญาโท	18	60.00
ปริญญาเอก	1	3.33
รวม	30	100
3. ตำแหน่ง		
ครู	10	33.33
รองผู้บริหารสถานศึกษา	10	33.33
ผู้อำนวยการสถานศึกษา	10	33.33
รวม	30	100

หมายเหตุ: n=30

จากตาราง 15 ข้อมูลจากผู้ประเมินรูปแบบ โดยการเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่าเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 66.67 เพศชาย คิดเป็นร้อยละ 33.33 ระดับการศึกษา ระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 36.67 ระดับปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 60.00 ระดับปริญญาเอก คิดเป็นร้อยละ 3.33 ประเภทบุคลากร ครู คิดเป็นร้อยละ 33.33 รองผู้อำนวยการ คิดเป็นร้อยละ 33.33 ผู้อำนวยการ คิดเป็นร้อยละ 33.33 ตามลำดับ

2. ผลการประเมินระดับความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการใช้รูปแบบ ดังนี้

สำหรับผลการประเมินระดับความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี จากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการใช้รูปแบบ จำนวน 30 คน โดยประเมินปัจจัยแต่ละด้าน ได้แก่ ด้านปัจจัยภายนอกสถานศึกษา สภาพชุมชนและเศรษฐกิจ การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี ด้านปัจจัยด้านสถานศึกษา นโยบายสถานศึกษา การเงินและงบประมาณ การบริหารจัดการ ด้านปัจจัยด้านบุคลากร ความรู้และความสามารถ และการมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน มีผลการประเมินดังตาราง 16

ตาราง 16 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าระดับความเหมาะสม และความเป็นไปได้
 ของรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21
 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี

รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนา สมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี	ระดับความเหมาะสม n = 30			ระดับความเป็นไปได้ n = 30		
	$\bar{X}$	SD	ค่าระดับ	$\bar{X}$	SD	ค่าระดับ
ปัจจัยภายนอกสถานศึกษา: สภาพชุมชนและเศรษฐกิจ	4.58	0.65	มากที่สุด	4.67	0.52	มากที่สุด
ปัจจัยภายนอกสถานศึกษา: การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี	4.60	0.61	มากที่สุด	4.59	0.60	มากที่สุด
ปัจจัยด้านสถานศึกษา: นโยบายสถานศึกษา	4.62	0.55	มากที่สุด	4.58	0.54	มากที่สุด
ปัจจัยด้านสถานศึกษา: การเงินและงบประมาณ	4.63	0.50	มากที่สุด	4.49	0.56	มากที่สุด
ปัจจัยด้านสถานศึกษา: การบริหารจัดการ	4.61	0.52	มากที่สุด	4.54	0.53	มากที่สุด
ปัจจัยด้านบุคลากร: ความรู้และความสามารถ	4.62	0.54	มากที่สุด	4.57	0.54	มากที่สุด
ปัจจัยด้านบุคลากร: การมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน	4.60	0.54	มากที่สุด	4.60	0.53	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.61	0.56	มากที่สุด	4.58	0.55	มากที่สุด

2.1 ผลการประเมินความเหมาะสม

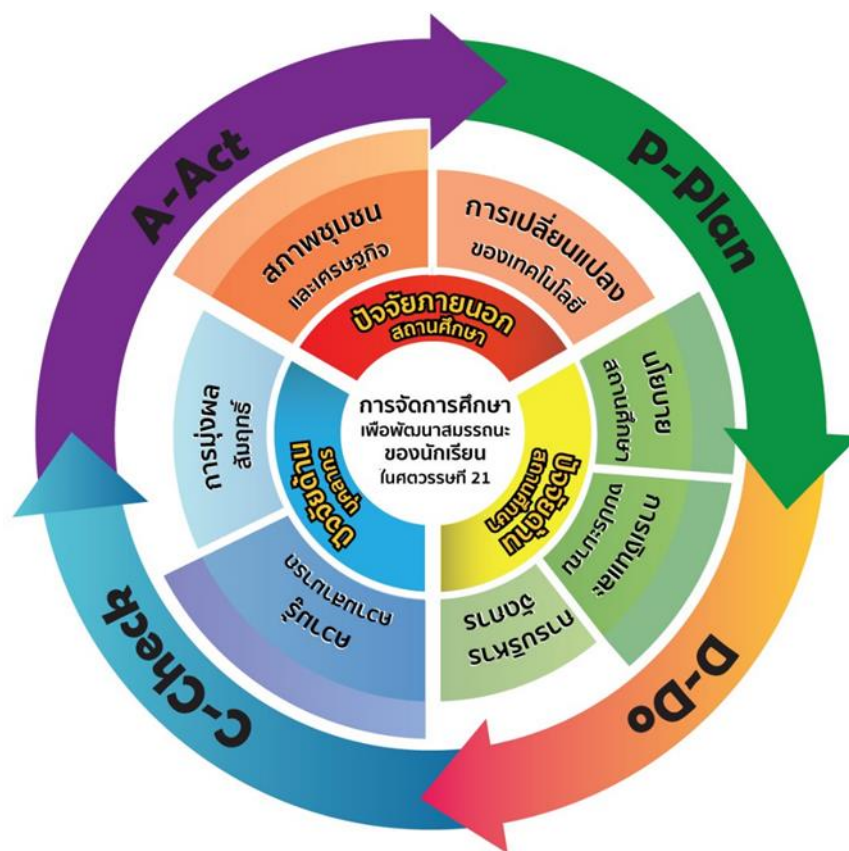
สำหรับผลการประเมินระดับความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี อยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.61$, $SD = .56$) เมื่อพิจารณาเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ความเหมาะสมของปัจจัยภายนอกสถานศึกษา พบว่า ด้านการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี ระดับความเหมาะสมมากที่สุด ($M = 4.60$, $SD = .61$) รองลงมาเป็นด้านสภาพชุมชนและเศรษฐกิจ ($M = 4.58$, $SD = .65$) ความเหมาะสมของปัจจัยด้านสถานศึกษา พบว่า ด้านการเงิน

และงบประมาณ มีความเหมาะสมมากที่สุด ($M = 4.63$, $SD = .50$) รองลงมาเป็นด้านนโยบายสถานศึกษา ($M = 4.62$, $SD = .55$) และด้านการบริหารจัดการ ($M = 4.61$, $SD = .52$) ส่วนความเหมาะสมของปัจจัยด้านบุคลากร พบว่า ด้านความรู้และความสามารถ มีความเหมาะสมมากที่สุด ($M = 4.62$, $SD = .54$) รองลงมาเป็นด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน ($M = 4.60$, $SD = .54$) ตามลำดับ

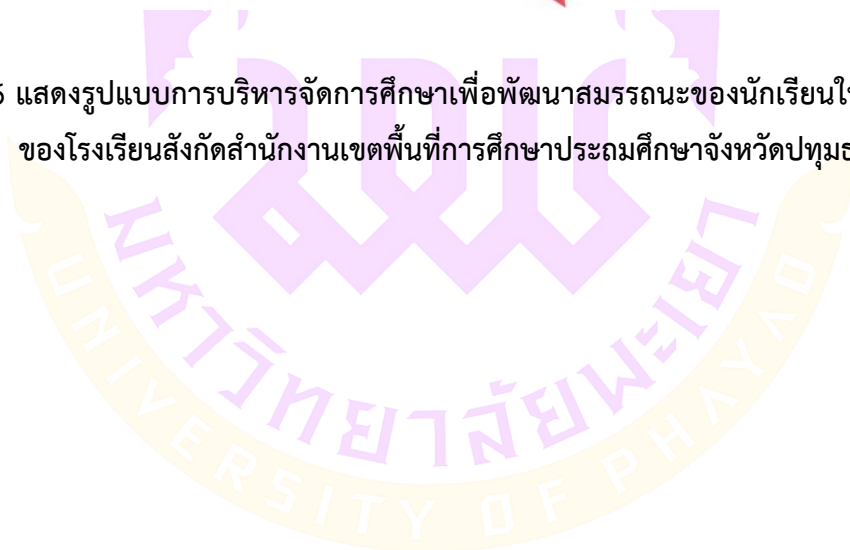
2.2 ผลการประเมินความเป็นไปได้

สำหรับผลการประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี อยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.58$, $SD = .55$) เมื่อพิจารณาเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ความเป็นไปได้ของปัจจัยภายนอกสถานศึกษา พบว่า ด้านสภาพชุมชนและเศรษฐกิจ มีความเป็นไปได้มากที่สุด ($M = 4.67$, $SD = .52$) รองลงมาเป็นด้านการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี ($M = 4.59$, $SD = .60$) ความเป็นไปได้ของปัจจัยด้านสถานศึกษา พบว่า ด้านนโยบายสถานศึกษา มีความเป็นไปได้มากที่สุด ($M = 4.58$, $SD = .54$) รองลงมาเป็นด้านการบริหารจัดการ ($M = 4.54$, $SD = .53$) และด้านการเงินและงบประมาณ ($M = 4.49$, $SD = .56$) ส่วนความเป็นไปได้ของปัจจัยด้านบุคลากร พบว่า ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน ความเป็นไปได้มากที่สุด ($M = 4.60$, $SD = .53$) รองลงมาเป็นด้านความรู้และความสามารถ ($M = 4.57$, $SD = .54$) ตามลำดับ สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2 ที่กล่าวว่า รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี มีความเหมาะสม และความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากขึ้นไป (ดังปรากฏในตาราง 16)

จากผลการศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุของการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 และรูปแบบการบริหารตามหลักการ PDCA ผู้วิจัยได้นำมาสังเคราะห์ได้ดังภาพ 6

ภาพ 6 แสดงรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี

บทที่ 5

บทสรุป

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย ได้แก่ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุของการจัดการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี 2) เพื่อศึกษาความสอดคล้องกันของสมการโครงสร้างของปัจจัยเชิงสาเหตุกับข้อมูลเชิงประจักษ์ของรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี และ 3) เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารจัดการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยนี้ คือ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี จำนวน 300 คน

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการบริหารจัดการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี มีวิธีการดำเนินการวิจัย 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุของการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 โดยผู้วิจัยศึกษาวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร สิ่งพิมพ์บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 และนำมาสร้างแบบวัดแบบมาตราประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ และนำแบบวัดไปเก็บข้อมูลกับครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี จากนั้นนำไปวิเคราะห์ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation) และวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural equation modeling: SEM) โดยการวิเคราะห์เส้นทางอิทธิพล (Path Analysis) เพื่อทดสอบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่ใช้ศึกษาอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลโดยรวมของปัจจัย

ระยะที่ 2 สร้างและประเมินรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี โดยการนำปัจจัยเชิงสาเหตุ ทั้ง 3 กลุ่มปัจจัย ที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ ปัจจัยภายนอกสถานศึกษา ประกอบด้วย 1) สภาพชุมชนและเศรษฐกิจ 2) การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี ปัจจัยด้านสถานศึกษา ประกอบด้วย 1) นโยบายสถานศึกษา 2) การเงินและงบประมาณ 3) การบริหารจัดการ ปัจจัยด้านบุคลากร ประกอบด้วย 1) ความรู้และความสามารถ 2) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน รวม 3 กลุ่มปัจจัย 7 ด้าน มาสร้างรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี จากนั้นผู้วิจัยใช้วงจรเดมมิง (Deming Cycle) PDCA เป็นหลักสำคัญในสร้างเป็นรูปแบบโดยกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบจากการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 3 ด้าน ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) กระบวนการ จากนั้นจึงดำเนินการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน นำร่างรูปแบบ ที่ได้จากการสนทนากลุ่มมาสร้างรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 และประเมินรูปแบบโดยการนำรูปแบบที่ได้จากการสนทนากลุ่มไปสร้างแบบสอบถาม เพื่อประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ในการนำรูปแบบไปปฏิบัติ โดยการสอบถามความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง เป็นแบบประเมิน แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อประเมินความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติ

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ปัจจัยเชิงสาเหตุของการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี มี 4 ตัวแปร ได้แก่ ปัจจัยด้านบุคลากร คือ ด้านความรู้ความสามารถ ปัจจัยด้านสถานศึกษา คือ ด้านการเงินและงบประมาณ และด้านนโยบายสถานศึกษา ปัจจัยภายนอกสถานศึกษา คือ ด้านสภาพชุมชนและเศรษฐกิจ
2. โมเดลสมการโครงสร้างปัจจัยเชิงสาเหตุของการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์
3. ผลการประเมินรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี ในประเด็น

ความถูกต้องเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.61$, $SD = .56$) และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.58$, $SD = .55$)

อภิปรายผลการวิจัย

ในส่วนของการอภิปรายผล มีประเด็นดังนี้

1. จากผลการวิจัยที่พบว่า ปัจจัยเชิงสาเหตุของการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี มี 4 ตัวแปร โดยปัจจัยสำคัญ คือ ปัจจัยด้านความรู้ความสามารถของบุคลากรแสดงให้เห็นว่าการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียน ความรู้ความสามารถของครู คือ ปัจจัยสำคัญที่จะทำให้ผลการพัฒนานักเรียนบรรลุตามเป้าหมายที่พึงประสงค์ได้ สอดคล้องกับความเห็นที่ปรากฏในเอกสารของ สำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2565) ที่กล่าวไว้ว่า บุคลากรทางการศึกษา ควรมีความรู้ที่ลึกซึ้งเกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาและมาตรฐานการศึกษาเพื่อให้สามารถออกแบบและจัดการการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เบญญาภา เพิ่มบุญ (2564, น. 131) ที่ศึกษาสมรรถนะครูที่ส่งผลต่อทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 พบว่า การพัฒนาผู้เรียนของครูในการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมความสามารถในการพัฒนาทักษะชีวิต สามารถพัฒนานักเรียนให้มีสมรรถนะและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ได้ในระดับมาก

ผลงานวิจัยนี้ สอดคล้องกับการปฏิบัติงานจริงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยจะเห็นได้จากสถานศึกษาเกือบทุกแห่งรวมทั้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้จัดให้มีการอบรม สัมมนา เพื่อเพิ่มพูนความรู้ที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนให้แก่ครูในรอบปีการศึกษาหนึ่งไม่น้อยกว่า 20 ชั่วโมง อีกทั้งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ยังให้ความสำคัญแก่กระบวนการนิเทศติดตามผลทั้งภายนอกและภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อยกระดับความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนของครู

ปัจจัยด้านสถานศึกษา คือ ด้านการเงินและงบประมาณ และด้านนโยบายสถานศึกษา

สถานศึกษามีฐานะเป็นองค์กรหลักของการพัฒนาสมรรถนะของนักเรียน เนื่องจากด้านงบประมาณ หากจัดสรรงบประมาณที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพเป็นปัจจัยหลักที่ชัดเจนที่ส่งผลต่อการพัฒนาสมรรถนะของนักเรียน โรงเรียนที่ได้รับงบประมาณเพียงพอสามารถจัดหาทรัพยากรการเรียนการสอนที่ดี เช่น สื่อการสอน นวัตกรรมการศึกษา และการฝึกอบรมบุคลากร ซึ่งส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาโดยรวม หากไม่มีนโยบายและไม่มียกงบประมาณสนับสนุนอย่างเพียงพอ กิจกรรมการจัดการเรียนการสอนย่อมไม่สามารถดำเนินการไปได้จากการขาดงบประมาณในการสนับสนุนกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนเช่นการขาดสื่อการเรียนรู้ การจัดจ้างบุคลากรทางการศึกษา

ในทำนองกลับกันหากมีงบประมาณเพียงพอแต่ไม่มีนโยบายและแผนที่ชัดเจน งานพัฒนาสถานศึกษาก็ไม่สามารถดำเนินการได้ดี เนื่องจากขาดการวางแผนการดำเนินงานพัฒนาและเป้าหมายที่ชัดเจน ทำให้ไม่ทราบถึงสิ่งที่ต้องเตรียมในงานพัฒนา อันได้แก่เป้าหมาย เนื้อหาสาระเรียนรู้ บุคลากร สื่อการเรียนรู้ และการสนับสนุนจากส่วนต่าง ๆ จากที่กล่าวมานี้สอดคล้องกับ กันตพัฒน์ มณฑา (2561, น. 239) ที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร พบว่า การบริหารการเงินงบประมาณในโรงเรียนมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยเฉพาะในด้านการจัดสรรทรัพยากรเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ การพัฒนาครู และการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ และ ศุภชัย ศรีสุชาติ (2563, น.4-26) ที่ศึกษาวิจัยเปรียบเทียบการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ด้านการศึกษาบทเรียนจากนานาชาติ พบว่า นโยบายการศึกษามีบทบาทสำคัญในการกำหนดแนวทางและกลยุทธ์ที่ช่วยพัฒนาความสามารถของนักเรียน โดยการนำนโยบายไปปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพนั้นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน รวมถึงการประเมินและปรับปรุงนโยบายอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21

ในส่วนปัจจัยภายนอกสถานศึกษา ผู้วิจัยเลือกศึกษา 3 ปัจจัยย่อย แต่ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยด้านสภาพชุมชนและเศรษฐกิจ เป็นสาเหตุที่มีนัยยะสำคัญ แต่อย่างไรก็ตามอีกสองปัจจัยย่อย คือ ด้านการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีกับและสภาพวัฒนธรรมในชุมชน ล้วนแต่มีอิทธิพลสูงทั้งสิ้น ดังนั้น สถานศึกษาควรให้ความสำคัญในการบริหารเพื่อปรับตัวเองรับกับปัจจัยทั้งสามด้าน ทั้งนี้ เพราะปัจจัยภายนอกเป็นปัจจัยที่อยู่นอกเหนือการจัดการของสถานศึกษา แต่สถานศึกษาควรต้องปรับตัวเองเพื่อรองรับอิทธิพลที่เกิดจากปัจจัยเหล่านี้ อย่างไรก็ตาม เช่นด้านชุมชนและเศรษฐกิจในชุมชน เนื่องจากการจัดการศึกษาในโรงเรียนจะประสบผลสำเร็จที่ดีต้องได้รับความร่วมมือและการสนับสนุนจากชุมชน หากโรงเรียนทำงานใกล้ชิดชุมชน สร้างความเชื่อมั่น ศรัทธาในการดำเนินงานให้แก่ชุมชนได้ หากขอความร่วมมือสิ่งใดชุมชนยอมให้ความร่วมมือเต็มที่ ดังผลการศึกษาของ นาวัน แกละสมุทร (2562) มีข้อสรุปอย่างหนึ่งว่า โรงเรียนจะต้องประสานสัมพันธ์กับ หน่วยงานต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ของการศึกษา ชุมชนจึงมีบทบาทและความสำคัญในการดูแล ส่งเสริมโรงเรียน เพื่อมุ่งหวังที่จะให้สมาชิกในชุมชนได้เข้าศึกษาและเป็นสมาชิกที่ดีมีคุณภาพของชุมชน โดยตอบสนองความต้องการของชุมชน ซึ่งในการพัฒนาโรงเรียนนั้นชุมชนมีบทบาทสำคัญในการที่ชุมชนจะช่วยเหลือโรงเรียน ซึ่งเป็นสถาบันการศึกษาของชุมชนโรงเรียนอาศัย ความร่วมมือสนับสนุนจากชุมชนทั้งในเรื่องการเงิน วัสดุอุปกรณ์และสิ่งต่าง ๆ ตลอดจนแรงงานแรงใจจากชุมชน ซึ่งจะแสดงให้เห็นว่าโรงเรียนเป็นสมบัติร่วมของชุมชนที่มีคุณค่า และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภัฏจนพร ศรีมงคล (2565) ที่ศึกษาเรื่องการสนับสนุนจากชุมชน พบผลว่า คือ สถานศึกษาได้พลังจากชุมชนมาช่วยในการจัดการศึกษา และชุมชนได้การศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน ดังนั้นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง

โรงเรียนกับชุมชน จึงเป็นความสำคัญอย่างยิ่งเพราะช่วยให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน ช่วยให้การพบปะ ความเคลื่อนไหวหรือความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับทั้งสองฝ่าย ช่วยลดและแก้ปัญหา ความขัดแย้งระหว่างกันและช่วยให้เกิดการมีส่วนร่วมที่เป็นไปเพื่อ ประโยชน์แก่ทั้งสองฝ่าย คือ ประโยชน์ต่อโรงเรียนและประโยชน์ต่อชุมชน

ปัจจัยด้านการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี ย่อมมีผลโดยตรงต่อการจัดการเรียน การสอน เพื่อพัฒนาสมรรถนะการอยู่ร่วมกับธรรมชาติและวิทยาการอย่างยั่งยืน ดังที่ วรากรณ์ สามโกเศศ (2563) ได้กล่าวว่า การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีในยุคดิจิทัลส่งผลให้การศึกษาต้องปรับตัว อย่างรวดเร็ว หากเราไม่สามารถปรับตัวได้ทัน การศึกษาจะเกิดล้าหลังโรงเรียน จึงจำเป็นต้อง นำเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงและความต้องการ ของสังคมในยุคปัจจุบันและสอดคล้องกับงานวิจัยของ Soparat et al. (2015) งานวิจัยนี้จัดทำ เพื่อสนับสนุนคนไทยรุ่นใหม่ให้มีความสามารถหลักของผู้เรียนที่สอดคล้องกับทักษะในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนหรือสถานศึกษาทุกระดับ จำเป็นต้องมีประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ เพื่อรองรับทั้งผลการเรียนรู้ และทักษะ นอกจากนี้ยังจำเป็นต้องมีการประเมินทางเลือกอีกด้วยสำหรับการประเมินทั้งแบบสรุป และแบบประเมิน เพื่อสนับสนุนรูปแบบการเรียนรู้แบบใหม่ผู้เรียนได้พัฒนาสมรรถนะหลัก 5 ประการ ได้แก่ 1) ความสามารถด้านการสื่อสาร 2) ความสามารถด้านการคิด 3) ความสามารถด้านการแก้ปัญหา 4) ความสามารถด้านการใช้ทักษะชีวิต และ 5) ความสามารถด้านการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี

2. รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนระดับ ชั้นประถมศึกษา ผู้วิจัยได้นำหลักการบริหารครบวงจรแบบเดมมิ่ง PDCA มาเป็นหลักของ การออกแบบการบริหาร เนื่องจากเป็นหลักการทำงานที่ครูและผู้บริหารสถานศึกษาค้นเคยกันอยู่แล้ว อีกทั้งไม่มีความซับซ้อนในขั้นตอนปฏิบัติ เมื่อออกแบบแล้วผู้วิจัยได้นำเข้าสู่การสัมมนาผู้เชี่ยวชาญ (Focus Group) เพื่อขอคำแนะนำสำหรับการปรับปรุงเพิ่มเติม ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่า รูปแบบ ที่สร้างขึ้นมีความเหมาะสมดี เพียงแต่ควรเพิ่มเติมข้อมูลในขั้นวางแผน (Plan) ขั้นดำเนินการ (Do) และขั้นตรวจสอบ (Check) และในด้านของการใช้คำและกลุ่มคำ ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อให้ง่าย และชัดเจน เมื่อครูในสถานศึกษานำไปปฏิบัติ โดยผู้วิจัยได้ปรับปรุงเพิ่มเติมข้อมูลในขั้นของการวางแผน (Plan) ขั้นดำเนินการ (Do) และขั้นตรวจสอบ (Check) ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญเรียบร้อยแล้ว

ในส่วนของการใช้ PDCA ในการบริหารงานในสถานศึกษานั้น งานวิจัยของ อีรพงศ์ ทับอินทร์ (2558) ศึกษาการใช้วงจรเดมมิ่ง (PDCA) ในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 พบว่า 1) การใช้วงจรเดมมิ่ง (PDCA) ในการบริหารงาน วิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา เขต 42 ภาพรวมและรายด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากและ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ 1.1) ด้านการปฏิบัติตามแผน 1.2) ด้านการวางแผน 1.3) ด้านการปรับปรุงและพัฒนา และ 1.4) ด้านการตรวจสอบ และ 2) ผลการ

เปรียบเทียบการใช้วงจรเดมมิ่ง (PDCA) ในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาเขต 42 จำแนกตามเพศในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน แต่พบว่า ระดับการศึกษา ตำแหน่งในการทำงาน ประสบการณ์ในการทำงาน วิทยฐานะและขนาดของโรงเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 สอดคล้องกับ ชนมณี ศิลาณกิจ และคณะ (2563) ได้ศึกษารูปแบบการบริหารโรงเรียน โดยใช้วงจรคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพปัจจุบันและปัญหาการบริหารโรงเรียนโดยใช้วงจรคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร พบว่า การบริหารจัดการด้วยระบบวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง (PDCA) มุ่งเน้นให้เกิดประสิทธิภาพตามเกณฑ์การประเมินรางวัลคุณภาพระดับองค์กร และการบริหาร โรงเรียนมีปัญหาในด้านการตรวจสอบไม่เป็นปัจจุบัน 2) รูปแบบการบริหารโรงเรียนโดยใช้วงจร คุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ประกอบด้วยหลักการ และแนวคิดของรูปแบบวัตถุประสงค์ของรูปแบบ และลักษณะการบริหารโรงเรียน 6 ด้าน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก 3) ผลการประเมินรูปแบบการบริหารโรงเรียนโดยใช้วงจรคุณภาพ สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร พบว่า รูปแบบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด มีความสอดคล้อง มีความเป็นไปได้และมีความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมาก ส่วน วิชชุดา วิจิตรวงศ์ (2562) ได้ศึกษาการบริหารสถานศึกษาโดยใช้วงจรคุณภาพเพื่อส่งเสริมอัตลักษณ์ของนักเรียน โรงเรียนพระหฤทัยคอนวนต์ กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ระดับการปฏิบัติในการบริหาร สถานศึกษาโดยใช้วงจรคุณภาพเพื่อส่งเสริมอัตลักษณ์ของนักเรียนโรงเรียนพระหฤทัยคอนวนต์ กรุงเทพมหานคร ใน 4 ด้าน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านการวางแผน ด้านการติดตาม ประเมินผล และด้านการแก้ไข ปรับปรุง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ในด้านของ คณศ เทพสุวรรณ (2564) โดยศึกษาจากโรงเรียนเทศบาล หุ่นหัวช้าง อำเภอห้วยช้าง จังหวัดลำพูน ผลพบว่า การดำเนินการแบบ PDCA อย่างครบวงจรช่วยให้ การทำงานในสถานศึกษา มีขั้นตอนและเป็นระบบ ผู้เกี่ยวข้องสามารถเข้าร่วมพร้อมกันนำไปสู่ การปฏิบัติได้ง่าย เพิ่มประสิทธิภาพการตรวจสอบและปรับปรุงกระบวนการ นอกจากนี้ PDCA ยังส่งเสริมการบริหารเชิงป้องกันและแก้ไขปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งช่วยให้สถานศึกษาสามารถ พัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างต่อเนื่อง ดังนั้นการบริหารจัดการศึกษาโดยใช้วงจรคุณภาพเดมมิ่ง (PDCA) สามารถช่วยให้การบริหารสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นระบบมากขึ้น

3. ผลการประเมินของรูปแบบในแง่ความถูกต้องเหมาะสม และความสามารถในการนำไปสู่ การปฏิบัติได้ โดยผู้ใช้ คือ ครูและผู้บริหารในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี เป็นการแสดง ให้เห็นว่า รูปแบบการบริหารที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น สอดคล้องตรงกับงานพัฒนาสมรรถนะของนักเรียน ระดับประถมศึกษาในจังหวัดปทุมธานี โดยการนำรูปแบบการบริหารนี้ไปใช้จะช่วยแก้ปัญหาด้าน การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะนักเรียนของจังหวัดปทุมธานีได้ ทั้งนี้เนื่องจากสำนักงานเขต

พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี ต่างให้ความสำคัญกับการพัฒนาสมรรถนะนักเรียนในศตวรรษที่ 21 โดยระบุไว้ในแผนพัฒนาการศึกษาของ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 (2566, น. 54-57) ในด้านพันธกิจ (Mission) ของการบริหารจัดการศึกษาข้อที่ 1 เรื่อง การยกระดับคุณภาพผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีทักษะในศตวรรษที่ 21 และสมรรถนะที่เหมาะสมตามช่วงวัย และในจุดเน้นของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ข้อที่ 2 เรื่องการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ส่งเสริมให้มีการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 นำไปสู่การมีอาชีพ มีงานทำ และส่งเสริมความเป็นเลิศของผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ดังนั้น สรุปได้ว่า รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ในการนำสู่การปฏิบัติจริง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. ผลการวิจัยแสดงให้เห็นความสำคัญของปัจจัยเชิงสาเหตุของการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ทั้ง 4 ด้าน คือ ได้แก่ปัจจัยภายนอกสถานศึกษา ประกอบด้วย สภาพชุมชนและเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านสถานศึกษา ประกอบด้วยด้าน 1) นโยบายสถานศึกษา 2) การเงินและงบประมาณ ปัจจัยด้านบุคลากร ประกอบด้วย ความรู้และความสามารถ โดยมีด้านความรู้ความสามารถของบุคลากร เป็นปัจจัยสำคัญโรงเรียน ตลอดจนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี จึงควรต้องจัดให้มีการอบรมให้ความรู้ พัฒนาความสามารถของครูอย่างต่อเนื่องและทั่วถึง ด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น เชิญวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญมาบรรยายและอบรมเชิงปฏิบัติการในด้านการพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21
2. สถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรให้ความสำคัญกับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง บริหารสถานศึกษาโดยให้ความสำคัญในด้านความทันสมัยของสื่อการสอน เครื่องมือหรืออุปกรณ์การเรียนการสอน ตลอดจนส่งเสริมให้ครูและบุคลากรมีความรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง มีความรู้ความสามารถในการใช้แอปพลิเคชันที่พัฒนาขึ้นและมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา
3. สถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรนำรูปแบบการบริหารโดยใช้หลักของ PDCA มาช่วยพัฒนาการเรียนการสอน ตลอดจนการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียน ที่เป็นเป้าหมายของการบริหารจัดการศึกษาอย่างจริงจังและต่อเนื่อง
4. สถานศึกษาควรมีการเตรียมความพร้อมในด้าน ๆ ในการนำรูปแบบไปใช้ในการบริการจัดการสถานศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ผู้ที่สนใจศึกษางานวิจัยนี้ควรนำไปต่อยอดงานวิจัย เช่น นำตัวแปรตาม คือ การจัดการเรียนการสอนมาออกแบบ เพื่อศึกษาในฐานะเป็นตัวแปรอิสระ เพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ทั้งนี้เพื่อให้เข้าใจไปในแนวทางเดียวกันในการนำสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ การปฏิบัติงาน ที่มีความสอดคล้องกับบริบทของแต่ละหน่วยงาน
2. ควรนำรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียน ไปทำการวิจัย และทดลองในสภาพจริง
3. ควรมีการศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะครูในมิติอื่นเพิ่มเติม เพื่อส่งเสริมและพัฒนาสมรรถนะของครูในด้านต่าง ๆ ในการจัดการเรียนการสอนที่เท่าทันการเปลี่ยนแปลง ในยุคปัจจุบันและอนาคต

บรรณานุกรม

- กมล รอดคล้าย. (2564). *การเป็นผู้นำทางการศึกษาในยุคปฏิรูป*. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์.
- กรมวิชาการ. (2544). *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน* (พิมพ์ครั้งที่ 2). องค์การรับส่งสินค้าและ
พัสดุภัณฑ์.
- กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
นครราชสีมา. (2565). *คู่มือ แนวทางการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะ*.
<https://esdc.mattayom31.go.th/doc1-2/>
- กัญจนพร ศรีมงคล. (2565). *การสร้างความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับชุมชนที่ส่งผลต่อการบริหาร
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1* [วิทยานิพนธ์
ปริญญาคุชฌีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี].
- กัญญาพัชญ์ กานต์ภูวนันต์. (2562). *รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21
ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ. วารสารครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,*
47(1), 1-17.
- กันตพัฒน์ มณฑา. (2561). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร. วารสารสหวิทยาการวิจัยฉบับบัณฑิตศึกษา,* 8(2),
289-296.
- ขวัญชัย ช้วน. (2561). *การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้
ในศตวรรษที่ 21. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม,* 79(2),
77-96.
- คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา. (2562). *แผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา*. ม.ป.พ.
- คณิศ เทพสุวรรณ. (2564, 28 กุมภาพันธ์). *การพัฒนาการบริหารโรงเรียนด้วยวงจรคุณภาพเดมมิ่ง
(PDCA) และการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในโรงเรียนเทศบาลทุ่งหัว
ช้าง อำเภอทุ่งหัวช้าง จังหวัดลำพูน*. [Paper presentation]. การประชุมวิชาการระดับชาติ
ครั้งที่ 7 “วิถีพุทธ วิถีชุมชน รากฐานชีวิตศรัทธาเชิงสังคมล้านนาในสังคมวิถีใหม่”, วิทยาลัยสงฆ์
ลำพูน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ชนมณี ศิลาณกิจ, อำนวย ทองโปร่ง, รังสรรค์ มณีเล็ก, และสุวัฒน์ วิวัฒนานนท์. (2563). *รูปแบบการ
บริหารโรงเรียนโดยใช้วงจรคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
กรุงเทพมหานคร. วารสารคุชฌีบัณฑิตทางสังคมศาสตร์,* 10(1), 43-58.

- ชนินทร์ แสงแก้ว. (2546). *การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา* [วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยศิลปากร].
- ชินภัทร ภูมิรัตน. (2552). *การจัดการความรู้ทางการศึกษา*. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- เดช ดอนจันทร์โคตร. (2550). *การบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาเลย เขต 2* [วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยขอนแก่น].
- ตรีคม พรหมบุญ. (2563). *การพัฒนาระบบการทดสอบสมรรถนะหลักของผู้เรียนระดับประถมศึกษาตอนต้น เพื่อส่งเสริมการยกระดับคุณภาพผู้เรียนในศตวรรษที่ 21*. สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน).
- ทวิกา ตั้งประภา. (2556). *การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียน: กรณีศึกษา การยกระดับการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนา “สมรรถนะและผลลัพธ์ของนักเรียน ในศตวรรษที่ 21” ของประเทศสิงคโปร์*. *วารสารครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*, 41(3), 215-229.
- ทิตินา แคมมณี. (2550). *ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธนกฤต อึ้งน้อย. (2563). *รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูใหม่ในศตวรรษที่ 21 ตามแนวคิดโรงเรียนเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยนเรศวร].
- ธีรพงศ์ ทับอินทร์. (2558). *การใช้วงจรเดมมิง (PDCA) ในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42*. *วารสารชุมชนวิจัยและพัฒนาสังคม*, 9(2), 68-78.
- ธีระ รุญเจริญ. (2559). *แนวคิดและทฤษฎีการบริหารการศึกษา*. ธรรมสาร.
- นพพร ลีปรีชา. (2561). *สมรรถนะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21: แนวคิดและแนวทาง*. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นรินทร์ เนาวประทีป. (2540). *การควบคุมคุณภาพ*. พิสิกส์เซ็นเตอร์.
- นาวัน แกละสมุทร. (2562). *การส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนวัดใหญ่ บ้านบ่อ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร*. *วารสาร มจร. พุทธปัญญาปริทรรศน์*, 4(3), 569-580.
- นิตยา กัญณิกาภรณ์. (2553). *การศึกษาปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อการพัฒนาตนเองตามจรรยาบรรณวิชาชีพของข้าราชการครู สังกัดกรุงเทพมหานคร* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ].
- บุญชม ศรีสะอาด. (2541). *การพัฒนาการสอน*. สุวีริยาสาสน์.

- เบญญาภา เพิ่มบุญ. (2564). สมรรถนะครูที่ส่งผลต่อทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โรงเรียน
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3. *วารสารพุทธมคัศ*, 6(1),
31-139.
- ประยูร บุญใช้, และภูมิพงศ์ จอมหงษ์พิพัฒน์. (2558). การวิจัยและพัฒนากิจการกระบวนกรเรียนรู้
แบบบูรณาการโดยใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นเป็นฐาน สำหรับสถานศึกษาในชุมชน
รอบหนองหาร จังหวัดสกลนคร. *วารสารบัณฑิตศึกษา*, 12(58), 185-194.
- ประสิทธิ์ ศรีประเสริฐ. (2562). *หลักการบริหารการศึกษาเพื่อพัฒนาการศึกษา*. พรเจริญ.
- พรธิดา วิเชียรปัญญา. (2547). *การจัดการความรู้: พื้นฐานและการประยุกต์ใช้*. เอ็กสเปอร์เน็ท.
- พันธุ์ญา รักษาผล. (2554). *การนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในสำนักงานปลัดกระทรวง
สาธารณสุข* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ไม้ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัย
ธุรกิจบัณฑิต].
- พิชิต โคตรมา. (2551). *การศึกษาสภาพและปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อบริหารโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 2* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ไม้ได้ตีพิมพ์,
มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ].
- ไพฑูรย์ สีนลาธน์. (2563). *การบริหารการศึกษา: ทฤษฎีและการปฏิบัติ*. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- ภารดี อนันต์นาวี. (2551). *หลักการ แนวคิด ทฤษฎี ทางการบริหารการศึกษา*. มนตรี.
- มนต์ชัย เทียนทอง. (2556). *นวัตกรรม: การเรียนและการสอนด้วยคอมพิวเตอร์*. แดเน็กซ์
อินเตอร์เตอร์ปอเรชั่น.
- มนัสนันท์ เกิดเอี่ยม. (2565). *การพัฒนาแบบการบริหารคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศของกลุ่ม
โรงเรียนไทยรัฐวิทยา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน* [วิทยานิพนธ์ปริญญา
ดุขภูบัณฑิต ไม้ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยบูรพา].
- มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์. (2553). *คู่มือการจัดระบบการเรียน
การสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้*. เทียนวัฒนา.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต. (2550). *การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ*. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย
ราชภัฏสวนดุสิต.
- มาลี สืบกระแสน. (2552). *การพัฒนาแบบองค์การแห่งการเรียนรู้ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
[วิทยานิพนธ์ปริญญาดุขภูบัณฑิต ไม้ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยสยาม]*.
- รวีวรรณ สุ่มมาตย์. (2565). *รูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียน
ระดับมัธยมศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามหลักอิทธิบาท 4*. *วารสารวิจัยและวิชาการ*, 5(6), 123-
136.

- รัตน์ บัสนันท์. (2552). *การวิจัยและพัฒนานวัตกรรมการศึกษา*. คำสมัย.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554*. นานมีบุ๊คส์.
- รุ่ง แก้วแดง. (2542). *ปฎิบัติการศึกษไทย*. มติชน.
- วนิดา ภูขำนิ. (2564). *การพัฒนาสมรรถนะของครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21: กรณีโรงเรียนบ้านนาตาลคำข้า [วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร]*.
- วรภัทร ภูเจริญ. (2541). *แนวทางการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา*. พิมพ์ดีด.
- วรภรณ์ สามโกเศศ. (2563, 2 กันยายน). *ปฏิรูปครุศึกษาของประเทศไทย*. มติชนรายวัน.
- วรภรณ์ สุขสุแพทย์. (2563). *การวิจัยในชั้นเรียน: เครื่องมือพัฒนาครู*. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วาโร เพ็งสวัสดิ์. (2553). *สถิติประยุกต์สำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์*. สุวิริยสาส์น.
- วิจารณ์ พานิช. (2558). *บันทึกชีวิตครูสู่ชุมชนการเรียนรู้*. มูลนิธิสยามกัมมาจล.
- วิชชุดา วิจิตรวงศ์. (2562). *การบริหารสถานศึกษาโดยใช้วงจรคุณภาพเพื่อส่งเสริมอัตลักษณ์ของนักเรียนโรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ กรุงเทพมหานคร*. *วารสารบัณฑิตศึกษา มจร*. บ้านสมเด็จเจ้าพระยา, 4(2), 46-55.
- วิษณุศุทธิ์ เมาระพงษ์. (2555). *การพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้*. เอ็กสเปอร์เน็ท.
- วิเชียร ไชยบัง. (2556). *ทำไมต้องจิตศึกษา*. อภิชาติ.
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2542). *การบริหาร หลักการ ทฤษฎี และประเด็นทางการศึกษา*. ทิพย์วิสุทธิ.
- วุฒิชัย นิยมเทศ. (2564). *รูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนระดับประถมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ [วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์]*.
- ศุภชัย ศรีสุชาติ. (2563). *การศึกษาวิจัยเปรียบเทียบการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ด้านการศึกษา บทเรียนจากนานาประเทศ*. สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา. (2548). *คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพของสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการในการบริหารการศึกษา: นักบริหารมีอาชีพ*. พิมพ์พันธ์.
- สมชาย รัตน์ทองคำ. (2550). *สังคมและวัฒนธรรมเพื่อการศึกษา เอกสารคำสอนการสอนทางกายภาพบำบัด*. <https://ams.kku.ac.th/aalearn/resource/edoc/tech /2social.pdf>
- สมพงษ์ จิตระดับ. (2561). *การบริหารการศึกษาในยุคสมัยใหม่*. บัณฑิต.
- สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์. (2564). *แนวทางการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนากำลังคนในศตวรรษที่ 21*. *วารสารครูสภาวิทยากร*, 2(1), 1-15.

สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์. (2542). *มุ่งสู่คุณภาพการศึกษา*. ไทยวัฒนาพานิช.

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2562). *แนวทางการพัฒนาครูในยุคดิจิทัล*. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สฤทธิ ผิวอ่อน, รสวลีย์ อักษรวงศ์, และวิวัฒน์ กิตติพิชัย. (2559). รูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา.

วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 17(1), 68-78.

สำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2565). *ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาและมาตรฐานการศึกษา*. ม.ป.พ.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปทุมธานี เขต 1. (2566). *รายงานผลการนิเทศกำกับติดตามและประเมินผล สพป.ปทุมธานีเขต 1 ปีการศึกษา 2566*. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปทุมธานี เขต 1.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). *หลักสูตรการเสริมสร้างสมรรถนะครูผู้ช่วยสู่การเป็นครูมืออาชีพ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ฉบับปรับปรุง 2553)*. ม.ป.พ.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2541). *การประกันคุณภาพการศึกษา: แนวทางการประกันคุณภาพการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ*. กรุงเทพมหานคร.

สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดปทุมธานี. (ม.ป.ป.). *กฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมจังหวัดปทุมธานี พ.ศ. 2558*. สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดปทุมธานี.

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2555). *คู่มือการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม (พ.ศ. 2554-2558) (แก้ไขเพิ่มเติม พฤศจิกายน พ.ศ. 2554)*. ออฟเซ็ท พลัส.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2558). *รายงานการวิจัยนโยบายการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา*. พริกหวานกราฟฟิค.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562). *กรอบสมรรถนะหลักผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับประถมศึกษาตอนต้น (ป.1-3)*. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2563). *สภาการศึกษาเสวนา 2019 (OEC Forum 2019) จากข้อเสนอแนะเชิงนโยบายสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษา*. พริกหวานกราฟฟิค.

สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดปทุมธานี. (2566). *มรดกทางวัฒนธรรม: การสร้างตัวตนคนมอญสามโคก จังหวัดปทุมธานี*. สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดปทุมธานี.

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2563).

การพัฒนาทักษะชีวิตในระบบการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพมหานคร. ครูสภาลาดพร้าว.

สุคนธ์ สินธพานนท์. (2554). วิธีสอนตามแนวปฏิรูปการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของเยาวชน. 9119
เทคนิค.

สุจิตรา ปทุมลังการ. (2552). ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรฐานสมรรถนะและการประเมินผล.

สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ.

สุทธิวรรณ ตันติรจนางค์. (2560). ทิศทางการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21. *Veridian E-Journal, Silpakorn University ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์ และศิลปะ*, 10(2), 2843-2854.

สุนทร โคตรบรรเทา. (2551). หลักการและทฤษฎีการบริหารการศึกษา. ปัญญาชน.

สุภมาส อังศุโชติ, สมถวิล วิจิตรวรรณ, & รัชนิกุล ภิญโญภาณุวัฒน์. (2557). สถิติการวิเคราะห์สำหรับ
การวิจัยทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์: เทคนิคการใช้โปรแกรม LISREL. เจริญดีมั่นคง.

สุภาลัย สายคำภา. (2564). การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุกที่ส่งผลต่อสมรรถนะของผู้เรียน
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพฯ เขต 2 [วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ].

สุรีย์ พงศ์ชัยเดชา. (2564). จิตวิทยาการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาครู. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สุวิมล ว่องวานิช. (2549). การประเมินอภิบาล. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อมรา รสสุข. (2541). คุณครูยุคโลกาภิวัตน์. *วารสารการศึกษา กทม*, 21(5), 21.

อาทิวราห์ ไตรภูมิ. (2564). สมรรถนะสำหรับอนาคตผู้เรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาประจำจังหวัดบุรีรัมย์ [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์,
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ].

อานนท์ ศักดิ์วรวิชญ์. (2547). แนวความคิดเรื่องสมรรถนะ Competency: เรื่องเก่าที่เรายังหลงทาง.
Chulalongkorn Review, 16(64), 57-78.

Anderson, J. (2022). Personalized learning: A guide for engaging students with
technology. *Journal of Educational Technology*, 15(3), 45-60.

Antonenko, P. P. (2014). Fostering collaborative problem solving and 21st century skills
using the DEEPER scaffolding framework. *Research and Teaching*, 43(6), 78-88.

Ariso, A., Giroto, M., & Segui, A. L. (2019). Assessing students competencies and
learning in master thesis projects: towards an integrated evaluation approach.
Journal of Management and Business Education, 2(1), 8-16.

- Black, P., & Wiliam, D. (1998). Assessment and classroom learning. *Assessment in Education: Principles, Policy & Practice*, 5(1), 7-14.
- Brown, W. B., & Moberg, D. J. (1980). *Organizational Theory and Management: A Macro Approach*. John Wiley & Sons.
- Bush, T. (2020). *Theories of Educational Leadership and Management*. Sage.
- Campbell, R. F., Corbally, J. E., & Nystrand, R. O. (1983). *Introduction to educational administration* (6 ed.). Allyn & Bacon.
- Darling-Hammond, L. (2017). The Importance of 21st Century Skills for Teacher Education. *Journal of Teacher Education*, 68(1), 2-6.
- Darling-Hammond, L., Flook, L., Cook-Harvey, C., Barron, B., & Osher, D. (2014). Implications for educational practice of the science of learning and development. *Applied Developmental Science*, 24(3), 97-140.
- Drucker, P. F. (2019). *Innovation and Entrepreneurship*. Routledge.
- Eisner, E. (1976). Education connoisseurship and criticism: Their form and functions in Educational evaluation. *Journal of Aesthetic Education*, 192-193.
- Epstein, J. L. (2018). *School, Family, and Community Partnerships: Preparing Educators and Improving Schools*. Routledge.
- Fayol, H. (2016). *General and Industrial Management*. Institute of Management.
- Fullan, M. (2022). *The New Meaning of Educational Change*. Teachers College Press.
- Fullan, M., & Langworthy, M. (2014). *A Rich Seam: How New Pedagogies Find Deep Learning*. Pearson.
- Garcia, R. (2023). Creating a Self-Directed Learning Culture in Educational Institutions. *International Journal of Education Development*, 47(3), 220-234.
- Gipps, C. (1994). *Beyond Testing: Towards a Theory of Educational Assessment*. Falmer.
- Glickman, C., & Burns, R. W. (2021). Supervision and Teacher Wellness: An Essential Component for Improving Classroom Practice. *Journal of Educational Supervision*, 4(1).
- Good, C. V. (1995). *Dictionary of Education*. Mc Graw - Hill.
- Hoy, W. K., & Miskel, C. G. (2021). *ducational Administration: Theory, Research, and Practice*. McGraw-Hill Education.

- Human Capital Analytics Group. (2017). *Competencies for the future CBS Master Student Survey*. <https://www.cbs.dk/files/cbs.dk/competencies-for-the-future.pdf>
- International Bureau of Education. (2018). *Examples of countries' definitions of key/core competencies*. <http://www.ibe.unesco.org/en/geqaf/annexes/technical-notes/examples-countries'-definitions-keycore-competencies>
- Johnson, D. W., & Johnson, R. T. (2015). 21st Century Learning: Research and Development. *International Journal of Teaching and Learning in Higher Education*, 27(1), 42-54.
- Jones, L. (2023). The impact of social media on communication. *International Journal of Communication Studies*, 12(2), 78-89.
- Joyce, B., & Weil, M. (1985). *Models of teaching* (2 ed.). Prentice-Hall.
- Keenan, S. (1996). *Concise Dictionary of Library and Information Science*. Bowker-Saur.
- Keeves, P. J. (1988). *Educational research, methodology and measurement: An international handbook*. Pergamon.
- Kimbrough, R. B., & Michael, Y. N. (1988). *Educational Administration: An Introduction* (3 ed.). MacMillan.
- Kirk, M. (2021). Efficiency through technology: A modern approach to management. *Business Management Review*, 10(1), 22-35.
- Leithwood, K. (2019). *Leading School Reform: School Leadership That Works*. Jossey-Bass.
- Likert, R. (1967). *New Patterns of Management*. McGraw-Hill.
- Lucas, R. (1997). Youth, Gender and Part-Time Work—Students in the Labour Process. *Work, Employment and Society*, 11(2), 595-614.
- McClelland, D. C. (1970). The two faces of power. *Journal of international Affairs*, 24, 29-47.
- Messick, S. (1989). *Educational Measurement*. Macmillan.
- Mintzberg, H. (2017). *The Nature of Managerial Work*. Harper & Row.
- OECD. (2018). *Teaching for the Future: Effective Classroom Practices to Transform Education*. OECD.

- Office of the Education Council. (2007). *Research Report on Globalization Impact on Thai Education Management in the Next 5 Years*. Office of the Education Council.
- Procter, & Paul. (1978). *Longman Dictionary of Contemporary English*. Longman.
- Reddy, L. A., & Anastasiou, D. (2020). Enhancing 21st Century Skills Through Education: An Analysis of Teaching Practices. *International Journal of Educational Research*, 105, 101721.
- Redecker, C., & Punie, Y. (2017). *European Framework for the Digital Competence of Educators: DigCompEdu*. Office of the European Union.
- Rogers, T., & Smith, M. (2020). Flexible Learning Management in the Digital Era: Innovations and Strategies. *Educational Technology Research and Development*, 68(4), 2171-2189.
- Sadler, D. R. (1989). Formative assessment and the design of instructional systems. *Instructional Science*, 18(2), 119-144.
- Sawyer, R. K. (2006). *The Cambridge handbook of the learning sciences*. Cambridge University Press.
- Schwirian, P. M. (1982). A model for measuring nursing productivity. *Journal of Nursing Administration*, 12(2), 5-9.
- Scriven, M. (1967). The Methodology of Evaluation. In R. W. Tyler, R. M. Gagne, & M. Scriven (Eds.), *Perspectives of Curriculum Evaluation* (pp. 39-83). Rand McNally.
- Sergiovanni, T. J. (1992). *Moral Leadership: Getting to the Heart of School Improvement*. Jossey Bass.
- Sergiovanni, T. J. (2020). *The Principalship: A Reflective Practice Perspective*. Allyn & Bacon.
- Sherwood, F. P. (1964). *The Management Approach to Budgeting*. Brussels. International Institute of Administrative Science.
- Smith, A., & Johnson, R. (2020). The role of technology in information accessibility. 9(4), 150-165.
- Smith, E. W. (1980). *The education encyclopedia*. Prentice-Hall.

- Soparat, S., Arnold, S. R., & Klaysom, S. (2015). The development of Thai learners' keycompetencies by project-based learning using ICT. *International Journal of Research in Education and Science*, 1(1), 11-22.
- Steiner, E. (1988). *Educology*. NSW.
- Stiggins, R. J. (2002). Assessment crisis: The absence of assessment for learning. *Phi Delta Kappan*, 83(10), 758-765.
- Taylor, F. W. (2018). *The Principles of Scientific Management*. Harper & Brothers.
- Taylor, P. (2021). Innovation in technology: Driving development across industries. *Technology and Development Journal*, 5(2), 99-115.
- Trilling, B., & Fadel, C. (2009). 21st Century Skills: What Do Students Need to Succeed. *Educational Leadership*, 67(1), 29-32.
- Tyler, R. W. (1949). *Basic Principles of Curriculum and Instruction*. University of Chicago Press.
- UNESCO. (2017). *Education for Sustainable Development Goals: Learning Objectives*. UNESCO.
- Voogt, J., & Roblin, N. P. (2012). Developing 21st Century Skills: A Global Perspective. *Educational Research Review*, 7(1), 1-21.
- Wiggins, G. (1993). *Assessing Student Performance: Exploring the Purpose and Limits of Testing*. Jossey-Bass.
- Willer, D. (1967). *Scientific Sociology: Theory and Method*. Prentice-Hall.
- Wolf, A. (1997). Assessment in higher education and the role of learning outcomes. *Studies in Higher Education*, 22(3), 319-332.
- Zinchenko, Y., & Morgunova, E. (2022). Competency Models of the Professional Institute of Education in the Conditions of Digitalization of Public Life. XIV International Scientific Conference "INTERAGROMASH 2021", Cham.

ภาคผนวก ก รายงานผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัยรูปแบบการบริหารจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี

รายงานผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัยรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนา สมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี

ชื่อ-สกุล	วุฒิการศึกษา	ตำแหน่งงาน/สังกัด
ดร.ชนาธิป ทุ้ยแป	ปริญญาเอก ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต (คด.) สาขาการวัดและประเมินผล ทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	ผู้อำนวยการสำนักทดสอบทาง การศึกษา/สำนักทดสอบทางการศึกษา สพฐ.กระทรวงศึกษาธิการ
ดร.กัมพล เจริญรักษ์	ปริญญาเอก ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต (ค.ด.) สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ	ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาเชี่ยวชาญ/สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1
ผศ.ดร.ธนู ทดแทนคุณ	ปริญญาเอก ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (วัฒนธรรมศาสตร์) มหาวิทยาลัย มหาสารคาม	ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา คณะศิลปศาสตร์/มหาวิทยาลัย เทคโนโลยีราชมงคลวิทยาเขต สุวรรณภูมิ
ดร.อภิเชษฐ์ นิยมพลีสุวรรณค์	ปริญญาเอก ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต (ค.ด.)สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา/สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาานครสวรรค์ เขต 1
ว่าที่ ร.ต.พินิจ สังกัพันธ์	ปริญญาเอก ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (ปร.ด.) วิจัย วัดผล และสถิติ ทางการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา	ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษา/ โรงเรียนบ้านชะอวด สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3

ภาคผนวก ข แบบวัดปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียน
ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
จังหวัดปทุมธานี

แบบวัดปัจจัยเชิงสาเหตุ

เรื่อง

การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี

คำชี้แจง

1. แบบวัดปัจจัยเชิงสาเหตุในการวิจัย มีจำนวน 3 ตอน
ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามและข้อมูลของ
สถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี
ตอนที่ 2 แบบวัดเกี่ยวกับปัจจัยเชิงสาเหตุของการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของ
นักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัด
ปทุมธานี ลักษณะของแบบวัดเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) ตามมาตราวัดของ
ลิเคิร์ท (Likert Scale) 5 ระดับ
ตอนที่ 3 แบบวัดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21
ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี
2. โปรดตอบทุกข้อตามสภาพที่เป็นจริงหรือตามการปฏิบัติจริง คำตอบของท่านมีคุณค่ายัง
ต่องานวิจัย เพราะจะทำให้ทราบข้อเท็จจริง อันจะนำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพในการจัด
การศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ข้อมูลที่ท่าน
ตอบจะไม่มีผลกระทบต่อการปฏิบัติงานของท่านแต่อย่างใด ผู้วิจัยจะเก็บเป็นความลับและนำมา
วิเคราะห์ผลในภาพรวมเท่านั้น

ขอขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้ สำหรับความร่วมมือในการตอบแบบวัด

นางสาวศุภรัตน์ วรวิชชา

นิสิตปริญญาโท ศึกษานิเทศศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

การเสียสละเวลาในการตอบแบบวัดของท่านในครั้งนี้
 นับว่าเป็นคุณประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนาการจัดการศึกษาของชาติ
 ขอให้ท่านสนใจที่เพิ่มขึ้นส่งผลให้ท่านมีความเจริญรุ่งเรืองในชีวิต
 และมีความก้าวหน้าในหน้าที่การงานยิ่ง ๆ ขึ้นไป

ตอนที่ 1: ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง: โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ใน ☐ หน้าข้อความที่เป็นจริงเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

และข้อมูลของสถานศึกษา

1. เพศ
☐ ชาย ☐ หญิง
2. อายุ
☐ น้อยกว่า 30 ปี ☐ 30-40 ปี ☐ 41-50 ปี ☐ 51-60 ปี
3. อายุราชการ
☐ น้อยกว่า 10 ปี ☐ 10-20 ปี ☐ 21-30 ปี ☐ มากกว่า 30 ปี
4. วุฒิการศึกษาสูงสุด
☐ ปริญญาตรี ☐ ปริญญาโท ☐ ปริญญาเอก

ตอนที่ 2: การศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุ ประกอบด้วยปัจจัยภายนอกสถานศึกษา ปัจจัยด้านสถานศึกษา และปัจจัยด้านบุคลากร

คำชี้แจง: โปรดอ่านข้อความในรายการประเมิน และแสดงความคิดเห็น โดยให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับสภาพที่เป็นจริง ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยพิจารณาดังนี้

- ระดับ 5 หมายถึง ตรงกับสภาพที่เป็นจริงมากที่สุด
 ระดับ 4 หมายถึง ตรงกับสภาพที่เป็นจริงมาก
 ระดับ 3 หมายถึง ตรงกับสภาพที่เป็นจริงปานกลาง
 ระดับ 2 หมายถึง ตรงกับสภาพที่เป็นจริงน้อย
 ระดับ 1 หมายถึง ตรงกับสภาพที่เป็นจริงน้อยที่สุด

ข้อที่	รายการปัจจัยเชิงสาเหตุ	ตรงกับสภาพที่เป็นจริง				
		5	4	3	2	1
ปัจจัยภายนอกสถานศึกษา						
การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี						
1.	ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีมีผลต่อการดำเนินงานของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน					
2.	เทคโนโลยีช่วยอำนวยความสะดวกและเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน					
3.	เทคโนโลยีสมัยใหม่ช่วยเพิ่มแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายในการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน					
4.	เทคโนโลยีทำให้บริหารการศึกษามีประสิทธิภาพอย่างเป็นระบบมากขึ้น					
5.	เทคโนโลยีสมัยใหม่ช่วยกระตุ้นและสร้างความสนใจในการเรียนรู้ของผู้เรียน					
6.	มีการใช้ Application ใหม่ ๆ ในการบริหารและการจัดการเรียนรู้ในห้องเรียน					
สังคมและวัฒนธรรม						
1.	การปรับเปลี่ยนนโยบายการศึกษาและกฎระเบียบต่าง ๆ ส่งผลต่อการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียน					
2.	การส่งเสริมค่านิยมประชาธิปไตย ส่งผลต่อการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนให้มีทักษะการเรียนรู้ที่เพิ่มขึ้นจากเดิม					
3.	อิทธิพลของ Social media มีผลกระทบต่อการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียน					
4.	การนำศาสตร์พระราชามาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ส่งผลต่อการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียน					
5.	การสร้างและปลูกฝังค่านิยมความเป็นไทยส่งผลต่อการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียน					

ข้อที่	รายการปัจจัยเชิงสาเหตุ	ตรงกับสภาพที่เป็นจริง				
		5	4	3	2	1
สภาพชุมชนและเศรษฐกิจ						
1.	ชุมชนเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สามารถพัฒนาสมรรถนะหลายด้านให้แก่ผู้เรียน					
2.	ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน					
3.	ชุมชนสนับสนุนทรัพยากรต่าง ๆ ในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียน					
4.	ชุมชนมีความเชื่อว่าการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนสามารถยกระดับคุณภาพชีวิตได้					
5.	บุคคลในชุมชนเป็นแบบอย่างด้านการพัฒนาทักษะชีวิตและทักษะอาชีพ					
6.	สภาพเศรษฐกิจของชุมชนส่งผลต่อการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียน					
ปัจจัยด้านสถานศึกษา						
นโยบายสถานศึกษา						
1.	สถานศึกษามีการกำหนดนโยบายในการส่งเสริมการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน					
2.	สถานศึกษามีการกำหนดนโยบายการกระจายอำนาจบริหารงานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน					
3.	สถานศึกษามีการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน					
4.	สถานศึกษามีนโยบายในการใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน					
5.	สถานศึกษากำหนดนโยบายโดยการใช้การประกันคุณภาพเข้าช่วยในการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน					
6.	สถานศึกษาให้ความสนใจและจริงจังที่จะกำหนดนโยบายในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในทุกด้าน					

ข้อที่	รายการปัจจัยเชิงสาเหตุ	ตรงกับสภาพที่เป็นจริง				
		5	4	3	2	1
7.	สถานศึกษามีความมุ่งมั่นที่จะกำหนดนโยบายในการแก้ปัญหาที่เกิดจากการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน					
8.	สถานศึกษามีแนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย					
การบริหารจัดการ						
1.	สถานศึกษามีการกำหนดโครงสร้างการบริหารไว้อย่างชัดเจน					
2.	สถานศึกษามีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคลากรแต่ละคนไว้อย่างชัดเจน					
3.	สถานศึกษาจัดบุคลากรรับผิดชอบงานได้เหมาะสมตามโครงสร้างและเหมาะสมตามความรู้และความสามารถ					
4.	สถานศึกษามีการวางแผนในการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ					
5.	สถานศึกษาใช้หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา					
6.	สถานศึกษามีการจัดระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา					
7.	สถานศึกษามีการพัฒนาระบบการบริหารได้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเทคโนโลยี					
8.	สถานศึกษามีการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศอย่างครอบคลุมและทันต่อการใช้งาน					
9.	สถานศึกษามีการใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการสถานศึกษา					
10.	สถานศึกษามีการนิเทศ ติดตาม ผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง					
ความพร้อมด้านวัสดุอุปกรณ์						
1.	สถานศึกษามีเครื่องมือในการสร้างนวัตกรรมการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน					

ข้อที่	รายการปัจจัยเชิงสาเหตุ	ตรงกับสภาพที่เป็นจริง				
		5	4	3	2	1
2.	สถานศึกษามีวัสดุเพื่อสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนอย่างเพียงพอ					
3.	สถานศึกษามีอุปกรณ์และครุภัณฑ์เพียงพอกับจำนวนนักเรียน					
4.	สถานศึกษาจัดให้มีคอมพิวเตอร์สำหรับใช้ในการเรียนการสอนและการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนอย่างเพียงพอ					
5.	สถานศึกษามีการกำหนดแนวทางการใช้วัสดุทางการศึกษาอย่างคุ้มค่า					
6.	สถานศึกษามีการใช้สื่อที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน					
7.	มีการสนับสนุนการใช้ Application ใหม่ ๆ เพื่อใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน					
การเงินและงบประมาณ						
1.	สถานศึกษามีแผนการใช้จ่ายงบประมาณที่สอดคล้องกับแผนการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนอย่างรอบด้าน					
2.	สถานศึกษามีการจัดทำงบประมาณถูกต้องตามหลักเกณฑ์ของทางราชการ					
3.	สถานศึกษามีการจัดทำงบประมาณที่มุ่งเน้นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียน					
4.	สถานศึกษาจัดให้มีแผนปฏิบัติการเพื่อดำเนินการใช้จ่ายงบประมาณ					
5.	สถานศึกษาใช้จ่ายงบประมาณในการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนรอบด้านอย่างเหมาะสมและประหยัด					
6.	ผลการปฏิบัติงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียน					
7.	สถานศึกษาจัดให้มีแผนควบคุมการใช้จ่ายงบประมาณ					

ข้อที่	รายการปัจจัยเชิงสาเหตุ	ตรงกับสภาพที่เป็นจริง				
		5	4	3	2	1
8.	สถานศึกษามีระบบการควบคุมการปฏิบัติงาน โดยมีการเบิกจ่ายเงินประจำงวดตามที่ได้รับอนุมัติ					
9.	สถานศึกษามีกลไกการควบคุมงบประมาณที่สามารถ ควบคุมการใช้จ่ายงบประมาณให้เป็นไปตามเป้าหมาย					
10.	แผนการใช้จ่ายงบประมาณมีความสอดคล้องกับแผนงาน โครงการของสถานศึกษา					
ปัจจัยด้านบุคลากร						
ความรู้และความสามารถ						
1.	ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจในการบริหาร จัดการหลักสูตรสถานศึกษาที่ส่งเสริมสมรรถนะผู้เรียน และพัฒนาคุณภาพการศึกษา					
2.	ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจในการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะรอบด้าน ให้แก่ผู้เรียน					
3.	ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ความสามารถในการนิเทศ และให้คำแนะนำครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่ส่งเสริมให้เกิดสมรรถนะผู้เรียน					
4.	ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจในการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนโดยให้ผู้เรียนมีเสรีภาพ และมีความสุขกับการเรียน					
5.	ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เชิงรุก (Active Learning) เพื่อพัฒนาสมรรถนะ ของผู้เรียน					
การมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน						
1.	ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดเป้าหมายในการพัฒนา ที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม					
2.	ผู้บริหารสถานศึกษามีการนำผลการประเมินไปพัฒนางาน ให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด					

ข้อที่	รายการปัจจัยเชิงสาเหตุ	ตรงกับสภาพที่เป็นจริง				
		5	4	3	2	1
3.	ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำและมีความสามารถในการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน					
4.	ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถบริหารทรัพยากรได้อย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด					
5.	ผู้บริหารสถานศึกษามีกระบวนการนิเทศ ติดตาม และกำกับการดำเนินงานตามโครงการเพื่อพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนอย่างเป็นระบบ					
6.	ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถกำหนดแนวทางในการพัฒนาคุณภาพนักเรียนอย่างหลากหลายที่ส่งผลต่อการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียน					
การพัฒนาตนเอง						
1.	ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถวิเคราะห์ตนเองเพื่อพัฒนาจุดที่ควรพัฒนาได้อย่างเป็นระบบ					
2.	ผู้บริหารสถานศึกษา มีการจัดทำแผนการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง					
3.	ผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนาตนเองด้วยวิธีการที่หลากหลาย					
4.	ผู้บริหารสถานศึกษามีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับบุคคลต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ					
5.	ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดเป้าหมายในการพัฒนาบุคลากรได้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ในการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 อย่างมีความเหมาะสม					
6.	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้บุคลากรมีความภาคภูมิใจในการพัฒนาตนเองด้วยการชื่นชมยินดี					
7.	ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถโน้มน้าวใจให้ครูเกิดเจตคติที่ดีในการพัฒนาตนเองและการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน					

ข้อที่	รายการปัจจัยเชิงสาเหตุ	ตรงกับสภาพที่เป็นจริง				
		5	4	3	2	1
8.	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมสัมพันธภาพที่ดีระหว่างบุคลากรเพื่อให้เกิดความรักความสามัคคีในหมู่คณะ					
9.	ผู้บริหารสถานศึกษาจัดสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาให้มีบรรยากาศที่เอื้อต่อการพัฒนาตนเองและพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน					
10.	ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนสื่อและเทคโนโลยีในการพัฒนาความรู้และทักษะการปฏิบัติงานเพื่อส่งเสริมสมรรถนะของผู้เรียน					

ตอนที่ 3: แบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี

คำชี้แจง: โปรดอ่านข้อความในรายการประเมิน และแสดงความคิดเห็น โดยให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับสภาพที่เป็นจริง ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยพิจารณาดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง ตรงกับสภาพที่เป็นจริงมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง ตรงกับสภาพที่เป็นจริงมาก

ระดับ 3 หมายถึง ตรงกับสภาพที่เป็นจริงปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง ตรงกับสภาพที่เป็นจริงน้อย

ระดับ 1 หมายถึง ตรงกับสภาพที่เป็นจริงน้อยที่สุด

ข้อที่	การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียน ในศตวรรษที่ 21	ตรงกับสภาพที่เป็นจริง				
		5	4	3	2	1
การบริหารหลักสูตร						
1.	ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร ของสถานศึกษาที่มุ่งเน้นการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน					
2.	สถานศึกษามีการจัดทำหลักสูตรที่ส่งเสริมสมรรถนะ ผู้เรียนด้านการสื่อสาร					

ข้อที่	การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียน ในศตวรรษที่ 21	ตรงกับสภาพที่เป็นจริง				
		5	4	3	2	1
3.	สถานศึกษามีการจัดทำหลักสูตรที่ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดสมรรถนะตามหลักสูตร					
4.	สถานศึกษาได้รับความร่วมมือจากผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในท้องถิ่นเพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนรู้อย่างหลากหลาย					
5.	สถานศึกษามีการจัดตั้งคณะกรรมการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา					
6.	สถานศึกษามีการส่งเสริมและสนับสนุนให้การจัดทำหลักสูตรได้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และพันธกิจของสถานศึกษา					
7.	สถานศึกษาสร้างความเข้าใจให้แก่ครูและบุคลากรเกี่ยวกับหลักสูตรที่มุ่งเน้นการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน					
8.	สถานศึกษามีการวิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียนเพื่อพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่มุ่งเน้นการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน					
9.	สถานศึกษาได้พัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสถานการณ์ของประเทศ					
10.	สถานศึกษาได้พัฒนาหลักสูตรตามแผนการพัฒนาที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ					
การจัดการเรียนรู้						
1.	สถานศึกษาส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active learning)					
2.	สถานศึกษาส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้					
3.	สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาสมรรถนะตามหลักสูตร					

ข้อที่	การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียน ในศตวรรษที่ 21	ตรงกับสภาพที่เป็นจริง				
		5	4	3	2	1
4.	สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนมีเสรีภาพในการคิดและแสดงออกอย่างเหมาะสม					
5.	สถานศึกษามีการกระตุ้นและส่งเสริมให้ครูเห็นความสำคัญและยอมรับการปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนการสอน					
6.	บุคลากรในสถานศึกษาสามารถนำวิธีการใหม่ ๆ มาใช้ในการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายในการพัฒนาการเรียนการสอนที่กำหนดไว้					
7.	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูได้นำเสนอแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน					
8.	สถานศึกษาจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อการแสวงหาแนวคิดและวิธีการใหม่ ๆ ที่ทำให้เกิดการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียน					
9.	ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการในการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน					
10.	สถานศึกษามีการนำเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มาใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน					
การวัดและประเมินผล						
1.	สถานศึกษามีการจัดทำแนวทางการวัดประเมินผลตามหลักสูตรสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ					
2.	สถานศึกษามีนโยบายให้ครูผู้สอนใช้การวัดประเมินผล การเรียนการสอนอย่างหลากหลาย					
3.	สถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินผล การดำเนินงานอย่างเป็นระบบ					

ข้อที่	การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียน ในศตวรรษที่ 21	ตรงกับสภาพที่เป็นจริง				
		5	4	3	2	1
4.	สถานศึกษากำหนดให้มีการจัดทำเครื่องมือในการวัดและประเมินผลการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนอย่างเหมาะสม					
5.	ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำกับ ติดตาม และควบคุมการวัดและประเมินผลให้เป็นไปตามนโยบาย					
6.	สถานศึกษามีการปรับปรุงแบบการวัดและประเมินผลให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21					
7.	สถานศึกษามีรูปแบบหรือวิธีการประเมินสมรรถนะผู้เรียนตามตามหลักสูตรแกนกลางพุทธศักราช 2551					
8.	สถานศึกษามีการใช้เทคโนโลยีเข้ามาใช้ในกระบวนการวัดและประเมินผลอย่างเป็นระบบ					

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

ขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบวัด

ภาคผนวก ค รายนามผู้ทรงคุณวุฒิในการสนทนากลุ่ม

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิในการสนทนากลุ่ม

ชื่อ-สกุล	วุฒิการศึกษา	ตำแหน่งงาน/สังกัด
ดร.ศิริโชค พิพัฒน์เสฐียรกุล	ปริญญาเอก ปรัชญาดุขฎฐิบัณทิต (การบริหารการการศึกษา) ม หาวิทยาลัยบูรพา	ศึกษาธิการจังหวัดน่าน/ ศึกษาธิการจังหวัดน่าน
ดร.กัมพล เจริญรักษ์	ปริญญาเอก ครุศาสตร์ดุขฎฐิบัณทิต (ค.ด.) สาขาการบริหารการการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ	ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษามุทธานี เขต 1/สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามุทธานี เขต 1
ดร.จารุชา สมศรี	กศ.ม บริหารการการศึกษา มหาวิทยาลัย นเรศวร	ผู้อำนวยการโรงเรียน/ โรงเรียนคลองห้า (พฤษขัฏฐ)
ดร.ธัญนรต์นั โขติวิฑฒิพงษั	ปรัชญาดุขฎฐิบัณทิต สาขาการบริหาร การศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ	ผู้อำนวยการโรงเรียน/ โรงเรียนวัดเกิดการอุดม
นายบุญเลิศ ยัฒมัยัฒ	ปริญญาโท สาขานิติศาสตร์การศึกษา และพัฒนาหลักสูตร จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย	ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ/ สพป.ปทุมธานี เขต 1
ตำรวจตรี ดร.กิกิณิฐ อุสาโท	ครุศาสตร์ดุขฎฐิบัณทิต (ค.ด.) พัฒนศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตร์ ดุขฎฐิบัณทิต/มหาวิทยาลัยอิสเทิร์น เอเซีย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่ร้อยเอก ดร.ธนู ทดแทน คุณ	ปริญญาเอก ปรัชญาดุขฎฐิบัณทิต (วัฒนธรรมศาสตร์) มหาวิทยาลัย มหาสารคาม	ผู้อำนวยการหลักสูตร บัณฑิตศึกษา คณะศิลปศาสตร์/ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตสุวรรณภูมิ

ภาคผนวก ง ประเด็นการสนทนากลุ่มรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของ
นักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
จังหวัดปทุมธานี

ประเด็นการสนทนากลุ่ม

เรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21
ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี

คำชี้แจง

การสนทนากลุ่มในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการศึกษา
เพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี ดังนี้

1. ผู้วิจัยนำผลการตรวจสอบรูปแบบสมการเชิงโครงสร้างของปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อ
การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 จากระยะที่ 1 ไปดำเนินการสร้าง
รูปแบบด้วยหลักการวงจรเดมมิง (Deming Cycle)
2. ผู้วิจัยได้นำปัจจัยเชิงสาเหตุของการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียน
ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี
3 กลุ่มปัจจัย คือ ปัจจัยภายนอกสถานศึกษา ประกอบด้วย 1) สภาพชุมชนและเศรษฐกิจ 2) การเปลี่ยนแปลง
ทางเทคโนโลยี ปัจจัยด้านสถานศึกษา ประกอบด้วยด้าน 1) นโยบายสถานศึกษา 2) การเงินและ
งบประมาณ 3) การบริหารจัดการ ปัจจัยด้านบุคลากร ประกอบด้วย 1) ความรู้และความสามารถ
2) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน นำไปร่างรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะ
ของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัด
ปทุมธานี

วัตถุประสงค์ของรูปแบบ

เพื่อเป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องนำรูปแบบที่ได้ ไปใช้
ประโยชน์ในการวางแผนและพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนใน ศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี ด้วยหลักการ PDCA

ผู้ร่วมสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

ผู้เชี่ยวชาญในการดำเนินการสนทนากลุ่มที่ผู้วิจัยสอบถามความคิดเห็นโดยใช้เทคนิค
สนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) จำนวน 7 ท่าน ประกอบด้วยนักวิชาการจำนวน 2 ท่าน

ผู้บริหารการศึกษา 2 ท่าน ผู้บริหารสถานศึกษา 2 ท่าน ศิษยานิเทศก์จำนวน 1 ท่าน และทั้งนี้ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่เลือกต้องเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ ที่กำหนดดังนี้

1. เป็นนักวิชาการและผู้บริหารการศึกษาที่มีความรู้ ประสบการณ์ด้านการพัฒนา สมรรถนะครู หรือมีประสบการณ์ด้านการบริหารจัดการที่ส่งเสริมพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียน ในศตวรรษที่ 21 มาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี

2. เป็นผู้บริหารสถานศึกษา วิทยฐานะชำนาญการพิเศษขึ้นไป เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ ด้านการบริหาร หรือเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ด้านการพัฒนาครู หรือการส่งเสริมพัฒนาสมรรถนะของ ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 มาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี

3. เป็นศิษยานิเทศก์ที่มีความรู้ ประสบการณ์ด้านการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนา สมรรถนะครู หรือมีประสบการณ์ด้านการส่งเสริมพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 มาแล้ว ไม่น้อยกว่า 5 ปี

วัตถุประสงค์ของการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

เพื่อพิจารณารูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี

คำชี้แจงการดำเนินการสนทนากลุ่ม (Focus Group)

1. การสนทนากลุ่ม (Focus Group) เป็นการรวบรวมข้อมูลจากการสนทนากับกลุ่มผู้ให้ ข้อมูลในประเด็นปัญหาที่เฉพาะเจาะจง โดยมีผู้ดำเนินการสนทนา (Moderator) เป็นผู้ให้ประเด็น ในการสนทนา เพื่อให้กลุ่มเกิดแนวคิดและแสดงความคิดเห็นต่อประเด็นหรือแนวทางการสนทนา อย่างกว้างขวางละเอียดลึกซึ้งทุกคน

2. ขั้นตอนของการสนทนากลุ่ม

2.1 ผู้ดำเนินการสนทนา (Moderator) แนะนำตนเองและทีมงาน

2.2 อธิบายถึงจุดมุ่งหมายในการสนทนากลุ่ม และวัตถุประสงค์ของการศึกษา

2.3 เริ่มคำถามในแนวการสนทนาที่จัดเตรียมไว้ตามประเด็น มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่อกัน ทุกคนมีโอกาสแสดงความคิดเห็น

2.4 สรุปประเด็นจากการสนทนากลุ่ม

คำถามนำ

วันนี้เรามาคูยกกันเรื่องรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียน ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี พอกล่าวถึงเรื่องนี้ ท่านคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาสมรรถนะ ของนักเรียนในศตวรรษที่ 21

คำถามหลัก

ประเด็นการสนทนา

1. ท่านคิดว่ารูปแบบการบริหารจัดการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี ตามร่างรูปแบบควรเพิ่มเติมปัจจัยอะไรบ้าง

2. ท่านคิดว่ารูปแบบการบริหารจัดการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี ตามหลักการบริหารแบบเต็มมิ่ง ในแต่ละขั้นตอนควรมีการปรับปรุงหรือไม่อย่างไร

2.1 การวางแผน (Plan) ในการบริหารจัดการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี กลุ่มปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 กลุ่มปัจจัยภายนอกสถานศึกษา กลุ่มปัจจัยสถานศึกษา และกลุ่มปัจจัยด้านบุคลากร ควรมีการวางแผนอย่างไร

2.2 การลงมือปฏิบัติ (Do) ในการบริหารจัดการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี กลุ่มปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 กลุ่มปัจจัยภายนอกสถานศึกษา กลุ่มปัจจัยสถานศึกษาและกลุ่มปัจจัยด้านบุคลากร ควรดำเนินการปฏิบัติอย่างไร

2.3 การดำเนินการตรวจสอบ (Check) ในการบริหารจัดการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี กลุ่มปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 กลุ่มปัจจัยภายนอกสถานศึกษา กลุ่มปัจจัยสถานศึกษา และกลุ่มปัจจัยด้านบุคลากร ควรดำเนินการตรวจสอบอย่างไร

2.4 การดำเนินการปรับปรุงแก้ไข (Act) ในการบริหารจัดการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี กลุ่มปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 กลุ่มปัจจัยภายนอกสถานศึกษา กลุ่มปัจจัยสถานศึกษา และกลุ่มปัจจัยด้านบุคลากร ควรดำเนินการปรับปรุงอย่างไร

2.5 ในการบริหารจัดการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี กลุ่มปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 กลุ่มปัจจัยภายนอกสถานศึกษา กลุ่มปัจจัยสถานศึกษาและกลุ่มปัจจัยด้านบุคลากร ควรดำเนินการอย่างไร

3. ความเห็นอื่นๆ หรือข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

ผู้วิจัยขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่านในการสนทนากลุ่มในกลุ่มในครั้งนี้เป็นอย่างยิ่ง

(ร่าง)

รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21
ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี
(สำหรับ ผู้เชี่ยวชาญในการสนทนากลุ่ม)

ปัจจัยเชิงสาเหตุของการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21	รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียน	ข้อเสนอแนะ		
		เหมาะสม	ไม่เหมาะสมเหมาะสม	ข้อเสนอแนะ
ปัจจัยภายนอกสถานศึกษา: สภาพชุมชนและเศรษฐกิจ				
1. การวางแผน (Plan)	1. วางแผนประสานงานกับชุมชน ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียน			
	2. วางแผนเพื่อสร้างโอกาสในการส่งเสริมทักษะด้านวิชาการ และทักษะชีวิต โดยการประสานงานกับภาครัฐและเอกชน เพื่อเสริมสร้างทักษะและความพร้อมของนักเรียนเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียน ที่ตอบโจทย์ต่อความต้องการของชุมชน			
2. การลงมือปฏิบัติ (Do)	1. ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมโครงการที่ส่งผลต่อการพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น การสนับสนุนสถานที่ท่องเที่ยวท้องถิ่นหรือการผลิตสินค้าท้องถิ่นที่มีคุณค่าต่อการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน			

ปัจจัยเชิงสาเหตุ ของการจัด การศึกษาเพื่อ พัฒนาสมรรถนะ ของนักเรียนใน ศตวรรษที่ 21	รูปแบบการบริหารจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียน	ข้อเสนอแนะ		
		เหมาะสม	ไม่เหมาะสมเหมาะสม	ข้อเสนอแนะ
2. การลงมือ ปฏิบัติ (Do)	2. ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนสนับสนุน การสร้างพื้นที่การเรียนรู้ที่เหมาะสมและ สนับสนุนการพัฒนาทักษะวิชาการ ทักษะ ชีวิตและความพร้อมของนักเรียนอย่างมี ประสิทธิภาพ รวมถึงสนับสนุนทรัพยากร ต่าง ๆ ในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนา สมรรถนะของผู้เรียน			
3. การติดตาม ประเมินผล (Check)	ตรวจสอบและประเมินผล กิจกรรมและ นโยบายต่าง ๆ ที่มีผลต่อการพัฒนาชุมชน และเศรษฐกิจในพื้นที่ เพื่อให้สามารถ ปรับปรุงและปรับเปลี่ยนแผน การดำเนินงานให้เหมาะสมและ มีประสิทธิภาพต่อการพัฒนาสมรรถนะ ของนักเรียน			
4 การปรับปรุง พัฒนา (Action)	1. การสร้างและพัฒนาพื้นที่เรียนรู้ และเศรษฐกิจท้องถิ่นที่สามารถสนับสนุน การเรียนรู้และพัฒนาสมรรถนะของ นักเรียนในบริบทท้องถิ่น			
	2. การพัฒนาทักษะที่ส่งเสริมทางเศรษฐกิจ และการมีงานทำ โดยการเสริมสร้างทักษะ วิชาการด้านความรู้ความสามารถ ทักษะ ที่จำเป็นสำหรับอาชีพในอนาคตเพื่อพัฒนา สมรรถนะของนักเรียน			

ปัจจัยเชิงสาเหตุ ของการจัด การศึกษาเพื่อ พัฒนาสมรรถนะ ของนักเรียนใน ศตวรรษที่ 21	รูปแบบการบริหารจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียน	ข้อเสนอแนะ		
		เหมาะสม	ไม่เหมาะสมเหมาะสม	ข้อเสนอแนะ
ปัจจัยภายนอกสถานศึกษา: การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี				
1. การวางแผน (Plan)	1. ตั้งคณะทำงานเพื่อกำหนดแผนงาน เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรที่เน้น การพัฒนาสมรรถนะทางดิจิทัล ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี รวมทั้ง Application ใหม่ ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน			
	2. มอบคณะทำงานวางแผนการพัฒนา โปรแกรม ตรวจสอบสถานภาพความพร้อม ของเครื่องมือ/อุปกรณ์เทคโนโลยี รวมทั้ง อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ที่สามารถนำไป ใช้งานได้เต็มที่ประสิทธิภาพ			
2. การลงมือ ปฏิบัติ (Do)	1. การพัฒนาหลักสูตร ปรับปรุงหลักสูตร การเรียนการสอน เพื่อเน้นการพัฒนา สมรรถนะทางดิจิทัลให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี			
	2. พัฒนาครู ให้มีความรู้ความสามารถ ในการนำเทคโนโลยี มาใช้ในการจัดการ เรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ			
	3. สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยี ที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างนวัตกรรม และประยุกต์ใช้กับการพัฒนาสมรรถนะของ นักเรียนได้อย่างเหมาะสม			
	4. ดำเนินการจำหน่ายอุปกรณ์เทคโนโลยี ที่ล้าสมัยและไม่สามารถใช้งานได้			

ปัจจัยเชิงสาเหตุ ของการจัด การศึกษาเพื่อ พัฒนาสมรรถนะ ของนักเรียนใน ศตวรรษที่ 21	รูปแบบการบริหารจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียน	ข้อเสนอแนะ		
		เหมาะสม	ไม่เหมาะสมเหมาะสม	ข้อเสนอแนะ
2. การลงมือ ปฏิบัติ (Do)	5. อนุมัติงบประมาณเพื่อจัดซื้อ/จัดจ้าง สรรหาอุปกรณ์เทคโนโลยีเพื่อการเรียน การสอนที่ทันสมัยเหมาะกับการพัฒนา สมรรถนะผู้เรียนตามเป้าหมาย			
3. การติดตาม ประเมินผล (Check)	1. ติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตร เทคโนโลยีดิจิทัล อุปกรณ์/เครื่องมือ ทางเทคโนโลยีในการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนมีการวางแผน และใช้อย่างเหมาะสมหรือไม่			
	2. ติดตามตรวจสอบครูว่าได้รับการพัฒนา ความสามารถทางเทคโนโลยี การวิจัยและ การพัฒนานวัตกรรมอย่างเพียงพอหรือไม่			
	3. ติดตามตรวจสอบประสิทธิภาพของ เทคโนโลยีรวมทั้ง Application ใหม่ ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน			
4. การปรับปรุง พัฒนา (Action)	1. การปรับหลักสูตรและการเรียนการสอน ที่เน้นความรู้ ทักษะทางเทคโนโลยี และ เจตคติที่ดีต่อการใช้เทคโนโลยี อย่างสร้างสรรค์			
	2. เชิญวิทยากรหรือผู้รู้เกี่ยวกับการใช้ เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนา สมรรถนะของนักเรียนมาให้ความรู้ แก่ครูหรือส่งครูเข้าร่วมอบรมในแหล่งต่าง ๆ			

ปัจจัยเชิงสาเหตุ ของการจัด การศึกษาเพื่อ พัฒนาสมรรถนะ ของนักเรียนใน ศตวรรษที่ 21	รูปแบบการบริหารจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียน	ข้อเสนอแนะ		
		เหมาะสม	ไม่เหมาะสมเหมาะสม	ข้อเสนอแนะ
4. การปรับปรุง พัฒนา (Action)	3. การดำเนินการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ เทคโนโลยี การปรับปรุงและพัฒนาอุปกรณ์ และโปรแกรมที่เหมาะสมสำหรับการใช้งาน ในสถานศึกษา ทำให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ และปฏิบัติตามที่ได้เรียนรู้ได้อย่างมี ประสิทธิภาพ			
ปัจจัยด้านสถานศึกษา: นโยบายสถานศึกษา				
1. การวางแผน (Plan)	1. กำหนดนโยบายในการส่งเสริมพัฒนา สมรรถนะผู้เรียน ด้านการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาบุคลากร และการใช้เทคโนโลยี ที่ทันสมัย			
	2. วางแผนในการพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ ที่เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ตลอดเวลาและความต้องการของ ตลาดแรงงานในอนาคต เพื่อพัฒนา สมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21			
	3. กำหนดนโยบายการกระจายอำนาจ บริหารงานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาสมรรถนะ ผู้เรียน การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อยกระดับคุณภาพการพัฒนาสมรรถนะ ผู้เรียน			
2. การลงมือ ปฏิบัติ (Do)	1. ดำเนินงานส่งเสริมพัฒนาสมรรถนะ ผู้เรียน ด้านการจัดการเรียนรู้ การพัฒนา บุคลากร และการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย ที่ชัดเจนและเข้าใจง่ายเพื่อให้ทุกคน ในสถานศึกษา เข้าใจและปฏิบัติตาม นโยบายที่กำหนดไว้			

ปัจจัยเชิงสาเหตุ ของการจัด การศึกษาเพื่อ พัฒนาสมรรถนะ ของนักเรียนใน ศตวรรษที่ 21	รูปแบบการบริหารจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียน	ข้อเสนอแนะ		
		เหมาะสม	ไม่เหมาะสมเหมาะสม	ข้อเสนอแนะ
2. การลงมือ ปฏิบัติ (Do)	2. พัฒนาทักษะและความสามารถของ บุคลากรในสถานศึกษา เพื่อให้สามารถ ทำงานตามนโยบายและมาตรฐานการศึกษา ชาติได้อย่างเหมาะสม			
	3. พัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และการพัฒนาสมรรถนะของนักเรียน รวมถึงการใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้ อย่างเหมาะสม			
3. การติดตาม ประเมินผล (Check)	1. ประเมินผลการดำเนินงาน การตรวจสอบ ผลลัพธ์ที่ได้จากการดำเนินงานตามนโยบาย สถานศึกษา ตรวจสอบว่ามีการปฏิบัติตาม แผนการดังกล่าวอย่างถูกต้องและ มีประสิทธิภาพหรือไม่			
	2. ตรวจสอบและวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง กับการดำเนินงานของสถานศึกษา เพื่อให้ได้ ข้อมูลที่ต้องการและเป็นประโยชน์ ในการตัดสินใจ			
	3. ตรวจสอบว่านโยบายสถานศึกษา สนับสนุนการพัฒนาทักษะทางด้าน การเรียนรู้และสมรรถนะของนักเรียน อย่างไร			
4. การปรับปรุง พัฒนา(Action)	1. ทบทวนนโยบายการจัดการศึกษา ให้เหมาะสมกับการพัฒนาสมรรถนะ และความต้องการของนักเรียน ในยุคปัจจุบัน			

ปัจจัยเชิงสาเหตุ ของการจัด การศึกษาเพื่อ พัฒนาสมรรถนะ ของนักเรียนใน ศตวรรษที่ 21	รูปแบบการบริหารจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียน	ข้อเสนอแนะ		
		เหมาะสม	ไม่เหมาะสมเหมาะสม	ข้อเสนอแนะ
4. การปรับปรุง พัฒนา (Action)	2. พัฒนาและสนับสนุนการใช้เทคโนโลยี ในการเรียนรู้ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ในการสอนและการเรียนรู้ของนักเรียน			
	3. ปรับปรุงโครงสร้างและการจัดการ สถานศึกษา เพื่อให้สอดคล้องกับ ความต้องการของการเรียนรู้และ การพัฒนาสมรรถนะของนักเรียน			
	4. สนับสนุนให้บุคลากรในสถานศึกษาได้รับ การพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียน ในศตวรรษที่ 21 อย่างเพียงพอสำหรับ การปฏิบัติงาน			
	5. สนับสนุนการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ ที่กระตุ้นความคิดสร้างสรรค์และ การแก้ปัญหาเพื่อพัฒนาสมรรถนะ ของนักเรียนในศตวรรษที่ 21			
ปัจจัยด้านสถานศึกษา: การเงินและงบประมาณ				
1. การวางแผน (Plan)	1. วางแผนเพื่อกำหนดวัตถุประสงค์ และเป้าหมายทางการเงินที่ชัดเจน มีแผนปฏิบัติการ โครงการและกิจกรรม ที่สนับสนุนการพัฒนาสมรรถนะของ นักเรียนแบบยั่งยืนและถูกต้อง			

ปัจจัยเชิงสาเหตุ ของการจัด การศึกษาเพื่อ พัฒนาสมรรถนะ ของนักเรียนใน ศตวรรษที่ 21	รูปแบบการบริหารจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียน	ข้อเสนอแนะ		
		เหมาะสม	ไม่เหมาะสมเหมาะสม	ข้อเสนอแนะ
1. การวางแผน (Plan)	2. บริหารจัดการความเสี่ยงทางการเงิน การวางแผนเพื่อการบริหารจัดการ ความเสี่ยงทางการเงินที่อาจเกิดขึ้น เช่น การเตรียมพร้อมกับการปรับปรุงรายได้ หรือค่าใช้จ่ายที่ไม่คาดคิดที่อาจกระทบต่อ แผนการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับ การพัฒนาสมรรถนะของนักเรียน			
	3. กำหนดผู้รับผิดชอบในการช่วยระดม ทรัพยากร จากภาคีเครือข่าย เพื่อใช้ ในการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ ตามแผนงานโครงการที่เกี่ยวข้องกับ การพัฒนาสมรรถนะของนักเรียน			
2. การลงมือ ปฏิบัติ (Do)	1. ดำเนินการจัดสรรงบประมาณ ให้เหมาะสมสอดคล้องเหมาะสมกับโครงการ และกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาสมรรถนะ ผู้เรียน เช่น การสนับสนุนการศึกษา ตามหลักสูตรและโครงการทักษะอาชีพ เพื่อการมีงานทำในอนาคต การสนับสนุน ความเป็นเลิศทางวิชาการ การสนับสนุนสื่อ และอุปกรณ์การสอนที่เพียงพอ เป็นต้น			
	2. ดำเนินการในการบริหารจัดการ งบประมาณเพื่อให้การใช้จ่ายงบประมาณ ในโครงการกิจกรรม เกิดประสิทธิภาพ เป็นไปตามแผนงานและงบประมาณ			

ปัจจัยเชิงสาเหตุ ของการจัด การศึกษาเพื่อ พัฒนาสมรรถนะ ของนักเรียนใน ศตวรรษที่ 21	รูปแบบการบริหารจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียน	ข้อเสนอแนะ		
		เหมาะสม	ไม่เหมาะสมเหมาะสม	ข้อเสนอแนะ
3. การติดตาม ประเมินผล (Check)	1. ทบทวนและตรวจสอบข้อมูลงบประมาณ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของระบบบัญชี และการบันทึกข้อมูลทางการเงิน			
	2. ตรวจสอบการใช้จ่ายว่าถูกต้องตามที่ได้ วางแผนไว้หรือไม่			
	3. รายงานผลเกี่ยวกับการเงินและ การประเมินผลเพื่อให้ผู้บริหารและ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถตัดสินใจ ในการดำเนินการต่อไปได้ด้วยข้อมูล ที่ถูกต้อง			
4. การปรับปรุง พัฒนา (Action)	1. ทำความเข้าใจและปรับปรุงกระบวนการ บริหารงานงบประมาณ เช่น การพัฒนา นโยบายและกระบวนการทางการเงิน พัสดุ บัญชี ให้ทันสมัย			
	2. ปรับปรุงข้อมูลการบริหารงาน งบประมาณและบันทึกข้อมูลให้มั่นใจ ได้ว่ามีความถูกต้องและครบถ้วน			
	3. พัฒนาทักษะและความรู้ทางการเงิน บัญชี พัสดุ ให้กับบุคลากร เพื่อให้สามารถปฏิบัติ หน้าที่ในการจัดการทรัพยากรการเงินได้ อย่างมีประสิทธิภาพ			
ปัจจัยด้านสถานศึกษา: การบริหารจัดการ				
1. การวางแผน (Plan)	1. วางแผนในการใช้ทรัพยากรที่มี อย่างจำกัด เพื่อให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างมี ประสิทธิภาพ			

ปัจจัยเชิงสาเหตุ ของการจัด การศึกษาเพื่อ พัฒนาสมรรถนะ ของนักเรียนใน ศตวรรษที่ 21	รูปแบบการบริหารจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียน	ข้อเสนอแนะ		
		เหมาะสม	ไม่เหมาะสมเหมาะสม	ข้อเสนอแนะ
1. การวางแผน (Plan)	2. วางแผนในการพัฒนานโยบายและ กระบวนการที่สนับสนุนการเรียนรู้และ การสอนที่ส่งผลต่อการพัฒนาสมรรถนะ ของนักเรียน			
	3. สนับสนุนให้สถานศึกษาสามารถใช้สื่อ และเทคโนโลยีในการสอนและการเรียนรู้ อย่างเหมาะสม			
	4. วางแผนในการพัฒนาทักษะและความรู้ ของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สามารถ พัฒนาสมรรถนะของการเรียนรู้ ในยุคปัจจุบัน			
2. การลงมือปฏิบัติ (Do)	1. ดำเนินการตามแผนการทำงานที่ได้วางไว้ เพื่อให้การบริหารจัดการทำงานได้เป็น ระบบและมีประสิทธิภาพ			
	2. ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดอย่างมี ประสิทธิภาพ			
	3. ดำเนินการพัฒนาทักษะและความรู้ ในการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียน ของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง			
3. การติดตาม ประเมินผล (Check)	1. ตรวจสอบผลลัพธ์ของการบริหารจัดการ ที่ได้ทำไปแล้ว โดยการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อตรวจสอบว่าได้ผลลัพธ์ตามที่คาดหวัง หรือไม่			
	2. ตรวจสอบและทบทวนแผนการดำเนินงาน ที่กำหนดไว้เพื่อดูว่ามีการดำเนินการตาม แผนหรือไม่			

ปัจจัยเชิงสาเหตุ ของการจัด การศึกษาเพื่อ พัฒนาสมรรถนะ ของนักเรียนใน ศตวรรษที่ 21	รูปแบบการบริหารจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียน	ข้อเสนอแนะ		
		เหมาะสม	ไม่เหมาะสมเหมาะสม	ข้อเสนอแนะ
3. การติดตาม ประเมินผล (Check)	3. ประเมินผลว่ามีการส่งเสริมการเรียนรู้และ การพัฒนาทักษะของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง หรือไม่			
4. การปรับปรุง พัฒนา (Action)	1. ทบทวนและปรับปรุงนโยบายและ กระบวนการที่มีผลต่อการบริหารจัดการ ที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษา			
	2. เพิ่มความสามารถในการบริหารจัดการ ของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เช่น การพัฒนา ทักษะและความรู้ด้านการพัฒนาสมรรถนะ ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21			
	3. ปรับปรุงเพื่อสนับสนุนการใช้สื่อ และเทคโนโลยีในการบริหารจัดการ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงาน			
ปัจจัยด้านบุคลากร : ความรู้และความสามารถ				
1. การวางแผน (Plan)	1. วางแผนเพื่อประเมินความต้องการของ บุคลากรในการพัฒนาทักษะและความรู้ของ บุคลากรทางด้านการพัฒนาสมรรถนะของ นักเรียน เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อ ความต้องการและตรงตามวัตถุประสงค์ได้			
	2. วางแผนเพื่อให้มีการพัฒนาและฝึกอบรม ที่เหมาะสมสำหรับบุคลากร เพื่อเพิ่ม ศักยภาพในการทำงาน การจัดกิจกรรม การเรียนรู้ การออกแบบการเรียนรู้ ที่มุ่งสู่สมรรถนะของนักเรียน			

ปัจจัยเชิงสาเหตุ ของการจัด การศึกษาเพื่อ พัฒนาสมรรถนะ ของนักเรียนใน ศตวรรษที่ 21	รูปแบบการบริหารจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียน	ข้อเสนอแนะ		
		เหมาะสม	ไม่เหมาะสมเหมาะสม	ข้อเสนอแนะ
1. การวางแผน (Plan)	3. วางแผนเพื่อสนับสนุนและส่งเสริม การเรียนรู้ตลอดชีวิตให้กับบุคลากร โดยการใช้เทคโนโลยีและเครื่องมือ การเรียนรู้ที่ทันสมัย			
2. การลงมือปฏิบัติ (Do)	1. จัดกิจกรรมฝึกอบรมและการพัฒนา ทักษะให้กับบุคลากร เช่น การพัฒนาทักษะ การจัดการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาสมรรถนะของ นักเรียน การฝึกอบรมในการใช้ เทคโนโลยีใหม่ หรือการเรียนรู้ทักษะ ทางการสื่อสารและการจัดการ			
	2. พัฒนาระบบงานที่เกี่ยวข้องกับการจัด การศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียน ในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้มีการจัดการ ที่มีประสิทธิภาพและทันสมัย			
	3. สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีและเครื่องมือ การเรียนรู้ให้กับบุคลากร ช่วยเพิ่ม ประสิทธิภาพในการสอนและการเรียนรู้			
	4. สร้างบรรยากาศของสถานศึกษา ให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้			
3. การติดตาม ประเมินผล (Check)	1. ใช้เครื่องมือหรือวิธีการตรวจสอบทักษะ และความรู้ของบุคลากรว่าตรงกับเกณฑ์ หรือมาตรฐานที่กำหนดไว้หรือไม่ เช่น การทดสอบความรู้ทางวิชาการหรือทักษะ ที่เกี่ยวข้อง			

ปัจจัยเชิงสาเหตุ ของการจัด การศึกษาเพื่อ พัฒนาสมรรถนะ ของนักเรียนใน ศตวรรษที่ 21	รูปแบบการบริหารจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียน	ข้อเสนอแนะ		
		เหมาะสม	ไม่เหมาะสมเหมาะสม	ข้อเสนอแนะ
3. การติดตาม ประเมินผล (Check)	2. มีการนิเทศ การจัดการเรียนรู้ของครู และบุคลากร การใช้แบบทดสอบวัดความรู้ ความสามารถในการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียน			
	3. การตรวจสอบจากการวัดผลสัมฤทธิ์ หลังจากการฝึกอบรมหรือกิจกรรมพัฒนา สมรรถนะของนักเรียน			
4. การปรับปรุง พัฒนา (Action)	1. ปรับปรุงแผนการพัฒนาสมรรถนะ ของนักเรียน ให้เกิดความชัดเจน เพื่อเสริมสร้างทักษะและความรู้ของ บุคลากร ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายและ ความต้องการที่มีอยู่			
	2. ปรับปรุงผลจากการจัดกิจกรรมฝึกอบรม และการพัฒนาสมรรถนะที่จำเป็น เช่น การเรียนรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยียุคใหม่ การพัฒนาสมรรถนะการสื่อสาร หรือ สมรรถนะ ในการใช้งานเครื่องมือที่สามารถ เพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของครู และบุคลากร			
	3. นำผลการประเมินจากกิจกรรม การพัฒนาสมรรถนะของนักเรียน มาปรับปรุงเพื่อวางแผนในการดำเนินงาน ครั้งต่อไป ให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ยิ่งขึ้น			

ปัจจัยเชิงสาเหตุ ของการจัด การศึกษาเพื่อ พัฒนาสมรรถนะ ของนักเรียนใน ศตวรรษที่ 21	รูปแบบการบริหารจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียน	ข้อเสนอแนะ		
		เหมาะสม	ไม่เหมาะสมเหมาะสม	ข้อเสนอแนะ
ปัจจัยด้านบุคลากร: การมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน				
1. การวางแผน (Plan)	1. วางแผนวิเคราะห์และตระหนักถึงความต้องการที่สำคัญในการปฏิบัติงานที่มีผลต่อการพัฒนาสมรรถนะของนักเรียน เช่น การฝึกอบรมทักษะเพิ่มเติมหรือการพัฒนาทักษะทางวิชาการ			
	2. กำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนและการวางแผนการระยะยาว เพื่อให้บุคลากรมีความเข้าใจและสามารถปฏิบัติตามเป้าหมายในการพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ			
	3.สนับสนุนให้บุคลากรมีโอกาสนในการพัฒนาทักษะและความรู้ตามเป้าหมายที่กำหนด			
2. การลงมือปฏิบัติ (Do)	1. ดำเนินการตามเป้าหมายการทำงานและเป็นไปตามความต้องการของการศึกษา เช่น เพิ่มประสิทธิภาพในการสอนและการเรียนรู้			
	2. บุคลากรได้รับการพัฒนาทักษะและความรู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเพิ่มสมรรถนะในการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ			
3. การติดตาม ประเมินผล (Check)	1.ตรวจสอบข้อมูลการปฏิบัติงานในระยะเวลาที่กำหนดเพื่อเปรียบเทียบกับเป้าหมายที่ตั้งไว้			

ปัจจัยเชิงสาเหตุ ของการจัด การศึกษาเพื่อ พัฒนาสมรรถนะ ของนักเรียนใน ศตวรรษที่ 21	รูปแบบการบริหารจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียน	ข้อเสนอแนะ		
		เหมาะสม	ไม่เหมาะสมเหมาะสม	ข้อเสนอแนะ
3. การติดตาม ประเมินผล (Check)	2. ประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร ว่ามีผลต่อการพัฒนาสมรรถนะของนักเรียน อย่างไร			
4. การปรับปรุง พัฒนา (Action)	พัฒนากระบวนการ หรือ วิธีการเพื่อปรับปรุง การมุ่งผลสัมฤทธิ์ของบุคลากรให้เหมาะสม			

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงที่ได้รับความอนุเคราะห์ในการให้ข้อเสนอแนะ
ในครั้งนี้

นางสาวศุภรัตน์ วรวนิชชา

นิสิตหลักสูตรการศึกษาดุขุภักดิ์บัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการจัดการมหาวิทยาลัยพะเยา

ภาคผนวก จ แบบประเมินการตรวจสอบรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของ
นักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
จังหวัดปทุมธานีสังกัดมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล (สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ)

แบบประเมินการตรวจสอบรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียน
ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
จังหวัดปทุมธานี สังกัดมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล
(สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ)

คำชี้แจง

แบบประเมินฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อสอบถามความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับ
การตรวจสอบรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21
ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี (ฉบับร่าง) จากการที่
ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น เพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 จึงขอความอนุเคราะห์ในฐานะ
ที่ท่านมีความรู้ และความเชี่ยวชาญ ในการพิจารณารูปแบบว่ามีความเหมาะสมและความเป็นไปได้
โดยแบบประเมินแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ประเมิน

ตอนที่ 2 แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการศึกษา
เพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี

ทั้งนี้ หากท่านมีข้อเสนอแนะหรือความคิดเห็นเพิ่มเติม โปรดเติมข้อความลงในช่องว่าง
ในแบบสอบถามนี้ เพื่อผู้วิจัยจะนำไปปรับปรุงรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะ
ของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัด
ปทุมธานี ต่อไป

ผู้วิจัย ขอขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงที่ได้รับความอนุเคราะห์ประเมินในครั้งนี้

นางสาวศุภรัตน์ วรณิชา

นิสิตหลักสูตรการศึกษาคุษณบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

หลักการ	ข้อ	ประเด็นประเมิน	ระดับ ความเหมาะสม					ระดับ ความเป็นไปได้				
			5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
3. การติดตาม ประเมินผล (Check)	8.	ตรวจสอบผลลัพธ์ของการบริหารจัดการ ที่ได้ทำไปแล้ว โดยการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อตรวจสอบว่าได้ผลลัพธ์ตามที่คาดหวัง หรือไม่										
	9.	ตรวจสอบและทบทวนแผนการดำเนินงานที่ กำหนดไว้เพื่อดูว่ามีการดำเนินการตามแผน หรือไม่										
	10.	ประเมินผลว่ามีการส่งเสริมการเรียนรู้และ การพัฒนาทักษะของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง หรือไม่										
4. การ ปรับปรุง พัฒนา (Action)	11.	ทบทวนและปรับปรุงนโยบายและ กระบวนการที่มีผลต่อการบริหารจัดการ ที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษา										
	12.	เพิ่มความสามารถในการบริหารจัดการ ของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เช่น การพัฒนา ทักษะและความรู้ด้านการพัฒนาสมรรถนะ ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21										
	13.	ปรับปรุงเพื่อสนับสนุนการใช้สื่อและ เทคโนโลยีในการบริหารจัดการ เพื่อเพิ่ม ประสิทธิภาพในการดำเนินงาน										
ปัจจัยด้านบุคลากร : ความรู้และความสามารถ												
1. การ วางแผน (Plan)	1.	วางแผนเพื่อประเมินความต้องการของ บุคลากรในการพัฒนาทักษะและความรู้ ของบุคลากรทางด้านการพัฒนาสมรรถนะ ของนักเรียน เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อ ความต้องการและตรงตามวัตถุประสงค์ได้										
	2.	วางแผนเพื่อให้มีการพัฒนาและฝึกอบรม ที่เหมาะสมสำหรับบุคลากร เพื่อเพิ่ม ศักยภาพในการทำงาน การจัดกิจกรรม การเรียนรู้ การออกแบบการเรียนรู้ที่มุ่งสู่ สมรรถนะของนักเรียน										

[illegible]

[illegible]

หลักการ	ข้อ	ประเด็นประเมิน	ระดับ ความเหมาะสม					ระดับ ความเป็นไปได้				
			5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
2. การลงมือปฏิบัติ (Do)	5.	บุคลากรได้รับการพัฒนาทักษะและความรู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเพิ่มสมรรถนะในการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ										
3. การติดตามประเมินผล (Check)	6.	ตรวจสอบข้อมูลการปฏิบัติงานในระยะเวลาที่กำหนดเพื่อเปรียบเทียบกับเป้าหมายที่ตั้งไว้										
	7.	ประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรว่ามีผลต่อการพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนอย่างไร										
4. การปรับปรุงพัฒนา (Action)	8.	พัฒนากระบวนการ หรือ วิธีการเพื่อปรับปรุงการมุ่งผลสัมฤทธิ์ของบุคลากรให้เหมาะสม										

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

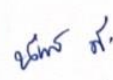
ลงชื่อ

(.....)

ผู้ประเมินรูปแบบ

...../...../.....

ภาคผนวก ฉ เอกสารรับรองโครงการวิจัย

	
คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา The Human Research Ethics Committee of University of Phayao on Humanities and Social Sciences 19 หมู่ 2 ตำบลแม่กา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา 56000 เบอร์โทรศัพท์ 05446 6666	
เอกสารรับรองโครงการวิจัย	
คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยพะเยา ดำเนินการให้การรับรองโครงการวิจัยตามแนวทางหลักจริยธรรมการวิจัยในคนที่เป็นมาตรฐานสากลได้แก่ Declaration of Helsinki, The Belmont Report, CIOMS Guideline และ International Conference on Harmonization in Good Clinical Practice หรือ ICH-GCP	
ชื่อโครงการ	: รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี : A MODEL OF EDUCATIONAL MANAGEMENT TO DEVELOPMENT OF STUDENT COMPETENCIES IN THE 21ST CENTURY OF SCHOOLS UNDER THE OFFICE OF PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA, PATHUM THANI PROVINCE
เลขที่โครงการวิจัย	: HREC-UP-HSS 2.2/017/67
ผู้วิจัยหลัก	: นางสาวศุภรัตน์ วรณิษฐา
สังกัดหน่วยงาน	: วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา
ที่ปรึกษา	: รองศาสตราจารย์ ดร.ศักดิ์ชัย นิธิญทวี
สังกัดหน่วยงาน	: วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา
วิธีทบทวน	: แบบเร่งรัด (Expedited)
รายงานความก้าวหน้า	: ส่งรายงานความก้าวหน้าอย่างน้อย 1 ครั้ง/ปี หรือส่งรายงานฉบับสมบูรณ์ หากดำเนินโครงการเสร็จสิ้นก่อน 1 ปี
 ลงนาม (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.น้ำทิพย์ เสมอเชื้อ) ประธานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	
วันที่รับรอง	: 30 พฤศจิกายน 2566
วันหมดอายุ	: 30 พฤศจิกายน 2567
ทั้งนี้ การรับรองนี้มีเงื่อนไขดังที่ระบุไว้ด้านหลังทุกข้อ (ดูด้านหลังของเอกสารรับรองโครงการวิจัย)	

ภาพ 7 แสดงเอกสารรับรองโครงการวิจัย

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	ศุรุรัตน์ วรวนิชชา
วัน เดือน ปี เกิด	18 พฤศจิกายน 2512
สถานที่เกิด	ปราจีนบุรี
วุฒิการศึกษา	พ.ศ. 2553 ป.บัณฑิต (บริหารการศึกษาและบริหารสถานศึกษา), มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม, กรุงเทพฯ พ.ศ. 2542 วท.ม. (จิตวิทยาการให้คำปรึกษา), มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ พ.ศ. 2535 ค.บ. (ประถมศึกษา), วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, ปทุมธานี
ที่อยู่ปัจจุบัน	เลขที่ 99/1230 หมู่ที่ 6 ตำบลคลองหนึ่ง อำเภอคลองหลวง จังหวัด ปทุมธานี
ผลงานตีพิมพ์	ศุรุรัตน์ วรวนิชชา, ศักดิ์ชัย นิรัญทวิ, อัจฉรา วัฒนานรงค์ และธารินทร์ รसानนท์. (อยู่ระหว่างการตีพิมพ์). การจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะ ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21. Journal of Modern Learning Development. 9(12). ศุรุรัตน์ วรวนิชชา, ศักดิ์ชัย นิรัญทวิ, อัจฉรา วัฒนานรงค์ และธารินทร์ รसानนท์. (อยู่ระหว่างการตีพิมพ์). รูปแบบการบริหารจัดการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี. วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์. 10(1).